

ደ

ደ ፤ ፩ኛ : ፈደል : በአባገደ ። በፈደልነት :
ሰሙ : ድል(ን)ት ፤ በቀጥርነት : ደ—፬ : ይባላል ።

ደ ፤ የዘጠተ : ተወራራሽ ። (ማስረጃ) : ደ
ፈቀ ፤—ዘፈቀ ፤ ጨቦደ ፤—ጨበጠ ፤ በደስ ፤—በ
ጠሰ ፤ ለደፈ ፤—ለጠፈ ፤ ገረደፈ ፤—ከረተፈ ።

ዳ ፤ (ሀዲእ) ፤ በሥራ : በነገር : ባካሄድ :
አለመፍጠን ።

ዳ ፤ አለ ፤ (ሀድአ) ፤ ዝግ : ቀስ : ችል :
አለ ። ዳትን : እይ ።

ደ፡ አለ ፤—ፎኸ ፤—(ደደ) ።
(ጥባ) ደባ ፤ (ደበው : ደበየ : ዴፕ) ፤ ተደ
በቀ : ተሸሸን : ደፈጠ : ሸመቀ : ለመንጠቅ ። አደባ :
እንጂ ፤ ደባ ፤ አልተለመደም ።

ደባ ፤ (ዲፓ) ፤ ሽመቃ : ደፈጣ : ተን
ኩል : እከይ : ከፋት ፤ ዘረፋ : ቅሚያ : ንጥቂያ ።
ሰለት : ድጥሱን : ደባ : ራሱን : እንዲሉ : (አስፂ :
፱) ። ድጥሱ : ብለሽ : ድጥሱን ፤ ላለ : (ሰሐለ) :
ብለሽ : ሰለትን : እይ ።

ደባ ፤ ዋለ ፤ (ደበየ) ፤ ተተነኩለ : ተጠ
በበ ፤ ዘረፈ : ቀጣ : ነጠቀ ።

ደባ ፤ ሠራ ፤ ዝፈ : ከግሁ ።

ድብ ፤ (ቦች) ፤ ድብ ፤ ድባት) ፤ እድ
ብቶ : ሸምቶ : የሚነጥቅ : ብርቱ : ንደለኛ : እውራ :
የኩብ : መን : ነጭና : ጥቁር : (ኢሳይያ ፤ ፲፱)
ደባን ፤ እይ ፤ ከዚህ ፡ ጋራ ፡ እንድ ፡ ነው ፡ ተባቱ
ንና ፤ እንስትን ፤ ለመለየት ።

ድቡ ፤ ያ ፤ ድብ ፤ የርሱ ፤ ድብ ።

ድቡ ፤ የሰው ፤ ስም ፤ አካሉ ፤ ድቡ ፤
እንዲሉ ።

ድቧ ፤ ያች ፤ ድብ ፤ የርሷ ፤ ድብ ።

ድብ ፡

ድብ ፤ በሰሜን ፤ በኩል ፤ ጅብ ፤ ብለው ፤
የሚታዩ ፤ ከከቦች ፤ እነሰባቶ ፤ መርከበኞች ፤ የሚመ
ለከቷቸው ፤ መርከብ ፤ የሚመሩባቸው ፤ (ኢየሱያ ፤ ፱) ።

ድብ ፤ አንበሳ ፤ ታላቅ ፤ የንጉሥ ፤ ነጋ
ሪት ፤ የአንበሳ ፤ ድቤ ።

አደባ ፤ ደበቀ ፤ አደፈጠ ፤ (ላሽ) አሸመቀ ።
ልማዱ ፤ ግን ፤ ተደበቀ ፤ ሸመቀ ፤ ነው ፤ (ዘፍ፱ ፤ ፯ ።
ኢር፩ ፤ ፮ ። ሰቂ፩ ፤ ፲፱ ። ሉቃ፯ ፤ ፯ ። ግብ ፤ ሐዋ፩
፩ ፤ ፫) ።

አድቢ ፤ ያደባ ፤ የሚያደባ ፤ አድፋጭ ፤
አሸግቂ ፤ (ሸግቂ) ።

ማድባት ፤ ግድፈጥ ፤ ግሸመቅ ፤ (መሸ
መቅ) ።

ማድቢያ ፤ ግሸመቂያ ፤ (መሸመቂያ) ፤ ደን ፤
ጉድጓድ ።

አስደባ ፤ አስደበቀ ፤ አስደፈጠ ፤ (ጥሽ) አሸ
መቀ ።

ማስደባት ፤ ግስደፈጥ ፤ ግሸመቅ ።

ተዳባ ፤ ተሻመቀ ፤ ተዳፈጠ ።

አደባብ ፤ አሸማመቅ ፤ ግድባት ፤ ደበን ፤
እይ ፤ ከዚህ ፡ ጋራ ፤ እንድ ፤ ነው ፤ ዳቢትን ፤ ተመ
ልከት ።

ደቦ ፤—ጅጊ ፤—ደበየ ።

ዱባ ፤ (ዐረ ፤ ዱባህ) ፤ ከብና ፤ ጥላላ ፤
የሽን ፤ ባር ፤ ቅል ፤ በጡ ፤ ተቀትሉ ፤ ፍሬው ፤ ታምሶ ፤
የሚበላ ። ዱባ ፤ ፩ ፤ ዐይነት ፤ ነው ፤ ፩ኛው ፤ አረን
ጓዴ ፤ ፪ኛው ፤ ብጣ ፤ ይመስላል ።

ዱቤ ፤ (ዱባዊ) ፤ የዱባ ፤ ዐይነት ፤ የግ
ይፋጅ ፤ ያገራችን ፤ ወይም ፤ የፈረንጅ ፤ በርበሬ ።

ዱቤ ፤ ትልልቅ ፤ የፈረንጅ ፤ ሽንብሬ ።

(ላቢ) ዱቤ ፤ (ጋላ) ፤ ብድር ፤ ልቆ ። በዱቤ ፤
ዝ ፤ እንዲሉ ።

ዱብ ፤ ከላይ ፤ ወደ ፤ ታች ፤ መውረድ ።

ዱባለ ፤ (ዱብ ፤ አለ) ፤ እንደ ፤ ድብ ፤ ዘ
ለለ ፤ ወረደ ፤ ጡብ ፤ አለ ።

ዱባለ ፤ (ዕብ ፤ ዙብ) ፤ የሰው ፤ ስም ፤
ጡብ ፤ አለ ፤ ግለት ፤ ነው ።

ዱብ ፤ ዱብ ፤ አለ ፤ ጨፈረ ፤ ጡብ ፤
ጡብ ፤ ጡብ ፤ አለ ። ልጁ ፤ እንባው ፤ በረ
ደው ፤ ዱብ ፤ ዱብ ፤ ይላል ።

ዱብዳ ፤ (ዱብ ፤ ዕዳ) ፤ ያልታሰበ ፤
ዕዳ ፤ ድንገተኛ ፤ ጥል ፤ ቀጣ ።

ዱብታ ፤ ዱብ ፤ ግለት ፤ ዝላይ ።

ዲብ ፤ (ደየበ) ፤ እነሰ ፤ ያለ ፤ ቀላልታ ፤
ያፈር ፤ ያሸዋ ፤ ከምር ፤ ከደላ ።

ዲቦች ፤ ቀላልቶች ፤ ከምድር ፤ ጥቂት ፤
ከፍ ፤ ያሉ ፤ ከይሶች ።

ዳባ ፤ (ዎች) ፤ ቂዳ ፤ ጀንዲ ፤ ቂርበት ፤

ነት ፤ ተንቢን ፤ ግስ ፤ ሌጦ ፤ ዐጽ(ጥ)ፍ ፤ ምንጣፍፍ ፤
መደረቢያ ፤ ቀሚስ ፤ የሚሾን ፤ አባ ፤ ልብሱ ፤ ዳባ ፤
ውስጡ ፤ ደባ ፤ እንዲሉ ። (ተረት) ፤ ወዶ ፤ ገባ ፤
ልብሱ ፤ ዳባ ፤ ያልወሰድኩት ፤ ልጅ ፤ አባባ ፤ በሌላ ፤
አፈን ፤ ዳባ ፤ ዳባ ፤ አለኝ ።

ዳባ ፡ ለባሻ ፤ መናኝ ፡ መነኩሴ ፤ አረ መኔ ።

ዳባ ፡ ሳም ፤ ከድርብ ፡ በታች ፡ ያለ ፡ ስፍር ፤ ዳባ ፡ ነክ ፡ ግለት ፡ ነው ። ዳባ ፡ የተባለው ፡ የቀናው ፡ ከፊፍ ።

ዳቤ ፡ (ዎች) ፤ ዳባዊ) ፤ ወፍራም ፡ የ ማገበር ፡ እንጀራ ። ጉራ ፡ ብለኸ ፡ ጉራን ፡ እይ ።

ዳቦ ፡ (ዎች) ፤ በቅጠል ፡ ተጠቅሎ ፡ በ ገበር ፡ ምጣድ ፡ የተጋገረ ፡ በላይ ፡ በታች ፡ አሳት ፡ የሚነድበት ፡ ትልቅነትና ፡ ስፋት ፡ ከውፋራ ፡ ጋራ ፡ ያለው ፡ ጎብስት ። (ሰላቶ ፡ በሳብኸ ፡ አልቃሽ) ፤ አንተም ፡ ጨካኝ ፡ ነበርክ ፡ ጨካኝ ፡ አዘዘብኸ ፤ እንደ ፡ ገና ፡ ዳቦ ፡ አሳት ፡ ነደደብኸ ። (ተረት) ፤ ከዳቦ ፡ የተገኘ ፡ ወጥ ፡ ዐብረኸ ፡ ግመጥ ። በገዛ ፡ ዳቦዬ ፡ ልብ ፡ ልቡን ፡ ዐጣኹት ። እኛ ፡ ባገራችን ፡ ዳቦ ፡ ፍሪዳችን ፡ (ትልቁ ፡ ዳቦ ፡ ሊጥኸን) ፤ ጨዋው ፡ ባለማዕርጉ ፡ ነውር ፡ ሠራ ። ደነጋ ፡ ብለኸ ፡ ድንጋ ይን ፡ እይ ።

ዳቦ ፡ በሌ ፤ የሚጣት ፡ ወንዝ ፤ ዳቦ ፡ ስለ ፡ ወሰደ ፡ በዚህ ፡ ስም ፡ ተጠራ ፡ ይላሉ ።

ዳቦ ፡ በሊት ፤ የሴት ፡ ስም ።

ዳቦ ፡ ቄሎ ፤ ከሰንደ ፡ ሊጥ ፡ የተቋላ ፡ የዳቦ ፡ ቄሎ ፡ ድብልብል ፡ እንከብል ፤ ዳቦነትን ፡ ከቄሎነት ፡ ያስተባበረ ፡ ምግብ ፡ ሥንቅ ፡ (፩ሳሙ ፡ ጳጳ ፡ ፲፭) ።

ዳቦ ፡ ሽሮ ፤ በዘይት ፡ በቅቤ ፡ የተቀቀለ ፡ ሽንብራ ፡ ከዳቦ ፡ ጋራ ፡ የሚበላ ። (ዶሮ ፡ ዳቦ) ፤ ከዶሮ ፡ ወጥ ፡ ጋራ ፡ የተጋገረ ፡ የዶሮ ፡ ዳቦ ። (የም ድር ፡ ዳቦ) ፤ ቅጠሉ ፡ ኮባ ፡ የሚመስል ፡ ታናሽ ፡ የምድር ፡ ፍሬ ፡ ከማነሱ ፡ በቀር ፡ ዳቦ ፡ የሚመስል ፤ እሱንም ፡ እረኞች ፡ ይበሉታል ።

(ላቦ) ዳቦ ፤ የጤፍ ፡ ስም ፤ ቀይ ፡ ጤፍ ።

ዴቦ ፤ (ዴፐ) ፤ ተደበቀ ፡ ሸመቀ ። አ ዴቦ ፡ እንጂ ፤ ዴቦ ፡ አልተለመደም ።

አዴቦ ፤ አደባ ፡ (ላሽ) አሸመቀ ። ልማዱ ፡ ግን ፡ ተገብሮ ፡ ነው ።

ማዴብ ፤ ማድባት ፡ መሸመቅ ።

ማዴቢያ ፤ ማድቢያ ፡ መሸመቂያ ።

ድባ ፤ ትልቅና ፡ ክብ ፡ ዶቃ ፡ ቀይ ፡ ብጫ ፡ ቅጠልያና ፡ አረንጓዴ ፡ ዐመድማ ፡ ሌላም ፡ ሕብር ፡ ያለው ። ዘለለ ፡ ነደደ ፡ ብለኸ ፡ ዘሉ ፡ ባይኔን ፡ ነ ድን ፡ ተመልከት ። ዳቢና ፡ ዳቦ ፡ ድባ ፡ የደበደባ ፡ ዘሮች ፡ ናቸው ፤ ደበደባ ፡ አወፈረ ፡ ተብሎ ፡ ይፈታ ልፍ ። ዳባም ፡ የድብዳብ ፡ ከፊል ፡ ነው ።

ድቤ ፤— ታናሽ ፡ ነጋሪት ፤— ደባ ደባ ።

(ላቤ) ድቤ ፤— የመቃብር ፡ ዐፈር ፤— ደ በየ ።

ድብ ፤— በቁሙ ፤— ደባ ።

ደባ ፤ (ዕብ ፡ ዶብ ፤ ድብ) ፤ የበሬ ፡ ስም ፤ ያዳል ፡ የበረሐ ፡ ቀንደ ፡ ረኸም ፡ በሬ ፡ ያ ጋዘን ፡ ዐይነት ።

ዶብማ ፤ (ድብማ) ፤ ድብ ፡ ኹብ ፡ የሚ መስል ፡ በሬ ፡ ያጋዘን ፡ ዲቃላ ፤ የጅን ፡ ዘር ።

(ላባ) ዶባ ፤ በሞፈር ፡ ውሃ ፡ አጠገብ ፡ ያለ ፡ አገር ፡ የመንዝ ፡ ክፍል ።

ዶቢ ፤ (ጋላ) ፤ ሳማ ፤ የሳማ ፡ ስም ።

ደበበ ፤ (ደቢብ ፡ ደበ) ፤ ድባብ ፡ ሠራ ፤ ዘረጋ ፡ ወጠረ ፡ ገተረ ፡ አጠላ ፤ አጠየመ ። የጊዜና ፡ ጎሳፊ ፡ ትንቢተም ፡ ይደብብ ፡ ይደብባል ፡ ይላል ፤ መገፍመሪያውን ፡ ሰለለ ፡ እይ ።

ደባቢ ፤ የደበበ ፡ የሚደብብ ፤ ዘርጊ ፡ ወ ጣሪ ።

ደብብ ፤ ያገር ፡ ስም ፤ አዳባይ ፡ አቅራ ቢያ ፡ ያለ ፡ አገር ፡ የወግዳ ፡ ክፍል ፤ ድባብ ፡ ዘርጋ ፡ ወጥር ፡ ማለት ፡ ነው ። ደብብ ፡ የጠጋ ፡ ልጅ ፡ እንዲል ፡ ዘር ፡ ቁጣሪ ።

ድባብ ፤ (ቦች) ፤ የታቦት ፡ የንጉሥ ፡ ጥላ ፡ ከቀርከሳና ፡ ከግምጃ ፡ ከባለቀለም ፡ ልብስ ፡ የተሠራ ፡ ጉልላትና ፡ አጭዋች ፡ ዘርፍ ፡ ያለው ፡ የጃን ፡ ጥላ ፡ ዐይነት ። ወለደ ፡ ብለኸ ፡ ወላድን ፤ ጣረ ፡ ብለኸ ፡ አጣረን ፡ እይ ።

ድባብ ፡

ድባቡ ፤ ድባቤ ፤ የወንድና ፡ የሴት ፡ ስም ፤ የርሱ ፡ ድባብ ፡ የኔ ፡ ድባብ ፡ ማለት ፡ ነው ።

ደቡብ ፤ ፱ኛ ፡ የምድር ፡ ማእዘን ፤ የሰሜን ፡ እንጾር ፡ በስተቀኝ ፡ ያለ ።

መደበብ ፤ መዘርጋት ፡ መወጠር ፡ መገ ተር ፡ ማጥላት ።

መደበቢያ ፤ መዘርጊያ ፡ መወጠሪያ ፡ ማጥ ሊያ ።

አስደበበ ፤ አዘረጋ ፡ አስወጠረ ።

ማስደበብ ፤ ማዘርጋት ፡ ማስወጠር ።

ተደበበ ፤ ተሠራ ፡ ተበጀ ፤ ተዘረጋ ፡ ተወ ጠረ ፡ ተገተረ ፤ ጠየመ ።

ተደባቢ ፤ የሚደብብ ፤ ተወጣሪ ።

ድብብ ፤ የተደበበ ፡ የተዘረጋ ፤ ዝርግ ፡ ው ጥር ።

ደባባ ፤ ጠይም ፤ ጥቁር ፤ አይሉት ፤ ቀይ ፤ መካከለኛ ።

ደበብ ፤ አለ ፤ የወይን ፤ ፍሬ ፤ መስለ ።
(ጥደ) መደበብ ፤ መዘርጋት ፤ መወጠር ።

አደባባብ ፤ አዘረጋግ ፤ መደበብ ።

ደበደበ ፤ (ደብደብ) ፤ መላልሶ ፤ መታ ፤ ወገረ ፤ ገደለ ፤ ነጋሪት ፤ ድም ፤ ድም ፤ አደረገ ።

ደበደበ ፤ ጣፈ ፤ ደረተ ፤ ጠቃቀመ ፤ አወ ፈረ ፤ በድብዳብ ፤ ለበደ ፤ ድብዳብ ፤ ጉዘጉዘ ።

ደበደበ ፤ ዐፈር ፤ መለሰ ፤ ከመረ ፤ ቄለለ ።

ደበደበ ፤ ፍሬ ፤ ዠመረ ፤ ሸፈነ ፤ አድበለ በለ ።

ደበደበ ፤ ደፈነ ፤ መረገ ፤ ሦስተኛውን ፤ ቄረቄረ ፤ ተመልከት ።

ደበደበ ፤ ጸፈ ፤ ከተበ ።

ደብዳቤ ፤ (ዎች) ፤ የደበደበ ፤ የሚደበ ድብ ፤ ሽፍታ ፤ ወንበድ ፤ ቀማኛ ፤ ባለደም ፤ መቺ ፤ ገዳይ ፤ ደራች ፤ ጠቃቃሚ ፤ መራጊ ።

ድብደባ ፤ ምት ፤ አመታት ፤ (ዓብድክ ፤ ዘ) ።

ደብዳቤ ፤ (ዎች) ፤ ቃል ፤ ነገር ፤ ጉዳይ ፤ መላክት ፤ የተጻፈበት ፤ ብራና ፤ ወረቀት ፤ ማመልከት ፤ ማስታወሻ ።

ደብዳቤ ፤ ትልቅ ፤ ቀና ፤ መገበሪያ ።

ደብዳቤ ፤ ጸፊ ፤ መላክት ፤ የሚጽፍ ፤ የሚከትብ ፤ (የዕዳ ፤ ደብዳቤ) ፤ አለብኝ ፤ ተበድሪያለኹ ፤ ወስጃለኹ ፤ ተብሎ ፤ የተጻፈበት ፤ መጽሐፈ ፤ ዕዳ ።

መደብደብ ፤ መምታት ፤ መግደል ፤ መደረት ፤ መለበድ ፤ መድፈን ፤ መምረግ ።

መደብደቢያ ፤ መምቻ ፤ መውገሪያ ፤ በትር ፤ ድንጋይ ፤ መውገያ ፤ የጦር ፤ መሣሪያ ፤ ጉድጓዳ ፤ ስፍራ ፤ የነፍስ ፤ ገዳይ ፤ መዋቻ ፤ መደረቻ ፤ ክርና ፤ መርፈ ።

ደባደበ ፤ መታታ ።

አስደበደበ ፤ አስመታ ፤ አስገደለ ። (ሽለላ) ፤ ውረድ ፤ እንውረድ ፤ ተባባሉና ፤ አስደበደቡት ፤ አፋፍ ፤ ቆሙና ፤ አስገደሉት ፤ ማለት ፤ ነው ።

አስደበደበ ፤ አስደረተ ፤ አስለበደ ።

አስደበደበ ፤ አስደፈነ ፤ አስመረገ ።

አስደብዳቤ ፤ ያስደበደበ ፤ የሚያስደበ ድብ ፤ አስገዳይ ።

ማስደብደብ ፤ ማስመታት ፤ ማስገደል ፤ ማስደረት ፤ ማስመረግ ።

ማስደብደቢያ ፤ ማስመቻ ፤ ማስወገሪያ ፤ ማስደረቻ ።

ተደበደበ ፤ ተመታ ፤ ተወገረ ፤ ተገደለ ፤ ሞተ ፤ (ዘዳጃ ፤ ጃ ፤ ኢሳ፲፫ ፤ ፲፮) ።

ተደበደበ ፤ ተጣፈ ፤ ተደረተ ፤ ተለበደ ።

ተደበደበ ፤ ተደፈነ ፤ ተመረገ ፤ የተሠነጠቀው ፤ ሸክላ ።

ተደብዳቤ ፤ የሚደበደብ ፤ ተገዳይ ።

ድብድብ ፤ የተደበደበ ፤ የተመታ ፤ ድርት ።

ድብድብ ፤ በድብዳብ ፤ የተለበደ ፤ የኮርቻ ፤ ዕንጨት ፤ (ጥንብ) ።

ድብድብ ፤ ሽፍን ፤ ጥቅልል ፤ የብር ፤ ያገዳ ፤ እኸል ፤ ራስ ፤ ከመዘርዘር ፤ በፊት ፤ የሚሾን ፤ ከዘረዘረ ፤ በኋላ ፤ ጨርቋ ፤ ይባላል ።

ድብድብ ፤ በጨርቅና ፤ በሞራ ፤ በሠም ፤ በዶር ፤ ማር ፤ በመጣ ፤ የተደፈነ ፤ የተመረገ ፤ ድፍን ፤ ምርግ ፤ ሰባራ ፤ ሸክላ ።

ደባደቦ ፤ መጣፊያና ፤ ክር ፤ የበዛበት ፤ ጨርቅ ፤ ድራቅ ።

ደባደቢያ ፤ ድሪቷም ፤ ደባደቦ ፤ ለባሽ ።

ድብዳብ ፤ (ቦች) ፤ ከነጠጉሩ ፤ የለፋ ፤ የበግ ፤ ቄዳ ፤ ሌጦ ፤ ዘርፍ ፤ የሌለው ፤ ደበሎ ፤ መቀመጫ ።

ድብድባ ፤ ያፈር ፤ የጉድፍ ፤ ከምር ፤ ዙደሳ ፤ አሸዋ ፤ ድቡሽት ፤ የፍግና ፤ የጠቦት ፤ ቀላል ፤ (ዘዳ፲፫ ፤ ፲፮ ፤ ኢያ፳ ፤ ፳፭ ፤ ዕዝ፮ ፤ ፲፩) ።

(ጥቤ) ድቤ ፤ ታናሽ ፤ ነጋሪት ፤ ያረሽ ፤ ወይም ፤ የቃልቻ ።

መደብደብ ፤ መመታት ፤ መገደል ፤ መደፈን ፤ መመረግ ።

መደብደቢያ ፤ መመቻ ፤ መገደያ ።

ተደባደበ ፤ ተማታ ፤ ተዋገረ ፤ ተጋደለ ።

ተደባደበ ፤ ተከራከፈ ፤ ተጣጣረ ፤ ተማነቀ ፤ (ዳን፮ ፤ ፲፱ ፤ ፪ሳሙ ፤ ፳ ፤ ፲፩ ፤ ኢዮ፱ ፤ ፳) ።

ተደባዳቤ ፤ የተደባደበ ፤ የሚደባደብ ፤ ተማች ።

ድብድብ ፤ ወገራ ፤ ግድያ ፤ ፪ኛው ፤ ድይጠብቃል ።

ድብድብ ፤ ክርክር ፤ ንዝንዝ ።

መደባደብ ፤ መማታት ፤ መጋደል ።

መደባደቢያ ፤ መማቻ ፤ ስፍራ ፤ ጊዜ መሣሪያ ።

አደባደበ ፤ አማታ ፤ አዋገረ ፤ አጋደለ ።

አደባደበ ፤ አዳረተ ፤ አማረገ ።

አደባዳቤ ፤ ያደባደበ ፤ የሚያደባድብ ፤ አማቺ ፤ አጋዳይ ።

ማደባደብ ፤ ማማታት ፤ ማዋገር ፤ ማዳረት ፤ ማማረግ ።

ማደባደቢያ ፤ ማማቻ ፤ ማጋደያ ።

አንደበደበ ፤ (አዶብደበ) ፤ አሳክክ ፤ ደባ
ደቦ ፤ አስመሰለ ፤ አጥረበረበ ፤ ላማ ፤ አባ ፤ ጨጓራ ፤
አሰብላቤት ፤ ገላን ፤ አካልን ።

ማንደብደብ ፤ ማሳክክ ፤ ማጥረብረብ ።
ተንደበደበ ፤ ተጥረበረበ ፤ ፈረሳቤት ፤
ኾን ።

መንደብደብ ፤ መጥረብረብ ።
ደብደቦ ፤ በይፋት ፤ ክፍል ፤ ያለ ፤ ቀበሌ ።
አደባደብ ፤ አመታት ፤ መደብደብ ።
ዶቦዶብ ፤ ከርፋታም ፤ የበልግ ፤ አንበጣ ፤
መብረርና ፤ መመሠጥ ፤ የማይችል ።

ዳብዛ ፤ ፍለጋ ፤ ጭገራታ ፤ ምልክት ።
ይህ ፤ ነገር ፤ ዳብዛው ፤ ጠፋ ፤ ዘሩ ፤ ደበሰ ፤ ነው ።
(ደበዘዘ) ፤ ደበሰሰ) ፤ አንደበዘዘ ፤
አንቀፈደደ ፤ አሰነፈ ።

ተንደበዘዘ ፤ የሰንፍና ፤ አካሄድ ፤ ቀስ ፤
ብሉ ፤ ሼደ ፤ አዘገመ ፤ ተንቀረደደ ፤ ተንቀፈደደ ።
ደበዘዝ ፤ ደብዛዛ ፤ ሰነፍ ፤ ደንጊያ ፤ በ
ግሩ ፤ የፍጥነት ፤ ጠላት ፤ ደብሰ ።

መንደብዘዝ ፤ መንቀፍደድ ፤ መንቀርደድ ።
ደበየ ፤ (ደብይ ፤ ደበየ ፤ ደበወ ።
ትማ ፤ ደበየ ፤ ደፈነ ፤ ቀበረ) ፤ የክፉ ፤ ብ
ድር ፤ ከፈለ ፤ ደባ ፤ ሠራ ፤ ወረረ ፤ ዘረፈ ፤ ደበደበን ፤
እይ ።

ደበየ ፤ ደቦ ፤ አጥለ ።
ደባይ ፤ (ደባይ) ፤ ወራሪ ፤ ዘራሪ ፤ ደባ ፤
ሠራ ።

ደባይ ፤ ድንገተኛ ፤ አደጋ ። ቢኾን ፤ ይኸ
ናል ፤ ባይኾን ፤ አይተነው ፤ አንሄደውጥይ ፤ ደባይ ፤
መተነው ፤ እንዲል ፤ ሐርበኛ ።

ደባይ ፤ ሰፊ ፤ ነጋሪት ። ደባይ ፤ ምታ ፤
አታመንታ ፤ እንዲሉ ፤ ወደ ፤ ዘመቻ ፤ ሲሄዱ ።
ከዘረፋና ፤ ከወረራ ፤ ሲመለሱ ፤ መመታቱንና ፤
በሙሉ ፤ ግብር ፤ ቀን ፤ መጉሸሙን ፤ ያሳያል ።

ደባይ ፤ መረሬ ፤ (ጉንደር) ።

ደባይ ፤ የሰው ፤ ስም ።

ደባያት ፤ በቀል ፤ ፍጻ ፤ የክፉ ፤ ብድር ፤
እንደ ፤ ሠራው ፤ መሥራት ፤ እንዳደረገው ፤ ማድረግ ፤
ጀኛውን ፤ ደባይ ፤ ተመልክት ፤ ከዚህ ፤ ጋራ ፤ አንድ ፤
ነው ።

ደቦ ፤ ብዙ ፤ ሰው ፤ ተሰብስቦ ፤ እንደ ፤ ወ
ረራ ፤ ላንድ ፤ ሰው ፤ የሚሠራው ፤ የነበረት ፤ ሥራ ፤
ድጊ ።

ደብያት ፤ ዝኒ ፤ ከማሁ ። ደቦ ፤ በ፲፱፻ ፤
ደብያት ፤ በጉንደር ፤ ነው ።

(ላቤ) ድቤ ፤ የመቃብር ፤ ዐፈር ፤ በሬላ ፤ ላይ ፤

የሚመለስ ። እክሌ ፤ በድቤ ፤ ትበፋኝ ፤ ብሉ ፤ ተና
ዘዘ ።

አደባየ ፤ ካፈር ፤ ከድቤ ፤ ላይ ፤ ጣለ ፤
ረገጠ ፤ በርግማ ፤ ደበደበ ፤ አረባየ ፤ እሼደ ፤ አሰፈ
ገመ ።

አደባየ ፤ በመግት ፤ እሸነፈ ፤ ረታ ።

አደባይ ፤ ያደባየ ፤ የሚያደባይ ፤ ረጋጭ ።
የበላይ ፤ አደባይ ፤ እንዲሉ ።

ማደባየት ፤ መጣል ፤ ማረባየት ፤ መርገጥ ፤
ማስፈገም ።

ማደባያ ፤ መጣያ ፤ መርገማ ።

ተደባየ ፤ ተረገጠ ፤ በደባየት ፤ ሞተ ።

(ደበክ) ፤ ደበቀ) ፤ አድብከበክ ፤ ጠለላ
ውን ፤ በውስጥ ፤ አተላውን ፤ በላይ ፤ አደረገ ፤ አወ
ፈረ ፤ የመጠጥ ፤ የቅቤ ።

ተድብከበክ ፤ ወፈረ ።

ድብክብክ ፤ የተድብከበክ ፤ አተላማ ።

መድብከበክ ፤ መወፈር ።

መድብከበኪያ ፤ መወፈሪያ ።

ደባክድ ፤ ቀጠጥና ፤ ያህያ ፤ ገጥሮ ።

ደበክክ ፤ የ(ደበክ) ፤ ደጊመ ፤ ቃል ፤ ወ
ረጋ ፤ ኾን ።

ደበክክ ፤ ደብካካ ፤ ወረጋ ።

ደበለ ፤ (ደበል ፤ ደበለ) ፤ እክለ ፤ ጨ
መረ ፤ ደረበ ፤ ሰበሰበ ፤ ዕጥፍ ፤ አደረገ ፤ ሸረበ ፤ ጠ
ሞረ ፤ (ገጥም) ፤ ደብል ፤ በሌ ፤ እኔ ፤ አለቅም ፤
ዛሬ ።

ደበለ ፤ ቀየጠ ፤ ቀላቀለ ፤ ደባለቀ ።

ደበለ ፤ ጽቤቱ ፤ ባዕድ ፤ ሰው ፤ አኖረ ።

(ጥባ) ደባይ ፤ የደበለ ፤ የሚደብል ፤ ጨማሪ ፤ ደ
ራቤ ፤ ሸራቤ ፤ ቀያጭ ።

ደባል ፤ (ሎች) ፤ በሌላ ፤ ሰው ፤ ቤት ፤
ተጨማሪ ፤ ኹና ፤ የሚኖር ፤ አንድ ፤ ባዕድ ፤ ሰው ።
ድልባንን ፤ እይ ፤ ከዚህ ፤ ጋራ ፤ አንድ ፤ ነው ።

ደበላ ፤ ለራስ ፤ ጥምጥም ፤ ለወገብ ፤ መቀ
ነት ፤ የሚኾን ፤ ከባሕር ፤ የመጣ ፤ ዐርቦ ፤ ጠባብ ፤
ልብስ ፤ ከመሐሙዲ ፤ የሚሣሣ ፤ ከሻሽ ፤ የሚወፍር ።
(ጥበል) ደበሌ ፤ ትልቅ ፤ ብራብር ፤ አረንጓዴ ፤ ቀ
ለም ።

(ጥባ) ደበል ፤ የወፍራም ፤ ገመድ ፤ ስም ፤ ጥሙር ፤
ሽርብ ፤ ወደር ፤ የዛፍና ፤ የሰንጋ ፤ መጣያ ፤ ደንዳና ፤
ገመድ ።

ደበል ፤ ደበን ።

ደበሎ ፤ (ዎች) ፤ በለምድ ፤ ዐይነት ፤ የ
ተበጀ ፤ የበግ ፤ ሙዛ ፤ ከነጠጉሩ ፤ የለፋ ፤ መደረ
ቢያ ፤ በልብስ ፤ ላይ ፤ የሚጠለት ። (ቅጥልጥል ፤

ደበሉ) ፤ በካባ ፤ እምሳል ፤ ተቀጣጥሎ ፤ የተሰፋ ፤
ረዥም ፤ ደበሉ ፤ የተማሪ ፤ ልብስ ።

(ትጥጥጥ፡ ደበሉ) ፡

ደበላም ፤ ደበሉ ፤ ለባሽ ፤ ባለደበሉ ፤ አባ ፤
ደበሉ ፤ አረኛ ፤ ተማሪ ፤ መነከሲ ።

ደቡል ፤ (ሎች) ፤ (ጥካካ) አካል ፤ አካ
ልማ ፤ ሥጋማ ፤ ሰው ፤ ጭቃው ፤ ብዙ ።

ደቧቡል ፤ (ሎች) ፤ ዝኒ ፤ ከማሁ ፤ ው
ፋሪ ፤ ድንዳኔ ፤ ያለው ፤ ሞንዳላ ፤ መንደላት ፤ (ኢዮ
ሸክ ፤ ፲፩) ፤ ደቧቡል ፤ ውስጠ ፤ ብዙነትም ፤ እለው ።

ደቦል ፤ (ሎች) ፤ ገላው ፤ ጥርንት ፤ ያለ ፤
ያንበሳ ፤ የውሻ ፤ የዝንጀሮ ፤ የሰው ፤ የከብት ፤ ልጅ ፤
ሲያዩት ፤ የሚያምር ፤ (መሳሪያ ፤ ፩ ፤ ፮ ፤ መዝገቢያ
፩፩ ፤ ምሳሌ፤ ፩) ፤ ወጠምሻን ፤ እይ ።

ዱብል ፤ ሰጥ፤ መንታ ፤ ፈደል ፤ በረደደ ፤
ሰንደደ ፤ ገሰሰ ፤ ፈሰሰ ፤ እያለ ፤ ተጽፎ ፤ የሚገኝ ፤
ደጊመ ፤ ቃል ።

ዱብሌ ፤ የበግ ፤ ዐይነት ፤ የዱር ፤ በግ ፤
ምስጢር ፤ በቤት ፤ ላለው ፤ በግ ፤ ጃኛ ፤ ማለት ፤
ነው ፤ በጥራጊ ፤ አገር ፤ ይገኛል ፤ ጋላም ፤ ድክላን ፤
ዱብሌ ፤ ይለዋል ።

ዱብሌ ፤ (ዱብላዊ) ፤ ፪ ፤ ጊዜ ፤ ፪ ፤
፪ ፤ ቀንድ ፤ ያለው ፤ በግ ።

ዱብሌ ፤ ዐርቡ ፤ ወርዱ ፤ ስምንትያ ፤ የኾነ ፤
ልብስ ።

ዲበል ፤ (ሲሲት) ፤ ዘማች ፤ አምራ ፤ በው
ዳቂ ፤ ላይ ፤ የሚደበል ።

ድበላ ፤ ጭመራ ፤ ቅየጣ ።

ድበላ ፤ ያበባ ፤ እኸል ፤ ባቂላ ፤ ዐተር ፤
ሽንብራ ፤ ጓያ ፤ ምስር ፤ አደንጓሪ ፤ አገዳ ፤ የገብስ ፤
የሰንደ ፤ መቀየማ ፤ አደፍ ፤ ቀሊል ።

መደበል ፤ መጨመር ፤ መደረብ ፤ መሸ
ረብ ፤ መጠምር ።

መዳብል ፤ መጫኛ ፤ የተረሳ ፤ ዐማርኛ ፤ ነው ።

መድበል ፤ አደባባይ ፤ ሸንጎ ፤ (ግእዝ) ።

መድበል ፤ ቅጽል ፤ ወንድና ፤ ሴትን ፤ የ
ሚያስተባብር ፤ ገዳይ ፤ ገዳዮች ።

አደበለ ፤ (ደበለ) ፤ ዘንቀ ፤ ድበላን ፤ ከ
ጥፋ ፤ (ጉንደር) ።

አስደበለ ፤ አስጨመረ ፤ አስደረበ ፤ አሸ
ረበ ፤ አስጠምረ ፤ አስቀየጠ ።

ተደበለ ፤ ተጨመረ ፤ ተደረበ ፤ ተሸረበ ፤
ተጠምረ ።

ድብል ፤ የተደበለ ፤ ሽርብ ።

ተዳበለ ፤ (ተደበለ) ፤ ደባል ፤ ሼን ፤ በ
ሰው ፤ ቤት ፤ ተቀመጠ ፤ ኖረ ።

ተዳባይ ፤ የሚዳበል ።

መዳበል ፤ መጠጋት ፤ መቀመጥ ።

መዳበያ ፤ መጠጊያ ፤ መቀመጫ ።

አዳበለ ፤ (ደበለ) ፤ ከቤቱ ፤ ደባል ፤ እ
ስጠጋ ፤ አስቀመጠ ።

አዳበለ ፤ አገናኘ ፤ አከማቸ ።

አዳባይ ፤ ያዳበለ ፤ የሚያዳብል ፤ የሚያገ
ናኝ ፤ አከማቸ ።

አዳባይ ፤ ሽፍረት ፤ የብዙ ፤ ዝማ ፤ መገ
ናኛ ፤ ታላቅ ፤ ወንዝ ፤ በወግዳና ፤ በተጉለት ፤ ጫፍ ፤
ያለ ፤ ጀኛ ፤ ስሙ ፤ ስሙን ፤ ሽፍረት ፤ ይባላል ። በዚያም ፤
የሚገናኙ ፤ ዋና ፤ ዋናቹ ፤ ጫጫ ፤ ሱላይ ፤ (በፈላ) ፤
ጉናጉኒት ፤ አይሠራውም ፤ (ጋዱ) ፤ ሞፈር ፤ ውሃ ፤ ሌ
ሎችም ፤ ብዙዎች ፤ ከተጋጠመም ፤ በኋላ ፤ በመርሐ ፤
ቤቱ ፤ ዝማ ፤ ይሉታል ።

አደባበለ ፤ አደራረበ ፤ አገናኝ ፤ አከመ
ቻች ፤ አጠጋጋ ፤ ሰውን ።

አደባባይ ፤ የሰው ፤ መሰብሰቢያ ፤ መከ
ማቻ ፤ ጉባይ ፤ ጉባኤ ፤ ሸንጎ ፤ ዐውድ ፤ ወለል ፤
የነገር ፤ የመግት ፤ የችሎት ፤ ሰፊ ፤ ስፍራ ፤ (ኢሳይያስ
፲፱ ፤ ዘካርያ ፤ ፩) ፤ (ተረት) ፤ አደባባይ ፤ አይወድም ፤
ዐባይ ፤ በቤት ፤ መንግሥት ፤ ፊት ፤ ለፊት ፤ ያለ ፤
ባዶ ፤ ቦታ ፤ በጉንደር ፤ አደባባይ ፤ ኢየሱስ ፤ እን
ዲሉ ፤ በግእዝ ፤ መድበለ ፤ ማኅበር ፤ ይባላል ።

አደባባይ ፤ አዋለ ፤ አሳዘነ ፤ አስለቀሰ ።

ምድባሉ ፤ ምድባባሉ ፤ ጠንቋይ ፤ ከነ
ዝግንትሉ ፤ የቅኔ ፤ ቤት ፤ ዐማርኛ ፤ ነው ።

አድበለበለ ፤ አድባለባለ ፤ አንከበከበ ፤
አከበበ ፤ የጭቃ ፤ የኮሶ ፤ የፍትፍት ፤ አሳበጠ ፤ ነፋ ፤
የገላ ፤ አድበለበለ ፤ ደበለን ፤ አድባለባለ ፤ ደባልን ፤ ያ
ያል ።

አድበለበለ ፤ አርበተበተ ።

አድበልባይ ፤ (ዮች) ፤ ያድበለበለ ፤ የ
ሚያድበልባል ፤ አንከብከቢ ፤ ሥሥት ፤ የሚባል ፤
ዕንዝዝ ፤ መላይ ፤ አሳባጭ ፤ በሽታ ።

ማድበልበል ፤ ማድቦልቦል ፤ ማንከ
ብከብ ፤ ማከብብ ፤ ማሳበጥ ።

ማድበልበያ ፤ ማድቦልቦያ ፤ ማንከብ
ከቢያ ፤ ማሳበጫ ።

ተድበለበለ ፤ ተድቦልቦል ፤ ተንከበከበ ፤
ክብ ፤ ሼን ፤ ዐበጠ ፤ ተነፋ ።

ተድበለበለ ፤ ተርበተበተ ።

ተድበልባይ ፤ የሚድበልበል ፤ ተንከብካቢ ።
ድብልብል ፤ ድቡልቡል ፤ የተድበል
በል ፤ የተድበልበል ፤ ከብ ፤ እንክብል ፤ ደንጊያ ፤ ወ
ይም ፤ ሌላ ፤ ነገር ።

ድብልብሌ ፤ የልጆች ፤ ማስፈራሪያ ። አያ ፤
ድብልብሌ ፤ እንዲሉ ።
መድበልበል ፤ መንከብከብ ፤ ማበጥ ፤ መ
ነፋት ።

መድበልበያ ፤ ማበጣ ፤ መነፈያ ።
ድንቡል ፤ ደቡልን ፤ ደባልን ፤ የመሰለ ።
ድንቡሉ ፤ የሴት ፤ ስም ፤ ያዋላች ፤ የወ
ፈረች ፤ ሴት ፤ ትንቡሼ ፤ በደባል ፤ እንጾር ፤ ድንቡሉ ፤
ተባለች ።

ድንቡል ፤ ድንቡል ፤ አለ ፤ ደቡልኛ ፤
ደባልኛ ፤ ሼደ ፤ ተራመደ ።

ድንብልብል ፤ ድብልብል ።
ድንብላል ፤ (ሎች) ፤ የቅመም ፤ ስም ፤
ታናሽ ፤ ቅመም ፤ ጣዕመ ፤ ማለፊያ ፤ ከብ ፤ ድብል
ብል ፤ ማለት ፤ ነው ።

አደባበል ፤ አጩማመር ፤ አደራረብ ፤ መ
ሸረብ ፤ መቀየጥ ።

ድብልዝኝ ፤ ሹለት ፤ ዝግኝ ።

ደበለለ ፤ ጣለ ፤ አወደቀ ። (የባለጌ ፤ ግጥም) ፤
የዳቦ ፤ የዳቦ ፤ አላለኹ ፤ የዳቦ ፤ እንደፍርጌስ ፤ ዳር ፤ ይ
ደብሉኹ ፤ አቦ ።

ደብላይ ፤ የደበለለ ፤ የሚደበልል ፤ ጣይ ፤ አ
ውላቂ ።

መደብለል ፤ መጣል ፤ ማውደቅ ።

መደብለያ ፤ መጣያ ፤ ማውደቂያ ።

አስደበለለ ፤ አስጣለ ፤ አስወደቀ ።

አስደበለለ ፤ ትልቅ ፤ ሸክም ፤ አሸከመ ፤
አስጠገረረ ።

ተደበለለ ፤ ተጣለ ፤ ወደቀ ።

ተደበለለ ፤ ተሸከመ ፤ ተጠገረረ ።

ደበለል ፤ ደብላላ ፤ የተደበለለ ፤ የተጣለ ፤
ወዳቃ ።

ድብል ፤ ታላቅ ፤ ሸክም ፤ ጥግር ።

አንደባለለ ፤ አንከባለለ ፤ አንላበጠ ።

አንደባላይ ፤ ያንደባለለ ፤ የሚያንደባልል ፤
አንከባላይ ።

ማንደባለል ፤ ማንከባለል ፤ ማገላበጥ ።

ማንደባለያ ፤ ማንከባለያ ፤ ማገላበጣ ።

ተንደባለለ ፤ ተንከባለለ ፤ ገላውን ፤ እካ
ሉን ፤ ባማድ ፤ ባደራ ፤ ዐከከ ፤ (ዐጠበ) ፤ ፈገፈገ ።

ተንደባላይ ፤ የሚንደባለል ፤ ተንከባላይ ፤
አህያ ፤ ፈረሰ ፤ በቅሉ ፤ ዐማማ ፤ ደም ፤ የጠገበ ፤
ውሻ ፤ ዣርት ።

መንደባለል ፤ መንከባለል ፤ መገላበጥ ፤
ማከከ ፤ መፈገፈግ ።

መንደባለያ ፤ መንከባለያ ፤ ዐመድ ፤ ጉድፍ ።
ደብለል ፤ ከብለል ፤ አለ ፤ በቀኝ ፤ በግራ ፤
ጉን ፤ ተንደባለለ ፤ የጋማ ፤ ከብት ፤ ያመንዝራ ።

ደባለቀ ፤ (ዘባረቀ) ፤ ቀላቀለ ፤ ቀየጠ ፤
ዘነቀ ፤ (ዘፍገፈ ፤ ጌ) ። (ተረት) ፤ ከነገረኛ ፤ ሰው ፤
ሥንቅ ፤ አይደባልቁም ።

ደባላቂ ፤ የደባለቀ ፤ የሚደባልቅ ፤ ቀላቃይ ፤
ቀያጭ ፤ ዘናቂ ።

ደባላቂነት ፤ ቀላቃይነት ።

ደባልቂ ፤ ደባልቅ ፤ የሰው ፤ ስም ፤ ቀላ
ቅል ፤ ማለት ፤ ነው ።

ድብለቃ ፤ ቅልቀላ ፤ ቅየጣ ፤ ዝነቃ ።

መደባለቅ ፤ መቀላቀል ፤ መዘነቅ ።

መደባለቂያ ፤ መቀላቀያ ፤ መቀየጣ ፤ ማ
ማለያ ፤ ስፈት ፤ ሸክላ ።

አስደባለቀ ፤ አስቀላቀለ ፤ አስቀየጠ ።

ተደባለቀ ፤ ተቀላቀለ ፤ ተቀየጠ ፤ ተዘነቀ ።

ተደባላቂ ፤ የሚደባለቅ ፤ ተቀላቃይ ።

ድብልቅ ፤ የተደባለቀ ፤ ቅልቅል ፤ ቅይጥ ፤
ዝንቅ ፤ ውጥንቅጥ ፤ የልመና ፤ አሽል ።

መደባለቅ ፤ መቀላቀል ፤ መቀየጥ ።

መደባለቂያ ፤ መቀላቀያ ፤ መቀየጣ ።

ተደበላለቀ ፤ ተቀያየጠ ፤ ተሸበረ ፤ ተተ
ረማመሰ ፤ ተመሰቃቀለ ።

ድብልቅልቅ ፤ የተደበላለቀ ፤ ሸብር ፤
ትርምስምስ ፤ (ኢሳጽ፪ ፤ ፩ ። ሕዝ፪ ፤ ፯) ።

ድብልቅልቅ ፤ አለ ፤ ትርምስምስ ፤
አለ ፤ ፈጽሞ ፤ ተጣላ ።

መደበላለቅ ፤ መቀያየጥ ፤ መተረማመስ ።

አደባለቀ ፤ አቀላቀለ ፤ አዛነቀ ፤ አገናኘ ።
(ተረት) ፤ የሌባን ፤ ጠበቃ ፤ አደባልቀኹ ፤ ውቃ ።

አደባላቂ ፤ ያደባለቀ ፤ የሚያደባልቅ ፤ አቀ
ላቃይ ፤ አገናኚ ፤ (ታከራ) ፤ መይሳው ፤ ካላ ፤ ባጭር ፤
ታጣቂ ፤ ዘመድ ፤ ከዘመድ ፤ አደባላቂ ።

ማደባለቅ ፤ ማቀላቀል ፤ ማቃየጥ ፤ ማዛ
ነቅ ፤ (ኢሳ፩ ፤ ፳፪) ።

ማደባለቂያ ፤ ማቀላቀያ ፤ ማቃየጣ ።

አደበላለቀ ፤ አቀያየጠ ፤ አተረማመሰ ።

ማደበላለቅ ፤ ማቀላቀል ፤ ማተረማመስ ።

ድ(ን)ቡልቅኝ ፤ ዐደራፍ ፤ እብቅ ፤ ያመድ ፤
ያሸዋ ፤ ያፈር ፤ የሣር ፤ ድቃቂ ።

አደበላለቅ ፤ አቀላቀለ ፤ መደባለቅ ።

ደበነ ፤ (በደነ) ፤ በፍጥነት ፤ ሞተ ፤ ደ
ረቀ ።

ደበነ ፤ ከረረ ፤ ጥብቅ ፤ ሽን ፤ እነሰ ።
 በትግራይ ፤ ግን ፤ አደረ ፤ ቂሸሸ ፤ ግለት ፤ ነው ።
 ደበን ፤ (ሐረር ፤ ጢም) ፤ የጠጉር ፤
 ስም ፤ ጠጉር ፤ እድፍ ፤ ቀላሻ ።
 ደበናንሣ ፤ (ደበን ፤ አንሣ) ፤ ጠይብ ፤
 ባለጅ ፤ ፋቂ ፤ የቂናን ፤ ጠጉር ፤ በመጥረቢያ ፤ ፍቆ ፤
 የሚያነሣ ፤ ደደቡን ፤ እድፋን ፤ የሚያሰማድ ።
 ደበኔ ፤ (ዋኖስ) ፤ ቡያ ፤ ዋኔ ፤ ዋሲያ ፤
 የኔ ፤ ደበን ፤ ደበናዊ ፤ ግለት ፤ ነው ። ከርግብ ፤ ግን
 ሲን ፤ ያሳያል ።
 ድባኖ ፤ (ዐረ ፤ ድባን ፤ ዝንብ) ፤ የደ
 በነ ፤ ትንሽ ፤ ዝንብ ፤ አከል ።
 ድብን ፤ የደበን ።
 ድብን ፤ አደረገ ፤ ግድል ፤ አደረገ ። በ
 ገደል ፤ ገረፈ ፤ ቂነጠጠ ።
 ድብን ፤ አለ ፤ ሙትት ፤ ከርር ፤ አለ ።
 መድብን ፤ መጥት ፤ መከረር ፤ መጥበት ፤
 መድረት ።
 አደበነ ፤ ከመ ፤ ቅጽበት ፤ ገደለ ፤ አደ
 ረቀ ።
 አደበነ ፤ አከረረ ፤ አጠበቀ ፤ አጥብቀ ፤ ቋ
 ጠረ ፤ ፈተለ ።
 ማድብን ፤ መግደል ፤ ማከረር ፤ ማድረት ፤
 ማጥበት ።
 ማድብኛ ፤ መግደያ ፤ ማከረሪያ ፤ ማጥበ
 ቂያ ።
 አደባበን ፤ አከራረር ፤ መጥት ፤ መድብን ።
 ደበና ፤ ከማት ፤ የተሰፋ ፤ ሰቀልኛና ፤ ሞ
 ላልኛ ፤ የንጉሥ ፤ ድንኳን ፤ ያውታሩን ፤ መከረ
 ርና ፤ መመገር ፤ ያሳያል ፤ ጸግመኛም ፤ የድሩንና ፤
 የማጉን ፤ ጠጉርነት ፤ ያመለክታል ።
 ደበኛ ፤ ደመኛ ። ደማን ፤ ተመልከት ።
 ድብኝት ፤ (ቶች) ፤ ከጭቃ ፤ ተበጅቶ ፤
 የደረቀ ፤ የአኸል ፤ ማስቀመጫ ፤ መከተቻ ፤ በር
 ሚል ፤ መሳይ ፤ ጉሰጉሰን ፤ እይ ።
 ደበሠ ፤—ገሰሰ ፤—ደበሰ ።
 ደበቀ ፤ ከተተ ፤ ሸጉጠ ፤ ዐባ ፤ ሰወረ ፤
 ሸሸግ ፤ (ተረት) ፤ ባሪያ ፤ ዐጋዥ ፤ ብታግኝ ፤ መጅ ፤
 ደበቀች ።
 ደባቂ ፤ የሚደብቅ ፤ ሰዋሪ ፤ ሸሻጊ ።
 ደበቅ ፤ ራሱን ፤ ሰውነቱን ፤ የደበቀ ፤ ሐ
 ርበኛ ።
 ደበቅ ፤ ሰውር ፤ ቦታ ።
 ደበቅ ፤ ጦር ፤ የደበቅ ፤ ጦር ።
 ድበቃ ፤ ሰውራ ፤ ሸሸጋ ።
 ድብቆሽ ፤ ዝኒ ፤ ከማሁ ።
 (ጥበ) መደበቅ ፤ ማባት ፤ መሸሸግ ፤ መሰወር ።

መደበቂያ ፤ መሸጉማ ፤ መሰወሪያ ፤ መሸ
 ሸጊያ ።
 ደባበቀ ፤ ሰዋወረ ።
 መደባበቅ ፤ መሰዋወር ።
 ደባብቆ ፤ ሰዋወር ።
 አስደበቀ ፤ እስከተተ ፤ አሸጉጠ ፤ አሳባ ፤
 አሰወረ ፤ አሸሸገ ።
 አስደባቂ ፤ ያስደበቀ ፤ የሚያስደብቅ ፤ አ
 ሸሻጊ ።
 ማስደበቅ ፤ ማሰወር ፤ ማሸሸግ ።
 ማስደበቂያ ፤ ማሰወሪያ ፤ ማሸሸጊያ ።
 ተደበቀ ፤ ተከተተ ፤ ተሸጉጠ ፤ ታባ ፤ ተ
 ሰወረ ፤ ተሸሸገ ።
 ተደባቂ ፤ የሚደበቅ ፤ ተሸሻጊ ።
 ደባቃ ፤ ሰዋሪ ፤ ቦታ ፤ አሳቻ ።
 ድብቅ ፤ (ቆች) ፤ የተደበቀ ፤ ያደፈጠ ፤
 ጦር ፤ ዕቡ ፤ ሰውር ፤ ሸሸግ ፤ (መሳጅ ፤ ሸ ፤ ሸጃ) ።
 ድብቅ ፤ አለ ፤ ተደበቀ ።
 ድብቅ ፤ ብዬ ፤ የቀበሌ ፤ ስም ፤ በቡልጋ ፤
 ውስጥ ፤ ያለ ፤ ስፍራ ።
 ድብቅ ፤ ድብቅ ፤ አለ ፤ መላልሱ ፤ ተ
 ደበቀ ።
 ድብቅታ ፤ ድብቅ ፤ ግለት ፤ ሰውር ፤ ቦታ ።
 (ጥደ) መደበቅ ፤ መሸሸግ ፤ መሰወር ።
 መደበቂያ ፤ መሰወሪያ ፤ መሸሸጊያ ።
 ተደባበቀ ፤ ተሰዋወረ ።
 መደባበቅ ፤ መሰዋወር ።
 አዳበቀ ፤ አሳወረ ፤ አሻሸገ ።
 አደባበቀ ፤ አሰዋወረ ።
 አደባበቅ ፤ አሰዋወር ፤ መደበቅ ።
 ደበረ ፤ (ደቢር ፤ ደበረ) ፤ ደብር ፤ አደ
 ረገ ፤ ገደመ ፤ አከበረ ፤ አበለጠ ፤ አላቀ ።
 ደበረ ፤ ደበለ ፤ ደረበ ፤ አነባበረ ፤ ሰደረ ፤
 ደረደረ ፤ በተራ ፤ አኖረ ፤ ዕቃን ።
 ደባሪ ፤ የደበረ ፤ የሚደብር ፤ አከባሪ ።
 ደብር ፤ የተራራ ፤ ስም ፤ ቲራራ ፤ ደብር ፤
 የግእዝ ፤ ተራራ ፤ ያማርኛ ፤ ነው ፤ በጋልኛ ፤ ጋራ ፤
 ደባላል ።
 ደብር ፤ መመድሰ ፤ የሚቆምበት ፤ ከለት ፤
 እስከመት ፤ የሚቀደስበት ፤ ገዳም ፤ ታላቅ ፤ ቤተ ፤
 ክሲያን ፤ ተራራ ፤ የሚመስል ፤ ዐጸዳም ። ጢምን ፤
 እይ ። የቀድሞ ፤ ሰዎች ፤ ቅዱሳን ፤ አበው ፤ ነቢያት ፤
 መናንያን ፤ መነኮሳት ፤ ባሕታውያን ፤ በደብር ፤
 ላይ ፤ ስለ ፤ ፍሩ ፤ በዚህ ፤ ምክንያት ፤ የከተማ ፤ ቤተ ፤
 ክሲያን ፤ ሹሉ ፤ ደብር ፤ ተባለ ። ዋና ፤ ምስጢሩ ፤
 ግን ፤ ከገጠር ፤ መቅደስ ፤ የበለጠና ፤ በተራራ ፤ ላይ ፤

የተሠራ ፡ ማለት ፡ ነው ። (አርባ ፡ አራት ፡ ደብር) ፤ በጉንደር ፡ ያለ ፡ ታላላቅ ፡ ቤተ ፡ ክሲያን ። (ሴት ፡ ደብር) ፤ የሴት ፡ ገዳም ፤ በደብረ ፡ ሊባኖስ ፡ የሚገኝ ፡ የመነሱሲቶች ፡ መኖሪያ ።

ደብር ፤ በጥረት ፡ ያለ ፡ ያሱን ፡ ዜና ፡ ማርቆስ ፡ ገዳም ፤ ወይም ፡ ቤተ ፡ ክሲያን ፡ ሰበካ ፡ አጥቢያ ፡ አገር ።

ደብሮች ፤ ገዳሞች ፤ ታላላቆች ፡ ቤተ ፡ ክሲያኖች ።

ደብረ ፡ በግዕ ፤ ያባ ፡ ሕፃን ፡ ሞአ ፡ ገዳም ፤ የሚገኝበት ፡ አገር ፡ ሺዋ ፡ በጠራ ፡ ወረዳ ። በግዕ ፡ የተባሉ ፡ ድድቁ ፡ ኖቸው ።

ደብረ ፡ ቢዘን ፤ በላዩ ፡ ገዳም ፡ ቤተ ፡ ክሲያን ፡ ያለበት ፡ የትግራይ ፡ ተራራ ፡ ደብረ ፡ ባዜን ፡ ማለት ፡ ነው ፡ ይላሉ ።

ደብረ ፡ በጥብጥ ፤ ቤተ ፡ ክሲያን ፡ አዋኪ ፡ አስቸጋሪ ፡ በጥባቄ ፡ ክፉ ፡ ደብተራ ።

ደብረ ፡ ብርሃን ፤ ያገር ፡ ስም ፤ በላይኛው ፡ ተትለት ፡ መዝሙሪያ ፡ ያለ ፡ አገር ፡ ዐጢ ፡ ዘርዐ ፡ ያዕቆብ ፡ የቅድስት ፡ ሥላሴን ፡ መቅደስ ፡ የሠሩበት ። ብርሃን ፡ ስለ ፡ ወረደበት ፡ በመቅደሱ ፡ ስም ፡ ደብረ ፡ ብርሃን ፡ ተባለ ፡ ይላሉ ፤ ሌላም ፡ ሐተታ ፡ አለው ።

ደብረ ፡ ገነት ፤ በኢየሩሳሌም ፡ ያለ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ገዳም ።

ደብረ ፡ ገነት ፤ ከግራኝ ፡ በፊት ፡ በወሎ ፡ የነበረ ፡ ቤተ ፡ ክሲያን ።

ደብረ ፡ ድጉጋን ፤ ጥንታዊ ፡ የአንጎት ፡ (ወሎ) ፡ ታላቅ ፡ ደብር ፡ መቅደስ ።

ደብረ ፡ ዳሞ ፤ ያሱን ፡ አረጋይ ፡ ገዳም ፡ ያለበት ፡ የትግራይ ፡ ተራራ ።

ደብረ ፡ ወርቅ ፤ በጉንደር ፡ ያለ ፡ የቅድስት ፡ ማርያም ፡ መቅደስ ፡ የቅባቶች ፡ ሰበካ ።

ደብረ ፡ ዘይት ፤ በኢየሩሳሌም ፡ አቅራቢያ ፡ የሚገኝ ፡ ዘይት ፡ (ሴቲ ፡ ወይራ) ፡ የበቀለበት ፡ ጌታችን ፡ ለሐዋርያት ፡ የምጽአትን ፡ ነገር ፡ ያስተማረበት ፡ ተራራ ።

ደብረ ፡ ዘይት ፤ የበዓል ፡ ስም ፤ በዓል ፤ ያርባ ፡ ሐዳዴ ፡ አኩሌታ ፡ አሐድ ፡ ለት ፡ የምጽአት ፡ መታሰቢያ ፡ ማሰቢያ ። በሰንበት ፡ ላይ ፡ ደብረ ፡ ዘይት ፡ እንዲሉ ።

ደብረ ፡ ዝቋላ ፤ በሺዋ ፡ ያለ ፡ ረዥም ፡ ተራራ ፡ ያሰ ፡ ገዳም ።

ደብረ ፡ ከርቤ ፤ ከርቤ ፡ የበቀለበት ፡ ያለበት ፡ ተራራ ።

ደብረ ፡ ሊባኖስ ፤ አስቀድሞ ፡ አባ ፡ ሊባኖስ ፡ የጸለየበት ፡ ጳላም ፡ አባ ፡ ተክሌ ፡ ያቀነት ፡ እግራቸው ፡ እስኪሰርፍ ፡ የቆመበት ፡ ገዳም ፤ አትጋራኝ ፡ ዜጋመል ።

ደብረ ፡ ማርቆስ ፤ በጉንደር ፡ ያለ ፡ የማርቆስ ፡ ቤተ ፡ ክሲያን ።

ደብረ ፡ ነጉድጓድ ፤ ሐይት ፤ የሐይት ፡ መቅደስ ፤ ደሴት ።

ደብረ ፡ (ር) ፡ ዐባይ ፤ በትግራይ ፡ ያለ ፡ ትልቅ ፡ ገዳም ።

ደብረ ፡ ዐስቦ ፤ (ደብረ ፡ ዐጸባ ፡ ደብረ ፡ ዐስብ) ፤ የደብረ ፡ ሊባኖስ ፡ ፊተኛ ፡ ስም ፤ የጭንቅ ፡ የምንዳቤ ፡ የረጋብ ፡ የጥም ፡ የጸም ፡ የጸሎት ፡ ስፍራ ፡ ማለት ፡ ነው ። ዐስብ ፡ ዐስቦት ፡ ጭንቅ ፡ ማለት ፡ ነውና ። ደኛም ፡ ዐጸባው ፡ ዋጋ ፡ ያለው ፡ ስለ ፡ ሽኒ ፡ ዋጋ ፡ የሚያሰጥ ፡ ገዳም ፡ ማለት ፡ ይኾናል ።

ደብረ ፡ ጽጌ ፤ አበባ ፡ ያለበት ፡ ተራራ ።

ደብረ ፡ ጽዮን ፤ የጽዮን ፡ ተራራ ።

ደብር ፡ ቅዱስ ፤ ከማየ ፡ አይሳ ፡ በፊት ፡ ደቂቀ ፡ ሴት ፡ የነበሩበት ፡ የተቀደሰ ፡ ተራራ ። ትቤትን ፡ ተመልከት ።

ደብረ ፡ ሲና ፤ የሲና ፡ ተራራ ፡ ሙሴ ፤ ፤ቱ ፡ ታላትን ፡ ከግዜር ፡ የተቀበለበት ። በይፋት ፡ ያለ ፡ ያሱን ፡ አረጋይ ፡ መቅደስ ፡ አጥቢያ ።

ደብረ ፡ ታቦር ፤ የታቦር ፡ ተራራ ፡ ጌታችን ፡ የግዜር ፡ ልጅነቱን ፡ ያስመሰከረበት ። በበጌምድር ፡ ያለ ፡ አገር ።

ደብረ ፡ ታቦር ፤ የበዓል ፡ ስም ፤ በነሐሴ ፡ ፲፫ ፡ ቀን ፡ የሚውል ፡ በዓል ። ቡሔን ፡ እይ ።

ደብረቱ ፤ የሴት ፡ ስም ፤ ታላቂቱ ፡ ማለት ፡ ነው ።

አድባር ፤ ተራሮች ፡ አድባር ፡ አውጋር ፡ እንዲሉ ።

አድባር ፤ ግንቦት ፡ ፩ ፡ ቀን ፡ በተራራ ፡ ላይ ፡ ከጥንት ፡ ሲያያዝ ፡ የመጣ ፡ እምልክ ፡ ባዕድ ፡ የሚደረግበት ፡ ጭዳ ፡ የሚባልበት ፡ ብዙ ፡ ዛፍ ፡ የማይቂረጥ ፡ ደን ። ካህናት ፡ ግን ፡ ዐጸድ ፡ ይሉታል ፡ (ዪነገ ፡ ፲፯ ፡ ፲) ።

አድባር ፤ የበቁ ፡ ሰዎች ፡ ግሑማን ፡ በተራሮች ፡ ላይ ፡ የሚኖሩ ።

አድባር ፤ በሴት ፡ እንቀጽ ፡ የምትጠራ ፡ የማትታይ ፡ ያገር ፡ ውቃቢ ። አድባር ፡ ትቀበልሽ ፡ እንዲሉ ። ዋለ ፡ አዋለ ፡ ብለሽ ፡ አዋይን ፡ እይ ።

አድባር ፡ አውጋር ፤ ተራሮች ፡ ኩረብቶች ።

አድባር ፡ አስደንግጥ ፤ አድባርን ፡ የሚያስደንግጥ ፤ ጭሽ ።

አድባር ፡ ሰገድ ፤ ያጤ ፡ ጻዊት ፡ ፫ኛ ፡ ስመ ፡ መንግሥት ።

አድባሮች ፤ (አድባራት) ፤ የብዙ ፡ ብዙ ፡ ተራሮች ፤ የእምልክ ፡ ዛፎች ።

መደበር ፤ መገደም ፣ ማከበር ፣ ማብለጥ ፣
መደረብ ፣ ማነባበር ።

መደበሪያ ፤ መገደሚያ ፣ ማከበሪያ ፣ ማብ
ለማ ፣ መደረቢያ ፣ ማነባበሪያ ።

መደብር ፣ (ሮች) ፤ በያይዙት ፣ ዕቃና ፣
ልብስ ፣ ያለበት ፣ ሱቅ ፤ መሰደሪያና ፣ መደርደሪያ ፣
መሺማና ፣ መለወጫ ፣ ቤት ።

መደብር ፤ የመጻፍ ፣ ስም ፤ የሐንስ ፣ የሚ
ባል ፣ ሊቅ ፣ የጻፈው ፣ መጻፍ ፤ ወይም ፣ የሊቁ ፣
የግብር ፣ ስም ። በመደብር ፣ ብዙ ፣ ዕቃ ፣ እንዲ
ገኝ ፣ በርሱም ፣ ውስጥ ፣ ብዙ ፣ ወግና ፣ ታሪክ ፣ ይገ
ኛልና ፣ መደብር ፣ ተባለ ፤ ምስጢሩም ፣ ታላቅነት ፣
ነው ። የሐንስ ፣ መደብር ፣ እንዲሉ ።

አስደበረ ፤ ደብር ፣ አስደረገ ፤ አስገደመ ፣
አስከበረ ፣ አስበለጠ ።

አስደባሪ ፤ ያስደበረ ፣ የሚያስደብር ።

ማስደበር ፤ ማስገደም ፣ ማስከበር ፣ ማስበ
ለጥ ።

ተደበረ ፤ ደብር ፣ ሽን ፤ ተገደመ ፣ ከበረ ፣
በለጠ ፤ ላታትና ፣ መወደስ ፣ ተቆመበት ፤ ካመት ፣
እስካመት ፣ ተቀደሰበት ።

ተደባሪ ፤ የሚደበር ፣ ደብር ፣ የሚሾን ።

ተድበረበረ ፤ (ተድበለበለ) ፤ ተድፈ
ነፈነ ፣ ደንበር ፣ ደንበር ፣ አለ ። (ቅኔ) ፤ እንበላ ፣
እንበላ ፣ ሲሉ ፣ ስምች ፣ ሥጋ ፣ መልክኛው ፣ ቢቀር ፤
ቁርጠው ፣ የሼዱ ፣ ብዙ ፣ ናቸው ፣ እኔ ፣ ጨልሞኝ ፣
ሲድበረበር ።

አደባበር ፤ አገዳደም ፤ መደበር ።

ዳበረ ፤ አደገ ፣ ወፈረ ፣ ገዘፈ ፣ አሞላ ፣ አ
ካለ ፣ መጠን ፣ አደረሰ ፤ ሰፋ ፣ ሰፊ ፣ ሽን ፤ አማረ ።

ዳባሪ ፤ የዳበረ ፣ የሚዳብር ፤ ያደገ ።

ዳብሪ ፤ ከዶጮና ፣ ከገንቦ ፣ የሚበልጥ ፣
ከንስራ ፣ የሚያንስ ፣ የሸክላ ፣ ዕቃ ።

ዳበሩ ፤ የሰው ፣ ስም ፤ እናት ፣ ለልጁ ፣
ስም ፣ ስታወጣ ፣ አባትሽ ፣ ትልቅ ፣ ሽን ፣ እንደ ፣
ማለት ፣ ዳበሩ ፣ ትላለች ።

ዱበር ፤ (ጋላ) ፤ የወንዝ ፣ ስም ፤ ከጋራ ፣
ጉርፎ ፣ ተነሥቶ ፣ ወደ ፣ መግር ፣ ቁላ ፣ የሚወርድ ፣
ታላቅ ፣ ሻረት ፣ ወገረ ፣ ብለሽ ፣ መግርን ፣ እይ ።

ዱብራ ፤ (ጋላ) ፤ የደረሰች ፣ ለጸገረድ ።

መዳበር ፤ ማደግ ፣ መግዘፍ ፣ መስፋት ።

መዳበሪያ ፤ ማደጊያ ፣ መግዘሪያ ፣ ጊዜና ፣
ዕድሜ ።

አዳበረ ፤ አሳደገ ፣ አወፈረ ፣ አሰፋ ፤ ጨ
መረ ፣ አሳመረ ፣ ሹመት ፣ ያዳበር ፣ እንዲሉ ።

አዳባሪ ፤ ያዳበረ ፣ የሚያዳብር ፤ አሳግሪ ።

ማዳበር ፤ ማሳደግ ፣ ማግዘፍ ።

(ደበረ) ፤ አደበረ ፤ ተከፋ ፣ እኩረፈ ፣
ተቀየመ ፤ ብቻውን ፣ ሽን ፤ ዝም ፣ አለ ።

አደባሪ ፤ ያደበረ ፣ የሚያደብር ፤ አኩራፈ ።
ማደበር ፤ ማኩረፍ ፣ መቀየም ።

ማደበሪያ ፤ ማኩረፊያ ፣ መቀየሚያ ።

አስደበረ ፤ አስከፋ ፣ አስቀየመ ፣ አስኩ
ረፈ ፤ ዝም ፣ አሠኘ ።

ደብራሆም ፤ ሐሚና ፣ ተናጋሪ ፣ ለፍላፈ
ለማኝ ፣ ላለበላ ። ግእዝ ፣ ደበራ ፣ አንደበራ ፣ ካለው ፣
በምስጢር ፣ ይገጥማል ።

ድባርዋ ፤ በሐማሴን ፣ ክፍል ፣ ያለ ፣ አገር ።

ድባርዋ ፤ ጥንብራ ።

ደባርቅ ፤ ያገር ፣ ስም ፤ በበገምድር ፣ አው
ራጃ ፣ ያለ ፣ አገር ። ደባ ፣ አርቅ ፣ ማለት ፣ ይመስ
ላል ።

ድብርቅ፤(ዝ፡በረቅ)፤ አበባው ፣ በፋቅ ፣
ሲያዩት ፣ በረቅ ፣ ወይም ፣ የድመት ፣ ዐይን ፣ የሚመ
ስል ፣ በወይናደጋ ፣ የሚበቅል ፣ ቅጠል ፤ ፍሬው ፣
ከብቅልና ፣ ከጥቅር ፣ ስንዴ ፣ ጋራ ፣ እንተከትኩ ፣
ሲጠጡት ፣ ለጉንፋን ፣ መድኃኒት ፣ ይሸናል ።

ድብርቅ ፣ ዐይን ፤ ዐይጥ ፣ ድመትን ፣
የሰደበው ፣ ስድብ ፣ (ተረት) ።

ደበሰ ፤ (ደመሰ) ፤ ገሰሰ ፣ ለተቀ ፣ ጠፋ ፣
አልታይ ፣ አለ ፤ የጽፈት ። በትግሪኛ ፣ ግን ፣ በረዘ ፣
ማለት ፣ ነው ፤ የመቀትን ፣ ማነስና ፣ መቀነስ ፣ ያሳ
ያል ።

ደበሰ ፤ ደቂት ፣ ጨመረ ፣ አጉበጉብ ።

ደባሽ ፤ የሚደብስ ፤ ጠፊ ።

ደባሳ ፤ (ድሙስ) ፤ የደበሰ ፣ የገሰሰ ፣ የ
ጠፋ ፤ ጥፋ ።

ደባሽ ፤ በጠፍ ፣ በወና ፣ በባዶ ፣ ከተማ ፣
የሚቀመጥ ፣ ጋኔን ፤ ወይም ፣ ሰላቢ ፣ ሰይጣን ፣
ሰራሱ ፣ ጠፍቶ ፣ የሰውን ፣ በረከት ፣ የሚያጠፋ ።
ደስቅን ፣ እይ ።

መድበሰ ፤ መግሰስ ፣ መጥፋት ።

አደበሰ ፤ አጠፋ ፤ እንዳይታይ ፣ አደረገ ።

ተደበሰ ፤ ተጉበጉብ ፣ ተቀላቀለ ።

ድብስ ፤ የተደበሰ ፤ ጉበጉብ ፣ ሊጥ ።

አድበሰበሰ ፤ የሰውን ፣ ነገር ፣ አደናገረ ፣
አሳሳተ ፣ አጥብረበረ ፣ አበላሸ ።

አድበሰባሽ ፤ ያድበሰበሰ ፣ የሚያድበሰበሰ ፤
አደናጋሪ ፣ አሳሳች ።

ማድበሰበሰ ፤ ማደናገር ፣ ማሳሳት ።

ማድበሰበሻ ፤ ማደናገሪያ ፣ ማጥበርበሪያ ።

ተድበሰበሰ ፤ ተደናገረ ፣ ተላላተ ፤ (ዐረም ፣
ለበሰ) ።

ተድበስባሽ ፤ የሚድበስበስ ፤ ተደናጋሪ ።
 መድበስበስ ፤ መደናገር ፤ መሳሳት ።
 መድበስበሻ ፤ መደናገሪያ ፤ መጭበርበሪያ ።
 አደባበስ ፤ አጠፋፍ ፤ መድበስ ።
 ደበሽ ፤ ሰነፈ ፤ ችላ ፤ አለ ፤ ፈዘዘ ፤ ተንደ
 በዘዘ ።
 ደበሽ ፤ አዲበሽ ፤ ትጋትና ፤ ንቃት ፤ የሌ
 ለው ፤ ሰነፍ ፤ ችላ ፤ ባይ ፤ ፈዛዛ ፤ ደበዘዝ ፤ ሰው ፤ በራ ።
 ዳበስ ፤ ዳሰሰ ፤ ነካ ፤ ፈለገ ። ማሪያም ፤
 ትዳብስሽ ፤ እንዲሉ ።
 ዳባሽ ፤ የዳበስ ፤ የሚዳብስ ፤ የሚዳሰስ ፤
 ሐኪም ፤ ወጊሻ ፤ ነኪ ፤ ፈላጊ ።
 ዳባሽ ፤ የኔ ፤ ዳባሽ ፤ ጉብኝዬ ፤ ጠያቂዬ ።
 ዳበሳ ፤ ፍለጋ ፤ የመዳሰስ ፤ ሥራ ። ዕውር ፤
 በዳበሳ ፤ ይኼዳል ።
 ዳበስ ፤ መዳበስ ።
 ዳበስ ፤ አደረገ ፤ ዳበለ ።
 መዳበስ ፤ መዳሰስ ፤ መንካት ፤ መፈለግ ።
 መዳበሻ ፤ መዳሰሻ ፤ መፈለጊያ ፤ እጅ ፤
 በትር ።
 አስዳበሰ ፤ አስዳሰሰ ፤ አስነካ ።
 ማስዳበስ ፤ ማስዳሰሰ ፤ ማስነካት ።
 ተዳበስ ፤ ተዳሰሰ ፤ ተነካ ፤ ተፈለገ ።
 ተዳባሽ ፤ የሚዳበስ ፤ ተዳሳሽ ።
 አደባበስ ፤ አደላሰሰ ፤ መዳበስ ።
 (ደበሰሰ) ፤ ደበዘዘ) ፤ አንደበሰሰ ፤ አን
 ደበዘዘ ።
 ተንደበሰሰ ፤ ተንደበዘዘ ።
 ደበሰስ ፤ ደብሳሳ ፤ ደበዘዝ ፤ ደብዛዛ ።
 መንደብሰስ ፤ መንደብዘዝ ፤ ሰና ፤ ዘ ፤ መ
 ወራረሳቸውን ፤ አትዘገጋ ።
 ድቡሽት ፤ በዝማ ፤ በሽረት ፤ ዳር ፤ የ
 ሚገኝ ፤ ደቃቅ ፤ አሸዋ ፤ ድንቡልቅኝ ፤ ጀግን ደ
 በሰ ፤ እይ ።
 ደበተ ፤ (ደበወ ፤ ድቡት) ፤ ጨቂን ፤
 ተጫን ፤ ከበደ ፤ መንቃትና ፤ መስማት ፤ ከለከለ ።
 ደባች ፤ የደበተ ፤ የሚደብት ፤ የሚጫን ፤ ከ
 ባድ ፤ እንቅልፍ ፤ ድቂት ፤ ደስቅ ።
 ድብታ ፤ ጭቂና ፤ ጫና ።
 መደበት ፤ መጨቂን ፤ መጫን ፤ መከበድ ።
 አስደበተ ፤ አስጨቂን ፤ አስከበደ ።
 ማስደበት ፤ ማስጨቂን ፤ ማስከበድ ።
 ተደበተ ፤ ተጨቂን ፤ እንቅልፍ ፤ ተጫነው ፤
 ደበተው ።
 ድብት ፤ የተደበተ ፤ የማይሰማ ።

ድብት ፤ ትንሽ ፤ ድግስ ፤ የቂራቢ ፤ እራት ፤
 (ላስታና ፤ ዋድላ) ።
 ደባት ፤ ጥርጥር ፤ የደባ ፤ ፍራት ።
 አደባበት ፤ አከባባድ ፤ መደበት ።
 ዱቢት ፤ (ደባ) ፤ ዐጨርና ፤ ጉባጣ ፤ አፋ
 (ጽንገ ፤ ፲፰ ፤ ጽጽ) ።
 ዱቢት ፤ የሽንብራ ፤ ባቡቱ ፤ እንክብል ፤
 ዱባዊት ፤ ማለት ፤ ነው ። ዱባን ፤ እይ ።
 ዳቢት ፤ (ደበለ) ፤ የሥጋ ፤ ስም ፤ የበራ ፤
 ትከሻ ፤ ሥጋ ፤ ከብራኳ ፤ ጋራ ፤ የጉድን ፤ ዘርፍ ።
 ጉድን ፤ ተዳቢት ፤ እንዲሉ ። (ግጥም) ፤ ዲያብሎስ ፤
 በክፋቱ ፤ ተወጋ ፤ ዳቢቱ ።
 ዳባት ፤ በበጌምድር ፤ ውስጥ ፤ ያለ ፤ አገር ።
 ዳቦት ፤ የችቦ ፤ ስም ፤ ሽግ ፤ ሽጉ ።
 ደብተራ ፤ የድንኳን ፤ ስም ፤ ድንኳን ፤ (ግ
 እዝ) ። ሲበዛ ፤ ደባትር ፤ ይላል ።
 ደብተራ ፤ አራት ፤ የሙሴ ፤ መቅደስ ፤
 የታቦት ፤ የጽላት ፤ መኖሪያ ።
 ደብተራ ፤ ዜማ ፤ ቅኔ ፤ ሳታት ፤ የሚያ
 ውቅ ፤ በደብተራ ፤ (በድንኳን) ፤ ውስጥ ፤ የሚመራ ፤
 የሚቀኝ ፤ የሚዘምር ፤ መንፈሳዊ ፤ አገልጋይ ፤
 ካህን ፤ አወዳሽ ፤ ሳታት ፤ ቋሚ ፤ (ተረት) ፤ ደብተራ ፤
 የዘኬ ፤ ጉተራ ፤ አይጥፍ ፤ ደብተራ ፤ ከንፍ ፤ የለው ፤
 አሞራ ። (ግጥም) ፤ አየሽወይ ፤ ደብተራ ፤ ቅኔውን ፤
 ሲመራ ።

ደብተራ ፤

ደብቱ ፤ ከፈለ ፤ ስም ፤ ወይም ፤ ቀላም ፤
 የደብተራ ፤ ወገን ፤ የኔ ፤ ደብተራ ፤ ማለት ፤ ነው ።
 ደብተሮች ፤ (ደባትር) ፤ ካህናት ፤ መዘም
 ሬን ፤ አወዳሾች ፤ ድንኳን ፤ ዐዳሪዎች ፤ (ካህናት ፤
 ደብተራ) ።
 ደብተርነት ፤ ድብትርና ፤ ካህንነት ፤
 አወዳሽነት ፤ ደብተራ ፤ መኾን ።
 ደብተር ፤ መሥመር ፤ ያለው ፤ ባንድነት ፤
 የተጠረዘ ፤ ገቢና ፤ ወጪ ፤ ወይም ፤ ሌላ ፤ ቃል ፤ መጻ
 ፊያ ፤ ብራና ፤ ወረቀት ፤ ትንሹም ፤ ትልቁም ፤ የነ
 ገር ፤ የጉዳይ ፤ መዝገብ ፤ በጻፍበትም ፤ ባይጻፍበ
 ትም ፤ ደብተር ፤ ይባላል ።

ደበተረ ፤ ደበተር ፤ ዘረጋ ፤ ጸፈ ፤ ከተበ ፤
ደበተራ ፤ ደበተር ፤ አደረገ ።

ተደበተረ ፤ ተዘረጋ ፤ ተጸፈ ፤ እደበተር ፤
ገባ ፤ ደበተራ ፤ ሽነ ።

ደጋ ፤ (ትግ ፡ ደጉዓ) ፤ እስታ ፡ ባላ ፡
መስኝ ፡ ያበባ ፡ እኸልና ፡ የብር ፡ እኸል ፡ የሚበቅል
በት ፡ ላይኛ ፡ ከፍተኛ ፡ አገር ፡ እንደ ፡ ጣርማበርና ፡
እንደ ፡ መገዝገዝ ፡ ያለ ፡ የመንግሥት ፡ ሰማይ ፡ ምሳሌ ፤
ወይም ፡ በቂላና ፡ በዋና ፡ ደጋ ፡ መከከል ፡ የሚገኝ ፡
እንደ ፡ ከስከሶ ፡ ብላና ፡ ከወሎ ፡ ወይራ ፡ ጥድ ፡ ሽ
ነት ፡ የሚገኝበት ፡ እኸል ፡ በያይነቱ ፡ አገዳ ፡ ጭምር ፡
የሚሸንበት ፡ ወይናደጋ ፡ (ራቂ) ፡ (ተረት) ፤ ካገር ፡
ደጋ ፤ ከመኝታ ፡ ዐልጋ ።

ደገኛ ፤ (ኞች) ፤ የደጋ ፤ በደጋ ፡ ተወልዶ ፡
የሚኖር ፡ አውራ ፡ ከሰት ፡ ሰው ።

ደግ ፤—ቸር ፤—ደገገ ።

ዱግ ፤—ታናሽ ፡ ሹም ፤—ደገደገ ።

ዳጋ ፤—ደሴት ፤—ደገገ ።

ዳጌ ፤—መከት ፤—ደገገ ።

ድግ ፤—መቀነት ፤—ደገደገ ።

ድጓ ፤—በቂሙ ፤—ደገደገ ።

ደግ ፤—ዕንጨት ፤—ደገደገ ።

ደጉባ ፤ (ደጉባያ) ፤ ኩባኩባ ፡ ክንፍ ፡
የሌለው ፡ እንበጣ ፡ ከማኩባኩባ ፡ በቀር ፡ መብረር ፡
የማይችል ፡ ያንበጣ ፡ ተወራጅ ።

ደጉባ ፤ (መሐዝ) ፤ ጉብዝ ፡ ወጣት ፡
ሦታ ፤ ትምርት ፡ ያልገባው ፡ ያልዘለቀው ፡ ሰው ፡
ወገበ ፡ ነጥ ፡ ጸናጽላ ፡ መቋሚያ ፡ አቀባይ ፡ በከበር ፡
ቤት ፡ የሚቆም ።

ደጉቦች ፤ ኩባኩቦች ፤ ጉባዛዝት ።

ደጉቤ ፤ (ደጉባዊ) ፤ የደጉባ ፡ ወገን ፡
ዐይነት ፡ (የኤፈ ፡ ፩) ።

ደገገ ፤ አላቀ ፡ አበለጠ ፤ አኩራ ፡ ዐጀረ ፡
(ገቢር) ።

ደገገ ፤ ደግ ፡ ሽነ ፤ ከከፋት ፡ ከተንኩል ፡
ከሐሜት ፡ ከሥሥት ፡ ከከፋ ፡ ነገር ፡ ሹሉ ፡ ራቀ ፡
(ተገብር) ።

ደግ ፡ (ጎች) ፤ ቸር ፡ ነባይ ፡ ማለፊያ ፡ መ
ልካም ፡ ቀም ፡ ነገራም ፡ ሐቀኛ ፡ ቅን ፡ እውነተኛ ፡
ሰው ፡ ዐጥንቱን ፡ የሚቈራኙት ።

ደግ ፤ የትዛዝ ፡ መልስ ፤ ዕጂ ፡ በጎ ፡ በጂ ።

ደጋግ ፤ (ጎች) ፤ መልካካም ፡ የግብር ፡
የጠባይ ፤ ደጋግ ፡ ሰዎች ፡ እንዲሉ ።

ደግ ፡ አደረገ ፤ አበጀ ፡ አላመረ ።

ደግ ፡ ነው ፤ ፒ ፡ ነው ፤ ማለፊያ ፡ ነው ።

ደግ ፡ ነው ፤ በጎ ፡ ነው ፤ ተሸራታል ።

ደግ ፡ ሠራ ፤ መልካም ፡ አደረገ ፤ ለተ
ራብ ፡ አበላ ፤ ለተጠማ ፡ አጠጣ ፤ ለታረዘ ፡ አለበሰ ፤
የታሰረ ፡ አስፈታ ።

ደግ ፡ ሰው ፤ የሰው ፡ መጨረሻ ፤ ጸድቅ ፡
አይቋረቅራ ።

ደግ ፤ (ቀዳሚ) ፤ ትልቅ ፡ ዋና ፡ ባላባት ።
አንድ ፡ ከደግ ፡ ተወለድ ፤ አንድ ፡ ከደግ ፡ ተጠጋ ፡
እንዲሉ ። ትግራም ፡ ትልቅ ፡ ሲል ፡ ደግ ፡ ይላል ።
ደጅን ፡ ተመልከት ።

(ጥገ) ደገኛ ፤ የደግ ፤ ዋነኛ ፡ ዐይነተኛ ።

ደግነት ፤ ቅንነት ፡ ትሔትነት ፡ ታገዥ
ነት ።

ዳጋ ፤ በጣና ፡ ውስጥ ፡ ያለ ፡ ትልቅ ፡ ደሴት ።

ዳጌ ፤ መከት ።

አስደገገ ፤ አስኩራ ፡ አሳጀረ ፤ ሌላውን ፡
አስናቀ ፡ አስነቀፈ ።

አስደጋጌ ፤ ያስደገገ ፡ የሚያስደግግ ።

ማስደገግ ፤ ማስኩራት ፡ ማሳጀር ።

ተደገገ ፤ ባንጋር ፡ ታበየ ፡ ኩራ ፡ ታጀረ ፡
ተገደረ ፤ እንተ ፡ እኔን ፡ አታኸለኝም ፡ አለ ፤ ጡር ፡
መስቃ ፡ ተናገረ ።

ተደጋጌ ፤ የሚደገግ ፤ ዙፋ ፡ ሰው ፡ ናቂ ።

ደጋጋ ፤ (ጋላ) ፤ ጥርሱ ፡ ያደገ ፡ የረዘመ ፡
ዝግጥ ።

ደጎጎ ፤ (ጋላ) ፤ ጉታ ፡ ጉተራ ፡ ከንጨት ፡
ከጭቃ ፡ የተባጀ ።

ደገደገ ፤ (ደግደገ) ፤ ደከመ ፡ ከላ ፡ ኩ
ሰሰ ፡ ተጉዳ ፡ ጠቋረ ፤ የሰውነት ፡ (ግእዝ) ።

ደገደገ ፤ ተጣበቀ ፡ ተላከከ ፤ የሞራ ፡ የቅቤ ።

ደገደገ ፤ አደፈ ፡ ቸከ ፡ ልማም ፡ ያዘ ፤ የ
ጥርስ ።

ደገደገ ፤ ወየበ ፤ ፈዘዘ ፡ ያደን ።

ደገደገ ፤ (ትግ ፡ ደግደገ) ፤ ወቀጠ ፡ አ
ደቀቀ ፡ ደቀደቀን ፡ ተመልከት ።

ደግዳጌ ፤ የሚደገደግ ፤ ተላካኪ ።

ደግዳጋ ፤ (ደግዳግ) ፤ የደገደገ ፡ የከላ ፡
የኩሰሰ ፤ የተላከከ ፡ ያደፈ ።

ዳግዳግ ፤ ትግራት ፤ ታናሽ ፡ የበረሐ ፡
ሠሥ ፡ ስትሽድ ፡ ድቅድቅ ፡ የምትል ። እንሹን ፡
ተመልከት ፤ ዳግዳግ ፡ የሐረርጌ ፡ ቋንቋ ፡ ነው ።

ድጓ ፤ እብቅ ፡ ደቃቅ ፡ ገለባ ።

ድጓ ፡ (ዎች) ፤ የዚማ ፡ መጽሐፍ ፡ ስም ፤
ቅዱስ ፡ ያረድ ፡ የደረሰው ፡ ካመት ፡ እስካመት ፡
በቺ ፡ ዐይነት ፡ ዚማ ፡ የሚጸለይ ፡ መንፈሳዊ ፡ ድር
ሰት ፤ ጽፈቱ ፡ ደቃቅ ፡ ረቂቅ ፡ በመሆኑ ፡ ድጓ ፡
ተባለ ። ድጓ ፡ ጸመ ፡ ድጓ ፡ እንዲሉ ። ደገደገን ፡
እይ ። ዳግመኛም ፡ ደገደገ ፡ የደገገ ፡ ደጌም ፡ ስለ ፡

ኾነ ስዳ፡ ትልቅ፡ ተብሎ፡ ይተረጉማል ። መዝ
ገብ፡ ድጓ፡ ወደል፡ ድጓ፡ እንዲሉ ። ደግን፡ ተመ
ልከት ። ቅዱስ፡ ኢፍሬምም፡ በሰርስት፡ ቋንቋ፡
ድጓ፡ እንደ፡ ደረሰ፡ ይነገራል ።

ድጓ ፤ (ሐማሴን ፤ ድጉዓ) ፤ ሙሾ፡
ቀዝማ፡ የሐዘን ፤ ዜማ ። ዐዘለ፡ ብለኸ፡ የኛውን፡
ዕዝል፡ እይ ፤ ሐዲሱን፡ መጽሐፈ፡ ሰዋሰው፡ ገጽ፡
፫፻፴፰ ፡ አስተውል ።

ድጓ ፤ ውሃው ፤ ድጓ፡ ዐዋቂ ።
መደግደግ ፤ መከላት ፤ መላከከ ፤ ግደፍ ።
መደግደግ ፤ መላከከያ ፤ መጣበቂያ ።
አደገደገ ፤ (አደግደገ) ፤ አደከመ ፡ አ
ከላ ፡ አኩሰሰ ፡ አጠቂረ ።

አደገደገ ፤ አቦረ ፡ ጠመጠመ ፡ ቦደን ፡ ወ
ደን ፡ አሰረ ፡ ታጠቀ ፡ አሸነፈጠ ፡ ተላበሰ ፡ አ
ሸረጠ ።

ያደግደጉ ፤ የወንድና ፡ የሴት ፡ ስም ።
አደግዳጊ ፤ ያደገደገ ፡ የሚያደገደግ ፤ ታ
ጣቂ ፡ ዐዳይ ፡ አሳላፈ ፡ ተሻጋች ።

ማደግደግ ፤ መታጠቅ ፡ ግሸንፈጥ ።
ማደግደጊያ ፤ መታጠቂያ ፡ ልብስ ፡ ጊዜ ።
አስደገደገ ፤ አስወደነ ፡ አስታጠቀ ።

አስደገደገ ፤ አስፈራ ፡ አራደ ፡ አንቀጠ
ቀጠ ።

አስደግዳጊ ፤ ያስደገደገ ፡ የሚያስደገደግ ፤
አስታጣቂ ፡ አስፈሪ ።

ማስደግደግ ፤ ግስታጠቅ ፡ ግስፈራት ፡
ግንቀጥተጥ ።

ማስደግደጊያ ፤ ግስታጠቂያ ፡ ግስፈሪያ ።

ተደገደገ ፤ ታሰረ ፡ ተሸነፈጠ ፡ ቦረ ፡ ተጠ
መጠመ ፤ ተቦደን ።

ድግድግ ፤ የተደገደገ ፡ የሸማ ፡ ትጥቅ ።
(ግጥም) ፤ ድግድግ ፡ አሳግሪ ፡ ዕልፍኝ ፡ ውስጥ ፡
ዐዳሪ ፤ ጊታው ፡ ከወደዱት ፡ ግን ፡ ይለዋል ፡ ፈሪ ።

ድግድግ ፤ የደገደገ ፡ የተላከከ ፡ ያደፈ ፡
ልግም ፡ ችከ ፡ ጥራ ።

ድግድግ ፡ አለ ፤ ልከከ ፡ አለ ።

ድግድጋት ፤ የሸማ ፡ ትጥቅ ፡ አስራት ፤
የግደግደግ ፡ አኳኋን ።

ድግ ፡ (ጎች) ፤ ፃ ፡ ከንድ ፡ መቀነት ፡ በ
ወገብ ፡ ላይ ፡ የሚታሰር ፡ የሚጠመጠም ፡ ደበላ ፡ የ
ቤት ፡ ሥር ፡ (ጸላሙ ፡ ጸፍ ፡ ፩ ። ኢሳይ ፡ ጸ፪) ።

ተደጋደገ ፤ ተበላቂል ፡ ተለዋወጠ ፡ ተጣ
ቁረ ። (ግጥም) ፤ ተደጋደጊ ፡ እኔም ፤ ቂላ ፡ መኖሪን ፡
ከልወድም ፡ (ተደጋ ፡ አድጊ) ።

አደጋደገ ፤ አጠግጠመ ፡ አስተጣጠቀ ።

አደጋደገ ፤ አጠቃ ፡ ገፋ ፤ አበላቂል ፡ አጣ
ቂረ ።

አንደገደገ ፤ ቂላ ፤ አንደቀደቀ ።

ተንደገደገ ፤ ተቂላ ፤ ተንደቀደቀ ፡ ተንደ
ሸዶሸ ።

መንደግደግ ፤ መቂላት ፡ መንደቅደቅ ።

አደጋደግ ፤ አለካከከ ፤ መደግደግ ።

ደገደገ ፤ ሻጫረ ፡ ጥጫጫረ ፤ አቀጠነ ፡
አረቀቀ ፡ አላነሰ ፤ የጽፈት ፡ የግዕርግ ፡ የመጠን ።

መደግደግ ፤ መሻጫረ ፡ ግርቀቅ ።

አስደገደገ ፤ አስሻጫረ ፤ አስቀጠነ ፡ አ
ስረቀቀ ።

ተደገደገ ፤ ተሻጫረ ፡ ተጥጫጫረ ፤ ቀ
ጠነ ፡ አነሰ ፡ ደቀቀ ።

ደግደጋ ፤ ሙጭርጭር ፡ ጽፈት ፡ የድጓ ፡
ፖልከት ፡ ዐይነት ፡ ረቂቅ ።

ደግደጊ ፤ የደግደጋ ፡ ወገን ፤ ሙጭርጭራ ።
ድጓ ፡ ደግደጊ ፡ እንዲሉ ። (ቀኘ) ፡ ብለኸ ፡ ቅኔን ፡
እይ ።

ዱግ ፡ (ጎች) ፤ ኮሬ) ፤ ያቡን ፡ ወኪል ፤
ሙሉና ፡ ዱግ ፡ እንዲሉ ። ግእዝ ፡ ጎዱግ ፡ ካለው ፡
ቢወጣ ፡ ግን ፡ በወኪልነት ፡ የተተወ ፡ ግለት ፡ ነው ።

ዱግ ፤ የሻለቃ ፡ እንደራሴ ፡ የበታች ፡ ዳኛ ፤
ወይም ፡ በምስለኔና ፡ በጭቃ ፡ ሹም ፡ መካከል ፡ ያለ ፡
አዛዥ ።

ደግ ፡ (ጎች) ፤ የገሰላል ፡ ዐይነት ፡ እን
ዳገዳ ፡ የቀለለ ፡ ዕንጨት ፤ ቀጭን ፡ ቅጠሉ ፡ የፈ
ረሰ ፡ ጭራ ፡ የሚመስል ። ደግ ፡ ዐመድ ፡ እንዲሉ ።

ደጉ ፤ የበረ ፡ ስም ።

ደግማ ፤ በጥቅርና ፡ በቀይ ፡ መካከል ፡
ያለ ፡ የከብት ፡ መልክ ።

ደግ ፡ ዐመድ ፡ ሽነ ፤ ድራቹ ፡ ጠፋ ።

ደገዝ ፤ (ደነገዝ) ፤ መሸ ፡ ጨለመ ፡ ላይን ፡
ያዘ ።

ድግዝታ ፤ ምሽት ፡ ጭልምታ ። በግእዝ ፡
ሕዋይ ፡ ይባላል ።

ድግዝግዝ ፤ የጨለመ ፤ ጭልምታ ።

ድግዝግዝ ፡ አለ ፤ ጭልምታ ፡ አለ ።

ድግዝግዝታ ፤ ጭልምታ ፤ ፍጹም ፡
ድግዝታ ።

ደገዝ ፤ ዙብቲባ ፤ የዙብቲባ ፡ ወገን ።

ድግጣ ፡ (ጠች) ፤ ቀጥታነት ፡ ያለው ፡ ዕ
ንጨት ። ከማነሱና ፡ ከመገርጣቱ ፡ በቀር ፡ ነገረ ፡
ሥራው ፡ ብርብራ ፡ ይመስላል ። ዕጣ ፡ በድግጣ ፡ እ
ንዲሉ ።

ደገለ ፤ (ዐረ ፡ ደጀለ ፤ ሸሸገ ፡ ደበቀ) ፤
ቂምን ፡ በልቡ ፡ አሳደረ ፡ አኖረ ።

ደገል ፤ ቂም ፡ በቀል ።

ደገል ፡ ገባ ፤ ቂም ፡ ያዘ ።

አስደገለ ፤ አስተየመ ፤ ቂም ፤ አሲያዝ ።
 ተደገለ ፤ ተተየመ ።
 ደገላ ፤ (ጋላ) ፤ ቋያ ፤ ግር ፤ ቅጠላቅጠል ፤
 ጻፉ ፤ ከረምት ፤ አፈራሽ ።
 ደገሌ ፤—ማቶት ፤—ደገለለ ።
 ደጉለ ፤ (ትግ) ፤ አዳሪ ፤ ቀበረ ። ጀጉ
 ለን ፤ እይ ፤ የዚህ ፤ ዘር ፤ ነው ።
 አድጉለጉለ ፤ አወፈረ ፤ አንቀሳቀሰ ፤ አላ
 ወሰ ።
 ተድጉለጉለ ፤ ወፈረ ፤ መልክ ፤ ዐጣ ፤ ት
 ንቡርስኛ ፤ ሽደ ፤ ተላወሰ ።
 ድጉልጉል ፤ የተድጉለጉለ ፤ ወፍራም ፤
 ዐጓጉል ፤ ቅጥ ፤ የለሽ ፤ እጅ ፤ እግር ፤ አልባ ፤ ትንቡ
 ርስ ፤ ዐይነት ።
 ደገለለ ፤ ጠቀለለ ፤ ጠመጠመ ፤ ዘንዶ ፤ አ
 ስመሰለ ፤ አከበበ ።
 ደገሌ ፤ የጋን ፤ የጣራ ፤ የዳቦ ፤ ግቶት ፤
 ግፍና ፤ ግፉ ፤ የገጠመ ፤ ከብ ፤ ጥምጥም ፤ ሥራ ።
 ጀኛውን ፤ ዘንዶ ፤ እይ ።
 መደግለል ፤ መጠቅለል ፤ መጠምጠም ፤
 ግክበብ ።
 መደግለያ ፤ መጠቅለያ ፤ መጠምጠሚያ ፤
 ልጥ ፤ ከባ ፤ ገመድ ፤ ቂዳ ፤ ቃጣ ።
 አስደገለለ ፤ አስጠቀለለ ፤ አስጠመጠመ ፤
 ከብ ፤ አስደረገ ።
 ማስደግለል ፤ ማስጠቅለል ፤ ማስጠምጠም ።
 ማስደግለያ ፤ ማስጠምጠሚያ ።
 ተደገለለ ፤ ተጠቀለለ ፤ ተጠመጠመ ፤ ታ
 ሰረ ።
 ድግል ፤ የተደገለለ ፤ ትልቅ ፤ ጥምጥም ፤ ሰ
 ፈዶ ፤ የደገሌ ፤ ዐይነት ።
 አደገላለል ፤ አጠቀላለል ፤ መደግለል ።
 (ጥጋ) ደጋሌት ፤ ነጭ ፤ ግሽላ ፤ ጨረቂት ፤ ወ
 ገሬ ።
 ደገመ ፤ (ደጊም ፤ ደገመ) ፤ በተስታ ፤
 በለጉሳስ ፤ ድምጥ ፤ ሳያሰማ ፤ አነበበ ፤ ጸለየ ።
 ደገመ ፤ ዘለቀ ፤ ወጣ ፤ ተማረ ፤ ለመደ ፤
 ጨረሰ ፤ ዐወቀ ፤ ዳዊት ፤ ደገመ ፤ እንዲሉ ።
 ደገመ ፤ መለሰ ፤ አከለ ፤ ጨመረ ። ጣመኝ ፤
 ድገመኝ ፤ እንዲሉ ። (ጥም) ፤ ሽንኩርት ፤ አንድም ፤
 በሉት ፤ ደገመትም ፤ ገማ ፤ የተባባልነውስ ፤ አልቀ
 ረም ፤ ተሰግ ።
 ደገመ ፤ ሹለተኛ ፤ ዐረሰ ፤ ዐየመ ፤ ቀበቀበ ።
 ደጋሚ ፤ (ሞች) ፤ የደገመ ፤ የሚደገም ፤
 የሚያነብ ፤ አንባቢ ፤ ጸላይ ፤ ካህን ፤ ተማሪ ፤ ዳዊት ፤
 ደጋሚ ፤ እንዲሉ ።
 ደጋሚ ፤ አስማተኛ ፤ መሠሪ ፤ ዐዚማም ፤
 (መከ፤ ፤ ፤) ።

ደጊም ፤ መደገም ።
 ደጊመ ፤ ቃል ፤ ቃልን ፤ ፈደልን ፤ መመ
 ለስ ፤ ሹለተኛ ፤ መናገር ። ወንዛወንዝ ፤ ቅጠላቅ
 ጠል ። ሽደ ፤ ነጉደ ፤ ዐረገ ፤ ወጣ ፤ ነደደ ፤ ነበበ ፤
 የመሰለው ፤ ሹሉ ። ነደደንና ፤ ነበበን ፤ የመሰለ ፤
 ግስ ፤ የጊዜና ፤ ገላፈ ፤ ትንቢት ፤ በረረ ፤ ይበር ፤
 ይበራል ፤ ገረረ ፤ ይገር ፤ ይገራል ፤ ጠመመ ፤ ይጠም ፤
 ይጠግል ፤ ተመመ ፤ ይተም ፤ ይተግል ፤ ቢል ፤
 እንጂ ፤ ይበር ፤ ይበርራል ፤ ይገር ፤ ይገርራል ፤
 ይጠምም ፤ ይጠምግል ፤ ይተምም ፤ ይተምግል ፤
 አይልም ፤ ቢልም ፤ የሰሐተት ፤ ስሐተት ፤ ነው ።
 ፈደልን ፤ ጉርዶና ፤ አሳጥሮ ፤ መናገር ፤ ስንኳን ፤ ባ
 ግርኛ ፤ በግእዝ ፤ አለና ።
 ዳግም ፤ ሹለት ፤ ሹለት ፤ ጊዜ ።
 ዳግመኛ ፤ (ዳግማይ ፤ ዊ) ፤ የዳገም ፤
 ሹለተኛ ።
 ዳግሞሽ ፤ ዝኒ ፤ ከማሁ ።
 ዳግማ ፤ ዳገም ፤ ዳግመኛ ።
 ዳግማ ፤ ተንሣይ ፤ (ዳገም ፤ ትንሣኤ) ፤
 የትንሣኤ ፤ ጀኛ ፤ እሑድ ።
 ደግሞ ፤ ተምሮ ፤ አንብቦ ፤ ዐውቆ ።
 ደግሞ ፤ ዳግመኛ ፤ ንሑስ ፤ አንባብ ።
 ደሞ ፤ ደግሞ ፤ ደሞ ፤ ደሞ ፤ እንዲል ፤
 ዘፋኝ ፤ ደሞ ፤ የባላገር ፤ ደገም ፤ የከተማ ፤ ዐማርኛ ፤
 ነው ።
 ደገማ ፤ ድግሚያ ፤ መደገም ፤ እከላ ፤ ጭ
 መራ ።
 ድጋም ፤ (ሞች) ፤ የለጉሳስ ፤ ንባብ ፤ ጸ
 ሉት ።
 ድጋሚ ፤ ጀኛ ፤ ሥራ ፤ ምላሽ ፤ ዕርሻ ።
 መደገም ፤ ማንበብ ፤ መመለስ ፤ ግክል ፤
 መጨመር ።
 መደግሚያ ፤ ማንበቢያ ፤ መጸለያ ፤ አትሮ
 ንስ ፤ ግክያ ፤ መጨመሪያ ።
 ደጋገመ ፤ የደገመ ፤ ድርብ ፤ አንባበብ ፤
 መላለሰ ፤ ጨማመረ ።
 መደጋገም ፤ ማንባበብ ፤ መመላለስ ።
 አስደገመ ፤ አስነበበ ፤ አስተማረ ፤ አሳወቀ ፤
 አስጨረሰ ፤ አጸለየ ።
 አስደገመ ፤ አሳከለ ፤ አስጨመረ ፤ ጀኛ ፤
 አሰጠ ፤ አስተበለ ።
 አስደጋሚ ፤ ያስደገመ ፤ የሚያስደገም ፤
 አስነባቢ ፤ አስተማሪ ።
 ማስደገም ፤ ማስነበብ ፤ ማጸለይ ፤ ማስጨ
 መር ።
 ማስደገሚያ ፤ ማስነበቢያ ፤ ማስተማሪያ ።
 ተደገመ ፤ ተነበበ ፤ ተጸለየ ፤ ተመለሰ ።

ተደገመ ፤ ታከለ፤ ተጨመረ ፤ (ጥም) ፤ የ መሸሻ ፤ ሴቱ ፤ ተሰቅሏል ፤ ዳዊቱ ፤ አውርዱና ፤ ስ ሟት ፤ ተደገመች ፤ አቱ ፤

ድግም ፤ የተደገመ ፤ የተመለሰ ፤ ጀኛ ፤ የተ ሠራ ፤

ድግምት ፤ የተደገመች ፤ ድጋም ፤ አስማት ፤ መስታድርት ፤

ድግምታም ፤ አስማታም ፤ ጠንቋይ ፤ መተ ተኛ ፤

መደገም ፤ መነበብ ፤ መታከል ፤ መጨ መር ፤

ተደጋገመ ፤ ተናበበ ፤ ተመላለሰ ፤

መደጋገም ፤ መናበብ ፤ መመላለስ ፤

አዳገመ ፤ አናበበ ፤ አጸለየ ፤

አዳገመ ፤ ጀኛ ፤ አሠራ ፤ (አሣራ) ፤ ይህ ፤ ሥራ ፤ ያዳግመኛል ፤

አዳጋሚ ፤ ያዳገመ ፤ የሚያዳግም ፤ አናባቢ ፤

ማዳገም ፤ ማናበብ ፤ ማጸለይ ፤

አደጋገመ ፤ አመላለሰ ፤ አጨማመረ ፤

ማደጋገም ፤ ማመላለስ ፤ ማጨማመር ፤

ድገመኝ ፤ መልሰኸ ፤ ምታኝ ፤ ጨምር ልኝ ፤

ድገመኝ ፤ አድርሰኝ ፤ አብላኝ ፤ ዓመት ፤ ዓመት ፤ ድገመኝ ፤ አንዲል ፤ ገበሬ ፤

ድገመና ፤ ጨምርልና ፤ አድርሰና ፤ ና ፤ ቃለ ፤ አጋና ፤ ነው ፤ ዓመት ፤ ዐውዳመት ፤ ድገመና ፤ አንዲሉ ፤ ልጆች ፤

አይድገምኸ ፤ አይልመድኸ ፤

አደጋገም ፤ አጸላለይ ፤ መድገም ፤

ደጉመ ፤ (ጠቂመ) ፤ ረባ ፤ ጠቀመ ፤ ዐ ገዝ ፤ ረዳ ፤ ደገፈ ፤ ዐልፎ ፤ ዐልፎ ፤ ሰጠ ፤ በልክ ፤ በ መጠን ፤

ደጓሚ ፤ (ሞች) ፤ የደጉመ ፤ የሚደጉም ፤ ዐጋኝ ፤ ረዳት ፤ ደጋፊ ፤ ሰጪ ፤

መደጉም ፤ መጥቀም ፤ ማገዝ ፤ መርዳት ፤ መደገፍ ፤ መስጠት ፤

መደጉሚያ ፤ ማገዣ ፤ መርጃ ፤ ጊዜ ፤ ስጦታ ፤

አስደጉመ ፤ አስጠቀመ ፤ አሳገዘ ፤ አስ ረዳ ፤ አስደገፈ ፤ የመጠን ፤ ስጦታ ፤ አሰጠ ፤

አስደጓሚ ፤ ያስደጉመ ፤ የሚያስደጉም ፤ አሳጋኝ ፤ አሰጪ ፤ (ሞ) ፤

ማስደጉም ፤ ማሳገዝ ፤ ማስረዳት ፤ ማሰ ጠት ፤

ተደጉመ ፤ ታገዝ ፤ ተረዳ ፤ ተደገፈ ፤ አገኘ ፤ ተቀበለ ፤

ድጉም ፤ የተደጉመ ፤ የተረዳ ፤ ዕግዝ ፤

አደጓጉም ፤ አስተጋገዝ ፤ መደጉም ፤

ደገነ ፤ (ዴገነ) ፤ ደጋንን ፤ ቀስትን ፤ አጉ በጠ ፤ በኹማት ፤ በገመድ ፤ አሰረ ፤ አበጀ ፤ አዘጋጀ ፤ አዘገበ ፤ ደከረ ፤ ጠመንገዥን ፤ አጉረው ፤ ቃታ ፤ ያዘ ፤ ዐለበ ፤ አነጣጠረ ፤ ነፍጥን ፤ የቀስት ፤ ጥይትን ፤ የወ ስፈንጠር ፤ ቃታን ፤ የገመድ ፤ ምሳሌ ፤ አደረገ ፤

ደጋኝ ፤ (ኞች) ፤ ዴጋኝ) ፤ የደገነ ፤ የሚ ደገን ፤ አጉባዊ ፤ አነጣጣሪ ፤

ደጋን ፤ (ኖች) ፤ ዴጋን) ፤ የጉበጠ ፤ ዕን ጨት ፤ ጥጥ ፤ ጠጉር ፤ መንደፊያ ፤ ቅስት ፤ ቅሥፍ ፤ መሳይ ፤

ደጋን ፤

ደጋን ፤ ወገብ ፤ ጉባጣ ፤ ሰው ፤ ወገብ ፤ ደጋን ፤

መደገን ፤ ማጉበጥ ፤ ማዝገብ ፤ መደከር ፤ ማጉረሥ ፤ ማለብ ፤

መደገኛ ፤ ማጉበጣ ፤ ማዝገቢያ ፤ ማነጣ ጠሪያ ፤ አግራ ፤ ባላ ፤

አስደገነ ፤ አስጉበጠ ፤ ደጋን ፤ አስበጀ ፤ አስደከረ ፤ አስጉረሠ ፤

ማስደገን ፤ ማስጉበጥ ፤ ማስደከር ፤

ማስደገኛ ፤ ስፍራና ፤ ጊዜ ፤

ተደገነ ፤ ጉበጠ ፤ ታሰረ ፤ ተዘጋጀ ፤ ተቀ ሰተ ፤ ተቀሠፈ ፤ ተደከረ ፤ ጉረሠ ፤ ታለበ ፤

ድግን ፤ የተደገነ ፤ የታሰረ ፤ የጉረሠ ፤

ድግን ፤ መትረየስ ፤ አግራም ፤ ባለአገር ፤ መትረየስ ፤ አግራ ፤ ባላ ፤ የማያኝ ፤

አዳገነ ፤ አጓበጠ ፤

አደጋገን ፤ አጉባበጥ ፤ ማጉበጥ ፤ መደገን ፤

ድግና ፤ (ዴጋኝ) ፤ በጂያ ፤ ዓ ፤ ም ፤ የነበረ ፤ የሐበኝ ፤ ንጉሥ ፤ ስም ፤ ተከታይ ፤ አሸከር ፤ ማለት ፤ ነው ፤ ድግና ፤ ሚካኤል ፤ እንዲል ፤ ከብረ ፤ ነገሥት ፤

ዳገን ፤ የጣዖት ፤ ስም ፤ በዓሣ ፤ ዐይነት ፤ የተሠራ ፤ የፍልስጥኤም ፤ ጣዖት ፤

ደገሠ ፤—አዘጋጀ ፤—ደገሰ ፤

ደጉሠ ፤—አስጊጠ ፤—ደጉሰ ፤

ዳጉሠ ፤—ወፈረ ፤—ዳጉሰ ፤

ደገፈ ፤ የገደፈ ፤ ተቃራኒ ፤ ዐቀብ ፤ ያዘ ፤ ዐገዘ ፤ ረዳ ፤ እንዳይወድቅ ፤ አደረገ ፤

ደገፋ ፤ ድጋፍ ፤ ባላ ፤ ወጋግራ ፤ ምሰሶ ፤ ተራዳ ፤ ያልጋ ፤ ሸንኩር ፤ ትራስ ፤ መከዳ ፤ ግንብ ፤ ግድግዳ ፤ ወንበር ፤ (፩ነገ ፤ ፯ ፤ ፰ ፤ ፱ ፤ ፳) ፤

ደገፋ ፤ ገይል ፣ ጥንካሬ ፣ ብርታት ፣ በ
ረከት ፣ ረድኤት ፣ ከንጀራና ፣ ከውሃ ፣ የሚገኝ ፣
(ኢሳ፤ ፩) ።

ደገፋ ፤ ደግፌ ፤ ድጋፌ ፤ የወንድ ፣ መ
ጠሪያ ፣ ስም ፤ ድጋፌ ፣ ግን ፣ ለሴትም ፣ ይኸናል ።

ደገፎች ፤ ድጋፎች ፤ (አርድኦት) ፤
ወጋግሮች ፣ የቤተ ፣ መቅደስ ፣ የቤተ ፣ ከሲያን ፣
ሰበሰብ ፣ ጣራ ፣ ተሸካሞች ፣ (ኤር፳፤ ፲፱) ።

ደገፍ ፤ (ናህብ ፣ ድንጋግ) ፤ ዐቃባ ፣
ቃሊብ ፣ የወንዝ ፣ ዳርና ፣ ዳር ። ሆኖው ፣ ካፍ ፣
እስከ ፣ ደገፋ ፣ ጤም ፣ ብሉ ፣ መልቷል ።

ደገፋ ፤ ደገፌ ፤ የሰው ፣ ስም ፤ ደገፋው ፣
የኔ ፣ ደገፍ ፣ ግለት ፣ ነው ።

ደግፍ ፤ የጥሮ ፣ ግንድ ፣ በሽታ ፣ ዕብጠት ።
ጥሮ ፣ ደግፍ ፣ እንዲሉ ።

ደግፋ ፤ የመደገፍ ፣ ሥራ ፤ ዕገዛ ፣ ርዳታ ።
መደገፍ ፤ ማቀብ ፣ መያዝ ፣ ማገዝ ።
መደገፊያ ፤ ባላ ፣ እጅ ፣ ገንዘብ ።

ደጋገፈ ፤ መላልሶ ፣ ደገፈ ።
መደጋገፍ ፤ የመደገፍ ፣ ድርብ ።

አስደገፈ ፤ አላቀበ ፣ አሲያዝ ፣ አሳዝ ፣ አ
ስጦጋ ፣ አንተራስ ።

አስደጋፈ ፤ ያስደገፈ ፣ የሚያስደግፍ ፤ አላ
ጋዥ ።

ማስደገፍ ፤ ማላቀብ ፣ ማስጠጋት ፣ ማንተ
ራስ ።

ማስደገፊያ ፤ ማስጠጊያ ፣ ማንተራሻ ፣ መ
ዳያ ፣ ገበር ።

ተደገፈ ፤ ታቀበ ፣ ተያዘ ፤ ተጠጋ ፣ ተመ
ረኩዘ ፣ ተንተራሰ ፣ (ኢሳ፤ ፲፪) ። መጽሐፍ ፣ ግን ፣
በተደገፈ ፣ ፈንታ ፣ ተገደፈ ፣ ይላል ፤ ስሕተት ፣
ነው ፣ (ዮሐ፤ ፳፭) ።

ተደጋፈ ፤ የሚደገፍ ፤ ተመርኳኝ ።

ድግፍ ፤ የተደገፈ ፣ የተያዘ ፤ ዕቅብ ።

መደገፍ ፤ መታቀብ ፣ መጠጋት ፣ መመር
ኩዝ ።

መደገፊያ ፤ አረፍት ፣ መቋሚያ ፣ ዘንግ ፣
መጠጊያ ፣ መጨጊያ ፣ ድጋፍ ፣ መከዳ ፣ (ማሐ፤ ፲) ።

መደገፊያ ፤ በቤት ፣ በሰገነት ፣ ሰበሰብ ፣
ዙሪያ ፣ ከወጋግራ ፣ ጋራ ፣ በስተታች ፣ የተዋደደ ፣
የጥድ ፣ ማእዘን ፤ ከፍታው ፣ ሹለት ፣ ከንድ ። መ
ጽሐፍ ፣ ግን ፣ በመደገፊያ ፣ ፈንታ ፣ መገደፊያ ፣
ይላል ፤ ስሕተት ፣ ነው ፣ (ዘጸ፤ ፭) ።

ተደጋገፈ ፤ ተያያዘ ፣ ተጠጋጋ ፣ ተጋጠመ ፣
ተቃረበ ፣ ተቀራረበ ። (ተረት) ፤ ጥርስና ፣ ከንፈር ፣
ሲደጋገፍ ፣ ያምር ።

ተደጋጋፈ ፤ (ፎች) ፤ የሚደጋገፍ ፤ ተከ
ታትሉ ፣ ሕፃን ።

ደግፍግፍ ፤ የተደጋገፈ ፣ የተያያዘ ፤ ቅር
ብርብ ፣ የከሌና ፣ የከሌ ፣ ዕድሜ ፣ ድግፍግፍ ፣ ነው ።
መደጋገፍ ፤ መያያዝ ፣ መጠጋት ፣ መቃ
ረብ ፣ መቀራረብ ።

መደጋገፊያ ፤ መጠጊያ ፣ መጋጠሚያ ።
አዳገፈ ፤ አቃረበ ፣ አገናኘ ፤ (ከንድ ፣ በ
ኩል ፣ ያዘ ፤ መደገፍን ፣ ረዳ) ።

አደጋገፈ ፤ እያያዘ ፣ አጠጋጋ ፣ አገጣጠመ ፣
አቀራረበ ።

አደጋጋፈ ፤ ያደጋገፈ ፣ የሚያደጋግፍ ።

ማደጋገፍ ፤ ማያያዝ ፣ ማጠጋጋት ፣ ማገጣ
ጠም ።

ደገፍ ፤ ያዘ ፤ መደገፍ ።

ደገፍ ፤ አደረገ ፤ ደገፈ ።

ደገፍ ፤ አለ ፤ ተደገፈ ።

አደጋገፍ ፤ አስተቃቀብ ፤ መደገፍ ።

ዴግሬ ፤ ደረጃ ፣ ዕርከን ፣ ግዕርግ ፤ ከፍ
ታና ፣ ዝቅታ ፤ የትምርት ፣ የውቀት ፣ የመድኃኒት ፣
ወይም ፣ የሙቀት ፣ የብርድ ፣ ልክና ፣ መጠን ።
ዴግሬ ፣ ፈረንጅና ፣ ነው ።

ድግር ፣ (ፎች) ፤ ድጉር) ፤ ከግራር ፣
ተጠርቦ ፣ የተበጀ ፣ የበሬ ፣ ዕቃ ፤ በስተሥር ፣ በቅት
ርት ፣ ከሞፈር ፣ ጋራ ፣ የተዋደደ ፤ በስተጫፍ ፣ ከዕ
ርፍ ፣ ከሚረሻ ፣ ጋራ ፣ በወገል ፣ የተረገጠ ፤ እንደ ፣
መቅዘፊያ ፣ ሹፍ ፣ ፈር ፣ የሚያሰፋ ። (ተረት) ፤
ገባርና ፣ ድግር ፣ ሲተካከል ፣ ያምር ። የረዘመውን ፣
በጦር ፣ ያጠረውን ፣ በድግር ።

ደገሰ ፤ ቁላ ፣ ፈጠ ፣ ጠመቀ ፣ ጋገረ ፣ መ
ብል ፣ መጠጥ ፣ አዘጋጀ ፣ አሰናዳ ፣ አቀናበረ ። (ተ
ረት) ፤ እግዚር ፣ ሳይደግስ ፣ አይጣላም ፣ (ኢዮ፤
፩—፲፱ ። ፵፪ ፣ ፲—፲፮) ።

ደጋሽ ፣ (ሾች) ፤ የደገሰ ፣ የሚደግስ ፤
አዘጋጀ ፣ አቀናባሪ ።

(ጥገ) መደገሽ ፤ ማዘጋጀት ፣ ማደራጀት ፣ ማሰና
ዳት ፣ ማቀናበር ።

መደገሻ ፤ ማዘጋጀት ፣ ማደራጀት ፣ ማቀናበ
ሪያ ፣ ስፍራ ፣ ዕቃ ።

አስደገሰ ፤ አስቁላ ፣ አስፈጠ ፣ አሰቀጠ ፣
አስጠመቀ ፣ አስደለሽ ።

አስደጋሽ ፤ ያስደገሰ ፣ የሚያስደግስ ።

ማስደገሽ ፤ የድግስ ፣ ሥራ ፣ ማሠራት ።

ማስደገሻ ፤ ጊዜና ፣ ቤት ።

ተደገሰ ፤ ተቁላ ፣ ተፈጠ ፣ ተዘጋጀ ፣ ተደ
ራጀ ፣ ተሰናዳ ፣ ተቀናበረ ፣ ተጠመቀ ፣ ተጋገረ ።

ተደጋሽ ፤ የሚደገሰ ፣ የሚዘጋጅ ።

ድግስ ፣ (ሶች) ፤ የተደገሰ ፤ ዝግጁ ፣ ድርጅ ፣
ሰንዱ ፣ እንጀራ ፣ ወጥ ፣ ጠላ ።

ደጃች ፤ ዝኒ ፡ ከግሁ ፡ ለደጃዝግች ፤ የጽ ሑፍኖ ፡ የቃል ፡ ማሳጠሪያ ፡ ኹለት ፡ ፊደል ፡ በመ ጉረድ ፤ ፊደሎችም ፡ ዝማ ፡ ናቸው ።

ደጅ ፡ መታ ፤ መዝጊያን ፡ እንኳኳ ፤ እ ጃን ፡ ጸፋ ።

ደጃፍ ፤ (ደጅ ፡ አፍ) ፤ በመቃን ፡ መ ካከል ፡ ያለ ፡ (ንዋ) ፡ ከፍት ፡ በር ፡ የደጅ ፡ መን ገድ ፤ አፈ ፡ ደጅ ፡ በራፍ ። ደጃፍ ፡ የመለሰው ፡ ግጆት ፡ የጉረሠው ፡ እንዲሉ ።

ደጃፍ ፤ መዝጊያ ፡ (ዘፍፀዘ ፡ ዘ) ።

ደጀ ፡ ሰላም ፤ የሰላም ፡ ደጅ ፤ መሳሰሚያ ፡ የቤተ ፡ መቅደስ ፡ የቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ መሳሚያ ፡ የወን ዶች ፡ መግቢያ ፡ የሰላምታ ፡ መቀበቢያ ፤ የመከፈ ልት ፡ መሳተፊያ ፡ ቤት ። ደጀ ፡ የተባለው ፡ ማርገ ጃው ፡ ነው ። ሲበዛ ፡ ደጀ ፡ ሰላሞች ፡ ይላል ።

ደጀ ፡ ሰላም ፤ ከተም ፡ በር ። ደጅ ፡ ያ ሠኘው ፡ ዐውዱ ፡ አደባባይ ፡ ነው ፡ (መላ፲፮ ፡ ፫ ። ሕዝቧ ፡ ፯ ፡ ዘ) ።

ዳዳ ፤ ዘንድ ፡ አጠገብ ፡ ቀበሌ ። ደጅን ፡ ተመልከት ።

ዳዳ ፤ መናገር ፡ የማይችል ፡ ራሱ ፡ ትክክል ፡ ያይደለ ፡ ሰው ። ድዳን ፡ እይ ።

ዳድማ ፤ ዝኒ ፡ ከግሁ ።

ዳዳ ፤ (ዕብ ፡ ዳዴሀ) ፤ እስከጀል ፡ አሳ ሰበ ፡ የርምጃ ፡ የሩካቤ ፡ የመናገር ።

ዳዴ ፤ የሕፃን ፡ ርምጃ ፤ እጃን ፡ ተይዞ ፡ እየተወናከረ ፡ የሚኼደው ፡ አካኼድ ።

ዳዴ ፡ ዳዴ ፡ አለ ፤ የሕፃንን ፡ እጅ ፡ ይዞ ፡ ፩ ፡ ፩ ፡ ፪ ፡ ፪ ፡ እያለ ፡ መኼድን ፡ እስሰመደ ፡ አስተ ማረ ። አቱ ፡ ሥግራ ፡ ታቱ ፡ ሥግራ ፡ አለ ፤ ወን ከር ፡ ወንከር ፡ አደረገ ።

ድዳ ፤ መናገር ፡ ሲያስብ ፡ ቃል ፡ መስጠት ፡ የማይችል ፡ እኒ ፡ የሚል ፡ አፈ ፡ እስር ፡ አንደበተ ፡ ዝግ ፤ እንደ ፡ እንስሳ ፡ የማይናገር ፡ ሰው ፡ (ኢሳ፴፩ ፡ ፮) ። እፍን ፡ ተመልከት ።

ድዶች ፤ የማይናገሩ ፡ ቃል ፡ የማይሰጡ ፡ ሰዎች ፡ (ኢሳ፴፪ ፡ ፱) ።

መዳዳት ፤ ማስከጀል ፡ ማሳሰብ ።

(ደደ) ፤ አንደደደ ፤ አፈነዳ ፡ አራዝ ፡ ተኩስ ።

ማንደደደት ፤ ማፈንዳት ፡ ማራዝ ።

ተንደደደ ፤ ፈነዳ ፡ ራዝ ፡ ተተኩስ ።

መንደደደት ፤ መፈንዳት ፡ መራዝ ፡ መ ተኩስ ።

ደ ፡ አለ ፤ ጠንቧ ፡ አለ ፤ ራዝ ።

ድድ ፡ (ዶች) ፤ ወደደ) ፤ የጥርስ ፡ ሥር ፡ መሠረት ፡ መገኛ ፡ መብቀያ ።

ድዳም ፤ ድደ ፡ ወፍራም ፡ ድደ ፡ ፈጣጣ ፡ ሰው ፤ ችኮ ።

ደደበ ፤ ደረቀ ፡ ደደረ ።

ደደብ ፤ (በች) ፤ ከቂዳ ፡ ጋራ ፡ ያለ ፡ ደ ረት ፡ ሥጋ ፡ ዐብር ፡ የተገፈፈ ።

ደደብ ፤ (ስድብ) ፤ ሲነግሩት ፡ የማይሰማ ፡ ዕውቀት ፡ የማይገባው ፡ ልብ ፡ ድፍን ፡ ሰው ።

ድድብ ፤ የደረቀ ፤ ድድር ። ደበደበን ፡ ተ መልከት ፤ የደደበ ፡ ዘር ፡ ነው ።

ድድድ ፤ ሩጣ ፡ መንደርደር ።

ድድድ ፡ አለ ፤ ርጠ ፡ ተንደረደረ ። ዳደ ገን ፡ እይ ።

ድድኸ ፤ (ደደካዊ) ፤ የንጠት ፡ ስም ፤ አገዳው ፡ ቀልጣማ ፡ ቅጠሉ ፡ ለስላሳ ፡ የኾነ ፡ በወ ይናደጋ ፡ ቂላ ፡ የሚበችል ፡ ታናሽ ፡ ዛፍ ፡ የማሪ ያም ፡ ጥላ ።

ዳዳሌብ(ም) ፤ የምድር ፡ ዕንብርት ፡ እያ ሩሳሌም ። መሪትን ፡ ከዳዳሌብ ፡ ውሃን ፡ ከፍጊብ ፡ እንዲሉ ።

ዳድማ ፤—የማይናገር ፤—ዳዳ ።

ደጀን ፤ (ደጊን ፡ ደገን) ፤ በስተኋላ ፡ የሚጠብቅ ፡ የኋላ ፡ ዘበኛ ፤ ረዳት ፡ ጦር ፡ ሰራዊት ። ትርጓሜው ፡ (ደጋኒ) ፡ ተከታይ ፡ ማለት ፡ ነው ፡ (፪ኪፍ ፡ ፲፫ ፡ ፲፫ ። ፳ ፡ ፳፪) ። ወዐን ፡ ተመልከት ።

ደጀኔ ፤ የሰው ፡ ስም ፤ የኔ ፡ ደጀን ።

ደጀኖች ፤ ተከታዮች ፡ ጥፍሮች ።

ዳደን ፤ ገይለኛ ፡ ዐውሉ ፡ ነፋስ ፡ ሲኼድ ፡ ድድድ ፡ የሚል ።

ድጅኖ ፡ (ዎች) ፤ በትረ ፡ ቃቃን ፤ የደንጊያ ፡ መስበሪያ ፡ መንደያ ፡ መፈንቀያ ፡ ንጥር ፡ ብረት ፡ ዘንግ ፡ መሳይ ፡ ቀጪንና ፡ ወፍራም ፡ (፩ነገ ፡ ፮ ፡ ፯) ።

ደደቀ ፤ (ደዲቅ ፡ ደደቀ) ፤ ወጋ ፡ ፈነቀለ ፡ ደነጉረ ፡ ገለበጠ ፡ ዕዳሪ ፡ አወጣ ።

ደዲቅ ፡ (ዎች) ፤ የደደቀ ፡ የሚደድት ፤ ፈንቃይ ፡ ደንጓሪ ።

ድደቃ ፤ ፍንቀላ ፡ ድንጉራ ፡ ግልበጣ ።

ደዲቆ ፤ ዙልዙልት ፡ ወዶማ ፤ የበግ ፡ ዐን ገት ፡ ዕብጠት ፡ ደዶት ።

መደደቅ ፤ መውጋት ፡ መፈንቀል ፡ መደን ጉር ፡ መገልበጥ ።

መደደቂያ ፤ መውጊያ ፡ መፈንቀያ ፡ መደ ገንጉሪያ ፡ ፪ ፡ ሹል ፡ ብረት ፡ የተዋደደበት ፡ መንታ ፡ ጣፍ ፡ ያለው ፡ ዕንጠት ፡ አጣና ፤ ጉረጊ ፡ ገሃ ፡ ይለዋል ። ወይም ፡ ማረሻ ፡ የተሰካበት ፡ ዕርፍ ።

አስደደቀ ፤ አስወጋ ፡ አስፈነቀለ ፡ አስደ ነጉረ ፡ አስገለበጠ ።

አስደዳቂ ፤ ያስደደቀ ፡ የሚያስደድት ፤ እ ስፈንቃይ ፡ አስደንጓሪ ።

ማስደደቅ ፤ ማስወጋት ፡ ማስፈንቀል ፡ ማ ስደንጉር ፡ ማስገልበጥ ።

ማስደደቂያ ፤ ጊዜና ፡ መሣሪያ ።
 ተደደቀ ፤ ተወጋ ፡ ተፈነቀለ ፡ ተደነጉረ ፡
 ተገለበጠ ።
 ተደዳቂ ፤ የሚደደቅ ፡ ዕዳራ ፡ ተደንጓሪ ።
 ድድቅ ፡ (ቆች) ፤ የተደደቀ ፤ ፍንቅል ፡
 ድንጉር ፡ ግልብጥ ፡ በግእዝ ፡ ግን ፡ ድንገት ፡ ማለት ፡
 ነው ፤ ኹለቱም ፡ ድ ፡ ላልቶ ፡ ይነገራል ።
 ድድቅ ፤ የጓል ፡ ካብ ፤ ወይም ፡ ዐጥር ፡
 ቅጥር ፤ ንብብር ፡ ድርብርብ ፡ ጓል ፡ ዕንጨትና ፡
 ደንጊያ ፡ በሌለበት ፡ አገር ፡ የሚሠራ ።
 አዳዳቀ ፤ አፈናቀለ ፡ አደናጉረ ።
 አደዳደቅ ፤ አደነጓጉር ፤ መደደቅ ።
 ደደረ ፤ (ትግ ፡ ፀፀረ) ፤ ጠጠረ ፡ ደረቀ ፡
 ጠና ፡ ጠነከረ ፤ የውስጥ ፡ አጅና ፡ እግር ፡ የበሬ ፡
 ትከሻ ፡ ያጋሰሰ ፡ ዝርባ ።
 ድድር ፤ የደደረ ፤ ጥጥር ፡ ጠነካራ ፡
 ደረቅ ።
 መደደር ፤ መጠጠር ፡ መድረቅ ፡ መጥ
 ናት ፡ መጠነከር ።
 መደደሪያ ፤ መጠነከሪያ ፡ መጠጠሪያ ።
 አደደረ ፤ አጠጠረ ፡ አደረቀ ፡ አጠና ፡
 አጠነከረ ።
 ማደደር ፤ ማጠጠር ፡ ማድረት ፡ ማጥናት ።
 ማደደሪያ ፤ ማጠጠሪያ ፡ ማጥኒያ ።
 አደዳደር ፤ አጠጣጠር ፤ መደደር ።
 ደደር ፤ በሐረርጌ ፡ አውራጃ ፡ ያለ ፡ አገር ።
 ደዶት ፤ የበግ ፡ ዐንገት ፡ ዕብጠት ፡ ዕንቅ
 ርት ፡ የሚመስል ፡ ዙልዙልት ፡ በቅጠልና ፡ በሣር ፡
 በውሃ ፡ ምክንያት ፡ የሚመጣ ፡ በሽታ ። በጉኝን ፡
 ደደቆን ፡ እይ ።
 ዱሃ ፤—ረባዳ ፤—ዱሐ ።
 ደዌ ፤—በሽታ ፤—(ደወየ) ።
 ዳዋ ፤ ጥሻ ፤ ሣር ፡ ቅጠላቅጠል ፡ ክረምት ፡
 አፈራሽ ። መናኝ ፡ ዳዋ ፡ ሰብሶ ፡ ጤዛ ፡ ልሶ ፡ ደን
 ጊያ ፡ ተንተርሶ ፡ ይናፈል ። (ተረት) ፤ ዐይጥ ፡
 በበላ ፡ ዳዋ ፡ ተመታ ።
 ዳዋ ፤ ከሞልጋ ፡ በታች ፡ ያለ ፡ በረሐ ።
 ዳዋ ፤ የወንዝ ፡ ስም ፤ ካሩሲ ፡ ተራራ ፡
 የሚፈልቅ ፡ ዝማ ።
 ድው ፤ (ደወለ) ፤ ድም ።
 ድው ፡ አለ ፤ ድም ፡ አለ ፤ ተሰማ ።
 ድው ፡ አለው ፤ ትዝዝ ፡ አለው ፤ ፈዘዘ ፡
 እንደ ፡ ተመታ ፡ ሰው ።
 ድው ፡ ድው ፡ አለ ፤ አደዘደዘ ፤ ርም
 ጃውን ፡ አሰማ ።
 ደውዳዋ ፤ አደዝዳዥ ፡ ምናውዱ ።

ዳውጃ ፤ ዳውዣ ፤ ከቀጢማ ፡ የተሠራ ፡
 ምንጣፍ ፡ ኬሻ ፡ ደሳ ፡ (ደሳሙ ፡ ፲፮ ፡ ፲፱) ።
 ደዋጨት ፤ የቅጠል ፡ ስም ፤ በወይናደጋ ፡
 የሚበቅል ፡ የንብ ፡ አሰል ፡ ዐይነት ፡ የተሰባ ፡ መድ
 ንኒት ።
 (ደወየ) ፤ ተደወየ ፤ ታመመ ፡ ተበሸተ ፡
 ደዌ ፡ ዐደረበት ፤ ቁመቱ ፡ ዐጠረ ።
 ደዌ ፤ በቁሙ ፤ በሽታ ፡ የቁየ ፡ የኖረ ፡ ዕ
 መም ።
 ደዌ ፡ ሥጋ ፤ የሥጋ ፡ ደዌ ፤ ቢስ ፡ ገላ ፡
 ቀምጥና ።
 ደዌያም ፤ ባለደዌ ፡ ታማሚ ።
 ደዌያም ፡ ሽኑ ፤ ተደወየ ።
 ዱያት ፤ (ደዌያት) ፤ ደዌ ፡ በሽታ ፡ ዕመም ።
 ዱያት ፡ ውስጠ ፡ ብዙ ፡ ነው ።
 ዱያታም ፤ በሽታም ፡ በሽተኛ ፤ የበሽታ ፡
 ጉሬ ፤ ደዌ ፡ የማይለየው ፡ ተውሳካም ፤ ብዙ ፡ ዐይ
 ነት ፡ ዕመም ፡ ያለበት ፡ ሰው ፡ ጤና ፡ ቢስ ።
 ድውይ ፤ (ድውይ) ፤ የተደወየ ፤ ዐጨር ፡
 ከርሞ ፡ ጥጃ ፡ (ማቲያ ፡ ፪ ፡ ፲፪) ፤ የማይፈወስ ፡ ድ
 ውይ ፤ የማይመለስ ፡ ጊጉይ ፡ እንዲሉ ። ጊጉይ ፡
 በግእዝ ፡ ስሕተተኛ ፡ ማለት ፡ ነው ።
 ድውይነት ፤ በሽተኛነት ፡ ዐጨርነት ።
 ድውዮች ፤ (ዱያን) ፤ በሽተኞች ፡ ዐጨ
 ርች ።
 ደወለ ፤ (ደዊል ፡ ደወለ) ፤ አቃጨለ ፡
 እንኳኳ ፡ ጸፋ ፤ ድው ፡ ድም ፡ አደረገ ፤ ደወል ፡
 መታ ፤ ከመቅደሱ ፡ እራት ፡ ከቤተ ፡ ከሲያን ፡ ተጠጋ ፡
 ተማጠነ ። ጠዘለ ፡ መደወተ ፡ ደበደበ ፡ ሰውን ፡
 ከብትን ።
 ደወለ ፤ ጨመረ ። ዶለን ፡ እይ ፤ የዚህ ፡
 ዘር ፡ ነው ፤ ደኛውን ፡ ከለለ ፡ ተመልከት ።
 ደዋይ ፡ (ዮች) ፤ የደወለ ፡ የሚደውል ፤
 ፍሬ ፡ ሰሞነኛ ፡ ተማጣኝ ፤ መቼ ።
 ደዋይነት ፤ ደዋይ ፡ መሆን ።
 ድወላ ፤ ምጥንታ ፤ መደወል ፤ ጥዘላ ፡ ም
 ድወታ ።
 ደወል ፡ (ሎች) ፤ መርዋ ፡ ነጋሪት ፡ ከ
 በር ፡ ዕንጨት ፡ ደንጊያ ፡ የሰልክ ፡ ቃጭል ።

ደወል ፡

ዳውላ ፤ (ሎች) ፤ ሐሰል) ፤ ጽ ፡ ቀና ፡
 እኸል ፡ የሚይዝ ፡ የፍየል ፡ ሙከት ፡ ስልቻ ፡ ባው

ድማ ፡ ምርት ፡ መጨመሪያ ፡ መስፈሪያ ፡ (ተረት) ፤
አህያውን ፡ ቢፈሩ ፡ ዳውላውን ፡ መቱ ።

ዳውላ ፤ (ጉንደር) ፤ እንቢ ፡ ነገር ፤ ከስ
ልቻ ፡ ከሌላም ፡ ቂዳ ፡ የተበጀ ፡ በውስጡ ፡ ሣርና ፡
ገለባ ፡ ያለበት ፡ የጭነት ፡ መደላድል ።

ዳውሌ ፤ በጠራ ፡ አጠገብ ፡ የሚገኝ ፡
ቀበሌ ።

ዱላ ፡ (ዎች) ፤ ወፍራም ፡ በትር ፡ መደ
ወያ ፡ መምቻ ፡ መመድወቻ ፤ በሉታ ፡ ጉመድ ፡
ሚንዶ ፡ ቂመጥ ። በጋልኛ ፡ ዘመቻን ፡ ዱላ ፡ (አባ ፡
ዱላ) ፡ ማለት ፡ ከዚህ ፡ ይለማል ።

ዱላ ፡ ቀረሽ ፤ ከፍ ፡ ያለ ፡ ጥል ፡ ዱላ ፡
የቀረው ።

ዱላ ፤ ያገር ፡ ስም ፤ የሚገኘውም ፡ በሚጣ ፡
ከፍል ።

ዱለኛ ፡ (ኞች) ፤ ባለዱላ ፤ ተማች ፡ ደ
ብዳቢ ።

መደወል ፤ ማቃጨል ፡ መማጠን ፤ መም
ታት ፡ መጠዘል ፡ መመድወት ።

መደወያ ፤ ማቃጨያ ፡ ማንኳኑያ ፡ ደወል ፡
መምቻ ፡ ገመድ ፡ ሰንሰለት ፤ መዳፍ ፡ ታናሽ ፡ ደን
ጊያ ፤ መጠዘያ ፡ ሽመል ፡ በትር ፤ መማጠኛ ።

አስደወለ ፤ አስመታ ፡ አስጠዘለ ።

አስደዋይ ፤ ያስደወለ ፡ የሚያስደውል ።

ማስደወል ፤ ማስመታት ፡ ማስጠዘል ።

ማስደወያ ፤ ማስመቻ ፡ ማስመድወቻ ።

ተደወለ ፤ ተቃጨለ ፡ ተመታ ፡ ተጠዘለ ፡
ተመደወተ ።

ተደዋይ ፤ የሚደወል ፤ ተመቺ ።

ተዳወለ ፤ ተማታ ፡ ተጣዘለ ፡ ተመዳወተ ።
ደካን ፡ እይ ።

መዳወል ፤ መማታት ፡ መጣዘል ።

(ጥዳ) አዳወለ ፤ (አደራራጊ) ፤ አማታ ፡ አጣዘለ ፡
ደወልን ፡ ሌላ ፡ ነገርን ፤ ሰውን ፡ ከሰው ፡ ጋራ ።

ማዳወል ፤ ማማታት ፡ ማጣዘል ።

አደዋወል ፤ አመታት ፤ መደወል ።

ዳወለ ፤ ተፈተፈተ ፡ ተለወሰ ።

(ጥወ) አዳወለ ፤ (አደራራጊ) ፤ ፈተፈተ ፡ አዳከረ ፡
ለወሰ ፡ በብዙ ።

ማዳወል ፤ መፈትፈት ፡ ማዳከር ።

ማዳወያ ፤ ጣባ ፡ ወጭት ፡ ደቅ ፡ ዋዲያት ።

ዲዋኒ ፤ (ገመስ) ፤ ታናሽ ፡ መጨረሻ ፡
ገንዘብ ፡ እንደ ፡ ቤላ ፡ ያለች ፡ (ማቴ፩ ፡ ፳፮ ። ሉቃ
፲፪ ፡ ፶፪) ።

ዳውንት ፤ ያገር ፡ ስም ፤ በሣይንት ፡ አጠ
ገብ ፡ ያለ ፡ አገር ።

ዳውንቱ ፤ የዳውንት ፡ ተወላጅ ፡ የዳው
ንት ፡ ወገን ።

ዳውንቶች ፤ የዳውንት ፡ ሰዎች ።

ደወረ ፤ (ዘወረ) ፤ አዞረ ፡ አሸከረከረ ፤
በጭን ፡ በጣት ፡ ጸፋ ፡ ማዳወሪያን ፡ እንዝርትን ።

ደወረ ፤ ጠቀለለ ፡ አቀለመ ፡ አጠነጠነ ፤
የጥጥ ፡ የጠጉር ፡ የማግ ፡ የሐር ፡ የጥለት ።

ደዋሪ ፡ (ሮች) ፤ የደወረ ፡ የሚደውር ፤ አ
ዲሪ ፡ አጠንጣኝ ፡ አቅላሚ ።

መደወር ፤ ማጠንጠን ፡ መጠቅለል ፡ ማቅ
ለም ።

መደወሪያ ፤ በመካከሉ ፡ ጠፍጣፋና ፡ ሞ
ላላ ፡ ሉሕ ፡ የተዋደደበት ፡ ዕንጨት ፤ እንዝርት ፡
መዘወሪያ ፡ መኪና ፡ ቀሠም ።

አስደወረ ፤ አዘወረ ፡ አስጠነጠነ ፡ አስጠ
ቀለለ ፡ አስቀለመ ።

አስደዋሪ ፤ ያስደወረ ፡ የሚያስደውር ፤ አ
ስጠንጣኝ ።

ማስደወር ፤ ማስጠንጠን ፡ ማስጠቅለል ።

ማስደወሪያ ፤ ማስጠንጠኛ ፡ ማስጠቅለያ ፡
ጊዜና ፡ መሣሪያ ።

ተደወረ ፤ ዞረ ፡ ተዘወረ ፡ ተጠነጠነ ፡ ተ
ጠቀለለ ።

ተደዋሪ ፤ የሚደውር ፡ ግራ ።

ድውር ፡ (ሮች) ፤ የተደወረ ፤ የማግ ፡ የጥ
ለት ፡ የሐር ፡ የጥሙር ፡ ጥቅል ፡ ጥንጥን ።

(ጥዳ) አዳወረ ፤ (አደራራጊ) ፤ አጠናጠነ ፡ አቃ
ለመ ።

ማዳወር ፤ ማጠናጠን ፡ ማቃለም ።

(ዳወረ) ፤ አዳወረ ፤ (አደራራጊ) ፤ ደወረ ።

አዳዋሪ ፤ ደዋሪ ።

ማዳወር ፤ መደወር ።

ማዳወሪያ ፡ (ዎች) ፤ መደወሪያ ።

አስዳወረ ፤ አስደወረ ።

አስዳዋሪ ፤ አስደዋሪ ።

ማስዳወር ፤ ማስደወር ።

ማስዳወሪያ ፤ ማስደወሪያ ።

ተዳወረ ፤ ተደወረ ።

አደዋወር ፤ አጠናጠን ፤ መደወር ፡ ማዳ
ወር ።

ዳወሮ ፤ የቀድሞ ፡ የሐረጌ ፡ ስም ፤ ይኸ
ውም ፡ በግእዝ ፡ መጻሕፍት ፡ ይገኛል ። (ተረት) ፤
ዕዳው ፡ ዶር ፤ መጋቢያው ፡ ዳወሮ ።

ዳዊት ፤ የሰው ፡ ስም ፤ የእሴይ ፡ ልጅ ፤
የእስራኤል ፡ ንጉሥ ፡ በገና ፡ ደርዳራ ፡ ዳዊት ፡ በገና
ውን ፡ ዕዝራ ፡ መሰንቆውን ፤ ዳዊትና ፡ ስሎሞን ፡

እንዲሉ ። በዕብራይስጥ ፡ ዳዊድ ፡ ይባላል ፤ ትርጓሜው ፡ ወዳጅ ፡ ማለት ፡ ነው ።

ዳዊት ፡ (ዱቫ) ፤ የመጽሐፍ ፡ ስም ፡ ሙሴ ፡ ሳይቀር ፡ ዳዊትና ፡ ሌሎች ፡ መዘምራን ፡ በየጊዜው ፡ የደረሱት ፡ (የዘመሩት) ፤ ይዟ ፡ መዝሙር ፡ ያለበት ፡ የጸሎት ፡ መጽሐፍ ። ዳዊትና ፡ ውዳሴ ፡ ማርያም ፡ እንዲሉ ። (ተረት) ፤ ከይዟ ፡ ዳዊት ፡ የልብ ፡ ቅንነት ።

ዳዊት ፡ ደገመ ፤ ጨረሰ ፡ በወቀ ።

ዳዊት ፡ ደጋሚ ፤ (ደጋሜ ፡ ዳዊት) ፤ ዳዊት ፡ የሚደግም ፡ በዳዊት ፡ የሚጸልይ ፡ (ተማሪ) ፡ ካህን ፡ ጀምረው ፡ ደገመ ፡ ተመልከት ።

ደዘደዘ ፤ (ጠዘጠዘ) ፤ ከበሮ ፡ መታ ፡ ጠዘለ ፤ ወቀጠ ።

ደዝዳዝ ፤ የደዘደዘ ፡ የሚደዘድዝ ፤ መቼ ፡ ጠዛይ ።

ደዘደዝ ፤ ደዝዳዝ ፤ ምድርን ፡ በርገማ ፡ የሚደዘድዝ ፤ ደውዳዋ ።

ድዝደዛ ፤ ጥዘል ፡ ወቀጣ ፤ የከበሮ ፡ ምት ። መደዝደዝ ፤ መምታት ፡ መጠዘል ፡ መውቀጥ ።

መደዝደዣ ፤ መምቻ ፡ መውቀጣ ፡ እጅ ፡ ዘነዘና ።

አደዘደዘ ፤ አደሽደሽ ፡ አውደለደለ ፡ ሥራ ፡ ፈታ ።

አደዝዳዝ ፤ ያደዘደዘ ፡ የሚያደዘድዝ ፤ አደሽዳሽ ፡ አውደልዳይ ፡ ሥራ ፡ ፈት ።

ማደዝደዝ ፤ ማደሽደሽ ፡ ማውደልደል ።

ማደዝደዣ ፤ ማደሽደሻ ፡ ማውደልደያ ፡ ሰፍራና ፡ ጊዜ ።

አስደዘደዘ ፤ አስመታ ፡ አስወቀጠ ።

ተደዘደዘ ፤ ተመታ ፡ ተጠዘለ ።

ድዝድዝ ፤ የተደዘደዘ ፤ ሥራው ፡ የማያምር ፡ ጸናጽል ፡ መስቀል ፡ ጸሕል ።

አደዛደዝ ፤ አወቃቀጥ ፤ መደዝደዝ ።

ደዘለ ፤ (ደለዘ) ፤ ጠዘለ ።

መደዘል ፤ መጠዘል ።

መደዘያ ፤ መጠዘያ ።

አደዛዘል ፤ አጠዛዘል ፤ መደዘል ።

ዱሐ ፤ (ትግ ፡ ድኃ ፤ በዳ) ፤ ሚዳ ፡ ረባዳ ፡ ዘባጣ ፡ ጉድጓዳ ፡ ሸለቆ ፡ ቄላ ፡ ታች ፡ (ጅንገ ፡ ጽ ፡ ጽጅ ። ይንገ ፡ ጽፎ ፡ ፤) ።

ድሕንጸ ፤ ከቀንድ ፡ ከዝፍን ፡ ጥርስ ፡ ከጥቀር ፡ ዕንጨት ፡ የተበጀ ፡ የበገና ፡ መምቻ ፡ መደርደያ ፤ ምስጢሩ ፡ የታነጸ ፡ ማለት ፡ ነው ።

ዳሔራ ፤—ባሩድ ፤—ዳኸራ ።

ዱኃ ፤—ረባዳ ፤—ዱሐ ።

ደኅና ፤ (ድኅነ ፤ ዳኅና) ፤ ቅጽል ፤ ደግ ፡ ማለፊያ ፤ የጠባይ ፡ የግብር ፡ የሰውነት ።

ደኅኖች ፤ ደኅች ፡ ማለፊያዎች ።

ደኅኔ ፤ የሰው ፡ ስም ፤ የደኅና ፡ ማለት ፡ ነው ።

ደኅኒት ፤ ደኅ ፡ ማለፊያ ።

ደኅና ፤ (ዳኅነ) ፤ ንኡስ ፡ አገባብ ፤ ጤና ፡ በን ፡ ሰላም ፡ ከገላፊና ፡ ከትንቢት ፡ ከትእዛዝ ፡ ከነባር ፡ እንቀጽ ፡ እስቀድሞ ፡ እየገባ ፡ ይነገራል ።

ደኅና ፡ ገባ ፤ ያለችግር ፡ ያለሁከት ፡ ወደ ፡ ቤቱ ፡ ተመለሰ ።

ደኅና ፡ መጣ ፤ በሰላም ፡ በጤና ፡ በሕይወት ።

ደኅና ፡ ነው ፤ እሱ ፡ ደኅና ፡ ነው ፤ ምንም ፡ የለበት ። በቅርብ ፡ ትእዛዝ ፡ ሲነገር ፡

ደኅና ፡ አርፍድ ፤ ከጤቱ ፡ ፤ ፤ እስከ ፡ ይ ፡ ሰዓት ።

ደኅና ፡ አምሽ ፤ ከምሽቱ ፡ ፤ ፤ እስከ ፡ ሌሊቱ ፡ ይ ፡ ሰዓት ።

ደኅና ፡ ዋል ፤ ከጤት ፡ እስከ ፡ ማታ ።

ደኅና ፡ ያውልኸ ፤ ዝኒ ፡ ከማሁ ።

ደኅና ፡ ዕደር ፤ ከማታ ፡ እስከ ፡ ጤት ።

ደኅና ፡ ያሳደርኸ ፤ ዝኒ ፡ ከማሁ ።

ደኅና ፡ ኹን ፤ ለብዙ ፡ ጊዜ ።

ደኅና ፡ ከረም ፤ ከዕለት ፡ እስካመት ።

ደኅና ፡ ሰንብት ፤ ከእሑድ ፡ እስከ ፡ ትዳሜ ፤ ወይም ፡ ብዙ ፡ ሳምንት ። ረፈደን ፡ ዋለን ፡ መሸን ፡ ዐደረን ፡ ከረመን ፡ ሰነቡን ፡ በየሰፍራው ፡ ተመልከት ። ከስም ፡ እየቀደመ ፡ በቅጽልነት ፡ ሲነገር ፡

ደኅና ፡ ነገር ፤ ማለፊያ ፡ ወራ ።

ደኅና ፡ ቀን ፤ የሰላም ፡ የደስታ ፡ የጥጋብ ፡ ጊዜ ፡ ዘመን ።

ደኅና ፡ ቀን ፤ ዝናም ፡ የሌለበት ፡ ወለል ፡ ያለ ፡ ሰዓት ።

ደኅና ፡ ሰው ፤ አውነተኛ ፡ ደግ ፡ ቅን ፡ ትሑት ፤ እለው ፡ ጠባይ ፡ የማይደርስ ።

ደኅነኛ ፤ ጤናማ ፡ ባለጤና ፡ ጤነኛ ።

ደኅነኞች ፤ ጤነኞች ።

ደኅንነት ፤ ደኅና ፡ መሸን ፡ ጤንነት ፡ (ዘዳጽ ፡ ፤ ፤ ጀቶር ፡ ፤ ፤) ።

ደኅነት ፤ መዳን ፡ ሽረት ።

ድኃን ፤ (ዐረ ፡ ድኅን) ፤ ብልቀግ ።

ደኃራ ፤ (ደኃራይ) ፤ በቀዳማ ፡ አንጻር ፡ በስተኋላ ፡ ያለ ፡ የኮርቻ ፡ ጥፍ ።

ድኑር ፡ (ሮች) ፤ ዐጪር ፡ ሰው ፡ ከግ
 ደግ ፡ ወደ ፡ ጸላ ፡ ያለ ።
 ዳኼራ ፤— ባሩድ ፤— ዳኼራ ።
 ደጭ ፤ (ጋላ) ፤ መሬት ፤ የመሬት ፡ ስም ።
 ደችን ፡ እይ ።
 ደጭ ፡ መረጭ ፤ የቅጠል ፡ ስም ፤ ፍሬው ፡
 እንዠት ፡ የሚመስል ፡ የዕባጭ ፡ መድኃኒት ።
 ደጭ ፡ መሬት ፤ መረጭ ፡ እንዠት ፤ የመሬት ፡ እን
 ዠት ፡ ግለት ፡ ነው ። መረጭን ፡ ተመልከት ።
 ዱጭ ፤ (ዳጠ) ፤ ድው ። የሕፃን ፡ እካ
 ሼድ ፡ ከመዳከ ፡ በጸላ ።
 ዱጭ ፡ ዱጭ ፡ አለ ፤ ሲሼድ ፡ ድው ፡
 ድው ፡ አለ ።
 ዳጠ ፤ (ደኅሳ) ፤ ዳለጠ ፡ ድጥ ፡ ሹን ።
 ዳጠ ፤ ረገጠ ፡ ደፈጠጠ ፡ ጨፈለቀ ፡ አጪ
 ግለቀ ።
 ዳጠ ፤ ቅመምን ፡ ተልባን ፡ ኮሶን ፡ የምስር ፡
 ንፍረን ፡ ፈጪ ፡ አላመ ።
 ዳጪ ፤ ዝኒ ፡ ከግሁ ። ዳመጠን ፡ እይ ።
 ዳጪ ፡ (ጭ) ፤ የዳጠ ፡ የሚድጥ ፤ ረጋጭ ፡
 ፈጪ ፡ (ጭ) ።
 ድጥ ፤ (ዳኅሳ) ፤ ዝናም ፡ የመታው ፡ ር
 ጥብ ፡ መሬት ፡ ተዳፋት ፡ እንሻታች ፡ እንሸራታች ።
 ድጥ ፡ ሹን ፤ ዳለጠ ፡ ሙልጭልጭ ፡ አለ ።
 ድጣም ፤ ድጥ ፡ ያለው ፡ ባለድጥ ፡ ስፍራ ፡
 መንገድ ።
 ዳጥ ፤ ዝኒ ፡ ከግሁ ፡ ለድጥ ፤ መስናክል ፡
 ዕንቅፋት ።
 ዳጥ ፤ ትእዛዝ ፡ እንቀጽ ፤ ፍጭ ፡ አልም ።
 መዳጥ ፤ መርገጥ ፡ መደፍጠጥ ፡ መፍጨት ፤
 ድጥ ፡ መሹን ፡ መዳለጥ ።
 መዳጪት ፤ ዝኒ ፡ ከግሁ ።
 መዳጫ ፤ መርገጫ ፡ መደፍጠጫ ፡ መፍጫ ፡
 ግላሚያ ፡ እገር ፡ አሉሉ ፡ ናዳ ።
 አዳጠ ፤ (አድኅሳ) ፤ አዳለጠ ፡ ድጥ ፡ አ
 ደረገ ፤ ዐነቀፈ ፡ አሰናከል ፡ ሰረጀ ፡ ዘረጠጠ ፡ እን
 ሻተተ ፡ እንሸራተተ ። ምጣድ ፡ አዳጠኝ ፡ እከን
 ባሉ ፡ ዳጠኝ ፡ እንዲሉ ፡ ልጆች ።
 አዳጠ ፤ አሳተ ። እከሌን ፡ አፋ ፡ ያድጠዋል ።
 አዳጪ ፤ ያዳጠ ፡ የሚያድጥ ፤ አዳላጭ ።
 ማዳጥ ፤ ማዳለጥ ፡ ማንሻተት ፡ ማንሸራ
 ተት ።
 አስዳጠ ፤ (አድኅሳ) ፤ አስረገጠ ፤ አስ
 ደፈጠጠ ።
 አስዳጠ ፤ አስፈጪ ፡ አስላመ ።
 አስዳጭ ፤ ያስዳጠ ፡ የሚያስድጥ ፡ ፈረሰኛ ።

ማስዳጥ ፤ ግስረገጥ ፡ ግስፈጨት ፡ ግስ
 ላም ።
 ተዳጠ ፤ ተረገጠ ፡ ተደፈጠጠ ።
 ተዳጠ ፤ ተፈጪ ፡ ላመ ።
 ተዳጭ ፤ የሚዳጥ ፡ ፈጠ ፡ ተልባ ።
 ድጠ ፤ ድጠሽ ፤ የተዳጠ ፡ የተፈጪ ፡ ም
 ስር ፡ ያተር ፡ ከከ ፡ ንፍሮ ፡ ወጥ ፡ የሚሹን ።
 አዳዳጥ ፤ አረጋገጥ ፤ መዳጥ ። ዳጠ ፡ ርጥ
 ብን ፤ ዳስ ፡ ደረቅን ፡ ነው ።
 (ጥጪ) ዳጪ ፤ (ጋላ) ፤ የሰው ፡ ስም ፤ ከቦረን ፡
 ልጆች ፡ እንዱ ፤ የግዝረት ፡ በግ ፡ ነው ፡ ይላሉ ።
 የራስ ፡ ጉባያ ፡ አባት ፡ ጉባያ ፡ ዳጪ ፡ እንዲሉ ።
 ደጪ ፡ (ዎች) ፤ ከመስቲ ፡ ከቻች ፡ ከብ
 ጉሪት ፡ ከቡይት ፡ የሚበልጥ ፡ ከንንቦ ፡ የሚያንስ ፡
 የሽክላ ፡ ዕቃ ፡ የጠጅ ፡ የጠላ ፡ የውሃ ፡ ማኖሪያ ።
 ደጪ ፡ በወላምኛ ፡ ሆድ ፡ ግለት ፡ ነው ።
 ዲያ ፤— ከፊለ ፡ ስም ፤— የዲያ ።
 ደዮ ፤ ተራና ፡ መናኛ ፡ ወጥ ፡ ቅቤና ፡
 ቅመም ፡ የሌለበት ፤ ዘርና ፡ ምንጭ ፡ በግእዝ ፡
 ወደዮ ፡ ነው ።
 ደዮ ፡ ቀቃይ ፤ ደዮ ፡ የምትቀቅል ፤ ደዮ ፡
 ሠራ ፡ ሴት ፡ ሥራ ፡ ቤት ። ደዮ ፡ ቀቃይ ፡ ትመት ፡
 እንዲል ፡ ወታደር ።
 ዲያብሎስ ፤ ሳጥናኤል ፡ ያጋንንት ፡ አለቃ ።
 ደይን ፤ (ደዮን) ፤ ሲኤል ፡ የኩነኔ ፡ ስፍራ ።
 በግእዝ ፡ ግን ፡ ፍርድ ፡ ግለት ፡ ነው ። ዕለትን ፡
 ተመልከት ።
 ደይን ፡ ወረደ ፤ ሲኤል ፡ ወረደ ፡ ገባ ።
 ነፍሴ ፡ ደይን ፡ ትውረድ ፡ እንዲል ፡ ግለኛ ።
 ዲያቆን ፤ የቅዳሴ ፡ አገልጋይ ፤ ተንሥኡ ፡
 ጸልዩ ፡ ባይ ። ነፈቀ ፡ ብለሽ ፡ ንፍቅን ፡ እይ ።
 ዲያቆኖች ፤ (ዲያቆናት) ፤ ሹለትና ፡
 ከሹለት ፡ በላይ ፡ ያሉ ፡ በዙዎች ።
 ዲያቆኖቂት ፤ ሴት ፡ ዲያቆን ፤ የሰላ ፡
 ዓመት ፡ ባልቲት ። ዳቂነንና ፡ ዳቂነን ፡ አስተውል ።
 ዱያት ፤— ደጭ ፤— (ደወዩ) ።
 ደካ ፤ (ደቅሐ ፤ ደወላ) ፤ ደቃ ፤ ለካ ፡
 ረገጠ ፡ ወሰነ ፡ ከለለ ። ደነበረን ፡ እይ ።
 ደካ ፤ ዝለጠ ፡ አለፋ ።
 ደኮ ፤ የለፋ ፡ ደበሉ ፡ ድብዳብ ።
 ዱካ ፤ ፍለጋ ፡ (አሠረ ፡ ሰኩና) ፡ የኩቲ ፡
 የጫማ ፡ ምልክት ።
 ዳካ ፤ (ዐይገን) ፤ ዋዲያት ፡ ደቅ ፡ ትልቅ ፡
 ባሕን ፡ ጸሕል ፡ ከተረገጠ ፡ ቀይ ፡ ዐፈር ፡ የተሠራ ፡
 (ዘፀ፳፱ ፡ ፮ ። ኤር፻፪ ፡ ፲፭) ። ሲበዛ ፡ ዳኮች ፡ ይላል ፡
 (፩ነገ ፡ ፯ ፡ ፱ ፡ ፱፩) ።
 ድካ ፤ አብነ ፡ ወሰን ፤ የወሰን ፡ ደንጊያ ።

ደካ ፤ (ትግ) ፤ የራስ ፡ ብርሃኑ ፤ ግርም ቡድ ፡ በርጫማ ፡ የሰው ፡ መቀመጫ ፤ የሽባ ፡ መንገድ ቀቂያ ፤ የዋንጫ ፡ መቆጣጠያ ፡ ፍልፍል ፡ ዕንጨት ፤ የሽክላ ፡ ዐንገት ፡ በልክ ፡ በመጠን ፡ የተበጀ ።

ደካ ፤ ሉሕ ፡ ምንጣፍ ፡ የእግር ፡ ማረፊያ ፡ (ማር፲፪ ፡ ፴፮ ። ሉቃ፩ ፡ ፵፫ ። ግብ ፡ ሐዋ፪ ፡ ፴፩ ። ፯ ፡ ፵፱) ።

መደካት ፤ መርገጥ ፡ መወሰን ።

ተደካ ፤ ተለካ ፡ ተረገጠ ፡ ተወሰነ ።

ተዳካ ፤ (ተዳወለ) ፤ ምድርን ፡ ተራገጠ ፡ ተለካ ፡ ተዋሰነ ፡ ተካለለ ።

መዳካት ፤ መላካት ፡ መዋሰን ፡ መካለል ።

መዳኪያ ፤ መዋሰኛ ፡ መካለያ ።

አዳካ ፤ አላካ ፡ አዋሰነ ፡ አካለለ ።

አደካክ ፤ አወሳሰን ፤ መደካት ።

ደኬ ፤—ደዮ ፤—ደከደከ ።

ዳክ ፡ ኸ ፤ (ድሕክ) ፤ በደረት ፡ ተላበ ፡ ተጉተተ ፤ ምድርን ፡ በጉልበትና ፡ በመዳፍ ፡ ረገጠ ፤ አጉንብሶ ፡ በእጅና ፡ በእግር ፡ ኸደ ፤ የሕፃን ።

ዳኸ ፤ የዳኸ ፡ የሚድኸ ። ባለቅኔዎች ፡ ግን ፡ ዳያ ፡ ይሉታል ።

መዳክ ፡ ኸ ፤ በጉንብስ ፡ መኸድ ።

መዳኪ(ኸ)ያ ፤ መታደያ ፡ መኸል ፡ ሚዳ ፡ የቤት ፡ ወለል ።

ተዳኸ ፤ በጉንብስ ፡ ተኸደ ።

ተዳኸ ፤ የሚዳኸ ፡ መታደያ ። ባለቅኔዎች ፡ ግን ፡ ቤተ ፡ ልሔም ፡ ይሉታል ።

ዳካ ፤—ዋዲያት ፤—ደካ ።

(ጥካ) ደካ ፤—ወሰን ፤—ደካ ።

ደካ ፤—ግርምቡድ ፤—ደካ ።

ደኻ ፤—በቁሙ ፤—ደኸየ ።

(ደከደከ) ፤ ደቀደቀ ፤ አንደከደከ ፤ ወፍራም ፡ ደዮ ፡ ሠራ ፡ ቀቀለ ። ደከከን ፡ እይ ።

ተንደከደከ ፤ ደቅደቅ ፡ አለ ፤ ፈላ ።

ደከደከ ፤ ደከዳካ ፤ የተንደከደከ ።

ደኬ ፤ ውሃ ፡ ያነሰው ፡ ደዮ ፤ የሹር ፡ ወጥ ፡ ዐልጫ ።

ደኬ ፤ ዝኒ ፡ ከማሁ ።

ደከደከ ፡ አለ ፤ ተንደከደከ ።

መንደከደከ ፤ ደከደከ ፡ ማለት ።

ደኸየ ፤ (ደኸየ) ፤ ዐጣ ፡ ተቸገረ ፡ ደኻ ፡ ኸን ፤ ከሌላው ፡ አነሰ ።

ደኻ ፡ (ኸኸ) ፤ ነዳይ ፡ ምስኪን ፡ ዕጦ ተኛ ፡ ጥገረኛ ፤ ለማኝ ፡ ቧጋች ፡ ተመጽዋች ፡ የሰው ፡ እጅ ፡ ጠብቆ ፡ ጥር ፡ ግር ፡ ዐዳሪ ፤ አይቶ ፡ ዐጣ ፡ የሰው ፡ ታኛኸ ፡ ባይተዋር ፡ (መከፀ ፡ ፲፩ ። ምላ

፴ ፡ ፲፩) ። ደኻ ፡ ጥኑ ። ደኻ ፡ ይበላው ፡ እንጂ ፡ ይከፍለው ፡ አያጣም ። ደኻ ፡ ቢናገር ፡ አያደምቅ ፤ ቢጨብጥ ፡ አያጠብቅ ። ውሃን ፡ በሶን ፡ ተመልከት ።

ደኸት ፤ ዐጨርና ፡ ቀጪን ፡ የዋልታ ፡ ዙሪያ ፡ ማገር ።

ደኸት ፤ አንዳት ፡ ብቻ ፡ ቂጥኝ ፡ ከጉያ ፡ በቀር ፡ አፈት ፡ ላይ ፡ የማትወጣ ።

ደኻ ፡ አደግ ፤ (ድክቱም) ፤ የሙት ፡ ልጅ ፡ እናት ፡ አባት ፡ አልባ ፤ ጉልቶ ፡ የላቀው ፡ በመድ ፡ ያጠለቀው ፤ በድኸነት ፡ ያደገ ፡ (ሆሴ ፲፩ ፡ ፫) ።

ደኻ ፤ አደጎች ፤ (ድክቱማን) ፤ የሙት ፡ ልጆች ፡ (አያጅ፤ ፱ ። ፳፩ ፡ ፫ ። ምሳጅ፫ ፡ ፲) ።

ደኻ ፤ አደግ ፡ ኸን ፤ (ደክተመ) ፤ ደኻ ፡ ኸና ፡ አደገ ፤ አባት ፡ እናት ፡ ዐጣ ።

ደኻ ፤ አክባሪ ፤ ደኻ ፡ ጠቃሚ ፡ ደግ ፡ ሰው ።

ደኻ ፡ ነቀል ፤ አቀንጭራ ፡ የሚባል ፡ ዐረም ።

ደኻ ፡ ቀባሪ ፤ ደኻ ፡ ጉጂ ፡ ጨቋኝ ።

ደኻ ፡ ሰብሳቢ ፤ ደኻን ፡ እየሰበሰበ ፡ በቤቱ ፡ የሚኖር ፡ የሚያበላ ፡ የሚያላብስ ።

ደኸነት ፤ ንዴት ፡ ዕጦት ፡ ችግር ፡ ደኻ ፡ መኸን ፡ (ዘዳ፲፩ ፡ ፯ ። ምሳ፪ ፡ ፲፩ ። ማር፲፪ ፡ ፵፩) ።

መደኸየት ፤ ማጣት ፡ መቸገር ።

መደኸያ ፤ ማጫ ፡ መቸገሪያ ።

አደኸየ ፤ አላጣ ፡ አስቸገረ ፡ አሳነሰ ፤ ደኻ ፡ አደረገ ፡ ባዶ ፡ አስቀረ ።

አደኸዬ ፤ ያደኸየ ፡ የሚያደኸይ ፤ ስንፍና ፡ ጦርነት ።

ማደኸየት ፤ ማሳጣት ፡ ማስቸገር ።

ማደኸያ ፤ ማስቸገሪያ ።

ዳክዬ ፡ (ዮች) ፤ ዳክ) ፤ በውሃ ፡ ላይ ፡ የምትድኸ ፡ ዋነተኛ ፡ አዋራ ፡ ዝዬ ፡ ዳክዬ ፡ ማለት ፡ ጋልኛ ፡ ነው ።

ድኩዬ ፤ ዐጨር ፡ ዘንጋዳ ፤ ወይም ፡ ማኸላ ፡ ጥቃቅን ፡ ፍሬ ፡ ያለው ።

ደከከ ፤ (ደኻኅ) ፤ ዐጠረ ፡ ድንክ ፡ ኸን ፤ ወፈረ ።

ደካካ ፤ ድኑርና ፡ ወፍራም ፤ ሲኸድ ፡ መንገድ ፡ ጠብ ፡ የማይለላት ፡ ልጅ ፡ ወይም ፡ ዐዋቂ ።

አንዳከከ ፤ በቅርብ ፡ በቅርብ ፡ እዚያው ፡ እዚያው ፡ አስረገጠ ፤ አስከደ ፡ እንደ ፡ ቄፋሪ ፡ ደማ ።

ተንዳከከ ፤ ፍጥነት ፡ ዐጣ ።

መንዳከከ ፤ አለመፍጠን ፡ ሳይፈጥኑ ፡ መኸድ ።

ደካካ ፤ ብርሃኑ ፤ መዳኸያ ፡ መንገድቀቂያ ።

ድኩላ ፡ (ሎች) ፤ የዱር ፡ ፍየል ፡ በወ
ይናደጋና ፡ በበረራ ፡ የሚገኝ ፡ ሥጋው ፡ የሚበላ ፤
ተባቱም ፡ እንስሱም ፤ የዋላ ፡ የብሔር ፡ ዐይነት ።

ድኩላ ፡

ድኩል ፤ ዐጪና ፡ ጉነ ፡ ሰፊ ፡ ከብት ፡
ሰው ።

ድኩሴ ፤ የሃሌታ ፡ ዜማ ፡ ቤት ፤ ምልክቱ ፡
ነ፡ ነው ።

ደከመ ፤ (ደኪም ፡ ደክመ) ፤ ለፋ ፡
ጣረ ፡ ታከተ ፤ ሰነፈ ፡ ላመ ፡ ሰለቸ ፤ መኼድ ፡ መሥ
ራት ፡ መናገር ፡ አቃተው ፡ ተሳነው ፤ ገይል ፡ ዐጣ ፤
ዛለ ፡ ለሞት ፡ ቀረበ ፤ ስልም ፡ አለ ፡ (የሐፃ ፡ ጃ) ።
ዳከረንና ፡ ማሰነን ፡ እይ ።

ደካሚ ፤ የሚደክም ፡ የሚታከት ፡ (ኢሳ
፩ ፡ ፩) ።

ደካማ ፡ (ሞች) ፤ የደከመ ፤ ታካች ፡
ሰነፍ ፡ ስልቹ ፤ ቁማጣ ፡ (መዝገብ ፡ ፴፮ ። ኢሳ፲፩ ፡
፲ ። ሕዝ፲፮ ፡ ፴ ። ማቴ፲፩ ፡ ፳፰ ። ሮሜ፲፬ ፡ ፪ ።
፩ቆሮ ፡ ፩ ፡ ፳፮) ።

ደካማነት ፤ ደካማ ፡ መኾን ፤ ታካችነት ፡
ሰነፍነት ።

ድክም ፤ (ደኪም) ፤ መድከም ።

ድክም ፡ አለ ፤ ደከመ ።

ድካም ፤ ልፋት ፡ ጥረት ፤ ሰንፍና ፡ ሀኬት ፤
ዝለት ።

ድክመት ፤ ዝጊ ፡ ከማሁ ፤ ምስነት ።

መድከም ፤ መልፋት ፡ መዛል ፡ ለሞት ፡
መቅረብ ።

መድከሚያ ፤ መልፊያ ፡ መጣሪያ ፡ ሥራ ፡
ሕመም ።

አደከመ ፤ (አድከመ) ፤ አለፋ ፡ አጣረ ፡
አታከተ ፡ አለተተ ፡ አሰለቸ ።

አድካሚ ፤ ያደከመ ፡ የሚያደክም ፤ አታ
ካች ፡ አልፈ ፡ አሰናፈ ።

ማድከም ፤ ማልፋት ፡ ማጣር ፡ ማታከት ፡
ማሰልቸት ፡ ማሰነፍ ።

ማድከሚያ ፤ ማታከቻ ፡ ማሰልቻ ፡ ማስ
ነፈያ ።

ተደከመ ፤ ተጣረ ፡ ተለፋ ፤ ተሠራ ፡
ሥራው ፤ ኾነ ፡ ተደረገ ፡ ድካሙ ። ይህ ፡ ሥራ ፡
እጅግ ፡ ተደክሞበታል ።

ተደከመ ፤ ተሰላቸ ፡ ተሳነፈ ፤ ወደ ፡ መሸ
ነፍና ፡ ወደ ፡ ሞት ፡ ተቃረበ ።

መዳከም ፤ መሰላቸት ፡ መሳነፍ ።

መዳከሚያ ፤ መሳነፊያ ።

አዳከመ ፤ አሰላቸ ፡ አሳነፈ ፡ (ሉቃ፲፰ ፡ ፩) ።

ማዳከም ፤ ማሳነፍ ።

ማዳከሚያ ፤ ማሳነፊያ ።

አደካከም ፤ አዛዛል ፤ መድከም ።

ዳከመ ፤ ቁፈረ ፡ ጣረ ፡ ከተከተ ፤ ያገዳ ።

ዛሬ ፡ ቁላ ፡ ወርጿ ፡ እገዳ ፡ ሰዳከም ፡ ውዬ ፡ መጣኹ ።

መዳከም ፤ መቁፈር ፡ መጣር ፡ መከት
ከት ።

መዳከሚያ ፤ መቁፈሪያ ፡ መከትከቻ ፡
ታናሽ ፡ ደማ ።

አደካከም ፤ አኩታከት ፤ መዳከም ።

ደከነ ፤ (ደቀነ) ፤ ሰደረ ፡ ደረደረ ፡ እነ

ባበረ ፡ ደራረበ ።

ደካኝ ፡ (ሞች) ፤ የደከነ ፡ የሚደክን ፤ ሰ

ዳሪ ፡ ደርዳሪ ፡ እነባባሪ ።

መደከን ፤ መሰደር ፡ መደርደር ፡ ማነባበር ።

መደከኛ ፤ መሰደሪያ ፡ መደርደሪያ ፡ ቁረን ፡
እከር ።

አሰደከነ ፤ አሰደረ ፡ አሰደረደረ ።

አሰደካኝ ፤ ያሰደከነ ፡ የሚያሰደክን ።

ማሰደከን ፤ ማሰደር ፡ ማሰደርደር ።

ማሰደከኛ ፤ ማሰደሪያ ፡ ማሰደርደሪያ ።

ተደከነ ፤ ተሰደረ ፡ ተደረደረ ፤ ተነባበረ ፡
ተደራረበ ።

ድክን ፤ የተደከነ ፤ ሰደር ፡ ድርድር ፡ ጉብ
ብር ፡ ድርብርብ ።

ድ(ን)ከን ፡ (ኖች) ፤ ብዙ ፡ ዕቅድ ፤ የጤና ፡
የብር ፡ እኹል ፡ የሽጉብራ ፡ ነዶ ፡ በላዩ ፡ ደንጊያ ፡
የተማነበት ።

አዳከነ ፤ አሳደረ ፡ አደራደረ ።

አደካከን ፤ አደራደር ፤ መደከን ።

ደከረ ፤ ደቀነ ፡ ገተረ ፡ አቆመ ፡ አዘገበ ፡
ለጠጠ ፡ እነጣጠረ ፡ አቀረበ ፤ የጦር ፡ የቀሰት ፡ የእ
ስኪት ፡ የጠመንዣ ።

ደካሪ ፤ የደከረ ፡ የሚደክር ፤ ገታሪ ፡ አዝ
ጋቢ ፡ አቅራቢ ።

(ጥከ) መደክር ፤ መደቀን ፡ መገተር ፡ ማቆም ፡
ማዝገብ ፡ ማቅረብ ።

መደከሪያ ፤ መደቀኛ ፡ መገተሪያ ፡ ማቆ
ሚያ ፡ ማዝገቢያ ።

አሰደከረ ፤ አሰደቀነ ፡ አሰገተረ ፡ አሰ
ቆመ ፤ አሰለፈ ።

ማስደከር ፤ ማስቆም ፤ ማሰለፍ ።
 ተደከረ ፤ ተደቀን ፤ ተገተረ ፤ ቆመ ፤
 ቀረበ ፤ ተሰለፈ ።
 ተደካሪ ፤ የሚደከር ፤ ተደቃኝ ።
 ድከር ፤ (ሮች) ፤ የተደከረ ፤ ድቅን ፤ ግ
 ትር ፤ ሰልፈኛ ፤ የማይላላ ፤ የማይረገብ ፤ የማይደ
 ከም ፤ ጉበዝ ፤ ብርቱ ።
 ድከር ፤ ያቶ ፤ በዛብሽ ፤ የፈረሰ ፤ ስም ።
 በዙ ፤ አባ ፤ ድከር ፤ እንዲሉ ።
 (ጥደ) መደከር ፤ መደቀን ፤ መገተር ፤ መቆም ፤
 መቅረብ ፤ መሰለፍ ።

መደከሪያ ፤ መደቀኛ ፤ መገተሪያ ፤ መቆ
 ሚያ ፤ መሰለፊያ ፤ በር ፤ ሚዳ ።
 አደካከር ፤ አገታተር ፤ መደከር ።
 ደከር ፤ (ዐረ ፤ ዘከር ፤ እስኪት ፤ ተባ
 ዕት ። ዕብ ፤ ዛከር ፤ ወንድ) ፤ ጥን ፤ ጠን
 ካራ ። ደከር ፤ ጉበና ፤ እንዲሉ ፤ ሐረርጌዎች ።
 ዳከረ ፤ (ትግ ፤ ደከረ ፤ መታ) ፤ ተለወሰ ፤
 ላቄጠ ፤ ተረገጠ ፤ ተወቀጠ ፤ ደከመ ፤ ለፋ ።
 መዳከር ፤ መረገጥ ፤ መወቀጥ ፤ መለፋት ።
 መዳከሪያ ፤ መረገጫ ፤ መለፊያ ።
 አዳከረ ፤ ለወሰ ፤ አላቄጠ ፤ አዳወለ ፤ ረ
 ገጠ ፤ ወቀጠ ፤ ከጭቃ ፤ ጋራ ፤ አዳሸቀ ። ዳወለንና ፤
 ፈተፈተን ፤ እይ ።

አዳካሪ ፤ ያዳከረ ፤ የሚያዳከር ፤ ረገጭ ።
 ማዳከር ፤ መለወሰ ፤ ማዳወል ፤ መርገጥ ፤
 መውቀጥ ።
 ማዳከሪያ ፤ ማዳወያ ፤ መውቀጫ ፤ ዋዲ
 ያት ፤ ደቅ ፤ መቀጫ ።
 ዳኸራ ፤ ከጨውና ፤ ከክሰል ፤ ተወቅጦ ፤
 የሚዘጋጅ ፤ በቀለሕ ፤ ውስጥ ፤ ከዐረር ፤ በታች ፤
 የሚቀመጥ ፤ ባሩድ ፤ የጠመንገዥ ፤ የመድፍ ፤ ቃታ ፤
 በከምሱር ፤ ሲመታው ፤ ተተክሶ ፤ ርሳስን ፤ የሚያ
 በር ።

ድከውት ፤ የእግር ፤ ጌጥ ፤ የገምባሌ ፤ ዐይ
 ነት ፤ ቢተዋ ፤ መሳይ ፤ መካፈቻና ፤ መጋጠሚያ ፤
 ያለው ፤ ከንሐስ ፤ ከብር ፤ የሚሠራ ። ግርጃን ፤
 እይ ።

ደላ ፤ (ደለወ) ፤ ተመቸ ፤ ተሰማማ ፤ ሽን ፤
 ተገባ ፤ (ተረት) ፤ የደላው ፤ መቅ ፤ ያኘካል ፤ ጠረ
 ጠረ ፤ ብለሽ ፤ ተጠረጠረን ፤ ተመልከት ።

ደላ ፤ (ተደልወ) ፤ ተሰፈረ ፤ ተመዘነ ።
 መድላት ፤ መመቸት ፤ መሰማማት ፤ መ
 ሽን ፤ መገባት ።

መድሊያ ፤ የምቸት ፤ ስፍራ ፤ ጊዜ ።
 ደል ፤ (መድሎት) ፤ ጅ ፤ ቀና ፤ እኸል ፤
 የሚይዝ ፤ ጥርዝኝ ፤ ወይም ፤ ቅርማት ። ጁ ፤ ልክ ፤

ሻው ፤ ቀና ፤ የማን ፤ እኩሌታ ፤ ይሸናል ፤ (ጅን ፤
 ፲፰ ፤ ሻይ) ።

ደል ፤ ደል ፤ (ድልው) ፤ የተገባ ፤ የሚ
 ሽን ፤ ነገር ፤ ሥራ ።

አይደል ፤ አይደል ፤ (ኢድልው ፤
 አይደሉ) ፤ አይገባ ፤ አይሽን ፤ አይደላ ፤ አይ
 መቸ ፤ አይሰማማ ፤ አይደረግ ።

አይደለም ፤ አይደለም ፤ (ወአይ
 ደሉ) ፤ አይገባም ፤ አይሽንም ፤ የነው ፤ አሉታ ፤
 አፍራሽ ፤ ነው ፤ (ሮሚጁ ፤ ፲፭ ፤ ጁ ፤ ጁ ፤ ያዕቩ ፤ ፲፪) ።

ዳሌ ፤ የገላ ፤ ስም ፤ ከጭን ፤ በላይ ፤ ከወገብ ፤
 በታች ፤ ያለ ፤ የሙሐይት ፤ ሥጋ ፤ (ማሕጂ ፤ ፪) ።
 (ግጥም) ፤ እንዳሰኑ ፤ ፈረሰ ፤ እንዳባ ፤ ከራራ ፤
 ከወገዱ ፤ ቀጠን ፤ ከዳሌዋ ፤ ከራ ።

(ጥል) ድል ፤ የደግሰ ፤ መሰናዶ ፤ በሽበሽ ፤ የበዛ ፤
 የተረፈ ። ድል ፤ ያለ ፤ ደግሰ ፤ እንዲሉ ።

ድሎት ፤ (ድልወት) ፤ ምቸት ፤ ተድላ ።

አደላ ፤ (አድለወ) ፤ ፍርድን ፤ አጠመመ ፤
 ገመደለ ፤ አንዱን ፤ በድሉ ፤ ሌላውን ፤ ጠቀመ ፤
 ላንዱ ፤ ብዙ ፤ ለሽለተኛው ፤ ጥቂት ፤ ሰጠ ፤ (ዘዳ፲ ፤
 ፲፮) ። (ወርድ) ፤ አህያ ፤ ቢያጋድል ፤ በመጫኛ ፤
 ዳኛ ፤ ቢያደላ ፤ በዳኛ ። (ሰራሱ ፤ አደላ) ፤ ስጥ ፤ ለኔ ፤
 ድገም ፤ ለኔ ፤ ስጥ ፤ ለንግዳ ፤ አንተም ፤ ጠጣ ፤ ለኔም ፤
 አምጣ ፤ አለ ።

አድሊ ፤ (አድላዊ) ፤ ያደላ ፤ የሚያደላ ፤
 ፍርድ ፤ ገምድል ፤ ጉቦኛ ። (ትች) ፤ ባድሊ ፤ ያድላ
 በት ፤ በጌታችን ፤ ጠላት ፤ ሰይፍ ፤ ይታዘዝበት ።

ማድላት ፤ (አድልዎ) ፤ ፍርድ ፤ ማጉ
 ደል ፤ መገምደል ፤ የውነትን ፤ ሚዛን ፤ መድፋት ፤
 ማዘንበል ፤ (፪ዜና ፤ ፪ ፤ ጁ ፤ ማታፎ፣ ፳፮) ።

መድሎ ፤ ዝጊ ፤ ከማሁ ።

ማድሊያ ፤ የፍርድ ፤ ማጥመሚያ ፤ ጉቦ ፤
 ዝምድና ።

ተደላ ፤ (ደላ) ፤ ጠመመ ፤ ጉደለ ፤ ብይኑ ።

ተድላ ፤ ምቸት ፤ ለሰውነት ፤ የሚሰማማ ፤
 መብል ፤ መጠጥ ፤ ማለፊያ ፤ ኑር ፤ ሐዘን ፤ ቅርታ ፤
 ችግር ፤ ጉድለት ፤ የሌለበት ።

ተድላ ፤ ገነት ፤ የገነት ፤ ተድላ ፤ አዳምና ፤
 ሔዋን ፤ ከሰከተት ፤ በፊት ፤ የነበሩበት ። በግእዝ ፤
 ገነተ ፤ ተድላ ፤ ይባላል ፤ የተድላ ፤ ገነት ፤ ማለት ፤
 ነው ።

ተድላ ፤ ደስታ ፤ የደስታ ፤ ምቸት ።

ተድላ ፤ ነፍስ ፤ የነፍስ ፤ ተድላ ፤ የማያ
 ልፍ ።

ተድላ ፤ ሥጋ ፤ የሥጋ ፤ ተድላ ፤ ገላፊ ።
 ተዳላ ፤ ተመቻቸ ፤ ተሰማማ ።

ቢዳላ ፤ ቢመቸ ፤ ቢመቻቸ ። እዩዩ ፤ ቢ
 ዳላ ፤ ነው ፤ እንዲሉ ። (ግጥም) ፤ ጌታው ፤ ደጃች ፤

ውቢ ፡ ኹል ፡ ጊዜ ፡ ጌትነት ፤ ዛሬ ፡ እንኳ ፡ ለድ
ኸው ፡ እንባ ፡ አተረፉለት ።

አዳላ ፤ አመቻቸ ፤ ፍርድን ፡ ወደ ፡ ወደ
ደው ፡ አጣመመ ፤ እውነትን ፡ አንደለ ።

ማዳላት ፤ ማመቻቸት ፡ ማጣመም ፡ ማን
ደል ።

አደላል ፤ አመቻቸት ፤ መድላት ።

ደላ ፤ (ድሕለ) ፤ ሸሸ ፡ ተናደ ፡ ኼደ ፡
ነጉደ ። (የባልቱት ፡ ጸሎት) ፤ ማሪኝ ፡ እመቤቱ ፡
ማሪኝ ፡ እላለኹ ፤ ፊትሸን ፡ መልሼልኝ ፡ ትቼሽ ፡
ለደላኹ ፡ (ሸሸ) ። (ባል ፡ መብል ፡ መጠጥ ፡ አብ
ዝቶ ፡ የሞተባት ፡ ሴት) ፤ በለ ፡ ጥረሽ ፡ አንት ፡
፪ ፡ ዐፍሽ ፤ ጥንሰስ ፡ ያልፈላ ፡ ባልን ፡ ይዞት ፡ ደላ ፡
(ኼደ) ።

ድል ፤ (ዳሕል) ፤ መሸነፍ ፡ ሸሸት ።

ድል ፡ አደረገ ፤ (አድሕለ ፡ ሞአ) ፤
አሸነፈ ፡ አሸሸ ።

ድል ፡ አድራጊ ፡ (ጎች) ፤ አሸናፊ ፡ ሐር
በኛ ፡ ጉበዝ ፡ የጦር ፡ ገበሬ ።

ድል ፡ ሽነ ፤ (ተድሕለ ፡ ተሞአ) ፤
ተሸነፈ ፡ ተፈታ ።

ድል ፡ ነሣ ፤ ድል ፡ አደረገ ፤ ድል ፡
አሳጣ ።

ድል ፡ ነሤ ፤ ድል ፡ ነሣኹ ፤ የሰው ፡
ስም ።

ድል ፡ ነሺ ፡ (ሾች) ፤ አሸናፊ ፡ (ዘፀጸ፪ ፡
፲፭) ።

ድል ፡ ነፃድ ፤ ባ፲፪ ፡ ዓ ፡ ም ፡ የነበረ ፡
የሐበሻ ፡ ንጉሥ ፡ ስም ፤ ድልን ፡ የሚንድ ፡ የሚያ
ፈርስ ፡ ማለት ፡ ነው ። ናደን ፡ እይ ።

ድል ፡ ተነሣ ፤ ድል ፡ ሽነ ፤ በጦር ፡ ተሸ
ነፈ ፡ ተረታ ።

ድል ፡ ተነሺ ፡ (ሾች) ፤ ተሸናፊ ፡ (ዘፀ
ጸ፪ ፡ ፲፭) ።

በድል ፡ ናኝ ፤ ባ፲፪ ፡ ዓ ፡ ም ፡ የነበረ ፡
የሐበሻ ፡ ንጉሥ ፤ ድልን ፡ ለወገንሽ ፡ ናኝ ፡ ማለት ፡
ነው ።

ድሌ ፤ የድል ፡ ድላዊ ፤ ድል ፡ አድራጊ ።

ድሌ ፤ የ፤ ድል ፡ አያ ፡ ሆሆ ፡ ማታ ፡
ነው ፡ ድሌ ፡ እንዲል ፡ ገና ፡ ተማዋች ።

ድል ፤ የቀምጥና ፡ ምልክት ፡ በገላ ፡ ላይ ፡
ብጣ ፡ መስሎ ፡ የሚታይ ፤ አካልን ፡ የሚያበላሽ ፡
ሕዋሳትን ፡ ይልቁንም ፡ ጣቶችን ፡ ድል ፡ የሚመታ ።

ድል ፤ የልጆች ፡ ጨዋታ ።

ድል ፡ አለ ፤ ልጅን ፡ በጣት ፡ ነካ ፤ ነክቶ ፡
ሸሸ ።

ድላም ፤ ድል ፡ ያለበት ።

ዳላ ፤—በትር ፤—ደወለ ።

(ላላ) ዳላ ፤ (ጋላ) ፤ ዘመቻ ፡ ጦርነት ። አባ ፡
ዳላ ፡ እንዲሉ ።

ዶለ ፤ (ደዊል ፡ ዶለ) ፤ ጨመረ ፡ አገባ ፡
ከተተ ፡ አሰናዳ ።

ዶል ፤ ያፈር ፡ ስም ፤ ቀይ ፡ ዐፈር ፡ ለሥዕ
ልና ፡ ለጽፈት ፡ የሚሾን ።

መዶል ፤ መጨመር ፡ ማግባት ፡ መከተት ፡
ማሰናዳት ።

መዶያ ፤ መጨመሪያ ፡ መከተቻ ፡ ጉታ ፡
ድብኝት ፡ ሸክላ ፡ ጉድጓድ ።

አስዶለ ፤ አስጨመረ ፡ አስገባ ፡ አስከተተ ።

ተዶለ ፤ ተጨመረ ፡ ተከተተ ፡ ገባ ፡ ተሰ
ናዳ ።

ዱለት ፤—ጨጓራና ፡ ጉበት ፤—ዶ
ለተ ።

አዲዲል ፤ አጨማመር ፤ መዶል ። ዶለ
ተን ፡ እይ ፤ የዶል ፡ ላቢ ፡ ዘር ፡ ነው ።

ዶለበ ፤ ተዘገበ ፡ ተሰበሰበ ፡ ተጠራቀመ ፡
ተከማቸ ። ብዙ ፡ ጊዜ ፡ ተቀመጠ ፤ ቄዩ ፡ ዘገየ ፤
ከዚህ ፡ የተነሣ ፡ ጠቂረ ፡ ደነበሸ ፡ ሻገተ ፡ ዛገ ፤
የእኹል ፡ የገንዘብ ።

ዶለበ ፤ ወፈረ ፡ ሠባ ፤ የበረ ።

ዶላቢ ፤ የሚደልብ ፤ ሠቢ ።

ድልብ ፡ (ቦች) ፤ የደለበ ፤ ደንበሾ ፡ ሻጋታ ፡
እኹል ፡ ብር ፤ ወፍራም ፡ ሰንጋ ፡ ፍሪዳ ፡ ገች ።

ድልባም ፤ ድልብ ፡ ያለው ፡ ባለድልብ ።

መድለብ ፤ መጥቂር ፡ መደንበሽ ፡ መሻ
ገት ፡ መወፈር ፡ መሥባት ።

መድለቢያ ፤ መደንበሻ ፡ መሻገቻ ፡ መሥ
ቢያ ፡ መወፈሪያ ፡ ጉታ ፡ ጉድጓድ ፡ ሣጥን ፡ ያ
ሞሌ ፡ ጨው ።

አደለበ ፤ ዘገበ ፡ አከማቸ ፡ አቂዩ ፤ አጠ
ቂረ ፡ አዛገ ።

አደለበ ፤ አወፈረ ፡ አሠባ ።

አድላቢ ፡ (ዎች) ፤ ያደለበ ፡ የሚያደልብ ፤
አከማቸ ፡ አወፈረ ።

ማድለብ ፤ መዘገብ ፡ ማጠራቀም ፡ ማደ
ንበሽ ፡ ማሥባት ።

ማድለቢያ ፤ ማጠራቀሚያ ፡ ማጥቂያ ፡
ማደንበሻ ፡ ማወፈሪያ ።

አስደለበ ፤ አዘገበ ፡ አሰበሰበ ፡ አስቂዩ ።

አደላለብ ፤ አሸጋገጥ ፤ መድለብ ።

ዳላብ ፤ (ዐረ) ፤ ቁም ፡ ሣጥን ፡ የገንዘብ ፡
ማድለቢያ ።

ድልባን ፤ ደባል ፡ (ወሎ) ።

ደላጎ ፡ (ዎች) ፤ የቂርበት ፡ የማስ ፡ የነት ፡
የዳባ ፡ ዕላቂ ፡ ቅዳጅ ።

ደላጎ ፤ ጅል ፣ ቂል ፣ ሞኝ ፣ ከርፋፋ ፣ ሰው ።
ደልጊ ፤ በጣና ፣ ውስጥ ፣ ያለ ፣ የመቤታ
ችን ፣ ደብር ።

ዳልጋ ፤ (ጎች) ፤ በበረና ፣ በላም ፣ በጉሽ ፣
በቶራ ፣ በጎጎት ፣ ከማንቀረት ፣ እስከ ፣ ፍርንባ ፣
የተገጠለጠለ ፣ ቂዳ ፣ ደላጎና ፣ ዳልጋ ፣ ግእዝ ፣ ደ
ለገ ፣ ካለው ፣ የወጡ ፣ ናቸው ።

ዳልጋ ፤ የጤፍ ፣ ዛላ ።

ዳልጋንበሳ ፤—ያውሬ ፣ ስም ፤—ደ
ረገ ።

ደልጉም ፤ (ዘልጉም) ፤ ዝምተኛ ፣ አል
ጉም ።

ደልጉም ፤ የማሽላ ፣ ስም ፤ እንጀራው ፣
የማያምር ፣ የማይሰምር ፣ ቀይ ፣ ማሽላ ።

ደልገን ፤ (ዘልገን) ፤ የደብኝት ፣ ስም ፤
ቅጥጥጥ ፣ ደብኝት ።

ደለደለ ፤ (ደለለ) ፤ መላ ፣ ጨመረ ፣
ትክክል ፣ አደረገ ፣ መደመደ ፣ መሬትን ፣ (ኢሳጃጃ ፣
፩) ። ጉዘጉዘ ፣ አነጠፈ ፤ ድልድልና ፣ ድልድይ ፣
አበጀ ።

ደለደለ ፤ አሳበጠ ፣ ቅል ፣ አስመሰለ ፣
ገላን ።

ደለደለ ፤ ገደበ ፣ ከበበ ፣ አገደ ፣ ከተረ ፣
ውሃን ። በሬ ፣ ሆይ ፣ እኔ ፣ ላንተ ፣ ብዬ ፣ ገለባ ፣
ቂልዬ ፤ ውሃውን ፣ ደልድዬ ፣ እንዲል ፣ ገበሬ ።

ደለደለ ፤ በሐቅ ፣ ከፈለ ፣ መደበ ፣ ተነተነ ፣
ርሰትን ፣ ገንዘብን ።

ደልዳይ ፤ (ዮች) ፤ የደለደለ ፣ የሚደለ
ድል ፣ የሚጨምር ፤ ከታሪ ።

መደልደል ፤ መጨመር ፣ መምላት ፣ መመ
ድመድ ፣ ማሳበጥ ፣ ማገድ ፣ መከተር ።

መደልደያ ፤ ማስተካከያ ፣ ማገጃ ፣ መከተ
ረያ ፣ ባፈር ፣ ጭቃ ፣ ደንጊያ ፣ አሸዋ ፣ ፍራ ፣ ደማ ፣
አካፋ ፣ ብዙ ፣ ቂላፋ ፣ ጣት ፣ ያለው ፣ ብረት ፤ በፈ
ረንጅ ፣ ራቶ ፣ ይባላል ።

ደላደለ ፤ ጉዛጉዘ ፣ አነጣጠፈ ።

መደላደል ፤ መጉዛጉዝ ፣ ማነጣጠፍ ።

መደላድል ፤ እንቢ ፣ ነገር ፣ ዳውላ ፣ ባጋ
ሰስ ፣ ዠርባ ፣ በጭንት ፣ ሥር ፣ የሚውል ፤ ወይም ፣
የበቅሎና ፣ የፈረሰ ፣ ኮርቻ ፣ ጉዝጓዝ ፣ ድብዳብ ።

አስደለደለ ፤ አስመላ ፣ አስጨመረ ፣ አስ
መደመደ ።

አስደለደለ ፤ አሳገደ ፣ አስከተረ ።

አስደልዳይ ፤ (ዮች) ፤ ያስደለደለ ፣ የሚ
ያስደለድል ፤ አስከታሪ ።

ማስደልደል ፤ ማስመላት ፣ ማስጨመር ፣
ማስከተር ።

ማስደልደያ ፤ ማስገደቢያ ፣ ማስከተሪያ ።
ተደለደለ ፤ ተመላ ፣ ተጨመረ ፣ ትክ
ክል ፣ ጽን ።

ተደለደለ ፤ ዐበጠ ፣ ተቀበጠጠ ።

ተደለደለ ፤ ተገደበ ፣ ታገደ ፣ ተከተረ ።

ተደለደለ ፤ ተከፈለ ፣ ተመደበ ። ምድር ፣
ሲደለደል ፣ ለማሳ ፣ ሲታል ፣ እንዲሉ ።

ተደልዳይ ፤ የሚደለደል ፤ ተከታሪ ።

ደልዳላ ፤ ትክክል ፣ ሰው ፤ በሰውነቱ ፣ በው
ቀቱ ፤ ወይም ፣ ቦታ ፣ (ዘዳጃ ፣ ፱፫ ። መዝገጃ፣ ፲፪ ።
ዘካ፩ ፣ ፮) ።

ድልድል ፤ የተደለደለ ፣ ስፍራ ፣ ዐባጣ ፣
ጉባጣ ፣ የሌለበት ፣ (ደሳሙ ፣ ፩ ፣ ፲፭ ። ደንገ ፣ ፲፱ ፣
፱፪) ። ጉር ፣ ከተር ፣ የውሃ ፣ መከማቻ ፣ የኩሬ ፣
መሰብሰቢያ ፣ ገድብ ። ድልድል ፣ ያሠኘው ፣ ጉድ
ዳዱን ፣ የከበበ ፣ ዐፈር ፣ ነው ።

ድልድል ፤ አለ ፤ ዕብጥ ፣ አለ ።

ድልድይ ፤ (ዮች) ፤ የጥማ ፣ የኸረት ፣
የወንዝ ፣ ላይ ፣ መንገድ ፣ በንጩት ፣ በግንብ ፣ በብ
ረት ፣ የተሠራ ፤ ከወዲህ ፣ ወዲያ ፣ ከወዲያ ፣ ወዲህ ፣
መሻገሪያ ፣ መሸጋገሪያ ፤ ላይ ፣ የተደለደለ ፣ ታቸ ፣
ባዶ ፣ ከፍት ።

ድልድይ ፣

መደልደል ፤ መመድመድ ፣ ማበጥ ፣ መክ
ተር ፣ መከፈል ።

ተደላደለ ፤ ተተካክለ ፣ ቆመ ፣ ተመቻቸ ፤
ጌተየ ፣ ተሰማማ ፤ ተካፈለ ።

ተደላዳይ ፤ የሚደላደል ፣ የሚመቻቸ ።

ድልድል ፤ (ሎች) ፤ የተደላደለ ፤ ቅም
ጥል ፣ ሀብታም ፣ ጌታ ፤ ትክክለኛ ፣ ከፍያ ።

መደላደል ፤ መተካክል ፣ መመቻቸት ፣
መካፈል ።

መደላደያ ፤ መተካከያ ፣ መመቻቻ ፣ መ
ካፈያ ።

አደላደለ ፤ አስተካከለ ፣ አመቻቸ ፤ አሰ
ማማ ፤ አከፋፈለ ።

አደላዳይ ፤ (ዮች) ፤ ያደላደለ ፣ የሚያ
ደላድል ፤ አከፋፋይ ፣ አስተካካይ ፣ አግዚር ፣ እውነ
ተኛ ፣ ጌታ ፣ ዳኛ ።

ማደላደል ፤ ማስተካከል ፣ ማከፋፈል ።

ማደላደያ ፤ ማስተካከያ ፣ ማከፋፈያ ።
 ደልድል ፤ የራስ ፣ ዘውዴ ፣ የረረሰ ፣ ስም ፤
 አባ ፣ ደልድል ፣ እንዲሉ ። አስተካክል ፣ ማለት ፣
 ነው ።
 አደላደል ፤ አስተካክል ፤ መደልደል ።
 (ዶለዶለ) ፤ ዶለ) ፤ አንዶለዶለ ፤ አብ
 ዝቶ ፣ አፈሰሰ ፣ አወረደ ፤ ሰጠ ።
 ማንዶልዶል ፤ ማፍሰስ ፣ ማውረድ ።
 ተንዶለዶለ ፤ በዝቶ ፣ ወረደ ፣ ፈሰሰ ፤
 (ዘዘ፣ ሸ፸ ፣ ፬) ።
 ዶልዲላ ፤ የሚንዶለዶል ፣ ብዛት ፣ ብዙ
 ነት ፣ ያለው ፣ የቦይ ፣ የመስኖ ፣ ውሃ ።
 ዶልዲሌ ፤ የዶልዲላ ፣ ዐይነት ፤ ለስጦ
 ታው ፣ ልከና ፣ መጠን ፣ ወሰን ፣ የሌለው ፣ ቸሩ ፣
 አምላክ ።
 መንዶልዶል ፤ መፍሰስ ፣ መውረድ ።
 መንዶልዶያ ፤ የድልድል ፣ የጥር ፣ ፍ
 ንጭ ፣ ፋቃ ፣ አሸንፋ ፣ ቦይ ፣ (እ.ኤ.አ. ፤) ።
 ዶለዶመ ፤ ፈጽሞ ፣ ደነዝ ፣ ጉለደፈ ፣
 ተደመደመ ።
 ዶለዶም ፤ የዶለዶመ ፣ የደነዝ ።
 ዶለዶሜ ፤ የዶለዶም ፣ ዐይነት ።
 ዱልዱም ፤ ሹለቱ ፣ የተቀነጠበ ፣ የተ
 ቀገ፣ በሬ ፣ ቀንድ ።
 ዱልዱም ፤ ዝርዝር ፣ ያይዶለ ፣ የዶሮ ፣
 ከኩኩኔ ፣ (የሥጋ ፣ ቀንጮ) ።
 ዶልዲማ ፤ የዶለዶመ ፣ ደነዝ ፣ ጉልዳፋ ፤
 የዱልዱም ፣ ወገን ።
 ዶልዲሜ ፤ የዶልዲማ ፣ ዐይነት ።
 መዶልዶም ፤ መደነዝ ፣ መጉልደፍ ።
 መዶልዶሚያ ፤ መደነዝ ፣ መጉልደፍ ።
 አዶለዶመ ፤ አደነዝ ፣ አጉለደፈ ፣ ደመ
 ደመ ።
 ማዶልዶም ፤ ማደነዝ ፣ መደምደም ።
 ማዶልዶሚያ ፤ ማደነዝ ፣ መጉልደፍ ።
 አስዶለዶመ ፤ አስደነዝ ፣ አስጉለደፈ ።
 ደለዝ ፤ (ደለሰ) ፤ በርበሬን ፣ ከሽንኩርት ፣
 ጋራ ፣ ወቀጠ ።
 ደለዝ ፤ መረገ ፣ በየደ ፣ ደፈነ ፣ ብረትን ።
 ጀኛውን ፣ ገበዝ ፣ ተመልከት ።
 ደላሽ፣ (ገረኝ) ፤ የደለዝ ፣ የሚደልዝ ፤
 ወቃጭ ፣ መረገ ፣ በየጅ ።
 መደለዝ ፤ መውቀጥ ፣ መምረግ ፣ መበ
 የድ ።
 መደለዝ፣ መውቀጥ ፣ ነጭ ፣ ሽንኩርት ፣
 መዶሻ ።

አስደለዝ ፤ አስወቀጠ ፣ አስወገጠ ።
 አስደለዝ ፤ አስመረገ ፣ አስደፈነ ፣ አስበየደ ።
 ማስደለዝ ፤ ማስወቀጥ ፣ ማስበየድ ።
 ተደለዝ ፤ ተወቀጠ ፣ ተወገጠ ።
 ተደለዝ ፤ ተመረገ ፣ ተበየደ ፣ ተደፈነ ።
 ድልዝ ፤ የተደለዘ ፣ የተወቀጠ ፣ በርበሬ ።
 ድልዝ ፤ ግብዝ ፣ ብይድ ፣ ምርግ ፣ ድፍን ፣
 ብረት ፣ ሸክላ ፣ ውስጠ ፣ ሰባራ ።
 አደላለዝ ፤ አወቃቀጥ ፣ አበያየድ ፤ መደ
 ለዝ ። ይዘለን ፣ ተመልከት ።
 ዶለዝ ፤ (ዞች) ፤ ደነዝ ፣ መጥረቢያ ፤ ደ
 ደብ ፣ ወፍራም ፣ ሰው ፣ ልብ ፣ ደንቄር ።
 ዳለጠ ፤ (ዳሌጥ) ፤ ዳጠ ፤ ማለጠ ፣ የተ
 ላገ ፣ መዝጊያ ፣ ላንቃ ፣ መሰለ ። መገገመሪያውን ፣
 ዳጠ ፣ እይ ፤ ለ ፣ በስረጽነት ፣ ስለ ፣ ገባበት ፣ ዳለጠ፤
 ተብሏል ።
 ዳላጣ ፤ የዳለጠ ፤ ድጥ ፣ ማላጣ ፣ ወፍጮ ።
 መዳለጥ ፤ ድጥ ፣ መሽን ።
 አዳለጠ ፤ አዳጠ ፤ አማለጠ ።
 አዳላጭ ፤ ያዳለጠ ፣ የሚያዳልጥ ፣ ልጅ ፣
 ርጥብ ፣ መሬት ።
 ማዳለጥ ፤ ማዳጥ ፣ ማማላጭ ።
 ማዳለጫ ፤ ውሃ ፣ እግር ።
 አደላለጥ ፤ አዳዳጥ ፣ መዳለጥ ።
 ዳሌጥ ፤ የፊደል ፣ ስም ፤ ደ ፣ ድልት ።
 ደለይ ፤ ከዐዘቅት ፣ ከጉድጓድ ፣ የውሃ ፣
 መቅጃ ፣ መጉተቻ ፣ ከንጩት ፣ ከብረት ፣ የተበጀ ፣
 ዕቃ ፣ ባልዲ ፣ ባለማንጠልጠያ ፣ በገእዝ ፣ ደለው ፣
 ማሕየብ ፣ ይባላል ።
 ደለይ ፤ የኮከብ ፣ ስም ፤ በደለይ ፣ ውሃ ፣
 ቀጂ ፣ የሚመሰል ፣ የጥር ፣ ኮከብ ፣ መዝገብ ፣ ፊደል ፣
 እይ ።
 ደለይ ፣ ነፋስ ፤ የነፋስ ፣ ደለይ ፣ ያባይ ፣
 ጠንቁይ ፣ ባህል ፣ ነው ።
 ደለኸ ፤ (ደሊኅ ፣ ደልኅ) ፤ በርበሬ ፣ ወ
 ቀጠ ፣ በሽንኩርት ፣ ደለዝ ፤ ከጨው ፣ ጋራ ፣ ፈጨ ፣
 ሰለቀ ፤ አላቄጠ ፣ አላመ ፤ ድልኸ ፣ አዘጋጀ ፣ አደ
 ራጅ ፣ ደለኸ ፣ በትግራኝ ፣ ደለኼ ፣ ይባላል ።
 ደላኸ ፣ (ዎች) ፤ የደለኸ ፣ የሚደልኸ ፤
 አላቋጭ ።
 መደለኸ ፤ መውቀጥ ፣ መፍጨት ፣ ማላ
 ቂጥ ፣ ማላም ።
 መደለኸያ ፤ ሽንኩርት ፣ ጨው ፣ ቅመም ።
 አስደለኸ ፤ አስፈጠ ፣ አስላቂጠ ፣ አስ
 ለወሰ ።
 ማስደለኸ ፤ ማስፈጨት ፣ ማስላቂጥ ።

ማስደለኪያ ፤ ማስፈጣጣ፡ ማስለወጃ ።
ተደለኸ ፤ ተወቀጠ፡ ተደለዘ፡ ተፈጨ፡
ላመ፡ ላቂጠ፡ ተለወሰ፡ ተዘጋጀ ።

ድልኸ ፤ የተፈጨ፡ የተደለኸ፡ የበርበሬ፡
ዶቂት፡ ወይም፡ ልቀጥ ፤ ብትን፡ ድልኸ ፤ ድል
ኸና፡ ቅቤ፡ እንዲሉ ።

ድልኸ፡ በሊት ፤ አቃጣሪ፡ አሳባቂ፡
ነገረኛ፡ ሴት፡ በሌላዬቱ፡ ሴት፡ ማጀት፡ የምትገኝ፡
ከድልኸ፡ ዝምር፡ ዝሉን፡ የምትቀምስ፡ የምትበላ ።

አደላለኸ ፤ አሰላለቅ፡ አለቋቂጥ ፤ መደ
ለኸ ።

ደለለ ፤ (ደለሎ፡ ደለለ ፤ ጸልሎ፡ ጸ
ለለ) ፤ አምኘ፡ አታለለ፡ ሸንገለ ፤ የማያደርገ
ውን፡ አደርጋለኸ፡ አለ፡ (መዝጊቅ፡ ፬፻፩ ። ኤር፩፡
፱) ፤ (ተረት) ፤ ደርን፡ ሲደልሏት፡ በመጣኛ፡
ጣሏት ።

ደለለ ፤ ጣን፡ ከመረ ፤ ሸፈነ፡ አለበሰ፡
አጠለቀ ።

ደላይ፡ (ዮች) ፤ የደለለ፡ የሚደልል ፤ አ
ታላይ፡ ሸንጋይ ፤ አፈ፡ ቅቤ፡ ልበ፡ ጨቤ፡ (መዝ
ጊቅ፡ ፫) ።

ደለል ፤ ያፈር፡ የደንጊያ፡ ያሸዋ፡ የዛር፡
የንጨት፡ ከምር ። ጉርፋ፡ በቡቃያው፡ ላይ፡
ደለል፡ ጣንበት ።

ደለላም ፤ ደለልማ ፤ ደለል፡ ያለበት፡
የበዛበት ፤ ባለደለል፡ ስፍራ ።

ደለላ ፤ ሸንገላ ፤ የሸንገላ፡ ነገር ።

ደለለኝ ፤ የሰው፡ ስም ፤ አምኘኝ፡ ሸንገ
ለኝ፡ ጣለት፡ ነው ።

ሲደልል ፤ ዝኒ፡ ከማሁ ፤ ሲያምኝ፡ ሲሸ
ነገል ፤ መገደሉ ፤ ላይቀር ።

መደለል ፤ ጣምኘት፡ ጣታለል፡ መሸን
ገል ።

መደለያ ፤ ጣታለያ፡ መሸንገያ ።

አስደለለ ፤ አስምኘ፡ አሸንገለ ።

አስደላይ ፤ ያስደለለ፡ የሚያስደልል ።

ማስደለል ፤ ማስምኘት፡ ማሸንገል ።

ማስደለያ ፤ ማሸንገያ ።

ተደለለ ፤ ተምኘ፡ ተታለለ፡ ተሸንገለ ፤
ከቀጣ፡ ተመለሰ ።

ተደላይ ፤ የሚደለል ፤ ተሸንጋይ፡ ተታ
ላይ ።

ድልል፡ (ሎች) ፤ የተደለለ፡ የተሸንገለ ፤
ሸንገል፡ ምልስ ።

መደለል ፤ መምኘት፡ መታለል፡ መሸ
ንገል ።

ተዳለለ ፤ ተሸናገለ ፤ ሰምቶ፡ እንዳልሰማ፡
ሲያውቅ፡ እንደማያውቅ፡ ተኳኳን ።

ተዳሎ ፤ የውሻ፡ ስም ፤ ተምኛኝቶ፡ ተሸ
ናገሎ፡ ጣለት፡ ነው ።

መዳለል ፤ መምኛኘት፡ መሸናገል ።

መዳለያ ፤ መሸናገያ ።

አዳለለ ፤ አምኛኘ፡ አሸናገለ ።

አደላለል ፤ አሸንጋገል ፤ መደለል ።

ደለለ ፤ (ዐረ) ፤ መራ፡ አመለከተ፡ ጠ
ቂመ፡ አሳየ ፤ ሸያጭና፡ ገዢን፡ አስማማ ።

ደላላ፡ (ሎች) ፤ አመልካች፡ ጠቋሚ፡
አስማሚ ።

ድላል ፤ ለጠቋሚ፡ ላስማሚ፡ የሚሰጥ፡
ንገዘብ ።

ደለመ ፤ (ጸልመ) ፤ ጠለመ፡ ጨለመ፡
ወደመ፡ ጠፋ፡ ተሰወረ ፤ የዐይን፡ የመብራት፡
የሰለት፡ የትዳር ።

ደላማ ፤ የደለመ፡ የጠፋ፡ ዐይን ።

ደለማ ፤ ጭለማ፡ ስወራ ። ላይሰማ፡ በደ
ለማ፡ እንዲሉ ።

ደለማ ፤ በመራቤቱ፡ ውስጥ፡ ያለ፡ አገር ።

መድለም ፤ መጨለም፡ መጥፋት ።

መድለሚያ ፤ መጨለሚያ፡ መጥፈያ ።

አደለመ ፤ አጠለመ፡ አጨለመ፡ አጠፋ፡
ሰወረ ።

አድላሚ ፤ ያደለመ፡ የሚያደልም ፤ አጥፈ
ማድለም ፤ ማጨለም፡ ማጥፋት ።

ማድለሚያ ፤ ማጨለሚያ፡ ማጥፈያ ።

ድልም ፤ የደለመ ፤ ውድም ።

ድልም፡ አለ ፤ ጭልም፡ ጥፍት፡ ዕልም፡
አለ ።

አደላለም ፤ አጠፋፍ ፤ መድለም ። ወደ
መን፡ ተመልከት ።

ደለመጠ ፤ (ደመጠ፡ ለመጠ) ፤ ሥጋ፡
ያዘ፡ ወፈረ፡ ከቅጥነት፡ ከከላት፡ ራቀ ፤ ተጠረነቀ፡
ፈረጠመ ።

ደልማጣ ፤ ድልምጥ ፤ የደለመጠ ፤ ወፍ
ራም፡ ጥርንቅ ።

ድልምጥ፡ አለ ፤ ደለመጠ ፤ ጥርንቅ፡
አለ ።

አደለመጠ ፤ አወፈረ፡ አሳመረ ፤ ጠረ
ነቀ፡ አፈረጠመ ።

ማደልመጥ ፤ ማወፈር፡ ማሳመር፡ መጠ
ርነቅ ።

ደለንቲ ፤ ደነዝ፡ ፈላሃ፡ ሰው ፤ ወይም፡
ከባት ።

ደላንታ ስ በየጽ፡ ውስጥ፡ ያለ፡ አገር፡ የዋ
 ድላ፡ ንረቤት ስ ዋድላ፡ ደላንታ፡ እንዲሉ ስ
 ደለው ስ—ቀባ ስ—ዶለስ ስ
 ደለፈስ ስ ሳቀ ስ ሰረረ ስ
 አስደለፈስ ስ አዛቀ ስ አሰረረ ስ
 ተደለፈስ ስ ተዛቀ ስ ተሰረረ ስ
 ደለፈስ ስ ደልፋሳ ስ የተደለፈስ ስ የተ
 ዛቀ ስ መሬት ስ
 ደለቀ ስ (ደሊቅ ስ ደለቀ) ስ መታ፡
 ደለቀ ስ ጉሰመ ስ አስመኸ ስ የከበር ስ የዠርባ ስ
 የደረት ስ
 ደለቀ ስ ቄንን፡ በዝግታ፡ አስከደ ስ ቶሉ፡
 ቶሉ፡ ና፤ ምን፡ ይደልቅኸል፡ እንዲል፡ ባላገር ስ
 ደላቂ ስ የደለቀ ስ የሚደልቅ ስ ደላቂ፡
 ጉላሚ ስ
 ድለቃ ስ ድልቂያ ስ ምት፡ ድስቃ፡ ጉሰማ ስ
 መደለቅ ስ መምታት፡ መደስቅ ስ መጉ
 ሰም ስ
 መደለቂያ ስ መምቻ፡ መደስቂያ፡ እጅ ስ
 አስደለቀ ስ አስመታ፡ አስደስቀ፡ አስጉ
 ሰመ ስ
 ማስደለቅ ስ ማስመታት፡ ማስደለቅ ስ
 ተደለቀ ስ ተመታ፡ ተደስቀ፡ ተጉሰመ ስ
 ተደለቀ ስ ተቄንን፡ በተስታ፡ ኸደ ስ
 ተደላቂ ስ የሚደለቅ ስ ተቄናኝ ስ
 ድልቅ ስ የተደለቀ ስ ድስቅ፡ ጉሰም ስ
 ድል፡ ድልቅ፡ አለ ስ መላለሰ፡ ተመታ፡
 ተደስቀ ስ መኸ፡ ነጋሪቱ፡ ከበርው ስ
 ተዳለቀ ስ ተዳስቀ፡ ተዳሰመ ስ ተማወተ ስ
 መዳለቅ ስ መዳስቅ፡ መዳሰም፡ መማወት ስ
 መዳለቂያ ስ መዳስቂያ፡ መማወቻ ስ
 አዳለቀ ስ አዳስቀ፡ አዳሰመ ስ
 አደላለቅ ስ አደላስቅ ስ መደለቅ ስ
 ደለቀቀ ስ (ለቀቀ) ስ ዛቀ ስ የቅቤ ስ
 ደለቀቀ ስ ባለ፡ እንደ፡ ልቡ፡ ኸን ስ
 የልጅ ስ
 ደለቀቅ ስ ደልቃቃ ስ ባለ፡ ቅምጥል፡
 እንቅብር ስ እያት፡ ያሳደገው፡ ሞልቃቃ ስ
 ተንደላቀቀ ስ ተቀማጠለ፡ ተንቀባረረ፡
 ተሞላቀቀ ስ አገድሞ፡ አደገ ስ
 መንደላቀቅ ስ መቀማጠል፡ መሞላቀቅ ስ
 መንደላቀቂያ ስ መቀማጠያ፡ መሞላቀ
 ቂያ ስ
 አንደላቀቀ ስ አቀማጠለ፡ እንቀባረረ፡
 አሞላቀቀ፡ አባለ፡ እያት፡ የልጅ፡ ልጅን ስ

ማንደላቀቅ ስ ማንቀባረር፡ ማሞላቀቅ ስ
 ማንደላቀቂያ ስ ማቀማጠያ፡ ማሞላቀቂያ ስ
 ደለስ ስ (ደለዘ) ስ ቅቤን፡ በራስ፡ ላይ፡
 አድርጎ፡ ላከከ፡ አብዝቶ፡ ቀባ፡ መረገ ስ ትግሬ፡
 ግን፡ ደለስን፡ ሰበሰበ፡ ይለዋል ስ ደለፈስን፡ እያ ስ
 የዚህ፡ ዘር፡ ነው ስ
 ደላሽ ስ የደለስ፡ የሚደልስ ስ ቀቤ ስ
 ደላሽ ስ የአሽል፡ ማንባበሪያ፡ ከሰፈድ፡
 የሚበልጥ፡ ሥሥ፡ ምርጊት ስ
 መደለስ ስ መላከክ፡ መቀባት ስ
 መደለሻ ስ መቀቢያ፡ ቅቤና፡ አደስ ስ
 አስደለስ ስ አስላከከ፡ አስቀባ ስ
 ማስደለስ ስ ማስላከከ፡ ማስቀባት ስ
 ተደለስ ስ ተላከከ፡ ተመረገ፡ ተቀባ ስ
 ድልስ ስ የተደለስ፡ ራስ ስ መይም፡ ቅቤ ስ
 ተዳለስ ስ ተቃባ ስ
 መዳለስ ስ መቃባት ስ
 ተደላለስ ስ ተቀባባ ስ
 መደላለስ ስ መቀባባት ስ
 አደላለስ ስ አቀባባ ስ መደለስ ስ
 ዱለቻ ስ (ጋላ) ስ ያረጀ፡ ከብት ስ
 ዳለቻ ስ (ጋላ) ስ ዐመድማ፡ ፈረስ ስ (ተ
 ረት) እንዲያውም፡ በመላ፡ ፈስ፡ ዳለቻ፡ ነው ስ
 ዳለች ስ የዳለቻ፡ መጥሪያ ስ
 ዶለተ ስ (ዶለ) ስ ሰበሰበ፡ ዐደመ ስ ከንቱ፡
 ዐላባ፡ ዐለበ ስ ከቶ፡ ምክር፡ መከረ፡ አሣረ፡ ነገር፡
 ቋጠረ ስ
 ዶለተ ስ ጨመረ፡ ቀላቀለ ስ
 ደላች፡ (ሾች) ስ የዶለተ፡ የሚደልት ስ
 መከሪ፡ አሣያሪ፡ ቋጣሪ፡ ሣረሻ፡ ነገረሻ ስ
 ዱለታ ስ ነገር፡ ቋጠረ ስ
 መዶለት ስ ማደም፡ መምከር፡ ማሣር፡
 መቋጠር ስ
 መዶለቻ ስ ማደሚያ፡ ማሣሪያ፡ ስፍራ፡
 ጊዜ ስ
 አስዶለተ ስ አላደመ፡ አስመከረ፡ ሣራ፡
 አስደረገ፡ ነገር፡ አስቋጠረ ስ
 አስደላች ስ ያስዶለተ፡ የሚያስደልት ስ
 አላዳሚ፡ አስመከሪ ስ
 ማስዶለት ስ ማላደም፡ ማስመከር ስ
 ማስዶለቻ ስ ማላደሚያ፡ ማስመከሪያ ስ
 ተዶለተ ስ ተሰበሰበ፡ እንድንት፡ ኸን ስ ታ
 ደመ፡ ተመከረ፡ ተሣረ፡ ተቋጠረ ስ
 ተዶለተ ስ ተዶለ፡ ተጨመረ፡ ተቀላቀለ ስ
 ዱለት ስ መዶል፡ አደደል፡ ሞመራ ስ

ዱለት ፤ ስብሰባ ፡ ዐድማ ፡ ክፉ ፡ ምክር ፡
ሄራ ፡ (ተረት) ፤ ዋና ፡ ከቤት ፡ ጠበቃ ፡ ከዱለት ።

ዱለት ፤ የበግ ፡ የፍጥነት ፡ ጨጓራ ፡ ጉበት ፤
የሽንጥ ፡ ሥጋ ፡ ተከትሮ ፡ እመጥበቅ ፡ ድስት ፡
የተጨመረ ፤ ወይም ፡ ድልኸና ፡ ቅቢ ፡ ጨው ፡
ቅመም ፡ የተደለበት ፡ የተቀላቀለበት ፡ የታመሰ ፡
ከትፎ ፡ ሥልሶ ። መቂናቀንን ፡ እይ ።

ዱለተኛ ፡ (ኞች) ፤ ዐድመኛ ፡ ሄረኛ ፡
ቋጣሪ ፤ ብዙ ፡ ሕዝብ ፡ ሸንጎኛ ።

አዶላለት ፤ አስተዳደም ፤ መዶለት ። ዶ
ለት ፡ የዶለ ፡ ሳቢ ፡ ዘር ፡ ወይም ፡ ጥሬ ፡ ግስ ፡
ነው ፤ በረከት ፡ የባረከ ፡ ጥሬ ፡ ግስ ፡ እንደ ፡ ኾነ ።

ዶለቾም ፤ ዐጉል ፡ ሰው ፡ ደንዝ ።

ዶለቾሜ ፤ የዶለቾም ፡ ዐይነት ።

ደማ ፤ (ደመወ) ፤ ደም ፡ ኾነ ፤ ደም ፡ ወ
ጣው ፡ ፈሰሰው ፡ ገላው ፡ ሰውየው ።

ደሚ ፤ የደማ ፡ የሚደማ ።

ደም ፤ ከሰው ፡ ከእንስሳ ፡ ከተንቀሳቃሽ ፡
ኹሉ ፡ ከዕፀዋትም ፡ የሚወጣ ፡ ቀይና ፡ ነጭ ፡ ፈሳሽ ።
የበለሰ ፤ የቀላቋል ፡ የወርካ ፡ የቅንጭብ ፡ ደም ፡
እንዲሉ ፡ (ተረት) ፤ ምንም ፡ ብጠላው ፡ በወንድሜ ፡
ግንባር ፡ ደም ፡ አልይበት ። (የምድር ፡ ደም) ፤ ከር
ስት ፡ የተገኘ ፡ ውጤት ፤ ወይም ፡ ገንዘብ ። (የሌባ ፡
ደም) ፤ ሌባ ፡ የሚከፍለው ፡ ዕዳ ።

ደም ፤ የዘቢብ ፡ ጭማቂ ።

ደሙ ፤ ያ ፡ ደም ፤ የርሱ ፡ ደም ።

ደሻ ፤ የርሷ ፡ ደም ።

ደማም ፤ ውብ ፡ ቁንጥር ፡ ደሙ ፡ ፍልቅ ፡ ያለ ።

ደምማ ፤ ድምቅ ፡ ቀይ ።

ደመኛ ፡ (ኞች) ፤ ደበኛ ፡ ባለደም ፡ ጠ
ላት ፡ ባለጋራ ፡ የገዳይ ፡ ወይም ፡ የሻች ፡ ወገን ፡
(መዝገብ ፡ ፮) ።

ደመኛነት ፤ ባለጋራነት ፡ ጠላትነት ።

ደም ፡ አፈሰሰ ፤ ሰው ፡ ገደለ ፤ ከብት ፡

ዶር ፡ ዐረዶ ፤ ጭዳ ፡ አለ ።

ደም ፡ አፈታበት ፤ ደሙ ፡ ከመውረድ ፡

አልቆመም ፤ አልታገደም ።

ደም ፡ አስተኔ ፤ የደም ፡ ዐይነት ።

ደም ፡ አስተፊ ፤ ሥረ ፡ ቀይ ፡ ቅጠል ፡
የጥፈት ፡ መማሪያ ።

ደም ፡ አስተፊት ፤ የማይበላ ፡ እንጉዳይ ።

ደም ፡ በደም ፡ ኾነ ፤ ብዙ ፡ ሰው ፡ ተፈ
ነከት ፤ ቁሰል ።

ደመ ፡ ቢስ ፤ ከቾ ፡ ለዛ ፡ መጥጢ ።

ደመ ፡ ግቡ ፤ ደሙ ፡ (መልኩ) ፡ እሰው ፡
ዐይን ፡ የሚገባ ፡ የሚያምር ፡ እዩኝ ፡ እዩኝ ፡ የሚል ፤
ውብ ፡ መልክ ፡ መልካም ።

ደም ፡ ግባት ፤ ላሕይ ፡ ወዘ ፡ ግማር ፡
ቀንኾና ፡ ውበት ፡ (ዳን፬ ፡ ፴፮) ።

ደም ፡ ጋን ፤ (የደም ፡ ጋን) ፤ የሽንጥና ፡
የዳሌ ፡ መገናኛ ፡ ደም ፡ የሚታቁርበት ።

ደም ፡ ገሣ ፤ ደም ፡ ተፋ ፡ አፈሰሰ ።

ደም ፡ ደም ፡ አለው ፡ ሽተተው ፤ ሰው
የው ፡ ይሞታል ፤ ወይም ፡ ይገድላል ።

ደሙ ፡ ደመ ፡ ከልብ ፡ ኾነ ፤ ብላሽ ፡
ቀረ ።

ደም ፡ ደረቀ ፤ ቂም ፡ ጠፋ ፤ ዕርቅ ፡
ኾነ ፤ ሰላም ፡ ስምምነት ፡ ተደረገ ፡ የገዳይ ፡ ወገን ፡
ከሻች ፡ ዘመድ ፡ በመጋብቱ ።

ደመ ፡ ወዘ ፤ (ደመወዝ) ፤ ወዘ ፡ ደም ፤
የደም ፡ ወዘ ፤ ጥር ፡ ግር ፡ ላብን ፡ አፍሶ ፡ የሚገኝ ፡
ገንዘብ ፡ (፩ቆር ፡ ፱ ፡ ፳፬) ፡ (ተረት) ፤ አንድ ፡ ዓመት ፡
በወዘ ፤ አንድ ፡ ዓመት ፡ በደመ ፡ ወዘ ፤ ምንዳንና ፡
ቀለብን ፡ እይ ።

ደመ ፡ ወዘኛ ፡ (ኞች) ፤ ባለደመ ፡ ወዘ ፡
በደመ ፡ ወዘ ፡ ዐዳሪ ፡ (ዘሌ፳፪ ፡ ፮) ።

ደም ፡ ጥልቀት ፤ የደም ፡ (የዘር) ፡ መቀ
ላቀል ፡ ደም ፡ ጥልቀት ፡ ሥጋ ፡ ልደት ፡ እንዲሉ ።

ደም ፡ ጥሪ ፤ ከደም ፡ መጥራት ፤ የሴት ፡
ግዳጅ ፡ መቆም ፡ አለመውረድ ።

ደም ፡ ይጐርሣል ፤ መጠጥ ፡ የሌለበት ፡
ምግብ ፡ ደም ፡ ይስባል ።

ደም ፡ ያፈላል ፤ ያስቂጣል ።

ደመ ፡ ከልብ ፤ ተበቃይ ፡ የሌለው ፡ የወ
ንጀለኛ ፡ ደም ፡ ደመ ፡ ከልብ ፡ ይባላል ።

ደም ፡ መለሰ ፤ ተበቀለ ፤ ገዳይን ፡ ገደለ ።

ደም ፡ መላሽ ፤ ተበቃይ ፤ የደም ፡ ብድር ፡
ከፋይ ፡ (ዘጉ፴፭ ፡ ፳፭) ።

ደመ ፡ መራር ፤ ቀጡ ፡ ጠበኛ ።

ደመ ፡ መሪራት ፤ ዕከክ ፡ ፈረላሴት ።
ቀጡ ፡ ደም ፡ ማለት ፡ ነው ።

ደም ፡ መታት ፤ ብዙ ፡ ደም ፡ ወረዳት ፡
ሴትየዋ ።

ደመ ፡ ነፍስ ፤ (ነፍስ ፡ ደም) ፤ በደም ፡
የምታድር ፡ የእንስሳ ፡ ነፍስ ፡ ደም ፡ ሲደርቅና ፡
ሲያልቅ ፡ የምትጠፋ ፡ እንደ ፡ ሰው ፡ ነፍስ ፡ ትን
ሣሌ ፡ የሌላት ።

ደመ ፡ ነፍስ ፤ በደማዊት ፡ ነፍስ ፡ የቆመ ፡
እንስሳ ።

ደም ፡ ዐፋሽ ፤ (ደማፋሽ) ፤ ልጅ ፡ ከተ
ወለደ ፡ በኋላ ፡ ደም ፡ ደምታፍሥ ፡ ሴት ።

ደም ፡ ዐፋሽ ፤ (ለዐት) ፤ ውላጋ ፤ የአፋ ፡
እጅታ ፡ ከንፍ ፡ የታረፉን ፡ ደም ፡ የሚቀባ ።

ደም ፡ ዕርጥ ፤ (የደም ፡ ዕርጥ) ፤ ቀይና ፡
ሳንባ ፡ መሳይ ፡ ሞላላ ፡ ዶቃ ፡ የደም ፡ አብነት ፡ ነስ

ርና ፤ አደፍ ፤ ሲበዛ ፤ እስደግሞ ፤ ቢይዙት ፤ ደም ፤ የሚያርጥ ፤ የሚያቆም ፤ የጥላ ፤ መድኃኒት ፤ በካህናት ፤ እነጋር ፤ ዕን ፤ ጉርዶ ፤ ጥን ፤ ለጽ ፤ ለውጦ ፤ ደመርጽ ፤ ይባላል ።

ደመርጽማ ፤ ደም ፤ ዕርጥ ፤ የሚመስል ፤ መዝመሪያውን ፤ ዐረጠ ፤ እይ ።

ደሙ ፤ ፈላ ፤ ተቁጣ ።

ደሕ ፤ ፍልቅ ፤ አለ ፤ እጅግ ፤ አማረች ።

ደም ፤ ረግጦ ፤ ገባ ፤ በደም ፤ ላይ ፤ ዐለፈ ፤ ታቦቱ ፤ ሙሽራው ።

ደመ ፤ ሰች ፤ (ሰታዬ ፤ ደም) ፤ የዶሮ ፤ ያሞራ ፤ የወፍ ፤ ጭራ ፤ በነቀሉት ፤ ጊዜ ፤ ደም ፤ የሚጠጣ ፤ የሚጉርሥ ።

ደም ፤ ተፋሰስ ፤ ተጋደለ ፤ ተሻሻተ ።

ደም ፤ ተቃባ ፤ ባለደም ፤ ተኳኳን ።

መድማት ፤ መውጣት ፤ መፍሰስ ።

መድሚያ ፤ ደም ፤ መሸኛ ።

አደማ ፤ (አድመወ) ፤ ደም ፤ አደረገ ፤ አቁሰለ ።

አድሚ ፤ ያደማ ፤ የሚያደማ ፤ አቀላይ ።

ማድማት ፤ ደም ፤ ማውጣት ።

ማድሚያ ፤ ማቀላይ ፤ ደንጊያ ፤ በትር ፤ ስለት ።

ደሞዬ ፤ ወደ ፤ ቀይነት ፤ የሚያደላ ፤ ገብስ ፤ ደም ፤ አስተኔ ።

ዲማ ፤ (ጋላ) ፤ ቀይ ፤ ከብት ።

ዳማ ፤ የደም ፤ ዐይነት ፤ ቀይ ።

ዳማ ፤ ጤም ፤ ወንድ ፤ ወይም ፤ ሴት ። የቀይ ፤ ዳማ ፤ እንዲሉ ፤ በጋልኛ ፤ ግን ፤ ዳማ ፤ የሚባል ፤ ፈረስ ፤ ነው ።

ዳማ ፤ ከለለኝ ፤ ሰፊ ፤ የምድር ፤ ይዘታ ፤ ያባ ፤ ሰንጋ ፤ መሬት ፤ በዳማ ፤ ፈረስ ፤ የተከለለ ፤ (የተወሰነ) ።

ዳማ ፤ ከሴ ፤ ቀይ ፤ ከሴ ፤ ለምች ፤ መድኃኒትነት ፤ ቁርጠው ፤ ዐሽተው ፤ ሲጨምቁት ፤ ውሃው ፤ ዕርድ ፤ ደም ፤ የሚመስል ።

ዳማ ፤ ፈረስ ፤ ቀይ ፤ ፈረስ ።

ድማ ፤ የዛፍ ፤ ስም ፤ በከረን ፤ ያለ ፤ ዕንጨት ፤ ቀይ ፤ ፍሬው ፤ የሚበላ ።

ተዳማ ፤ ደም ፤ ተፋሰስ ።

ተዳማ ፤ ተዋለደ ፤ በዘር ፤ ተቀላቀለ ።

አዳማ ፤ ደም ፤ አዋጣ ፤ አፋሰስ ።

አደማም ፤ አፈላሰስ ፤ መድማት ።

ደሞ ፤—ደግሞ ፤—ደገመ ።

ድም ፤ አለ ፤—ጮኸ ፤—ደመመ ።

ደማ ፤ (ዎች) ፤ ደምሐ ፤ መድምሕ) ፤

መማሻ ፤ መቁፈሪያ ፤ ዛቢያ ፤ ያለው ፤ ባለጉረር ፤

ሹል ፤ ብረት ፤ ወደ ፤ መሬት ፤ የሚጠልቅ ፤ የመሬት ፤ ማንካ ፤ ወይም ፤ ጥልፋ ፤ ዳግመኛም ፤ ሹለትና ፤ ስለት ፤ ያለው ፤ የፈረንጅ ፤ ደማ ፤ አለ ። (ከጅ ፤ አይሻል ፤ ደማ) ፤ ዕላቆ ፤ ጉጭማ ።

ደመኛ ፤ (ኞች) ፤ ባለደማ ፤ ቁፋሪ ፤ ድሻ ፤ ጥማድ ፤ የለሽ ፤ በደማ ፤ ቁፍሮ ፤ የሚበላ ።

ደምበማ ፤ በጉዣም ፤ ውስጥ ፤ ያለ ፤ አገር ።

ድምቢጥ ፤ (ቢጸ ፤ ደም) ፤ የደም ፤ ዐይነት ፤ ታናሽ ፤ መጨረሻ ፤ ቀይ ፤ ወፍ ፤ ጤፈ ፤ በል ፤ ሲበዛ ፤ ድምቢጦች ፤ ይላል ፤ (ኢርጅ ፤ ጌ ፤ ማቲ፤ ። ፱፩ ፤ ፳፱) ፤ (ተረት) ፤ ድምቢጥም ፤ እንዳቅሻ ፤ በብር ፤ ትታግለች ፤ መና ፤ ነ ፤ ተወራራሾች ፤ ስለ ፤ ሽኑ ፤ ድንቢጥ ፤ ተብሎም ፤ ሊጸፍ ፤ ይቻላል ፤ በግእዝ ፤ ጸጹት ፤ በትግራኛ ፤ ጸጹ ፤ ትባላለች ።

ድምቡጭ ፤ አካለ ፤ ጥብቅ ፤ (እንደ ፤ ድምቢጥ) ፤ ዝምተኛ ።

ድምቡጨ ፤ የድንቡጭ ፤ ወገን ።

ድምቡጭ ፤ አለ ፤ ዝም ፤ አለ ።

ደምቢያ ፤ በበጌምድር ፤ ክፍል ፤ ያለ ፤ አገር ፤ ደምቢያና ፤ ፎገራ ፤ እንዲሉ ፤ በግእዝ ፤ ድንቢ ፤ ይባላልና ፤ ደንቢያ ፤ ተብሎ ፤ ሊጸፍም ፤ ይቻላል ።

ደምቡራ ፤ ሬ ፤ ከጥፍ ፤ ከጭረት ፤ የተሠራ ፤ መናኛ ፤ ልብስ ፤ ኩስኳሳ ፤ ሻድሬ ፤ ደምቡራ ፤ የደመረ ፤ ዘር ፤ ነው ፤ እመከዝን ፤ እይ ።

ደመደመ ፤ (ትግ ፤ ደምደመ ፤ ደነዘ) ፤ ረገጠ ፤ አስተካከለ ፤ ምድርን ። ዘሩ ፤ ደመመ ፤ ነው ። ተመተመን ፤ ተመልከት ።

ደመደመ ፤ ጨረሰ ፤ ፈጸመ ፤ ቁረጠ ፤ ግንብን ፤ ገድግዳን ፤ ጣራን ።

ደመደመ ፤ አደነዘ ፤ ሹለትና ፤ ስለት ፤ አላጣ ።

ደምዳሚ ፤ (ዎች) ፤ የደመደመ ፤ የሚደመድም ፤ አስተካካይ ፤ ጨራሽ ።

ድምደማ ፤ የመጨረሰ ፤ የማስተካከል ፤ ሥራ ፤ ፍጻሜ ።

መደምደም ፤ ማስተካከል ፤ መጨረስ ፤ መቀረጥ ።

መደምደሚያ ፤ ማስተካከያ ፤ አግርና ፤ እጅ ፤ በንጠት ፤ ላይ ፤ የተሰካ ፤ ደንጊያ ፤ መዳመጫ ፤ ባቡር ፤ መደሻ ።

መደምደሚያ ፤ መጨረሻ ፤ መቀረጫ ።

መደምደሚያ ፤ የሴት ፤ ስም ፤ የመውለድና ፤ የቀላንዣና ፤ የውበት ፤ ፍጻሜ ፤ ማለት ፤ ነው ፤ (ማሕ፩ ፤ ፪) ።

አደመደመ ፤ ጨለመ ፤ ጠቀራ ፤ መሰለ ፤ በዛ ፤ ምድር ፤ አላበሰ ፤ እንዳፈር ፤ እንዳሸዋ ፤ እንደ ፤ ደመና ።

አደምድም ፤ በዝቶ ፡ ብዙ ፡ ኹጥ ፡ ጦር ፡
አደምድም ፡ መጣ ፡ እንዲሉ ።

አስደመደመ ፤ አስረገጠ ፤ ትክክል ፡ አስ
ደረገ ።

አስደመደመ ፤ አስጨረሰ ፡ አስፈጸመ ፡
አስቈረጠ ።

አስደምዳሚ ፤ ያስደመደመ ፡ የሚያስደ
መድም ፤ አስጨረሽ ።

ማስደምደም ፤ ማስረገጥ ፡ ማስጨረስ ፡
ማስቈረጥ ።

ማስደምደሚያ ፤ ማስጨረሻ ፡ ማስፈጸ
ሚያ ።

ተደመደመ ፤ ተረገጠ ፡ ተቀክከለ ።

ተደመደመ ፤ ተጨረሰ ፡ ተፈጸመ ፡ ተቋ
ረጠ ።

ተደመደመ ፤ ደነዘ ፡ ደለደመ ።

ተደምዳሚ ፤ የሚደመድም ።

ደምዳማ ፤ ደነዘ ፡ ስለት ፡ አልባ ፡ የአ
ብድ ፡ ጉራዴ ።

ድምድም ፤ የተደመደመ ፤ ትክክል ፡ ወጣ ፡
ገባ ፡ የሌለበት ።

ድምድማት ፡ (ቶች) ፤ የገንብ ፡ የግድ
ግላ ፡ የግንኙውም ፡ ሥራ ፡ ማፍ ፡ መጨረሻ ፡
(መዝገብ ፡ ፩) ።

ተደማደመ ፤ ውስጥ ፡ ለውስጥ ፡ አሜረ ፡
ዐደግ ፡ አደረገ ፡ በሰውር ፡ መከረ ፡ ተመሳጠረ ፡
ተዋዳዳሪ ፤ ሰው ፡ አይሰማ ፡ ተባባለ ።

መደማደም ፤ ግሢር ፡ መመሳጠር ።

አደማደመ ፤ አፋጸመ ፡ አማረሰ ፡ ድም
ድማትን ።

አደማደመ ፤ አመሳጠረ ፡ አዋዳዋደ ።

አደማደም ፤ አጨረሰ ፤ መደምደም ።
መደመደን ፡ እይ ፤ የዚህ ፡ ግልባጭ ፡ ነው ።

ዳምዛ ፤ የገጠት ፡ ስም ፤ ዐጣጥ ፡ የሚመ
ስል ፡ ዕንጨት ።

ደመጠ ፤ (ደሚፅ ፡ ደምፀ ፤ ተሰማ) ፤
ጦሽ ፡ ድምጥ ፡ ሰጠ ።

ድምጥ ፤ (ድምፅ) ፤ ካፍ ፡ የሚወጣ ፡
የሰው ፡ ቃል ፤ የአንስሳ ፡ ያውራ ፡ የወፍ ፡ የደመና ፡
የውሃ ፡ የነደል ፡ ማሚት ፡ የመዝቃ ፡ ጩኸት ፤
ጓታ ። ሲበሳ ፡ ድምጾች ፡ ይላል ።

ድምጣም ፤ (ድምፃዊ) ፤ ጫኪ ፤ ድ
ምጠ ፡ ረኸም ፡ ድምጠ ፡ ጉልሕ ።

ድምጠ ፡ ቢስ ፤ ድምጠ ፡ መጥፎ ፡ ድ
ምጠ ፡ የግያምር ።

ድምጠ ፡ ጉርናና ፤ ድምጠ ፡ ወፍራም ፡
ጉልግላ ፤ ወይም ፡ ሌላ ።

ድምጡ ፡ የማይሰማ ፤ ዝምተኛ ፡ ጥ
ምት ።

ድምጠ ፡ መልካም ፤ ድምጠ ፡ ማለፊያ ፡
ሲዘፍን ፡ ሲያዘም ፡ ወዝና ፡ ጣዕም ፡ ላሕይ ፡ ያለው ።

ድምጥ ፡ መለሰ ፤ (ዐለወ) ፤ እንደ ፡
ጦሽ ፡ ጦሽ ፤ እንደ ፡ ተናገሩ ፡ ተናገረ ፡ ገደሉ ።

ድምጥማጥ ፤ (የማጥ ፡ ድምጥ) ፤ ጭም
ጭምታ ፡ ወራ ፤ ፍለጋ ።

ድምጥማጡ ፡ ጠፋ ፤ ማጥ ፡ እንደ ፡ ጥ
ጠው ፡ ሽን ፤ የደረሰበት ፡ ታጣ ፡ ደረሰ ፡ ብለኸ ፡
ድራሽን ፡ እይ ።

ድምጥ ፡ ሰጠ ፤ ቃል ፡ አሰማ ፤ እህ ፡
አለ ፤ ተናገረ ።

ድምጠ ፡ ሰላላ ፤ ድምጠ ፡ ተጨን ፤ ሴት ፡
ድምጥ ፡ ሽማግሌ ።

ድምጫ ፤ (ድምፀት) ፤ ሰሚ ፤ መስማት ።

አደመጠ ፤ (አድመፀ ፤ አሰማ) ፤ ሰማ ፡
አዳመጠ ።

አድማጭ ፤ ያደመጠ ፡ የሚያደምጥ ፡ የሚ
ሰማ ፤ ሰሚ ፡ ቃል ፡ ተቀባይ ፡ (ኢዮ፳፩ ፡ ፱፭) ።

አድማጮች ፤ የሚያደምጡ ፤ የጉባኤ ፡
ሰዎች ፡ (መዝገብ ፡ ፩) ።

ማድመጥ ፤ መስማት ፡ (፳፻፲፭ ፡ ፩፭) ።

ማድመጫ ፤ መስሚያ ፡ ገር ፡ ስልክ ።

አስደመጠ ፤ (አድመፀ) ፤ አሰማ ።

ተደመጠ ፤ (ደምፀ) ፤ ተሰማ ፡ እገር ፡
ገባ ።

ተደማጭ ፤ የሚደመጥ ፤ ተሰሚ ።

መደመጥ ፤ መሰማት ።

ተዳመጠ ፤ (ተደራራሪ) ፡ ተሳማ ።

ተዳማጭ ፤ የሚዳመጥ ፡ የሚሳማ ።

መዳመጥ ፤ መሳማት ።

ተደማመጠ ፤ ተሰማማ ፤ ድምጥ ፡ ተቀ
ባበለ ።

መደማመጥ ፤ መሰማማት ።

መደማመጫ ፤ መሰማሚያ ።

አዳመጠ ፤ (አደራራሪ) ፡ አሳማ ፤ ልማዱ ፡
ገን ፡ አደመጠ ፡ ሰማ ፡ ነው ፡ (ኢዮ፳፫ ፡ ፩) ። እኸል ፡
አላምጦ ፡ ነገር ፡ አላምጦ ፤ የነገር ፡ ወጡ ፡ ማዳ
መጡ ፡ እንዲሉ ።

አዳማጭ ፤ ያዳመጠ ፡ የሚያዳምጥ ፤ አድ
ማጭ ፡ ሰሚ ።

ማዳመጥ ፤ ማድመጥ ።

ማዳመጫ ፤ ማድመጫ ።

አደማመጠ ፤ አሰማማ ።

አደማመጥ ፤ አሰማማ ፤ ማድመጥ ።

ደመጠ I ፈገፈገ ፡ አለሰለሰ ፡ አለዘበ ፡ ብረናን ።

መድመጥ I ግለሰሰ ፡ ግለዘብ ።

መድመጥ ፡ ፅ ፤ ገል ፡ ዛጉል ፡ ደረቅ ፡ የባሕር ፡ ዐረፋ ፡ ግለሰሰኝ ፡ ግለዘቢያ ።

ዳመጠ I ረገጠ ፡ ዳጠ ፡ ደፈጠጠ ፤ ለሰቀ ፡ ለጥ ፡ ቀጥ ፡ አደረገ ፡ አስተካከለ ፤ ጥጥን ፡ ከፍራ ፡ ለየ ። መከረን ፡ እይ ።

ዳማጭ I (ጮች) ፤ የዳመጠ ፡ የሚዳ ምጥ ፤ ደፍጣጭ ፡ ለሳቂ ።

ዳምጤ ፤ ዳምጠው ፤ የሰው ፡ ስም ።

ዳምጠው I የንጉሥ ፡ ገይለ ፡ መለኮት ፡ ፈረስ ።

ዳመጣ I ረገጣ ፡ ልሰቃ ።

መዳመጥ ፤ መርገጥ ፡ መደፍጠጥ ፡ መለሰት ፤ የጥጥ ፡ የመንገድ ።

መዳመጫ ፤ (ጮች) ፤ ቀጪን ፡ ብረት ፡ ለሰላሳ ፡ ደንጊያ ፡ (ኢያጭፍ ፡ ጭ) ። ብረት ፡ መዳመጫ ፤ መዳመጫ ፡ ደንጊያ ፡ እንዲሉ ። ሰፊ ፡ መንኲራዙር ፡ ያለው ፡ ባቡር ፡ የመንገድን ፡ ድልድል ፡ ለጥ ፡ ቀጥ ፡ ግድረጊያ ።

አስዳመጠ ፤ አስረገጠ ፡ አስለሰተ ፤ ዳመጠ ፡ አስደረገ ።

ተዳመጠ ፤ (ተደረገ) ፤ ተረገጠ ፡ ተዳጠ ፡ ተደፈጠጠ ፡ ተለሰቀ ፡ ትክክል ፡ ይኑ ።

ተዳማጭ ፤ የሚዳመጥ ፤ ፍልቅት ፡ መንገድ ።

ዳመጠ ፤ የተዳመጠ ፤ ፍሬው ፡ የወጣ ፡ ጥጥ ።

ዳመጠ ፤ አፍንጫ ፡ ደፍጣጣ ፡ ወንድ ፤ ወይም ፡ ሴት ፡ ዝንጀሮ ፡ መሳይ ።

አዳመጠ ፤ (አደራራጊ) ፤ አደፋጠጠ ፡ አላሰቀ ፤ ጥጥ ፡ ፍሬን ፡ አዋጣ ።

አይዳምጥ ፤ የላሊበላ ፡ ሚስት ፡ ያሚታ ፡ ስም ፤ እጁ ፡ የማይዳምጥ ፡ በልመና ፡ ዐዳራ ፡ ግለት ፡ ነው ።

አደማመጥ ፤ አደፈጣጠጥ ፤ መዳመጥ ።

ደሞዬ I—ገብስ I—ደማ ።

ደመለለ ፤ (ደበለ) ፤ ጠቀለለ ፡ ብዙውን ፡ አንድ ፡ አደረገ ፡ ጀመለን ፡ እይ ።

ደምለው ፤ የሰው ፡ ስም ፤ ጠቅለው ፡ ግለት ፡ ነው ።

ደምላይ ፤ የደመለለ ፡ የሚደመልል ፤ ጠቅላይ ።

ደምላይ ፤ የተጥር ፡ ስም ፤ ፩ ፡ ፪ ፡ ፫ ።

ደመመ ፤ (ደሚም ፡ ደመ ። ዕብ ፡ ዳማም ፤ ዝም ፡ አለ) ፤ ደነቀ ፡ ገረመ ።

ደመመ ፤ መደምም ፡ መደንን ፡ እበጃ ፤ ቀበረ ፡ ዘጋ ፡ መረገ ፡ ደረገ ፤ ዐፈር ፡ አለበለ ፡ አስጣጣ ፡ አስተካከለ ።

ደመመ ፤ አጮኸ ፤ አስፈራ ። ተመመን ፡ ተመልከት ።

ደማሚ ፤ የደመመ ፡ የሚደምም ።

ድመም ፤ መደምም ፡ መደንን ።

ድማም ፤ ድንቂያ ።

መድመም ፤ መድነቅ ፡ መገረም ።

መደመም ፤ መድረን ፡ ግስጣጣት ፡ ግስተካክል ።

መደመሚያ ፤ መድፈኛ ፡ ግስተካክያ ፡ ዐፈርና ፡ ደንጊያ ፡ አጅ ።

መደምም ፤ (መደንን) ፤ ድራር ፤ በግንብ ፡ ወይም ፡ በደንጊያ ፡ ድርድር ፡ የተሠራ ፡ የሬሳ ፡ ቤት ፡ ዐፈር ፡ ለበሰ ።

ደመመን ፤ ዝ፤ ከግሁ ።

አስደመመ ፤ አስደነቀ ፡ አስገረመ ።

አስደመመ ፤ አዘጋ ፡ አስደረገ ።

አስደማሚ ፤ ያስደመመ ፡ የሚያስደምም ፤ አስደናቂ ፡ አስደፋኝ ።

ማስደመም ፤ ግስደነቅ ፡ ግስደረን ።

ማስደመሚያ ፤ ግስደነቂያ ፡ ግስደፈኛ ።

ተደመመ ፤ ተደነቀ ፡ ተገረመ ፤ ዝም ፡ አለ ።

ተደመመ ፤ ተቀበረ ፡ ተደረገ ፡ ተስጣጣ ።

ተደመመ ፤ አደነቀ ፡ እነከረ ፡ ተደመመን ፡ አደነቀ ፡ ግለት ፡ ልማዳዊ ፡ ስሕተት ፡ ነው ።

ተደማሚ ፤ የሚደመም ፤ ተደፋኝ ።

ተደሞ ፤ መደነቅ ፤ ግድነቅ ።

ድምም ፤ የተደነቀ ፤ ድንቅ ።

ድምም ፤ የተደመመ ፡ የተስጣጣ ፤ ትክክል ፡ የመደምም ፡ ከዳን ።

ድምጫ ፤ የሴት ፡ ስም ፤ ድንቅ ፡ ድንቂቱ ፡ ትክክል ።

ድም ፡ አለ ፤ ጮኸ ፡ ረነዳ ፡ አስተጋባ ።

ድም ፡ ድም ፡ አለ ፤ መላለሰ ፡ ጮኸ ፡ ተተኩሰ ።

ደማሚት ፤ አሲድ ፡ ከሚባል ፡ ከድኝ ፡ ባሕርይ ፡ የተሠራ ፡ ማር ፡ መላይ ፤ እሳት ፡ ሲነካው ፡ ደንጊያ ፡ የሚሰበር ፡ ተራራ ፡ የሚፈነቅል ፡ ሲጮኸ ፡ ድም ፡ የሚል ፤ ፈረንጆች ፡ ጻፍሟት ፡ ይሉታል ።

ድምታ ፤ (ድመት) ፤ ጭኸት ፡ ድም ፡ ግለት ፡ ድመት ፡ ግለዝኛ ፡ ነው ።

ድመት ፤ (ቶች) ፤ የቤት ፡ አውራ ፡ ለግዳ ፡ ዕቃ ፡ ዘበኛ ፤ ድብርት ፡ ዐይን ፡ ያይጥ ፡ ጠላት ፡ ዐይ

ጥን ፡ የሚያስደምም ፡ የሚያስፈራ ፡ የሚያፈዝ ፤
ሰይጣ ፡ ለመያዝ ፡ ዝም ፡ ጸጥ ፡ የሚል ፡ ዐይነ ፡ ምድ
ሩን ፡ መራት ፡ ቁፍሮ ፡ የሚቀብር ፡ ነገዱ ፡ ያንበሳ ፡
የነብር ፡ ነው ፡ (የዱር ፡ ድመት) ፤ ፍጹም ፡ ለውራ ፡
የደሮ ፡ ጠላት ።

ድመት ፡

ድመት ፡ ቅዱስ ፡ ነው ፤ ንዋየ ፡ ቅድ
ሳትና ፡ መንበረ ፡ ታቦት ፡ ስለሚጠብቅ ፡ እንዲህ ፡
ይባላል ።

አደማመም ፤ አደናነት ፤ መድመም ፡ መ
ደመም ።

ደመነ ፤ ዳመነ ፤ (ደምኖ ፡ ደመነ) ፤
ጠቂረ ፡ ጨለመ ፡ ደመና ፡ ኾነ ፤ ከበደ ።

ደመና ፤ ዳመና ፤ ከምድር ፡ ወደ ፡ ሰ
ማይ ፡ የሚበን ፡ የውሃ ፡ ላበት ፡ እንፋሎት ፡ ዝናም ፡
የሚኾን ፤ በምድር ፡ ላይ ፡ ሲታይ ፡ ጉም ፡ ይባላል ።
(ዘፈን) ፤ እንዳላይሽ ፡ እንዳላይሽ ፡ ዳመና ፡ ጥላል ፡
በላይሽ ፤ ደመና ፡ የማእዘ ፡ ዳመና ፡ የማርኛ ፡ ነው ።
(ቀጥር ፡ ደመና) ፤ ዝናም ፡ የቋጠረ ፡ ጨለማ ፡ መሳይ ።
(ነጭ ፡ ደመና) ፤ ጉም ፡ ንድፍ ፡ የሚመስል ።

ደመናዋ ፤ ደመናዬቱ ፤ ያች ፡ ደመና ፡
(እያጸጸ ፡ ፎ) ።

ደመኖች ፤ (ደመናት) ፤ ላበቶች ፡ እን
ፋሎቶች ፡ (እያጸጸ ፡ ጽ ፡ ጸጸ ፡ ጽጽ) ።

ደመና ፡ ጠቀሰ ፤ ደመናን ፡ አዘዘ ፤ በደ
መና ፡ ተጣነ ፡ ተቀመጠ ። ቶማስ ፡ ደመና ፡ ጠ
ቅሶ ፡ መጣ ።

ዳመና ፡ ዳመኑ ፤ የወንድና ፡ የሴት ፡ መ
ጠሪያ ፡ ስም ።

ድመና ፤ ጥቅረት ፡ ጥቅርነት ።

ደመን ፤ ድመን ፤ ድመም ፡ ድራር ፤ መና ፡
ነ ፡ ይወራረሳሉና ፤ ድመም ፡ በማለት ፡ ፈንታ ፡
ድመን ፡ ይላል ። ዳግመኛም ፡ ውስጡ ፡ መጨለ
መን ፡ ያሳያል ።

መደመን ፤ መዳመን ፤ መጥቂር ፡ መ
ጨለም ።

አደመነ ፤ አጠቂረ ፡ አጨለመ ፤ ደመና ፡
አደረገ ፡ ጋረደ ።

አድመነመነ ፤ አጠቂቂረ ፡ አጨለለመ ።
ማድመንመን ፤ ማጨለለም ።

ተድመነመነ ፤ ጠቂቂረ ፡ ጨለለመ ።

ድምንምን ፤ (ደመንሚን) ፤ ጨለማ ፡
ድግዝታ ፡ ዐፈና ።

ድምንምን ፡ አለ ፤ (ከነ ፡ ደመንሚን) ፤
ጥቅርቅር ፡ ጭልምልም ፡ አለ ።

መድመንመን ፤ መጠቂቂር ።

አደማመን ፤ አጠቂቂረ ፡ አጨለለም ፤ መ
ደመን ፡ መዳመን ።

ደሚና ፡ (ኖች) ፤ የገራዳ ፡ ዋስ ፤ ተጠሪ ፡
ማለት ፡ ነው ። ይህ ፡ ስም ፡ ከሐረርጌ ፡ በቀር ፡ በሌላ ፡
አገር ፡ አይነገርም ። በዐረብ ፡ ደሚን ፡ ይባላል ።
ገራዳን ፡ እይ ።

ድምጽ ፤—በቂሙ ፤—ድምፅ ።

ድምፅ ፤—ድምጥ ፤—ደመጠ ።

ደመቀ ፤ (ደሚቅ ፡ ደመቀ) ፤ ገነነ ፡
ጉላ ፡ አማሪ ፡ (ዘፀጸጸ ፡ ፀጸ ፡ ጸጸ ፡ ጸ ፡ መላጽ ፡
ፀጸ ፡ ዳን፤፤፤) ። በዛ ፡ ከበረ ፤ ቀለጠ ፤ የማሕሌት ፡
የዘፈን ፡ የልብስ ፡ ያጽብ ፡ (ተረት) ፤ ማቅ ፡ ይሞ
ቃል ፤ ጋቢ ፡ ይደምቃል ፤ ገቢውን ፡ ባለቤት ፡ ያው
ቃል ፡ በርቅና ፡ ድንቅ ፡ አላንድ ፡ ቀን ፡ አይደምቅ ።
የሰው ፡ ወርቅ ፡ አያደምቅ ።

ደማቂ ፤ የሚደምቅ ፡ የሚያምር ፤ ጉልሕ ፡
በሩቅ ፡ የሚታይ ።

ደማቅ ፤ ድምቅ ፤ (ድሙቅ) ፤ የደመቀ ።
ድምቅ ፡ ቀይ ፡ እንዲሉ ።

ደመቅ ፤ (ደሚቅ) ፤ መድመቅ ።

ደመቅ ፡ አለ ፤ ጉላ ፡ አለ ።

ደመቅ ፡ ደመቅ ፡ አለ ፤ መላልሶ ፡
ደመቀ ።

መድመቅ ፤ መግነን ፡ መጉላት ፡ ማማር ።

መድመቂያ ፤ የዘፈን ፡ መሣሪያ ፤ እስከ
ስታ ፡ ጭብጨባ ፡ አልልታ ።

አደመቀ ፤ አገነነ ፡ አጉላ ፤ አበዛ ፡ አከ
በረ ።

አድማቂ ፡ (ቆች) ፤ ያደመቀ ፡ የሚያደ
ምቅ ፤ አላማሪ ።

አድምቅ ፤ ዝኒ ፡ ከማሁ ። ወንዝን ፡ ተመ
ልከት ።

ማድመቅ ፤ ማግነን ፡ ማጉላት ፡ ማሳመር ፡
ማብዛት ፡ ማክበር ።

ማድመቂያ ፤ ማሳመሪያ ፡ ማክበሪያ ።

አዳመቀ ፤ አጋነነ ፡ አባዛ ፡ አካበረ ።

አዳማቂ ፡ (ቆች) ፤ ያዳመቀ ፡ የሚያዳ
ምቅ ፤ አጋኖን ።

አዳማቂ ፤ ትርጓሜ ፡ የሌለው ፡ ተጨማሪ ፡
ፈደል ፤ ዘ ፡ ከመ ፡ ለ ፡ የገእዝ ፡ አገባብ ፡ አስተውል ።

ማዳመቅ ፤ ማጋነን ፡ ማክበር ።

ማዳመቂያ ፤ ማጋነኛ ፡ ማባዣ ።

አደማመቅ ፤ አጉላል ፤ አገናነን ፤ መድ መቅ ።

ደመረ ፤ (ደምሮ ፤ ደመረ) ፤ ሰበሰበ ፤ አከበ ፤ አከማቸ ፤ እንድ ፤ ላይ ፤ አደረገ ፤ ባንድነት ፤ አቆመ ፤ ጠመጠመ ፤ የንጩት ፤ የቀጥር ፤ የሻሽ ።

ደማሪ ፤ የደመረ ፤ የሚደምር ፤ ጠምጣሚ ።

ደመራ ፤ መደመር ፤ አንድነት ፤ ማድረግ ፤ ማቆም ።

ደመራ ፤ ብዙ ፤ ርጉብ ፤ ዕንጨት ፤ ተሰብሰቦ ፤ የሚቆምበት ፤ የመስቀል ፤ ጥዜማ ፤ የመስከረም ፤ ጿኛ ፤ ቀን ።

ድመራ ፤ (ድማራ) ፤ ስብሰባ ፤ እከባ ፤ ጥምጣሚ ።

መደመር ፤ መሰበሰብ ፤ ማከብ ፤ ማከማቸት ፤ መጠምጠም ።

መደመሪያ ፤ ማከቢያ ፤ ማከማቸ ፤ መጠምጣሪያ ፤ ጊዜ ፤ ራስ ፤ ደብተር ፤ ብርና ፤ ቀለም ።

አስደመረ ፤ አሰበሰበ ፤ አንድ ፤ ላይ ፤ አስደረገ ፤ አስቆመ ፤ አስጠመጠመ ።

አስደማሪ ፤ ያስደመረ ፤ የሚያስደምር ፤ አስጠምጣሚ ።

ማስደመር ፤ ማስብሰብ ፤ ማስቆም ።

ማስደመሪያ ፤ ማስቆሚያ ፤ ሚዳ ።

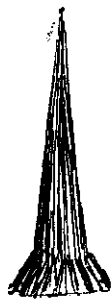
ተደመረ ፤ ተሰበሰበ ፤ ታከበ ፤ ተከማቸ ፤ አንድነት ፤ ሽን ፤ ተደረገ ፤ ቆመ ፤ ተጠመጠመ ።

ተደማሪ ፤ የሚደመር ፤ ዝርዝር ፤ አታዝ ።

ድምር ፤ (ድሙር) ፤ የተደመረ ፤ አንድ ፤ ላይ ፤ ያለ ፤ ቀጥር ፤ የደመራ ፤ ዕንጨት ፤ ትልቅ ፤ ጥምጥም ።

ድምሮች ፤ የተደመሩ ፤ ርጉቦች ፤ ዕንጨቶች ።

ድምር ፤ ሥሉሴ ፤ ሦስት ፤ ድርድር ፤ በንጉሥና ፤ በንግሥት ፤ በቅሉ ፤ በንጉት ፤ የሚጠለቅ ፤ የወርቅ ፤ ጌጥ ፤ ሾጣጣ ፤ ቀጥር ፤ ንብብር ፤ መገናኛው ፤ ዐልፎ ፤ ዐልፎ ፤ የወርቅ ፤ ሽቦ ፤ የተሰካበት ፤ ታቹ ፤ ባሕር ፤ ዐረብ ፤ መደቡ ፤ ቀይ ፤ ከፈይ ፤ ነው ።

ዳሙራ ፤ ድራቱ ፤ በላዩ ፤ ብዙ ፤ ድምር ፤ ክር ፤ የሚገኝበት ፤ ደምቡራን ፤ እይ ፤ ከዚህ ፤ ጋራ ፤ አንድ ፤ ነው ።

አዳመረ ፤ አሰባሰበ ፤ አቋቋመ ፤ ድምር ፤ አጻጻፈ ፤ ጥምጥም ፤ አጠማጠመ ።

አደማመር ፤ አሰባሰብ ፤ አጠማጠም ፤ መደመር ።

ደመሰ ፤ (ደሚስ ፤ ደመሰ) ፤ ተመሰ ፤ ለከሰ ፤ ደበሰን ፤ እይ ፤ የዚህ ፤ ለውጥ ፤ ነው ።

አድመሰመሰ ፤ እትመሰመሰ ፤ አልከሰከሰ ፤ ተድመሰመሰ ፤ ተትመሰመሰ ፤ ተልከሰከሰ ።

ደመስማሳ ፤ የተድመሰመሰ ፤ ደበሰሳ ፤ መድመስመስ ፤ መትመስመስ ፤ መልከሰከሰ ።

ደማስ ፤ ቀይነትና ፤ ብማነት ፤ ያለው ፤ የደማስቆ ፤ ሥራ ፤ ባለቀለም ፤ ልብስ ፤ ለበቅሉ ፤ ግላስ ፤ የሚሽን ፤ ደም ፤ አስተኔ ።

ደማስቆ ፤ የላይኛው ፤ ሶርያ ፤ ከተማ ።

ደመሰሰ ፤ (ደምሰሰ) ፤ ፋቀ ፤ አጠፋ ፤ እንዳልነበረ ፤ አደረገ ፤ አበላሸ ፤ (ዘዳሻ ፤ ጿ) ፤ እንደ መስቀሉ ፤ ይበሳሳኝ ፤ እንደ ወንጀሉ ፤ ይደምሰኝ ፤ እንዲል ፤ ማለኛ ።

ደመሰሰ ፤ ጠቀለለ ፤ የበላይ ፤ ገዢ ፤ ሽን ።

ደምሳሽ ፤ (ሾች) ፤ ደምሳሴ ፤ የደመሰሰ ፤ የሚደመስሰ ፤ አጥፊ ።

ደምሳሽ ፤ ጠቅላይ ፤ የበላይ ፤ ዳኛ ፤ ሌላው ፤ የፈረደውን ፤ የሚሽር ፤ የሚገለብጥ ።

ደምሴ ፤ ደምስ ፤ የሰው ፤ ስም ።

ደምሰው ፤ ዝኒ ፤ ከማሁ ፤ አጥፋው ፤ ማለት ፤ ነው ።

ድምሰሳ ፤ (ድምሳሴ) ፤ ፍቆሽ ።

ደምሳሳ ፤ ምሉ ፤ ጠቅላላ ፤ አንድ ፤ ላይ ቀር ።

መደምሰሰ ፤ ማጥፋት ፤ ማበላሸት ።

መደምሰሻ ፤ ማጥፊያ ፤ ማበላሻ ፤ ቀለም ፤ ስለት ፤ ውሃ ፤ (ላጲስ) ፤ ሥልጣን ።

ደመሳሰሰ ፤ አጠፋ ።

መደመሳሰሰ ፤ ማጠፋፋት ።

አስደመሰሰ ፤ አስፋቀ ፤ አስፈገፈገ ፤ አስጠፋ ።

ማስደምሰሰ ፤ ማስፋቅ ፤ ማስጠፋት ።

ተደመሰሰ ፤ ተፋቀ ፤ ተፈገፈገ ፤ ጠፋ ፤ ተበላሸ ፤ እንዳልነበረ ፤ ሽን ።

ተደምሳሽ ፤ የሚደመሰሰ ፤ ጠፊ ።

ድምስስ ፤ ድምስ ፤ (ድምሱስ) ፤ የተደመሰሰ ፤ የጠፋ ፤ የማይታይ ፤ ዐይን ፤ የሌለው ፤ እንጀራ ፤ ዕውር ፤ ዕክክ ።

ድምስስ ፤ አለ ፤ ተደመሰሰ ፤ ጥፍት ፤ አለ ።

(ጥደ) መደምሰሰ ፤ መፋቅ ፤ መጥፋት ።

አደመሳሰሰ ፤ አፋፋቅ ፤ መደምሰሰ ፤ ሠረዘን ፤ እይ ።

ዱማች ፤ (መራቤቴ) ፤ የጦም ፤ ምሳቢ ቀንኛ ።

ዳሞት ፤ በጉዣም ፤ ክፍል ፤ ያለ ፤ አገር ።

ዳሞቶች ፤ የዳሞት ፡ ሰዎች ፤ የዳሞት ፡ ተወላጆች ።

ዳሞት ፡ ወይራ ፤ አንድ ፡ ወይራ ፡ ጠንካራ ፡ የሆነ ፡ ዛፍ ፡ ጥቁር ፡ ዕንጨት ፡ መሳይ ፡ የዳሞት ፡ ወይራ ፡ ማለት ፡ ይመስላል ።

ዳሞትራ ፡ (ሮች) ፤ የሚናደፍ ፡ መርዘኛ ፡ ጥቁር ፡ ከሰልማ ፡ ባለጠጉር ፡ ሸረራት ፡ (ተረት) ፤ ከሰው ፡ ከቶ ፡ ደብተራ ፤ ካውራ ፡ ከቶ ፡ ዳሞትራ ፡ ናዚራን ፡ ተመልከት ፤ ከዚህ ፡ ጋራ ፡ አንድ ፡ ነው ።

ዳሞትራ ፡

ድመት ፤— የቤት ፡ አውራ ፤— ደመመ ።
ዳሞትፎር ፤ የነፍጥ ፡ ስም ፤ የቀድሞ ፡ ዘመን ፡ ጠመንግድ ።

ደና ፤ ደነዘ ፡ ተቸረቸመ ።
አደና ፤ አደነዘ ፡ ቸረቸመ ።
ደን ፤— ጫካ ፤— ደነነ ።

ዱኒ ፤ በጣም ፡ ታናሽ ፡ ብራብር ፡ መልክ ፡ ጠቃጠቆ ።

ዱን ፡ ዱን ፡ አለ ፤ እንደ ፡ ዱኒ ፡ ሼደ ፤ ብር ፡ ብር ፡ ከንፍ ፡ ከንፍ ፡ አለ ፡ ሕጎች ።

ዱና ፡ የሴት ፡ ስም ፤ የያቆብ ፡ ልጅ ። ዘሩ ፡ ደየነ ፡ ነው ።

ዱና ፤ ጠላት ፡ ደመኛ ፡ አደጋ ፡ የሚጥል ።
ዱና ፡ ጋልኛ ፡ ነው ፤ በጣርኛም ፡ ተለምዷል ።

ዱና ፤ የጣህለ ፡ ሥላሴ ፡ የፈረሰ ፡ ስም ።
አባ ፡ ዲና ፡ እንዲሉ ።

ዱና ፤ መታ ፤ አደጋ ፡ ጣለ ፡ ወረረ ፡ ዘረፈ ።

ዱኖ ፤ ጅን ፡ ጋኔን ፡ ጣዖት ፡ ታሪክ ፡ ዘርዐ ፡ ያዕቆብ ፡ አስተውል ፤ በትግራኛ ፡ ግን ፡ ዐጉዛ ፡ ግለት ፡ ነው ።

ዱኖ ፤ የባሕር ፡ ጉሽ ፡ የጋኔን ፡ ቦሬ ።

ዳነ ፤ (ድጎነ) ፤ ጠና ፡ አገኘ ፡ ተፈወሰ ፤ ተረፈ ፡ ከተያዘና ፡ ሳይያዝ ፡ አመለጠ ። ጸድቅ ፡ በሃይማኖት ፡ ይደናል ፡ (ዕንጀ ፡ ፩ ፡ ዕብ፤ ፡ ፴፮) ። (አይድኔ) ፤ የማይደን ፡ ታሞ ፡ አይድኔ ፡ እንዲሉ ።

ዳኝ ፤ የሚደን ፡ የሚተርፍ ፡ ዳኝና ፡ ዳኛ ፡ በጣርኛ ፡ ይተባበራሉ ። (ግጥም) ፤ ይልማናና ፡ ዴንሳ ፡ ቁም ፡ ይሻገታል ፤ ይህን ፡ በኔምድር ፡ ግን ፡ ዳኝ ፡ አድርጎታል ።

መዳን ፤ (ድጎን ፡ ድጎነት) ፤ መፈወስ ፡ መትረፍ ፡ ማምለጥ ።

መዳኛ ፤ መዳኒት ፡ ምክንያት ።

አዳነ ፤ (አድጎነ) ፤ ፈወሰ ፡ አሻረ ፤ አስጣለ ፡ አተረፈ ።

አዳነ ፤ አዳነች ፤ የወንድና ፡ የሴት ፡ ስም ።

አዳኝ ፤ (አድኃኒ) ፤ ያዳነ ፡ የሚያድን ፤ ፈዋሽ ፡ እግዚር ፡ ሐኪም ፡ ባለመድኃኒት ፡ (ይሳሙ ፡ ፳፪ ፡ ፫) ።

አድነው ፤ (አድጎኖ) ፤ የሰው ፡ ስም ፤ አምላክ ፡ ይህን ፡ ልጅ ፡ አትግደለው ፤ ከሞት ፡ አትርፈው ፡ አሳድገው ፡ ማለት ፡ ነው ።

ማዳን ፤ መፈወስ ፡ ማስጣል ፡ ማትረፍ ፡ (መክፈ ፡ ፫ ፡ ሰቂ፬ ፡ ፲፮ ፡ ማቴ፲፮ ፡ ፳፩ ፡ ሉቃ፪ ፡ ፴) ።

ማዳኛ ፤ መፈወሻ ፡ ማስጣያ ፡ ማትረፈያ ፡ መዳኒት ።

መድን ፤ (መድጎን) ፤ የተሸጠ ፡ ወይም ፡ በሽታ ፡ የወጣለት ፡ ከብት ፡ ዋስ ፡ ዋቢ ፡ ተያዥ ፡ ዐላፊ ። መደንን ፡ ተመልከት ፤ የዚህ ፡ ዘር ፡ ነው ።

መዳኒት ፤ (መድጎኒት) ፤ ሥር ፡ ምሶ ፡ ቅጠል ፡ በጥሶ ፡ የሚቀምጡት ፡ የራስ ፡ ምታት ፡ የሆድ ፡ ቱርጠት ፡ የቱርጥማት ፡ የውጋት ፡ የማንኛውም ፡ በሽታ ፡ አብነት ፡ የሚያድንና ፡ የሚገድል ። (የጦር ፡ መዳኒት) ፤ ጉብዝ ፡ ሐርበኛ ። ወንድን ፡ እይ ። (የተሰባ ፡ መዳኒት) ፤ የሸኮኮ ፡ ጉመን ።

መዳኒቶች ፤ አብነቶች ፡ ሥሮች ፡ ቅጠሎች ።

መዳኒት ፡ አደረገ ፤ (ሠረየ) ፤ ሥራይ ፡ መርዘ ፡ አጠጣ ፤ መስተሐምም ፡ ሠራ ።

መዳኒት ፡ ቀመሰ ፤ ኮሶ ፡ ጠጣ ፡ ዋጠ ።

መዳኒተኛ ፡ (ኞች) ፤ መዳኒት ፡ በዋቂ ፡ ባለመዳኒት ፤ ክፉና ፡ ደጉን ፡ ቀማሚ ። በግእዝ ፡ ዐቃቤ ፡ ሥራይ ፡ ይባላል ፡ (ማቴ፲፮ ፡ ፲፪) ።

መድጎኔ ፡ ዓለም ፤ ሥጋውን ፡ ቂርሶ ፡ ደሙን ፡ አፍሰሶ ፡ ዓለምን ፡ ያዳነ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ የግዚር ፡ ልጅ ፡ የነፍስ ፡ መደን ።

አስዳነ ፤ አስፈወሰ ፤ እንዲደን ፡ አስደረገ ።

ማስዳን ፤ ማስፈወስ ።

ተዳነ ፤ (ተድጎነ) ፤ ተዋሰ ፤ መድን ፡ ተያዥ ፡ ሆነ ።

አዳዳነ ፤ አፈዋወሰ ።

ዳን ፤ የሰው ፡ ስም ፤ ካ፲፪ቱ ፡ ነገደ ፡ እስራኤል ፡ ያሉ ፡ ትርጓሜው ፡ ፈራጅ ፡ ማለት ፡ ነው ፤ ፍርድም ፡ ይሸናል ።

ዳንኤል ፤ ከታላላቂዎች ፡ ነቢያት ፡ አንዱ ፤ በባቢሎን ፡ የተነሣ ፡ ነቢይ ። ዳን ፡ ዳኛ ፤ እል ፡ አምላክ ፤ በተገናኝ ፡ ያምላክ ፡ ዳኛ ፡ ማለት ፡ ነው ፤ ሶስፍን ፡ በዳኝነቱ ፡ ከሞት ፡ አድኗልና ።

ዳኘ ፤ (ዳነየ) ፤ ከሳሽ ፡ ተሐሳሽን ፡ ዋስ ፡ እስጠራ ፤ እስቻለ ፡ አነጋገረ ፡ ፈረደ ፡ በየነ ።

ዳኘ፡ ቃኘ፡ ሳኘነት፡ አየ፡ ሕዝብን፡ ጉበኘ።

ዳኘኝ፡ ሳኘ፡ ሹነኝ፡ ትረብ፡ ተከሰኝል፡ በልልኝ።

ዳኘ፡ (ኞች)፡ የዳኘ፡ የሚዳኝ፡ ፈራጅ፡ ቀዳጅ፡ አገረ፡ ገዢ፡ አለቃ፡ ሹም፡ (ተረት)፡ ሳኘ፡ ሲገኝ፡ ተናገር፡ ውሃ፡ ሲጠራ፡ ተሻገር፡ (አካል፡ ዳኘ)፡ ሳኘ፡ ትልቅ፡ የበላይ፡ ዳኘ፡ (የገዋት፡ ዳኘ)፡ አባትያ፡ (ውሃ፡ ወረጅ፡ ዳኘ)፡ ያልተሾመ፡ ሳኘ፡ ግንም፡ ሰው፡ የጊዜ፡ ዳኘ፡ ውሃ፡ ቀጂን፡ የሚዳኝ።

ዳኘ፡ ማሪያም፡ የማሪያም፡ ዳኘ፡ እንደራሴ፡ አትዋደድ፡ የመቢታችን፡ በሥራት፡ በጭኬ፡ ፈራጁ፡ ዳኘ፡ ማሪያም፡ ተባለ፡ (መንፈሳዊ፡ ዳኘ)፡ ሲቀ፡ ካህናት፡ ጳጳስ፡ ኢሊስቆጶስ፡ (ሥጋዊ፡ ዳኘ)፡ የቤተ፡ መንግሥት።

ዳኘ፡ ሹነ፡ ሳኘነት፡ ተሾመ።

ዳኘ፡ ቀጠነኝ፡ ሳኘን፡ መናቅ፡ ማስተሐቀር።

ዳኘ፡ ረገጠ፡ ሳኘ፡ አልዳኝም፡ እንቢ፡ አለ።

ዳኘ፡ ሲቀመጥ፡ ሲያስቸል፡ ሲያነጋግር፡ አቀርባለሁ።

ዳኘ፡ የሰው፡ ስም፡ ሳኞቹ፡ የኔ፡ ዳኘ፡ የዳኘ፡ ወገን፡ ማለት፡ ነው።

ዳኘው፡ ሸኒ፡ ከጣሁ።

ዳኘው፡ ያጤ፡ ምኒልክ፡ የፈረሰ፡ ስም፡ አባ፡ ዳኘው፡ እንዲሉ።

ዳኘነት፡ ሳኘ፡ መሸን፡ ፈራጅነት።

ዳኘነት፡ ሳኘ፡ የሚከፈል፡ የውርርድ፡ ዕዳ።

ዳኘነት፡ ገባ፡ በቅሉ፡ ፈረሰ፡ ማር፡ አስጥ፡ ብሉ፡ ተረታ፡ ሸ፡ ሸ፡ ብር፡ ከፈለ፡ የዳኘነት፡ ጀ፡ ብር፡ ሰጠ።

(ጥኘ) መዳኘት፡ ማስቻል፡ ማነጋገር፡ መፍረድ፡ መበየን።

አዳኘ፡ ሳኘ፡ ነገረ፡ አቤት፡ አለ፡ ሳኘ፡ አወጣ፡ ሳኘ፡ ከሰሰ፡ አሳጣ።

ማዳኘት፡ ማጣጣን፡ መከሰስ።

አስዳኘ፡ አስከሰሰ፡ አዳኘ፡ ፊት፡ አስቀረበ።

ተዳኘ፡ ሳኘ፡ ታዘዘ፡ ተከሰሰ፡ ሥራት፡ ለበሰ፡ በግራ፡ ቆመ፡ ተፈረደበት፡ ተሠራ፡ ተቀጣ። (ጥዳ) መዳኘት፡ እዳኘ፡ ዘንድ፡ መቅረብ።

አደኛኘት፡ አፈራረድ፡ መዳኘት።

ድኝ፡ ከምድር፡ የሚገኝ፡ ብጫዊ፡ ዐፈር፡ መድኃኒት፡ የሚሸን፡ የሚቃጠል።

ደንበ፡ ፈጽሞ፡ ደንዘ፡ ፈዘዘ፡ ለገመ፡ ዳተኛ፡ አባያ፡ ሹነ፡ እንቢ፡ አልኸድም፡ አለ።

ደናቢ፡ የደንበ፡ የሚደንብ፡ ደናኸ፡ ፈዛኸ።

ደናብ፡ በመራቤቱ፡ ውስጥ፡ ያለ፡ አገር፡ ደንብ(ፍ)ስ፡ ዳት፡ ለግም፡ ዝምታ፡ በጋልኛ፡ ግን፡ ደንብሳ፡ የሚዘል፡ ማለት፡ ነው። ደንባን፡ እይ።

ደንብስ፡ አለ፡ ዝም፡ አለ፡ ነገር፡ አልመልሰም፡ አለ፡ ስ፡ ከነፍስ፡ መጥቶ፡ ተጨምሯል። በደንብ፡ በደንብ፡ በደንብ፡ ተመልከት። መደንብ፡ መደንብ፡ መለገም። መደንቢያ፡ መደንብ፡ መፍዘዣ። አደንበ፡ አደንዘ፡ መናገር፡ ከለከለ። አስደንበ፡ አስደንዘ፡ አስፈዘዘ። ደንባ፡ ሐገገ፡ ወሰነ፡ ደንባ፡ ደንብ፡ አቆመ፡ ሥራት፡ ሠራ፡ ዐወጀ፡ ዐገን፡ እይ። ደንባ፡ ያልጋ፡ ጋድም፡ ዐንጸ፡ ጠረብ፡ በልክ፡ በመጠን፡ በማስተካከል።

ደንባ፡ (ትግ፡ ደንበው)፡ እጅ፡ እገሩ፡ ዐበጠ፡ ተደበለበለ።

ደንቢ፡ (ዎች)፡ የደንባ፡ የሚደንባ፡ ደንብ፡ አውጪ፡ ሐገገ፡ ወሳኝ።

መደንባት፡ ማገገ፡ መወሰን፡ መጥረብ፡ ግንጽ።

መደንቢያ፡ ማገገያ፡ መወሰኛ።

አስደንባ፡ አሳገገ፡ አስወሰነ፡ አሳወጀ።

አስደንቢ፡ ያስደንባ፡ የሚያስደንባ።

ማስደንባት፡ ማሳገገ፡ ማስወሰን።

ተደንባ፡ ታገገ፡ ተወሰነ፡ ታወጀ።

ተደንባ፡ ታንጸ፡ ተጠረበ።

ደንብ፡ (በች)፡ ሐገ፡ ውሳኔ፡ ትእዛዝ፡ ዐዋጅ፡ የመንግሥት፡ ሥራ።

ደንብ፡ ያልጋ፡ ራስጌና፡ ግርጌ፡ ጋድም፡ በቁመት፡ በውፋራ፡ ልክ፡ ትክክል፡ ሹኖ፡ የማፍና፡ ማቶ፡ ሹለት፡ ከሸንኩር፡ የተዋደደ።

ደንብ፡ ወታደር፡ ወር፡ ተራ፡ የሚገፋበት፡ የዘብ፡ ወይም፡ የሥራ፡ ክፍል፡ ቤተ፡ ደንብ፡ እንዲሉ።

ደንብ፡ እግር፡ እገሩ፡ ያበጠ፡ የደንደን፡ የተደበለበለ፡ ሰው።

ደንበኛ፡ (ኞች)፡ ዋና፡ ሰው፡ ወይም፡ ለሥራው፡ ደንብ፡ ያለው፡ ሠራተኛ፡ ወታደር፡ በደንብ፡ የሚሠራ፡ የሚተዳደር፡ ባለደንብ።

ደንበኛ፡ ዘወትር፡ ካንድ፡ መደብር፡ ዕቃ፡ የሚገዛ፡ ሰው።

ደንበኛ፡ ሰው፡ ታማኝ፡ ቁም፡ ነገራም፡ ሐቀኛ።

አደነባብ ፤ አወላሰን ፤ መደንባት ።

(ጥነ) ደነባ ፤ በታችኛው ፡ ወገዳ ፡ ደቡብ ፡ ያለ ፡ አገር ። ደነባ ፡ ጊዮርጊስ ፡ እንዲሉ ። ደነባ ፡ በጋልኛ ፡ ዘላይ ፡ ማለት ፡ ነው ።

ደንቧ ፤ መጮኸ ። ጠነባን ፡ እይ ። ዳግመኛም ፡ ደንቧ ፡ የርሷ ፡ ደንብ ፡ ተብሎ ፡ ይተረጎማል ።

ደንቧ ፡ አለ ፤ ጮኸ ።

ደንቧ ፡ ደንቧ ፡ አለ ፤ መላልሶ ፡ ጮኸ ፤ የከበር ፡ የነጋሪት ። (ግጥም) ፤ ከበሮውን ፡ ምቹው ፤ አርገው ፡ ደንቧ ፡ ደንቧ ፤ እንደ ፡ ወለደች ፡ ላም ፡ አታሠኝኝ ፡ እንቧ ።

ደንበጃን ፤ የብርሌ ፡ ገንቦ ።

ደንበዘ ፤ (ደበሰ ፡ ነበዘ) ፤ ጨለመ ፤ ጠነበዘ ።

ደንበዝ ፤ ደንባዛ ፤ ድንብዝ ፤ የደነበዘ ፤ የጨለመ ፡ ሰውየው ፤ ወይም ፡ ዐይኑ ።

ድንብዝብዝ ፡ አለ ፤ ጭልም ፡ አለ ።

መደንበዝ ፤ መጨለም ፡ መጠንበዝ ።

አደነባበዝ ፤ አጨላለም ፤ መደንበዝ ። ጠነበዝ ፡ እይ ።

ደንበጫ ፤—አገር ፤—ደምበጫ ።

ድንቡጨ ፤—አካለ ፤ ጥብቅ ፤—ድምቡጨ ።

ድንቡጭ ፡ አለ ፤—ዝም ፡ አለ ፤—ድምቡጭ ፡ አለ ።

ደንቢያ ፤—አገር ፤—ደምቢያ ።

ድንቡሎ ፤—ድምቡጨ ፤—ደበለ ።

ድንብላል ፤—ቅመም ፤—ደበለ ።

ድንቡልቅኝ ፤—ዐቧራ ፤—ደባለቀ ።

ደነበቀ ፤ (ደበቀ) ፤ አብዝቶ ፡ ቀዳ ፡ አንኮላን ፡ በማጥለቅ ።

ደንባቂ ፤ የደነበቀ ፡ የሚደነብቅ ፤ ቀጂ ።

መደንበቅ ፤ መቅዳት ፡ ማጥለቅ ።

መደንበቂያ ፤ መቅጃ ፡ ዐባሪ ፡ ሽክና ።

አስደነበቀ ፤ አስቀዳ ፡ አስጠለቀ ።

ማስደንበቅ ፤ ማስቀዳት ፡ ማስጠለቅ ።

ተደነበቀ ፤ ተቀዳ ፡ ተጠለቀ ።

ደንበቆ ፤ መቃ ፡ መስፍ ፡ በሾረት ፡ አቅራቢያ ፡ የሚበቅል ።

አደነባበቅ ፤ አጠላለቅ ፡ አቀዳድ ፤ መደንበቅ ። ደነፈቀን ፡ ተመልከት ።

ደነበረ ፤ (ደበረ ፡ ነበረ) ፤ ደነገጠ ፡ ፈራ ፤ በረገገ ፡ አገረገረ ፡ ወገሽ ፡ አፈገፈገ ፡ ሸሸ ፤ ዘለለ ፡ ወደ ፡ ጉን ፡ ሼደ ፤ ወነበደ ።

ደነበረ ፤ ታወረ ፡ ጠነበረ ፡ (ተነበረ) ።

ደነበረ ፤ ለካ ፡ ወሰነ ፡ ደካ ፡ (ነበረ) ።

ደንባሪ ፤ የደነበረ ፡ የሚደነብር ፡ የሚሸሽ ። (ተረት) ፤ በደንባሪ ፡ በቅሎ ፡ ቃጭል ፡ ተጨምሮ ።

ደነበር ፤ ደንባራ ፤ ዝኒ ፡ ከማሁ ፤ ጠነበር ፡ ጠንባራ ፤ ዕውር ።

ደንበር ፤ መደንበር ።

ደንበር ፡ ደንበር ፡ አለ ፤ እንዳገኘ ፡ ረገጠ ፤ ዕውርኛ ፡ ሼደ ፡ ተራመደ ።

ደንበርበር ፡ አለ ፤ ተግተመተመ ።

ድንበራ ፤ ፍራት ፡ ሸሽት ፡ ዝላይ ።

ደንበር ፤ ድንበር ፤ (ዘንቡር) ፤ በርስት ፡ በመፈት ፡ በርኞና ፡ በርኻ ፡ ባገር ፡ በወረዳ ፡ ባውራጃ ፡ በቀበሌ ፡ መካከል ፡ ያለ ፡ የማይታረስ ፡ የማይፈልስ ፡ የምድር ፡ ወሰን ፤ ትክል ፡ ደንጊያ ፤ ተራራ ፡ ባሕር ፡ (ምላጅ ፡ ፤) ።

ድንበሮች ፤ ወሰኖች ፡ (አላ፤ ፤ ፤) ።

ድንበረኛ ፡ (ኞች) ፤ ወሰኖች ፡ (ዘዳ፤ ፤) ።

ድንበረተኛ ፡ (ኞች) ፤ ወሰኑተኛ ፤ በድንበር ፡ አጠገብ ፡ ያለ ፡ አዋሳኝ ።

መደንበር ፤ መደንገጥ ፡ ማፈገፈግ ፡ መሸሽ ፤ መወሰን ።

መደንበሪያ ፤ ማፈገፈጊያ ፡ መሸሻ ፡ ስፍራና ፡ ጊዜ ።

አስደነበረ ፤ አስደነገጠ ፡ አስፈራ ፡ አስፈገፈገ ፡ አሸሸ ፤ አዘለለ ።

አስደንባሪ ፤ ያስደነበረ ፡ የሚያስደነብር ፤ አስፈራ ፡ አስደንጋጭ ።

ማስደንበር ፤ ማስደንገጥ ፡ ማስፈራት ፡ ማሸሽት ።

ማስደንበሪያ ፤ ማስፈራሪያ ፤ የሰርን ፡ ጨሽት ፡ ያውራ ፡ ቂዳ ።

ተደናበረ ፤ ተጠናበረ ፡ ቀኝና ፡ ግራ ፡ ረገጠ ፡ ተሳሳተ ።

ተደናበረ ፤ ተዋሰነ ፡ ተዳካ ።

መደናበር ፤ መጠናበር ፡ መሳሳት ።

መደናበሪያ ፤ የጨለማ ፡ መንገድ ።

ተደነባበረ ፤ ተጨነባበረ ፡ ተወነባበደ ።

ተደነባበረ ፤ ተለካካ ፡ ተወላሰነ ።

ድንብርብር ፤ ጥንብርብር ።

አደናበረ ፤ አሳሳተ ፡ አጨናበረ ፡ አወናበደ ።

አደናበረ ፤ አላካ ፡ አዋሰነ ፡ አዳካ ።

አደናባሪ ፤ ያደናበረ ፡ የሚያደናብር ፤ አሳሳች ፡ አጨናባሪ ፡ አወናባጅ ።

ማደናበር ፤ ማሳሳት ፡ ማጨናበር ።

ማደናበሪያ ፤ ማሳሳቻ ፡ ማወናበጃ ።

አደነባበረ ፤ አጩነባበረ ፤ አወነባበደ ።

አደነባበረ ፤ አለካካ ፤ አወሳሰነ ።

ማደነባበር ፤ ማጩነባበር ፤ ማወነባበድ ።

ማደነባበሪያ ፤ ማጩነባበሪያ ።

አደነባበር ፤ አዛላላ ፤ መደንበር ።

ደነበሽ ፤ ታመገ ፤ ደለበ ፤ ሻገተ ። ዐማ ፤ ብለሽ ፤ ታማን ፤ እይ ።

ደንበሽ ፤ ድልብ ፤ ሻጋታ ፤ እኸል ።

ድንቡሽ ፤ የደነበሽ ፤ የሻገተ ።

መደንበሽ ፤ መድለብ ፤ መሻገት ።

አደነበሽ ፤ ዐመገ ፤ አደለበ ፤ አሻገተ ።

ደነጋ ፤ (አበነ) ፤ ደንጊያ ፤ ሽነ ፤ ወደ ፤ ደንጊያነት ፤ ተለወጠ ፤ ከረረ ፤ ጠነከረ ፤ ፈዘዘ ፤ (ዘፀ፲፩ ፡ ፳ ፤ ፲፮) ።

ደንግ ፤ ከደንጊያ ፤ የሚገኝ ፤ ፈርጥ ፤ አል ማዝ ፤ ከሰደፍ ፤ ከብርጋና ፤ የሚወለድ ፤ ዕንቁ ።

ደንግ ፤ ከወርቅና ፤ ከብር ፤ የተሠራ ፤ የን ግሥታትና ፤ የወይዛዛር ፤ ያንገት ፤ ጌጥ ፤ ሽልማት ፤ ቀለበት ፤ መስቀል ፤ አንባር ፤ ድሪ ፤ ጠልሰም ፤ ድ ከት ፤ ግርጃ ፤ ማርዳ ፤ የመሰለው ፤ ሽሉ ።

ደንገጥር ፤ ደንገጦር ፤ (ጸዋሪተ ፤ ጌጽ) ፤ የመቤቷን ፤ ጌጥ ፤ ባንገቷ ፤ አጥልቃ ፤ የ ምትሸከም ፤ ገረድ ፤ አሳሳች ፤ እመቤት ፤ መሳይ ። በግእዝ ፤ አመት ፤ ትባላለች ። ላቀ ፤ ብለሽ ፤ ሊቀ ፤ መኳሰን ፤ ተመልከት ፤ (ተረት) ፤ የአብድ ፤ አምራ ፤ ሲላ ፤ ደንገጦሯ ።

ደንገጥር ፤ በጥበብ ፤ ዳር ፤ የሚጣል ፤ ጥ ለት ፤ የጥበብ ፤ አሽከር ።

ደንገጥሮች ፤ (አእማት) ፤ የንግሥታትና ፤ የወይዛዛር ፤ ገረዶች ፤ አሳሳቾች ፤ (ዘፀ፪ ፡ ፩) ።

ደነገየ ፤ ደነጋ ።

ደንጊያ ፤ (ዎች) ፤ በመሬት ፤ ውስጥ ፤ የሚገኝ ፤ ጠንካራ ፤ የምድር ፤ ዐጥንት ፤ ጥቁርና ፤ ነጭ ፤ ብጫና ፤ አረንጓዴ ፤ ባለብዙ ፤ ሕብር ፤ ቦረ ቦጭ ። (የፈተና ፤ ደንጊያ) ፤ ታላቅ ፤ ከብ ፤ ከባድ ፤ ድንጋይ ፤ የጉባዛነት ፤ ጉልበት ፤ መፈተኛ ። (ክቡር ፤ ደንጊያ) ፤ ፈርጥ ፤ አልማዝ ፤ (ዘፀ፱፩ ፡ ፱) ። ገም ቸን ፤ ቋጥኝ ፤ ገለብን ፤ እይ ።

ደንጊያ ፤ በግሩ ፤ ሰነፍ ፤ ሰው ፤ ፍጥነት ፤ ዕርሙ ።

ደንጊያ ፤ ከሰል ፤ ከሰለን ፤ ተመልከት ።

ደንጊያ ፤ ልብሱ ፤ ደንጊያ ፤ የለበሰ ፤ ዓሊ ፤ የሚባል ፤ አውራ ።

ደንጎች ፤ ደንጊያዎች ፤ ጌዎች ፤ አልማዞች ፤ ፈርጦች ፤ (ዘፀ፳፭ ፡ ፲፩ ፤ ፲፫ ፤ ፴፩ ፤ ፱ ። ኢሳ፴፪ ፤ ፲፩) ።

ድንጋይ ፤ (ዮች) ፤ ደንጊያ ፤ የካህናት ፤ ድንጋይ ፤ የሕዝብ ፤ ቋንቋ ፤ ነው ። (ግራኝ ፤ ድንጋይ) ፤

ሥረ ፤ ወጥ ፤ አራት ፤ ግእዝን ፤ የጥንት ፤ ሰዎች ፤ ያቆሙት ፤ የምዕራፍ ፤ (ኪሎ ፤ ሜትር) ፤ ልክ ። ባላ ገሮች ፤ ግን ፤ የግራኝ ፤ ፈረስ ፤ ማሰሪያ ፤ ነው ፤ ይሉ ታል ። ቁመቱ ፤ ፲ ፤ ወይም ፤ ፲፪ ፤ ከንድ ፤ ሹኖ ፤ ይ ገኛል ። በግእዝ ፤ ከዋነት ፤ ይባላል ።

ድንጋይ ፤ ዳቦ ፤ የድንጋይ ፤ ዳቦ ። ቅዱስ ፤ ያሬድ ፤ ጌታ ፤ የተወለደ ፤ ለት ፤ ተራሮች ፤ የሕይ ወት ፤ ኅብስት ፤ ሽነ ፤ የባሕር ፤ ውሃ ፤ ወተትና ፤ ማር ፤ ሽነች ፤ ዛፎች ፤ የበረከት ፤ ዘላላ ፤ አፈሩ ፤ ይላልና ፤ ድንጋይ ፤ ዳቦ ፤ ማለት ፤ ከዚህ ፤ የመጣ ፤ ነው ። ደንግ ፤ ደንጊያ ፤ ደንጋም ፤ ሳይቀር ፤ ደንገገ ፤ ካለው ፤ ከግእዝ ፤ አንቀጽ ፤ ይወጣሉ ። (ፈራ) ፤ ፈረየ) ፤ ብለሽ ፤ አፈራን ፤ ተመልከት ።

አደነጋ ፤ (አእበነ) ፤ ደንጊያ ፤ አደረገ ፤ አደረቀ ፤ አፈዘዘ ።

አደነገየ ፤ ዝኒ ፤ ከማሁ ።

ደነገገ ፤ (ደንገገ) ፤ ሥራት ፤ ሠራ ፤ ወ ሰነ ፤ ሐገገ ፤ ደነባ ፤ ጠነቀቀ ።

ደንጋጊ ፤ (ዎች) ፤ የደነገገ ፤ የሚደነገግ ፤ ወሳኝ ፤ ሐጋጊ ።

ደንገጋ ፤ (ድንጋጌ) ፤ ውሳኔ ፤ ውሰና ፤ ጥንቀቃ ።

ድንጋግ ፤ ዐቃባ ፤ ደገፍ ፤ ቃሊም ፤ (ግእዝ) ።

መደንገግ ፤ መወሰን ፤ ማገግ ፤ መደንባት ፤ መጠንቀቅ ።

መደንገጊያ ፤ ማገጊያ ፤ መወሰኛ ።

አስደነገገ ፤ አስወሰነ ፤ አሳገገ ፤ አስደነባ ፤ አስጠነቀቀ ።

አስደንጋጊ ፤ ያስደነገገ ፤ የሚያስደነገግ ፤ አስወሳኝ ።

ማስደንገግ ፤ ማስወሰን ፤ ማሳገግ ።

ማስደንገጊያ ፤ ማስወሰኛ ፤ ማሳገጊያ ።

ተደነገገ ፤ ተሠራ ፤ ተወሰነ ፤ ተደነባ ፤ ታ ገገ ፤ ተጠነቀቀ ።

ተደንጋጊ ፤ የሚደነገግ ፤ ተወሳኝ ።

ድንግግ ፤ (ድንጉግ) ፤ የተደነገገ ፤ ው ሰን ፤ ጥንቅቅ ።

መደንገግ ፤ መወሰን ፤ መታገግ ።

መደንገጊያ ፤ መወሰኛ ፤ መታገጊያ ።

ተደናገገ ፤ ተዋሰነ ።

ተደነጋገገ ፤ ተወሳሰነ ።

መደነጋገግ ፤ መወሳሰን ።

መደነጋገጊያ ፤ መወሳሰኛ ።

አደናገገ ፤ አዋሰነ ።

ማደናገግ ፤ ማዋሰን ።

ማደናገጊያ ፤ ማዋሰኛ ።

አደነጋገገ ፤ አወሳሰነ ።

አደነጋገግ ፤ አወላሰን ፤ መደንገግ ።
ደንገዝ ፤ ነ ፡ ስጌጽ ፡ ነው ፤ በርጅና ፡ ፈ
በዘ ፤ ጨመ ፡ ላይን ፡ ያዘ ። ደንዘን ፡ እይ ።
ደንገዝ ፤ ደንጋዛ ፡ (ዞች) ፤ የደንገዝ ፤
ፈዛዛ ፡ ዳፍንታም ።
ደንገዜ ፤ በፒዋ ፡ አውራጃ ፡ በመንዝ ፡ ው
ስጥ ፡ ያለ ፡ እገር ። ደንገዜ ፡ ሀብተ ፡ ሥላሴ ፡ እን
ዲሉ ።
ደንግዝ ፤ የደንገዝ ።
ደንግዝ ፤ አለ ፤ ጥልም ፡ አለ ፡ ጊዜው ።
መደንገዝ ፤ መፍዘዝ ፡ መጨለም ።
አደነገዝ ፤ አረዘዘ ፡ አጨለመ ።
አደንጋዥ ፤ ያደነገዝ ፡ የሚያደነገዝ ።
አደንግዝ ፤ ዝኒ ፡ ከግሁ ፤ መርዝ ፡ ያለው ፡
ዓዛ ፤ ረዘዘ ፡ ብለኸ ፡ አረዘዘን ፡ ተመልከት ።
ማደንገዝ ፤ ማፍዘዝ ፡ ማጨለም ።
ማደንገዥ ፤ ማፍዘዥ ፡ ማጨለሚያ ።
ደንግዝግዝ ፤ ደግዝግዝ ፡ ጥልምልም ።
ደንግዝግዝ ፡ አለ ፤ ደግዝግዝ ፡ አለ ፤
ፈጽሞ ፡ ጨለመ ፤ ዐይን ፡ በወጡ ፡ የማይታይ ፡
ኾነ ።
ደንግዝግዝታ ፤ ደግዝግዝታ ፡ ጥልምል
ምታ ።
አደነጋገዝ ፤ አረዘዘዝ ፤ መደንገዝ ።
ደንገጦ ፤ (ደንገፀ) ፤ ፈረ ፡ ባባ ፡ ተንቀ
ጠቀጠ ፤ ከው ፡ አለ ፤ ዐዘነ ፡ ከላ ።
ደንገጦ ፤ ግዛ ፡ እነሱ ፡ ገበታው ፡ ደንገጦ ፡
-እንዲሉ ።
ደንጋጭ ፤ ደንጋጣ ፤ የሚደነግጥ ፡ (ዘዳ
፩ ፡ ጾ) ።
ደንጉጥ ፡ (ጠች) ፤ ደንጉፅ) ፤ የደንገጦ ፤
ፈረ ፡ ቀጥቃጣ ።
መደንገጥ ፤ መፍራት ፡ መንቀጥቀጥ ፡ መ
ከላት ።
መደንገጫ ፤ መፍሪያ ፤ ስፍራና ፡ ጊዜ ፤
መርዶ ፡ አደጋ ።
ደንጋጤ ፤ (ደንጋፄ) ፤ ፍራት ፡ ዐዘን ።
ደንጋጤ ፡ የልቡና ፡ ነው ፤ እንደ ፡ ፅንጨት ፡ ያደር
ቃል ፤ እንደ ፡ ደንጊያ ፡ ያረዛል ።
አስደነገጦ ፤ (አደንገፀ) ፤ አስፈራ ፡ አ
ባባ ፡ አሳዘነ ፡ (ሉቃ፩ ፡ ፱) ።
አስደነገጦ ፤ ታየ ፡ ተጣባ ። ኮሶ ፡ አስደ
ነገጠኝ ፡ እንዲሉ ።
አስደንጋጭ ፡ (ፍጮች) ፤ ያስደነገጠ ፡ የ
ሚያስደነግጥ ፤ አሳዛኝ ።
አስደንግጥ ፤ ዝኒ ፡ ከግሁ ፤ የሚያስፈራ ።
አድባር ፡ አስደንግጥ ፡ ገበሬ ፡ አስደንግጥ ፡ እንዲሉ ።

ማስደንገጥ ፤ ማስፈራት ፡ ማንቀጥቀጥ ፡ ማ
ላዘን ፡ (ዘፍ፱ ፡ ፪ ። ዘዳ፲፩ ፡ ፳፩) ።
ማስደንገጫ ፤ ማስፈሪያ ፡ ማላዘኛ ።
ተደናገጠ ፤ ተፋራ ፡ ተዛዘነ ።
መደናገጥ ፤ መፋራት ፡ መተዛዘን ።
አደናገጦ ፤ አፋራ ።
አደነጋገጥ ፤ አፈራር ፤ መደንገጥ ።
ደንገጥር ፤—ገረድ ፤—ደነጋ ።
ደንጊያ ፤ ደንጋይ ፤—በቁሙ ፤—ደ
ነጋ ፤ ደነገየ ።
ደነገለ ፤ (ደንገለ) ፤ ጠበቀ ፡ በደንግልና ፡
አኖረ ፤ ደንግል ፡ አደረገ ።
ደንገላ ፤ (ደንጋሌ) ፤ የሰውነት ፡ ጥበቃ ።
መደንገል ፤ መጠበቅ ።
አስደነገለ ፤ አስጠበቀ ፡ ልጃገረድን ።
ተደነገለ ፤ ተጠበቀ ፡ ደንግል ፡ ኾነ ።
ደንግል ፤ ከብርና ፡ ሕግ ፡ ማጎተም ፡
(፩ቀሮ ፡ ፴፮ ፡ ፴፮) ።
ደንግል ፡ አጠፋ ፤ ዐወቀ ፡ ገሰሰ ፡ ዳሰሰ ፡
ጠረፄኸ ። ያለስምና ፡ ከስም ፡ በፊት ፡ ሲነገር ፡ በቂና ፡
ቅጽል ፡ ይኾናል ።
ደንግል ፤ ሴት ፡ ያላወቀ ፡ ወንድ ፤ ወንድ ፡
ያላወቃት ፡ ልጃገረድ ፡ (ዘሉ፳፩ ፡ ፲፫) ።
ደንግል ፡ ማርያም ፤ ከመውለድ ፡ አስ
ቀድሞ ፡ በመውለድ ፡ ጊዜ ፡ ከመውለድ ፡ በኋላ ፡ ደን
ግል ፡ የኮነች ፡ ማርያም ።
ደንግል ፡ መሬት ፤ ያልተግሰ ፡ ያልተፄ
ፈረ ፡ ሰው ፡ ያልተቀበረበት ፡ ስፍራ ፡ (ዮሐ፲፱ ፡
፵፩) ።
ደንግላይ ፡ (ዮች ፡ ዎች) ፤ የደንግል ፡
ወገን ፤ ባለደንግል ።
ደንግልና ፤ ደንግል ፡ መኾን ፡ መጠበቅ ፤
ወይም ፡ ከብርና ።
ደንግልነት ፤ ዝኒ ፡ ከግሁ ፤ ልጃገረድነት ፡
(ዘዳ፳፱ ፡ ፲፮) ።
ደንግሎች ፤ ከብርናዎች ።
ደንግሎች ፤ (ደናግል) ፤ ወንዶች ፡ ል
ጆች ፡ ልጃገረዶች ።
ደንጉል ፡ (ሎች) ፤ የማይናደፍ ፡ ንብ ፡
ውግ ፡ ቀጂ ።
ደንጉል ፤ ደምፁ ፡ ወፍራም ፡ የበገና ፡ ኹ
ማት ፡ እንደ ፡ ንብ ፡ ደንጉል ፡ የሚጮኸ ።
ደንጉላ ፤ ያልተኩላሽ ፡ ቀላው ፡ ያልወጣ ፡
ፈረስ ፡ ግመል ።
አደነጋገል ፤ አጠባበቅ ፤ መደንገል ።
ዳንግላ ፤ በጉዣም ፡ ጠረፍ ፡ ያለ ፡ እገር ።

ዳንግሌ ፤ ቀይ ፡ በግ ፡ እሳትግ ፤ ዳንግላዊ ፡
የዳንግላ ፡ ግለት ፡ ይመስላል ፡ ዳግመኛም ፡ ተባት ፡
አውራ ፡ በግ ፡ ተብሎ ፡ ይተረጎማል ፡ (ኤር፳፩ ፡
፭ ፡ ዳን፩ ፡ ዩ ፡ ፮ ፡ ፮) ።

ዳንግሎች ፤ ተባት ፡ በጎች ፡ (ዘኁ፳፱ ፡
፲፬) ።

ደንገል ፤ በውሃ ፡ ውስጥ ፡ የሚበቅል ፡
የገዛ ፡ ዐይነት ፡ ወፍራም ፡ ሣር ፡ እንደ ፡ መቃ ፡
ታንኳ ፡ የሚሾን ።

ደንገል ፤ (ሎች) ፤ የመንከራከር ፡ ጥ
ልታ ፤ ዕንብርቱ ፡ መካከሉ ፡ (፩ነገ ፡ ፮ ፡ ፴፫) ።

ደንገሎ ፤ (ደንግ ፡ ሎ) ፤ ደረቅ ፡ የገብስ ፡
ቂጣ ፡ ጨው ፡ ያለበት ፤ ጥጥር ፡ የፈረሰ ፡ የበቅሎ ፡
መኖ ።

ደንገሎ ፤ ባለትልቅ ፡ ፍሬ ፡ ዩ ፡ ዐይነት ፡
ጥቀር ፡ ነጭ ፡ አየራሴ ፡ መላይ ፡ አደንጓሬ ፡ በይ
ፋትና ፡ በሐረርጌ ፡ የሚበቅል ፤ ዐረቦች ፡ ፈሰሊያ ፡
ይሉታል ።

ደንገሎ ፤ (ትግ ፡ ደንገሎ) ፤ ገለብ ፡
ጽጥኝ ።

ደንገሎላጉል ፤ (ደንገሎ ፡ ዐጉል) ፤
ዐጉል ፡ ደንገሎ ፡ ያለበት ፡ ስፍራ ፡ ሲረግጡት ፡
የሚያስቸግር ፡ ሥርዓት ።

ደንገሊጥ ፤ (የሊጥ ፡ ደንጊያ) ፤ ዐጉል ፡
ሰው ፡ ዐመለ ፡ መጥፎ ፡ ብርቱታን ፡ ተመልክት ።

ደንገሎት ፤ (ደንግ ፡ ሎቱ) ፤ ዝኒ ፡ ከ
ግሁ ፡ ለደንገሎት ፤ ወጣ ፡ ገባ ።

ደንገላሳ ፤ (ጋላ) ፤ በዕምራማና ፡ በሽምጥ ፡
መካከል ፡ ያለ ፡ ግልበያ ።

ደንገረ ፤ (ለበየ) ፤ ሳት ፡ ዐጣ ፡ ረሳ ።

ተደናገረ ፤ ተሳተ ፡ ታጣ ፡ ተረሳ ።

ደንግር ፤ የተደናገረ ፡ የተሳተ ።

መደናገር ፤ መሳት ፡ መታጣት ።

መደናገሪያ ፤ መሳቻ ፡ መረሻ ።

ተደነጋገረ ፤ ተሳሳተ ፡ ተረሳሳ ።

ደንግርግር ፤ የተደነጋገረ ፡ የተሳሳተ ፡ ነ
ገር ።

ደንግርግር ፡ አለው ፤ ተሳሳተው ፤ መላ ፡
ዐጣ ።

መደነጋገር ፤ መሳሳት ፡ መረሳሳት ።

መደነጋገሪያ ፤ መሳሳቻ ፡ መረሻሻ ።

አደናገረ ፤ አደነጋገረ ፤ አሳሳተ ፡ (ተ
ረት) ፤ ከበሮ ፡ በሰው ፡ እጅ ፡ ያምር ፤ ሲይዙት ፡
ያደናገር ።

አደናጋሪ ፤ ያደናገረ ፡ የሚያደናገር ፤ አሳ
ሳች ።

አደናግር ፤ ክፍርጥር ፡ የሸግ ፡ ጥለት ፤
አሳሰት ፡ ግለት ፡ ነው ።

ማደናገር ፤ ማደነጋገር ፤ ማሳሳት ።

ማደናገሪያ ፤ ማደነጋገሪያ ፤ ማሳሳቻ ።

አደነጋገር ፤ አሳሳት ፤ ማደናገር ።

ደነገረ ፤ ደደቀ ፡ ቂፈረ ፡ ፈነቀለ ፡ ገለ
በጠ ፤ አደንጓሬ ፡ ዘራ ።

ደንጓሪ ፤ የደነገረ ፡ የሚደነገር ፤ ደዳቂ ፡
ፈንቃይ ።

ደንጓሪ ፤ ዘንኳራ ፤ ነገሩ ፡ ከሰው ፡ የማ
ይሰማ ።

ደንገራ ፤ በማፋ ፡ ማረሻ ፡ በሥሩ ፡ ደን
ጊያ ፡ የተዋደደበት ፡ አጣና ።

መደንገራ ፤ መደደቅ ፡ መቂፈር ፡ መፈን
ቀል ፡ መገልበጥ ።

መደንገሪያ ፤ መደደቂያ ፡ መፈንቀያ ፡
ደንገራ ። በጉራጊ ፡ ገሦ ፡ ይባላል ፤ ባለፀ ፡ ማፍ ፡
ነው ።

አደንጓሬ ፤ አዳጉራ ፤ መጠኑ ፡ ካተር ፡
ጥቂት ፡ የሚያገስ ፡ ባለሐረግ ፡ ያበባ ፡ እኸል ፡ ባ
ማራ ፡ አገር ፡ የሚበቅል ፡ (ሕዝቧ ፡ ፱) ፡ (ተረት) ፤ አደ
ንጓሬ ፡ የእኸል ፡ አውራ ፡ ዐረብ ፡ ዱጅር ፡ ይለዋል ።

አስደነገረ ፤ አስደደቀ ፡ አስቂፈረ ፡ አስ
ፈነቀለ ፡ አስገለበጠ ።

አስደንጓሪ ፤ ያስደነገረ ፡ የሚያስደነገር ፤
አስደዳቂ ፡ አስፈንቃይ ።

ማስደንገራ ፤ ማስደደቅ ፡ ማስፈንቀል ።

ማስደንገሪያ ፤ ማስደደቂያ ፡ ጊዜና ፡ መ
ሣሪያ ።

ተደነገረ ፤ ተደደቀ ፡ ተቂፈረ ፡ ተፈነቀለ ፡
ተገለበጠ ።

ተደንጓሪ ፤ የሚደነገር ፤ ተደዳቂ ።

ደንገር ፤ የተደነገረ ፤ ድድቅ ፡ ፍንቅል ፡
ግልበጥ ።

ደንገር ፤ ዐባጣ ፡ ጉባጣ ፡ ጉራንጉር ፡ ደን
ጉላጉል ፡ (ዓጥኝ ፡ ፲፪) ።

ደንገርጉር ፤ ፍንቅልቅል ፡ ግልበጥበጥ ፡
ዐይነት ፤ ወጣ ፡ ገባ ፡ መንገድ ፤ መጥፎ ፡ ስፍራ ፡
ማዕበል ፡ ያበላሸው ።

አደነገጉር ፤ አደዳደቅ ፤ መደንገር ።

ደነገተ ፤ (ደዲቅ ፡ ደደቀ ፡ ደኒቅ ፡ ደ
ነቀ) ፤ ደንገት ፡ ሽን ፤ መጣ ፡ ተደረገ ፡ ሳያስቡት ፡
አለብኝ ፡ ሳይሉት ።

ደንገት ፤ (ደንቀት ፡ ግብት) ፤ ያል
ታሰበ ፡ ጊዜ ፡ ንኡስ ፡ አገባብ ፡ ሲሾን ፤ ደንገት ፡
ሽደ ፤ ደንገት ፡ ሞት ፡ ያላል ፡ (መዝፃ ፡ ፲ ፡ ምሳፂ ፡
፲፩ ፡ ሉቃ፩ ፡ ፲፫) ፡ (ተረት) ፤ በደንገት ፡ አሀያ ፡
ገባ ፡ እኩብ ፡ ቤት ።

ደንገተኛ ፤ (ኞች) ፤ ግብታዊ) ፤ የድ
ንገት ፡ ባለድንገት ፤ ያልታሰበ ፡ ነገር ፡ አደጋ ፡ ሞት ።

ደንገቶ ፤ ደንጋታዊ ፤ ዘክዛካ ፤ የጤፍ ፤
ሸጣ ፤ ባለ፪ ፤ በቅል ።

መደንገት ፤ መሾን ፤ መደረግ ፤ መምጣት ፤
ሳይታሰቡ ።

አደነገተ ፤ ደንገት ፤ አደረገ ፤ ሠራ ።

ማደንገት ፤ ደንገት ፤ ማድረግ ።

ደነጀ ፤ (ደንገገ) ፤ ደነገገ ፤ ወሰነ ። ደነ
ጋና ፤ ደነጀ ፤ አንድ ፤ ናቸው ።

ተደነጀ ፤ ተደነገገ ፤ ተወሰነ ።

ደንጁ ፤ (ደንጉግ) ፤ ደንግግ ፤ ውሰን ።

ደንጁድ ፤ ያገር ፤ ስም ፤ በተጉለት ፤ ወ
ረዳ ፤ ከደብረ ፤ ብርሃን ፤ በታች ፤ የሚገኝ ፤ ቀበሌ ፤
ዙሪያው ፤ ገደል ። ደንጁድ ፤ አቦ ፤ እንዲሉ ።

ዳንዳ ፤ ማማ ፤ ያዘመራ ፤ መጠበቂያ ፤ ቁራ ፤
የዳር ፤ ዐልጋ ፤ ወይም ፤ ቁጥ ።

ዳንዴ ፤ ዳንዳዊ ፤ የዳንዳ ፤ ወንበዴ ፤ ቀ
ማኛ ፤ በትግራኛ ፤ ግን ፤ ሞኝ ፤ ቂል ፤ ማለት ፤
ነው ።

ዴንዳ ፤ የብሄሞት ፤ ጀኛ ፤ ስም ፤ ዳንዴ ፤
ከዚህ ፤ የወጣ ፤ ይመስላል ።

ደንደሎ ፤ (ገንዶራ) ፤ ያባያ ፤ መቅማ ፤
የንዶድ ፤ ግንድ ፤ ወይም ፤ ላንቀሶ ።

ደነደነ ፤ (ትግ ፤ ደንደነ ፤ ሞከረ ፤ ፈ
ተነ) ፤ ወፈረ ፤ ዝሄደ ፤ ረጋ ፤ የጭቃ ፤ የሊጥ ፤
የቡሐ ፤ (ጀዜና ፤ ፤ ፤) ። ደለመጠንና ፤ ፈረጠመን ፤
እይ ። (ልቡ ፤ ደነደነ) ፤ ፍራት ፤ አልባ ፤ ሾነ ፤ ጸና ።

ደንዳኝ ፤ የሚደነድን ፤ ወፋሪ ።

ደንዳና ፤ የደነደነ ፤ ወፍራም ። ልብን ፤ ተ
መልከት ።

ደንዳኖች ፤ የደነደነ ፤ ወፍራሞች ፤ (ኢሳ፤
፲፮) ።

ደንዳኔ ፤ ወፍራምና ፤ ሰፊ ፤ አንዝት ፤ የደ
ንዳና ፤ ደንዳናዊ ፤ ማለት ፤ ነው ።

ደንድን ፤ (ኖች) ፤ ወፍረት ፤ ያለው ፤
ዐጨር ፤ መቀነት ፤ የሌቶች ፤ ቀሚስ ፤ መታጠቂያ ።

ደንዳኔ ፤ ወፈረ ፤ ወፋሪ ፤ ወፍረት ፤
(ዘኁጃ፩ ፤ ፳፮ ። ኢሳ፲፮ ፤ ፩ ። ፶፩ ፤ ፪ ። ኤር፻፪ ፤
፳፩ ። ሕዝ፲፮ ፤ ፴፱) ።

መደንደን ፤ መወፈር ፤ መግዘፍ ፤ መርጋት ፤
መስፋት ።

መደንደኛ ፤ መወፈሪያ ፤ መግዘፊያ ፤ ዕድ
ሚና ፤ ምግብ ፤ ጤና ።

አደነደነ ፤ አወፈረ ፤ አዝዘፈ ፤ አሰፋ ፤ አጫ
ከነ ፤ (ዘዳ፪ ፤ ፴ ። ኤር፲፮ ፤ ፳፫ ። ዮሐ፲፪ ፤ ፵) ።

ማደንደን ፤ ማወፈር ፤ ማግዘፍ ።

ማደንደኛ ፤ ማግዘፊያ ፤ ማወፈሪያ ።

አስደነደነ ፤ ደንዳና ፤ አስደረገ ፤ አስወፈረ ።

አደናደን ፤ አወፋረር ፤ መደንደን ።

ደንጃን ፤ (ደነጀ) ፤ በላይኛው ፤ ወገዳ ፤
ያለ ፤ አገር ።

ደንደር ፤ ከሹሸላ ፤ ሹለንተናው ፤ እሹሽ ፤
የሾነ ፤ ዕንጨት ። ደንደር ፤ የግእዝ ፤ ስሙ ፤ ነው ።

ደንደራ ፤ (ደንደራዊ) ፤ ለሰላላ ፤ ሴቱ ፤
ከሹሸላ ፤ ወይም ፤ ሌላ ።

ደንደሮ ፤ (ዎች) ፤ ወፍራምና ፤ ሸካራ ፤
ደደብ ፤ ሴት ። ዘፋ ፤ ደደረ ፤ ነው ።

ደንደስ ፤ (ትግ ፤ አፋፍ) ፤ ያልተወቀጠ ፤
ወይፈን ፤ ወፍራም ፤ ማሻራት ፤ ትከሻ ፤ ማንቃ ፤
ለሰውም ፤ ያነገራል ፤ (፩ዜና ፤ ፲፩ ፤ ፲፩) ። (ተረት) ፤
ያመነት ፤ ፈረሰ ፤ በደንደስ ።

ደንደስ ፤ ያሞሌ ፤ ጠርዝ ፤ ዳር ። (ግጥም) ፤
ደስ ፤ አለኝ ፤ ደስ ፤ ያሞሌው ፤ ደንደስ ። (ተረት) ፤
በጩው ፤ ደንደስ ፤ በርበሬ ፤ ተወደሰ ።

ደንደሳም ፤ ደንደሳማ ፤ (ሞች) ፤ ባለ
ደንደስ ፤ የበሬ ፤ አውራ ፤ ወይም ፤ ሹብ ። መስታድ
ርት ፤ ሹብ ፤ ደንደሳማ ፤ እንዲል ።

ደንደሳም ፤ በማሻራቱ ፤ ግድ ፤ ያለበት ፤
ሰው ።

ደንደሳምነት ፤ ደንደሳም ፤ መሾን ።

ደንደሶች ፤ ትከሾች ፤ ማንቆች ።

ደነዘ ፤ (ደንዘዘ) ፤ ደና ፤ በረዶ ፤ ጠረሰ ፤
ሰለት ፤ ዐጣ ፤ አልቁርጥ ፤ አለ ፤ (ኤፌ፩ ፤ ፲፱) ። ደነ
ቂረ ፤ ደንቂር ፤ ሾነ ፤ ደናን ፤ እይ ፤ የዚህ ፤ ከፊል ፤
ነው ፤ ጉለደረን ፤ ተመልከት ።

ደናሽ ፤ የሚደንዝ ፤ በሬጅ ።

ደነዝ ፤ (ዞች) ፤ የደነዝ ፤ የደና ፤ ዐር ፤
የማይቁርጥ ፤ ካራ ፤ ከባለጅ ፤ ደጅ ፤ የተሰረቀ ።

ደነዝ ፤ ደንቂር ፤ ደደብ ።

ድንዝ ፤ ዝኒ ፤ ከማሁ ።

ድንዝ ፤ አለ ፤ ደነዘ ፤ ጥርስ ፤ አለ ።

መደነዝ ፤ መድናት ፤ መጥረስ ።

መደነዝጥ ፤ ደነዝ ፤ መሾኛ ፤ መጥረሻ ።

አደነዝ ፤ አደና ፤ አጠረሰ ።

አደናሽር ፤ ያደነዘ ፤ የሚያደንዝ ።

ማደነዝ ፤ ማድናት ፤ ማጥረስ ።

ማደነዝጥ ፤ ማጥረሻ ።

አስደነዘ ፤ ደነዝ ፤ አስደረገ ፤ አስጠረሰ ።

አደናነዝ ፤ አጠራረሰ ፤ መደነዝ ።

ደንዞ ፤ ካ፪ ፤ ሠርጸ ፤ ድንግል ፤ በፊት ፤
የነበሩት ፤ ነገሥታት ፤ ደንዞ ፤ ይባሉ ፤ ነበር ፤ ጃን ፤
ሆይ ፤ እንደ ፤ ማለት ፤ ደንሶን ፤ እይ ።

ደነዘዘ ፤ (ደንዘዘ) ፤ ፈዘዘ ፤ ዳተኛ ፤ ሾነ ፤
አልኼድ ፤ አልሰግ ፤ አለ ፤ በደነ ፤ ደበዘዘ ። ልማዱ ፤
ግን ፤ አፈዘዘ ፤ ነው ። እግራን ፤ ደነዘዘኝ ፤ እንዲሉ ።

ደነዘዝ ፤ ደንዛዛ ፤ ፈዛዛ ፡ ደብዛዛ ፡ በድን ።
ደንዘዛ ፤ ደንዛዜ ፤ ደንዛዥ ፤ የደም ፡
መርጋት ፤ ፈዛዛነት ፡ አለመስማት ።

ደንዛዣም ፤ ባለደንዛዥ ፡ ደንዛዜ ፡ የማ
ያጣው ።

ደንዝዝ ፤ (ደንዙዝ) ፤ የደነዘዘ ።

ደንዝዝ ፡ አለ ፤ ደነዘዘ ።

መደንዘዝ ፤ መፍዘዝ ፡ መብደን ።

መደንዘዣ ፤ መፍዘዣ ፡ መብደኛ ።

አደነዘዘ ፤ አፈዘዘ ፡ አደበዘዘ ፡ አበደነ ፡ በ
ማሽተት ፡ መርፌ ፡ በመውጋት ።

አደንዛዥ ፤ ያደነዘዘ ፡ የሚያደነዝዝ ፤ አፍ
ዛዥ ፡ ሐኪም ፡ ባለመዳኒት ።

ማደንዘዝ ፤ ማፍዘዝ ፡ ማብደን ።

ማደንዘዣ ፤ በድን ፡ ማደረጊያ ፡ መድን
ኒት ፤ ፈረንጆች ፡ ኤተር ፡ ይሉታል ።

አደነዛዘዝ ፤ አፈዛዘዝ ፤ መደንዘዝ ። ደነነ
ዘን ፡ እይ ።

ደነክ ፤ (ደነቀ) ፤ ዐጠረ ፡ ዐጪር ፡ ሼነ ።

ደንክ ፤ (ኮች) ፤ ዐጪር ፡ ዐልጋ ፡ የዙ
ፋን ፡ ርካብ ፡ መቀመጫ ፡ መወጣጣ ።

ደንክዬ ፤ (ደንቃዊ) ፤ ደንካዊ ፡ የድ
ንክ ፡ ዐይነትና ፡ ወገን ፤ ቁመተ ፡ ዶር ፡ ዐጪርነቱ ፡
የሚያስደንቅ ፡ ሣርት ፡ ቅልጥም ፡ ሰው ።

ደነከለ ፤ (ትግ ፡ ደንከለ) ፤ ጣለ ፡ ፈነ
ገለ ፤ አስናከለ ።

ደንኩል ፤ (ትግ ፡ ንል) ፤ አስናካይ ፡
መሬት ፡ (እያጸጸ ፡ ጸጸ) ።

ደንኩል ፡ ደንኩል ፡ አለ ፤ ሕፃንኛ ፡
ሼደ ፤ ደቅድቅ ፡ ስንከል ፡ ስንከል ፡ አለ ። እመ
ቤታችን ፡ ደንኩል ፡ ደንኩል ፡ እያለች ፡ ወደ ፡
ቅዱስ ፡ ፋንኤል ፡ ቀረበች ፡ (ትርጓሜ ፡ ቅዱስ ፡ ማር
ያም) ።

ደንከል ፤ (ትግ) ፤ ውል ፡ ገደብ ፡ ዕድር ።

ደንከለ ፡ (ዎች) ፤ የነገድና ፡ ያገር ፡ ስም ፤
የደንከል ፡ ደንከላዊ ። አዳልን ፡ እይ ፤ ደንከለ ፡ ዐ
ረብኛ ፤ አዳል ፡ ዐማርኛ ፡ ነው ።

ደንከን ፤—የጤፍ ፡ ድርድር ፤—ደ
ከነ ።

ደንኳን ፤ (ዐረ ፡ ዱካን) ፤ ከዝተት ፡
ከሸማ ፡ ካቡጃዳ ፡ ከሐር ፡ ከሸራ ፡ የተበጀ ፡ (የተ
ሰፋ) ፡ የነጋዴና ፡ የዘማች ፡ የመንገደኛ ፡ ቤት ፡
ተራዳ ፡ ዋልታ ፡ እውታር ፡ ካሰማ ፡ ያለው ፡ የሚነ
ቀልና ፡ የሚተከል ፡ ጉዴ ፡ ቤት ፡ ንጉሥ ፡ ሞላልኛ ፡
መላጃን ፡ ደሰታ ፤ መደረቢያ ፡ ያለውና ፡ የሌለው ።
ደንኳን ፡ ቤት ፡ ደንኳን ፡ ሰፊ ፡ እንዲሉ ፡ ባረብኛ ፡
ግን ፡ ሱቅና ፡ መደብርም ፡ ድኳን ፡ ይባላል ። ሲ

በዛ ፡ ደንኳኖች ፡ ይላል ፡ (መዝገብ ፡ ፶፩ ። ማሕ
፩ ፡ ፩) ። (የቅጥር ፡ ደንኳን) ፤ በንጉሥ ፡ ደንኳን ፡
ዙሪያ ፡ እንዳጥር ፡ እንደ ፡ ትጥር ፡ ሹኖ ፡ የሚተከል ።

ደንኳን ፡

ደንኳት ፤ ያ ፡ ደንኳን ፤ የርሱ ፡ ደንኳን ።
ደንኳኒቱ ፤ ደንኳኗ ፤ ያች ፡ ደንኳን ፡
(ዘፀ፴፮ ፡ ፲፩ ። ዪዜና ፡ ፩ ፡ ፩) ።

ደንኳኗ ፤ የርሷ ፡ ደንኳን ።
ደነከረ ፤ (ደነቀረ ፡ ደነገረ) ፤ ወለገደ ፡
አጠመመ ፤ ሥሩ ፡ ደከረ ፡ ነው ።

ደነከረ ፤ ወዲያና ፡ ወዲህ ፡ ግራና ፡ ቀኝ ፡
ማለ ፡ ኳት ፡ ቁፈረ ። ደነጉረን ፡ እይ ።

ደነከረ ፤ ዘለለ ፡ አረገደ ።
ደንካራ ፤ (ሮች) ፤ ወልጋዳ ፡ ወረታ ፡
እግረ ፡ ድር ። (ተረት) ፤ ከሺሕ ፡ ደብተራ ፡ የቄስ ፡
ደንካራ ።

ዳንኪራ ፤ ዳንኬራ ፤ (ዓሕስ) ፤ ሸብ
ሸባ ፡ ርግዶሽ ፡ ጭፈራ ፡ እግርን ፡ እያወላመመና ፡
እያወላገዱ ፡ ዕጥፍ ፡ ዘርጋ ፡ እያሉ ፡ የሚደረግ ።

ዳንኬራ ፡ መታ ፤ (አፅሐስ) ፤ አሸበሸበ ፡
አረገደ ፡ ጨፈረ ።

መደንከር ፤ መዝለል ፡ ማርገድ ።
አደንካራ ፤ (ዎች) ፤ ታላቅ ፡ እንቅርብጭ ፡
የድንች ፡ ዐይነት ፡ ሳይቀቀልና ፡ ሳይጠበስ ፡ ጥሬ
ውን ፡ የሚበላ ፡ የምድር ፡ ፍሬ ፡ እረኞች ፡ ቁፍረው ፡
የሚያገኙት ፤ ሐረት ፡ በበጋ ፡ ደርቆ ፡ በከረምት ፡
ይበቅላል ።

አስደነከረ ፤ አዘለለ ፡ አስረገደ ።
ተደነከረ ፤ ተዘለለ ፡ ተረገደ ።
ተደናከረ ፤ (ተደናገረ) ፤ ተወላገደ ፡ ተ
ደናቀፈ ።

መደናከር ፤ መወላገድ ፡ መደናቀፍ ።
መደናከሪያ ፤ እግርና ፡ መንገድ ።
አደናከረ ፤ (አደናገረ) ፤ አወላገደ ፡ አጣ
መመ ፡ አወላገደ ፡ አደናቀፈ ።

ማደናከር ፤ ማወላገድ ፡ ማደናቀፍ ።
ዲናም ፤ እንደ ፡ ቡላድ ፡ ለመኪና ፡ (ለሞ
ተር) ፡ ሹሉ ፡ እሳትን ፡ መብራትን ፡ ገደልን ፡ የሚ
ሰጥ ፡ በማቶ ፡ ከሰል ፡ ያለበት ፡ ብረት ።

ዲናሚት ፤—ደማሚት ፤—ደመመ ።
ደነነ ፤ (ደኒን ፡ ደነ) ፤ ናቸ ፡ በዛ ፡ ችፍግ ፡
አለ ፤ ዘንበለ ፡ ጉንበለ ፡ ዘመመ ።

ደን፡ (ኖች) ፤ ብዙ፡ ዛፍና፡ ቅጠላቅጠል፡
 ምግ፡ ማካ፡ ውድግ ።
 ደናም ፤ ደን፡ የበዛበት፡ ስፍራ፤ ባለደን፡
 ዳር ።
 ድንን ፤ (ድኑን) ፤ የተያያዘ፡ ጠጉር ፤ ግ
 ርና፡ ዕንጨት ።
 መድንን ፤ መናቸት፡ መብዛት፡ መዘንበል ።
 መደንን ፤ መደምም፡ ድራር፡ ራሱን፡ በማ
 ዘንበል፡ የሚበጅና፡ የሚታይ ።
 አደነነ ፤ (አድነነ) ፤ አናቸ፡ አበዛ ፤ ደን፡
 አደረገ ፤ አዘነሰል ።
 ደነፋ ፤ (ደፍዐ፡ ወክሐ ። ትግ፡ ደን
 ፍዐ) ፤ ተንቁራጠጠ፡ ዘለለ ፤ አወካ፡ ፎክረ፡ ተን
 ደቀደቀ ፤ ዘራፍ፡ አዚህ፡ ገዳይ፡ አለ ።
 ደንፋ ፤ የደነፋ፡ የሚደነፋ ፤ ፎካሪ ።
 ድንፋታ ፤ (ወክሐ) ፤ ውካታ፡ ቶከራ፡
 ዝላይ ። የቸር፡ ድንፋታ፡ አንጀራ፡ አስከመጣ፡
 አንዲሉ ።
 መደንፋት ፤ መዝለል፡ ማውካት፡ መፎ
 ከር ።
 መደንፊያ ፤ መንጉራደጃ፡ መፎከሪያ፡ ጊ
 ዘና፡ ስፍራ፡ ዝብዳ ።
 አስደነፋ ፤ አስፎከረ፡ ዕካኪ፡ ዘራፍ፡ አ
 ሠጥ ፤ ግዳይ፡ አስቂጠረ ።
 አስደንፊ ፤ ያስደነፋ፡ የሚያስደነፋ ፤ አስ
 ፎካሪ ።
 ማስደንፋት ፤ ማስፎከር ።
 ማስደንፊያ ፤ ማስፎከሪያ ።
 ተደነፋ ፤ ተዘለለ፡ ተጨረረ፡ ተፎከረ ፤
 ዘራፍ፡ ያንተ፡ እሽከር፡ ተባለ ።
 ተደናፋ ፤ ተፎከረ ።
 ተደነፋፋ ፤ ተፎካከረ ።
 አደናፋ ፤ አፎከረ ።
 አደነፋፋ ፤ አፎካከረ ።
 አደነፋፍ ፤ አፎካከር ፤ መደንፋት ።
 ደንፍ፡ (ፎች) ፤ ታሕታይ፡ ጉበን፡ ሐ
 ርበኛ፡ እየደነፋ፡ የሚገባበትና፡ የሚወጣበት ።
 በግእዝ፡ መርፈት፡ መድረክ፡ ይባላል ። ደፍን፡
 እይ ፤ ከዚህ፡ ጋራ፡ አንድ፡ ነው ።
 ደነፊቀ ፤ (ደፊቀ) ፤ ላያቋርጥ፡ ፈጽሞ፡
 አለቀሰ፡ ነፈረቀ፡ ተሰረቀረቀ ፤ ፊቱን፡ በንባ፡
 ዘፈቀ ፤ ተንሠቀሠቀ ።
 ደንፋቂ ፤ የደነፈቀ፡ የሚደነፍት ፤ አልቃሻ ።
 መደንፊቅ ፤ ማልቀሰ፡ መንሠቀሠት ።
 መደንፊቂያ ፤ ማልቀሻ፡ መንሠቅሠቂያ ።
 አስደነፈቀ ፤ አስለቀሰ፡ እንሠቀሠቀ፡ አ
 ሰረቀረቀ ።

ማስደንፈቅ ፤ ማስለቀስ ።
 አደነፋፊቅ ፤ አለቃቀሰ ፤ መደንፈቅ ።
 ደነቀ ፤ (ደኒቅ፡ ደነቀ) ፤ ገረመ፡ ደ
 መመ፡ ዕጹብ፡ ሽን ። (ተረት) ፤ ሌባን፡ ሌባ፡ በ
 ሰርቀው፡ ምን፡ ይደንቀው ።
 ደናቂ ፤ የሚደንቅ ፤ ገራሚ ።
 ድንቅ ፤ የደነቀ ፤ ጉድ፡ ግሩም፡ ዐጀብ፡
 ዕጹብ፡ ታሪክ፡ ታምር፡ (ዘዳጃ፡ ጅ ። መዝጃ፡
 ጃ። ሊላሻ፡ ጂ ። ሉቃጅ፡ ጃጃ) ። ድንከን፡ እይ ።
 ድንቆች ፤ ጉዶች፡ ታምሮች ።
 ድንቅነት ፤ ድንቅ፡ መሽን ።
 ድንቅ፡ አደረገ ፤ ታምር፡ ሠራ፡ መት፡
 አነግ፡ ዕውር፡ አበራ ።
 ድንቅ፡ ነሽ፡ ነሽ ፤ የወንድና፡ የሴት፡
 ስም ።
 ድንቁ ፤ ድንቁ ፤ ዝኒ፡ ከማው፡ ዝርዝር፡
 ፈጣሪንና፡ ወላጅን፡ ያሳያል ።
 ድንቁቲ ፤ የፈንጣጣ፡ ስም ፤ ልጅን፡ ሹሉ፡
 የምትሸልም፡ ስለ፡ ሽነች፡ ድንቁቱ፡ ተባለች ።
 ድንቀኛ ፤ ድንቅ፡ አድራጊ፡ ባለድንቅ ።
 ድንቂያ ፤ ድንቅነት ፤ ድማም ።
 መድነቅ ፤ መግረም ።
 መድነቂያ ፤ መግረሚያ ።
 አደነቀ ፤ ግሩም፡ ዕጹብ፡ ድንቅ፡ አለ ፤
 አነከረ፡ (ዕንጅ፡ ጅ ። ማቴጅ፡ ጅጂ) ።
 አድናቂ፡ (ዎች) ፤ ያደነቀ፡ የሚያደንቅ ፤
 አንካሪ ።
 አድናቆት ፤ አንከር ።
 ማድነቅ ፤ ማንከር ።
 ማድነቂያ ፤ ማንከሪያ ።
 አስደነቀ ፤ አስገረመ፡ አስደመመ፡ (መላ
 ጁ፡ ፤፪) ።
 አስደናቂ፡ (ቆች) ፤ ያስደነቀ፡ የሚያስ
 ደንቅ ፤ አስገራሚ ።
 ማስደነቅ ፤ ማስገረም፡ ማስደመም ።
 ተደነቀ ፤ (ደነቀ) ፤ ድንቅ፡ ሽን፡ ዕጹብ፡
 ተባለ ፤ ተገረመ፡ ተደመመ፡ ነገሩ፡ ሰጧ ።
 ተደነቀ ፤ (አደነቀ) ፤ አነከረ፡ (ኦርፍ፡
 ጁ ። ዕንጅ፡ ጅ ። ማቴጅ፡ ፤) ። ተደነቀን፡ አደነቀ፡
 ማለት፡ ልማዳዊ፡ ስሕተት፡ ነው ።
 ተደናቂ ፤ የሚደነቅ ።
 ይደነቃል ፤ የሰው፡ ስም ።
 ይደነቃቸው ፤ ዝኒ፡ ከማው፡ ይገረግቸው፡
 ማለት፡ ነው ።
 ትደነቂያለሽ ፤ የሴት፡ ስም ።

መደንቅ ፤ (መድንቅ) ፤ መገረም ፤ (አዝኔ ፤
 ፲፩ ፤ ሉቃስ ፤ ዘ) ።
 መደንቂያ ፤ (ማድንቂያ) ፤ መገረማያ ፤
 (ኦርጽፍ ፤ ዘ) ።
 ተደናነቅ ፤ ተገራረመ ፤ ጉድ ፤ ተወኛኝ ፤
 ተባባላ ፤ እንደ ፤ አቢብና ፤ እንደ ፤ እንጠንስ ።
 አዳነቅ ፤ (አደነቅ) ፤ ድንቅ ፤ አባባላ ፤
 አጋረመ ፤ አጋነነ ።
 አዳናቂ ፤ (አድናቂ) ፤ ያዳነቀ ፤ የሚያዳ
 ንቅ ፤ አጋናኝ ።
 አዳነቂ ፤ የወንድና ፤ የሴት ፤ ስም ።
 ማዳነቅ ፤ (ማድንቅ) ፤ ማጋነን ።
 ማዳነቂያ ፤ (ማድንቂያ) ፤ ማጋነኛ ።
 አደናነቅ ፤ አገራረም ፤ መድነት ።
 ዱንቄ ፤ ተላቋል ፤ ፈልፍሎ ፤ የሚገባ ፤
 ውፍ ፤ አጅግ ፤ የሚያምር ፤ አረንጓዴና ፤ ብጣ ፤
 ውልክ ፤ ደንቄር ።
 ደንቅዝ ፤ የከተማ ፤ ስም ፤ ከጉንደር ፤ አ
 ስተደም ፤ በበጌምድር ፤ የነበረ ፤ ከተማ ።
 ደንቀል ፤ ደቀል ፤ የመርከብ ፤ ምሰሶ ፤
 (ኢላባሽ፤ ጽፎ) ።
 ደንቄለ ፤ ጠነቂለ ፤ ዘንቄለ ፤ ወጋ ፤ ዛቀ ፤
 አነቂረ ።
 ደንቋይ ፤ የደንቄለ ፤ የሚደነቀል ፤ ዘንቋይ ፤
 እንቋሪ ፤ ዛንቄል ።
 መደንቄል ፤ መዘንቄል ፤ መዛቅ ፤ ማን
 ቂር ።
 መደንቄያ ፤ መዘንቄያ ፤ ማንቄሪያ ፤ ዕን
 ጨትና ፤ ብረት ።
 አስደንቄለ ፤ አስጠነቄለ ፤ አስወጋ ፤ አስነ
 ቂረ ።
 ማስደንቄል ፤ ማስወጋት ፤ ማስነቂር ።
 ተደንቄለ ፤ ተጠነቄለ ፤ ተወጋ ፤ ተዛቀ ፤
 ተነቂረ ።
 ደንቀላ ፤ የተደንቄለ ፤ ውግ ፤ ንቀር ።
 ተደናቂለ ፤ ተዘናቂለ ፤ ተናቂረ ።
 መደናቂል ፤ መናቂር ።
 አደናቂለ ፤ አዘናቂለ ፤ አናቂረ ።
 ማደናቂል ፤ ማናቂር ።
 አደንቋቂል ፤ አንቋቂር ፤ መደንቄል ።
 ደንቀፈ ፤ (ንቀፈ) ፤ ዐንቀፈ ፤ ወለከፈ ።
 ተደንቀፈ ፤ ተወለከፈ ፤ ሰንካላ ፤ ኾነ ።
 ደንቀፍ ፤ ደንቃፋ ፤ ወለከፍ ፤ ወልካፋ ፤
 ዕንቅፋታም ።
 ተደናቀፈ ፤ ተወላከፈ ፤ ተሰናከለ ።
 መደናቀፍ ፤ መወላከፍ ፤ መሰናከል ።

መደናቀፊያ ፤ ሰጉጥ ፤ ደንጉላጉል ።
 ተደንቃቀፈ ፤ ተሰነካከለ ፤ ተወላካከፈ ።
 ደንቅፍቅፍ ፤ ውልከፍከፍ ፤ ሰንከልከል ።
 አደናቀፈ ፤ አወላከፈ ፤ አሰናከለ ።
 አደናቃፈ ፤ ያደናቀፈ ፤ የሚያደናቅፍ ፤ አ
 ሰናካይ ።
 ማደናቀፍ ፤ ማወላከፍ ።
 ማደናቀፊያ ፤ ማሰናከያ ።
 አደንቃቀፈ ፤ አወላካከፈ ፤ አሰነካከለ ።
 ማደንቃቀፍ ፤ ማሰነካከል ።
 አደንቃቀፍ ፤ አወላካከፍ ፤ ማደናቀፍ ።
 ደንቀረ ፤ (ንቀረ) ፤ ደከረ ፤ አጉራን ፤
 መስቀልኛ ፤ አድርጎ ፤ በበር ፤ አቆመ ፤ ወነከረ ፤ መዝ
 ጊያን ፤ በደንጊያ ፤ ደገፈ ፤ በአጣና ፤ ሸጉረ ፤ ቀረ
 ቀረ ፤ እሾሽን ፤ ጋረጠ ፤ ተከለ ፤ ሰካ ።
 ደንቀረ ፤ ደንቃሪ ፤ በመንገድ ፤ ላይ ፤
 ጣለ ፤ አስቀመጠ ፤ ዕርድ ፤ ዐርዶ ፤ ድር ፤ አድርቶ ።
 ደንቃሪ ፤ የደንቀረ ፤ የሚደነቅር ፤ ወንካፊ ፤
 ሸንፈ ፤ ቀርቃሪ ።
 መደንቀር ፤ መደከር ፤ ማቆም ፤ መወንከር ፤
 መቀርቀር ፤ መጋረጥ ።
 መደንቀሪያ ፤ አጉራ ፤ አጣና ፤ ደንጊያ ።
 አስደንቀረ ፤ አሸጉረ ፤ አስቀረቀረ ፤ አስ
 ደገፈ ።
 ማስደንቀር ፤ ማሸጉር ፤ ማስቀርቀር ፤ ማ
 ስጋረጥ ።
 ተደንቀረ ፤ ቆመ ፤ ተሸጉረ ፤ ተቀረቀረ ፤ ተ
 ደገፈ ፤ ተለገደ ፤ ተጋረጠ ፤ ተተከለ ፤ ተሰካ ፤ ገባ ።
 አንድ ፤ ሰው ፤ በወለማ ፤ ሲኼድ ፤ በውስጥ ፤ እግሩ ፤
 እሾሽ ፤ ተደንቀረበት ።
 ደንቅር ፤ የተደንቀረ ፤ ሸጉር ፤ ቅርቅር ።
 ደንቃራ ፤ (ሮች) ፤ ጦስና ፤ ጃርት ፤ በጉ
 ዳና ፤ ላይ ፤ የታረደ ፤ በግ ፤ ፍየል ፤ ዶር ፤ የተደራ ፤
 ድር ፤ በበሽተኛ ፤ ራስ ፤ የዘረ ፤ ውጥንቅጥ ፤ እሽ
 ልና ፤ ቅቤ ፤ በመተላለፊያ ፤ መንገድ ፤ የተጣለ ።
 አደንቃቀር ፤ አወላካከር ፤ መደንቀር ።
 ደንቄረ ፤ (ንቄረ ፤ ደንቀወ ፤ አብደ) ፤
 ወለነ ፤ ገርው ፤ ተዘጋ ፤ ተደፈነ ፤ አልሰማ ፤ አለ ።
 ደንቄረ ፤ ሰነፈ ፤ ዕውቀት ፤ ዐማ ፤ አላ
 ጥቂ ፤ ኾነ ፤ ጀለ ፤ (ተረት) ፤ ፤ ዓመት ፤ ባይማሩ ፤
 ፤ ዓመት ፤ ያደንቀሩ ።
 ደንቋሪ ፤ የሚደነቀር ።
 ደንቄር ፤ (ድንቅው ፤ ጽሙም ፤ አ
 ብደ) ፤ የደንቄረ ፤ ውለናም ፤ አላጥቂ ፤ ሰነፍ ፤ ብ
 ልገት ፤ ዕርሙ ፤ ጀል ፤ (ማቲፍ ፤ ጽፍ ፤ ጀቶር ፤
 ፲፩ ፤ ፲፩) ።

ደንቁር ፤ በባላ፡ አንጻር፡ ያለ፡ ዕንጨት፡
አንድ፡ ባላው፡ ድር፡ የማይሠባጠርበት፡ ብልጎት፡
አልባ ፤ ፈትሉም፡ ደንቁር፡ ይባላል ። ባላና፡ ደን
ቁር፡ እንዲሉ ።

ደንቁሬ ፤ የደንቁር፡ ወገን፡ ጉበዝ፡ ቢ
መቱት፡ የማይሰማ፡ ፍንክች፡ የማይል፡ አይፈር፡
ለፊቱ ። (ግጥም) ፤ የወግዳ፡ ጉበዝ፡ ስሙ፡ ደንቁሬ፡
ይደበደባል፡ ቁም፡ እንደ፡ በሬ ።

ደንቁርዎች ፤ ደንቁርች ፤ ደናቀላ
ርት ፤ ውለናምች፡ ዕውቀተ፡ ቢሶች፡ (ኢሳጃ፪ ፤
፲፰ ። ኢር፲ ፤ ፳) ።

ደንቁርነት ፤ ውለናምነት ።

ደንቁር ፤ (ጉረጥ) ፤ ቀልቋል፡ ቁር
ቀሮ፡ የሚገባ፡ አረንጓዴ፡ ዐይነት፡ ወፍ፡ ደረተ፡
ወይባ ፤ ዕሽ፡ ሲሉት፡ ከማሽላ፡ ላይ፡ ቶሉ፡ ስለ
ማይበር፡ ደንቁር፡ ተባለ ። ጉረጥን፡ ዱንቄን፡ ተመ
ልከት ።

ድንቀርና ፤ ደንቁር፡ መሽን፤ አላዋቂነት ።

መደንቁር ፤ መዘጋት፡ መወለን፡ መደ
ፈን፡ አለመስማት፤ ዕውቀት፡ ማጣት ።

መደንቁሪያ ፤ በሽታ፡ ፍሽት ።

አደንቁረ ፤ አወለነ፡ ዘጋ፡ ደፈነ ።

አደንቁረ ፤ አሰነፈ፡ አጀለ፡ አላዋቂ፡ አ
ደረገ ።

አደንቋሪ ፤ ያደንቁረ፡ የሚያደነቀር ፤
ጭሽ ።

ማደንቁር ፤ ማወለን፡ መድፈን፡ ማጀል፡
ማቋል ።

ማደንቁሪያ ፤ ማወለኛ ።

ተደናቁረ ፤ ነገር፡ ለነገር፡ ሳይጻመጥ፡
ቀረ ፤ ተጭጭሽ፡ ተለፋለፈ ።

መደናቁር ፤ አለመጻመጥ፡ መጭጭሽ ።

አደናቁረ ፤ አጭጭሽ፡ አለፋለፈ ።

ማደናቁር ፤ ማጭጭሽ፡ ማለፋለፍ ።

አደንቋቁር ፤ አወላለን ፤ መደንቁር፡ መ
ጀል ።

ደናራ ፤ (ዲናር) ፤ የገንዘብ፡ ስም ፤ የቀ
ድም፡ ገንዘብ ።

ደነሰ ፤ (ደንሶ፡ ደነሰ) ፤ ዘለለ፡ ጨፈረ ፤
ተወዘወዘ፡ ተረገረገ ።

ደናሽ ፤ የደነሰ፡ የሚደነሰ ።

ዳንሰ ፤ የፈረንጅ፡ ጭፈራ፡ ወዝዋዜ፡ ዝ
ሳይ ።

ተደነሰ ፤ ተዘለለ፡ ተጨፈረ ፤ ጉነ፡ ተደ
ረገ፡ ዳንሱ ።

ደንሰ ፤ የቀበሌ፡ ስም ፤ ካንኮበር፡ በታች፡
ያለ፡ ስፍራ፡ ደናም፡ ዛፋም ። ትርጓሜው፡ ደግ
ማለፊያ ።

ደንሴ ፤ ዐመለ፡ ልስልስ፡ ሰው ፤ ገራም፡
ከብት፡ የማይዋጋ፡ የማይራገጥ ፤ የደንሰ፡ ደንሳዊ፡
ማለት፡ ነው ።

ደንሶ ፤ ዝኒ፡ ማከሠ፡ ደንዞ፡ ከዚህ ፤ የ
ወጣ፡ ነው ።

ዴንሳ ፤ በጉዣም፡ ውስጥ፡ ያለ፡ አገር ።

ደንሳገነን ፤ የሚሸት፡ ቅጠል፡ የምች፡
መድኅኒት ።

ደነሰረ ፤ አሸራሽቶ፡ አስቀመጠ፡ ቸሰረ፡ ረ
ፈቀ ።

ደንሰራ ፤ ችሰራ ።

መደንሰር ፤ መቸሰር፡ መረፈቅ ።

መደንሰሪያ ፤ መቸሰሪያ፡ መረፈቂያ ።

አስደነሰረ ፤ አስቸሰረ፡ አስረፈቀ ።

ማስደንሰር ፤ ማስቸሰር፡ ማስረፈቅ ።

ተደነሰረ ፤ ተሸራሸ፡ ተመቻችቶ፡ ቀጭ፡
አለ ።

ደንሳራ ፤ ድንሰር ፤ የተደነሰረ ፤ ቅምጥ፡
ርፍቅ ።

ድንሰር፡ አለ ፤ ተደነሰረ፡ ተረፈቀ ።

አደነሳሰር ፤ አቸሳሰር ፤ መደንሰር ።

ደንታ ፤ ተስፋ፡ ጥቅም፡ አለኝታ ።

ዳነተ ፤ ዛተ፡ ዘበተ፡ ፎከረ ፤ ተቈጣ፡ ለ
ደበ ።

መዳነት ፤ መዛት፡ መፎከር ።

መዳነቻ ፤ መዛቻ፡ መዘበቻ ።

አስዳነተ ፤ አዘበተ፡ አስፎከረ ፤ አስቂጣ፡
አሰደበ ።

ማስዳነት ፤ ማስፎከር፡ ማስቂጣት ።

ድንት ፤ (ድልት) ፤ ጉኡስ፡ አገባብ፤ ዘ
ላለም፡ ዝንት ። ድንት፡ ያኑርሽ ፤ ድንት፡ እስከ፡ ድ
ንት፡ እንዲሉ ።

ድንት ፤ የፈደል፡ ስም፡ ደ፤ ዘላለምነትን፡
ሳይለቅ፡ መዝጊያ፡ ማለት፡ ነው፡ ድልት፡ የገእዝ ፤
ድንት፡ የማርኛ ።

ድንች ፤ የተክል፡ ስም ፤ የእንቅርብጭ፡
ዐይነት፡ ተክል፡ በሥሩ፡ የሚያፈራ ፤ ፍሬው፡
ተቀቅሎና፡ ተጠብሶ፡ የሚበላ ፤ ሲበዛ፡ ድንችት፡
ይላል ።

ደሠመ ፤—መታ ፤—ደሰመ ።

ደፋ ፤ (ደፍዐ) ፤ አወደቀ፡ ፈነገለ ፤ አፈ
ሰሰ፡ ከነበለ ፤ ዘቀዘቀ፡ ገለበጠ፡ ዘረገፈ ።

ደፋ ፤ ሴትን፡ ደፈረ ።

ደፋ ፤ ወዳንድ፡ ፊት፡ አመዘነ ፤ ዐንገቱን፡
አዘነበለ፡ አቀረቀረ ።

ደፋ ፤ በራሱ፡ ላይ፡ ዘውድን፡ ራስ፡ ቀ
ርገ፡ ማነ፡ አደረገ፡ ተቀዳጀ፡ (፩ዓሙ፡ ፲፯ ፤ ፩) ።

፩፩ ፤ አስቀመጠ፡ አኖረ፡ ተወ ። አሀያዩ ፡ በደክምብኝ ፡ እኸሌን ፡ እክሌ ፡ ቤት ፡ ደፍቼው ፡ መጣኹ ። የሰላቻው ፡ አፍ ፡ መዘቅዘቁን ፡ ያስረዳል ።

፩፩ ፤ ዳቦ ፡ ጋገረ ፤ ያክንባሉን ፡ በላዩ ፡ መደፋት ፡ ያሳያል ።

፩፩ ፤ እንድ ፡ ነገር ፡ ለመግዛት ፡ ብዙ ፡ ገንዘብ ፡ ከፈለ ።

፩፩ ፡ (ዎች) ፤ የደፋ ፡ የሚደፋ ፤ አፍላሽ ፡ ገልባጭ ፡ ዘርጋል ።

፩፩ ፤ ዘርፍን ፡ አስቀድሞ ፡ ባለቤትን ፡ የሚያስከትል ፡ ፈደል ፡ የ ። አምላክ ፡ ሰማይ ፡ ንጉሠ ፡ ኢትዮጵያ ፡ ያለውን ፡ የሰማይ ፡ አምላክ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ንጉሥ ፡ የሚያወኝ ። ምስጢሩ ፡ አዛዋሪ ፡ እንደ ፡ ማለት ፡ ነው ።

መድፋት ፤ ማፍሰስ ፡ መገልበጥ ፡ መዘር ገፍ ፡ ማመዘን ፡ ማዘንበል ፡ መጫን ፡ ማስቀመጥ ፡ መጋገር ።

መድፊያ ፤ ማፍሰሻ ፡ መከንበያ ፡ መጋገሪያ ፤ መተዋያ ። ዳቦ ፡ መድፊያ ፡ ወፍጮ ፡ መድፊያ ፡ እንዲሉ ።

መድፍ ፡ (ፎች) ፤ መድፍዕ) ፤ የታወቀ ፡ ትልቅ ፡ የጦር ፡ መሣሪያ ፡ ቡሩቅ ፡ የሚመታ ፡ የመመንገጥ ፡ ዐይነት ፡ በተተኩስ ፡ ጊዜ ፡ ጥይቱ ፡ ጠላትን ፡ ከነበረሩ ፡ የሚጥል ፡ የሚደፋ ።

መድፍ ፤ የሸክላ ፡ እክንባሉ ፡ መሥዋዕት ፡ ሲሠራ ፡ በጽዕዱት ፡ ላይ ፡ የሚጫን ፡ የሚደፋ ። ሞግድን ፡ እይ ።

መድፊኛ ፡ (ጁች) ፤ መድፍ ፡ ተኳሽ ፡ የመድፍ ፡ ሹም ፡ ባለመድፍ ።

መድፊኛ ፤— መምረጊያ ፤ መቅበሪያ ፤— ደፈን ።

ደፋፋ ፤ መላልሶ ፡ ደፋ ፡ አፈሳሰሰ ።

አድፋፋ ፤ ቶሎ ፡ ቶሎ ፡ ጨረሰ ፡ ጨረሰ ።

ማድፋፋት ፤ መጨረሰ ።

ማድፋፊያ ፤ መጨረሻ ።

አስደፋ ፤ አስፈሰሰ ፡ አስገለበጠ ፤ አስጋገረ ።

አስደፊ ፤ ያስደፋ ፡ የሚያስደፋ ፤ አስገልባጭ ፡ አስጋጋሪ ።

ማስደፋት ፤ ማስፈሰስ ፡ ማስገልበጥ ።

ማስደፊያ ፤ ማስከንበያ ።

ተደፋ ፤ ፈሰሰ ፡ ተገለበጠ ፤ ተዘቀዘቀ ፡ ተዘረገፈ ፤ ተጋገረ ።

ተደፋ ፤ ባፍ ፡ ጤሙ ፡ በማንባሩ ፡ ወደቀ ።

(ተረት) ፤ የተከፋ ፡ ተደፋ ።

ተደፊ ፤ የሚደፋ ፤ ተከንባይ ።

ተደፍ ፤ የሸማኔ ፡ መምቻ ፡ በጥርስ ፡ ላይ ፡ የሚደፋ ፡ በመደፈጫ ፡ የሚዋደድ ።

ደፍ ፡ (ፎች) ፤ ታሕታይ ፡ ጉበን ፡ መቃኘት ፡ በላዩ ፡ የተዋደዱበት ። በግእዝ ፡ መርፈት ፡ መድረክ ፡ ይባላል ። ደፍ ፡ ለላዕላይ ፡ ጉበንም ፡ ይነገራል ።

ደፍ ፡ አለ ፤ ሳይበላ ፡ ሳይጠግ ፡ ጦም ፡ ዐደረ ።

ድፋ ፤ የጠነከረ ፡ ስንደደደ ፡ ሳይታጨድ ፡ የተተወ ።

ድፋዬ ፤ የሰው ፡ ስም ።

ድፍ ፤ (ድፋዕ) ፤ የተደፋ ፡ የፈሰሰ ፤ ከንብል ።

ድፎ ፡ (ዎች) ፤ ሥሥ ፡ ዳቦ ፡ ባለስንበር ፡ ሲጋገር ፡ በወዙ ፡ የተደፋ ። ማም ፡ ብለኸ ፡ ማሚቱን ፡ እይ ።

ድፊት ፤ የወንፊት ፡ ወጥመድ ፡ ወፍ ፡ መያዝ ፡ (ሆሶዘ ፡ ጽ) ።

ድፋት ፤ (ድፍዐት) ፤ መድፋት ፡ መደፋት ።

ድፋት ፤ የዚማ ፡ ምልክት ፡ ዝቅዝቅ ፡ ጽፈት ፡ የደረት ፡ ተቃራኒ ።

ድፋት ፤ መጨረሻ ፡ ግጥም ፤ ወይም ፡ ስንኝ ። ግድግዳን ፡ ተመልከት ።

ድፋት ፤ ያገባብ ፡ ስም ፤ ነጠላ ፡ ድፋት ፡ ድርብ ፡ ድፋት ፡ እንዲሉ ። የቅኔ ፡ አገባብ ፡ እይ ።

ድፋት ፤ የከረጢት ፡ ቀሚስ ፡ የዳር ፡ ዘመን ፡ ዐንገትጌ ፡ የለለው ፡ በ፪ ፡ ወገን ፡ ክፍት ።

ድፊት ፤ ቀንፍት ፡ ያለው ፡ የራስ ፡ ጠጉር ፡ በራስ ፡ ላይ ፡ የተደፋ ፡ ቅብ ፡ የሚመስል ፡ ጥምጥም ፡ ሥራ ።

ድፍት ፤ መደፋት ።

ድፍት ፤ አደረገ ፤ ከንብል ፡ አደረገ ።

ድፍት ፤ አለ ፤ ተደፋ ።

መደፋት ፤ መከንበል ፡ መፍሰስ ።

ተዳፋ ፤ ተፋሰሰ ፡ ተዋደቀ ፡ ተቻኩለ ፤ ተጋፋ ፡ ተጋደለ ።

ተዳፋት ፤ ዘቅዘቃ ፡ ስፍራ ።

አዳፋ ፤ አፋሰሰ ፡ እከፍበለ ።

አዳፋ ፤ (አትከለ) ፤ አጣደፈ ፡ አቻኩለ ፡ (ዓምጽ ፡ ፲፪) ።

አዳፊ ፤ ያዳፋ ፡ የሚያዳፋ ፤ አጣዳፊ ።

ማዳፋት ፤ ማፋሰስ ፡ ማጣደፍ ።

ማዳፊያ ፤ ማፋሰሻ ፡ ማቻኩያ ።

(ላፋ) ደፋ ፤ (ደፊዕ) ፤ መድፋት ።

ደፋ ፤ አደረገ ፤ ከንብል ፡ አደረገ ።

ደፋ ፡ ደፋ ፡ አለ ፤ ቻኩለ ፤ ቶሎ ፡ ቶሎ ፡ ዐለቀ ።

ደፋ ፡ ቀና ፡ አለ ፤ ወደቀ ፡ ተነሣ ።

ደፋታ I ሸርታቴ ።
 ድፋባቸው I የሰው ፡ ስም ።
 አደፋፍ I አከነባበል I መድፋት ።
 ዳፊ I (ደሐፊ) I ገፋ ፡ አዳፋ I ገፈተረ I
 አጣደፊ ።
 ዳፋ I (ዳሕፍ) I ግፍ ፡ ጦር ፡ ጥፋት ።
 (ተረት) I የጋጥኦ ፡ ዳፋ ፡ ዳድቱን ፡ አዳፋ ።
 መዳፍ I (ድሐፍ) I መግፋት ፡ መገፍ
 ተር ።
 መዳፍ I (ፎች) I ምድሐፍ) I የው
 ስጥ ፡ እጅ ፡ ተረከዘ ፡ መግፊያ ፡ ማዳፊያ ፡ ማለት ፡
 ነው ። አፈኛ ፡ ባፋ ፡ ገይለኛ ፡ በመዳፋ ፡ እንዲሉ ።
 መዳፋን ፡ ጫን I ያዘ I እጅ ፡ አደረገ ።
 ዶፍ I (ሐረር ፡ ዱፍ I ነፋስ) I የግ
 ያጳርጥ ፡ ገይለኛ ፡ ዝናም ፡ ከነፋስ ፡ ጋራ ፡ የሚዘ
 ንም ። ዘሩ ፡ በግእዝ ፡ ጸፍጸፊ ፡ ነው ።
 ደፊደፊ I (ደፍደፊ I ሀፈር ፡ ከደን ፡
 አለበስ I የእድሞ) I ለጠፈ ፡ ቀባ ፡ መረገ ፡ ቀ
 ስልን ፡ በመድኅኒት ።
 ደፊደፊ I ጥንሰስን፣ ቂጣን ፡ እንደሮን ፡
 ቀላቀለ ፡ አዋዋደ I ውሃ ፡ ጫምሮ ፡ ባንድነት ፡ ዐሽ ፡
 ለወሰ I ድፍድፍ ፡ አደረገ ። ዘፈዘፈን ፡ እይ ።
 ደፊደፊ I ጥፋቱን ፡ በሰው ፡ ላይ ፡ አደረገ ፡
 ላከከ ።
 ደፍዳፊ ፡ (ዎች) I የደፊደፊ ፡ የሚደፊ
 ድፍ I ለጣፊ ፡ ቀቢ ፡ መረገ ።
 ድፍደፋ I መረጋ ፡ ልወላ ።
 መደፍደፍ I መለጠፍ ፡ መቀባት ፡ መም
 ረገ I ግሽት ፡ መለወስ ።
 መደፍደፊያ I ጊዘኛ ፡ ውሃ ፡ ጋን I ግዋ
 ጥጽ ፡ ግሻ ፡ መለወሻ ፡ ዋዳያት ።
 አስደፊደፊ I አስለጠፈ ፡ አስቀባ ፡ አስመ
 ረገ I ድፍድፍ ፡ አስደረገ ።
 አስደፍዳፊ I ያስደፊደፊ ፡ የሚያስደፊድፍ ።
 ማስደፍደፍ I ማስለጠፍ ፡ ማስቀባት ፡
 ማስለወስ ።
 ማስደፍደፊያ I ማስለጠፊያ ፡ ማስመረ
 ጊያ ፡ ማስለወሻ ።
 ተደፊደፊ I ተለጠፈ ፡ ተቀባ ፡ ተመረገ ።
 ተደፊደፊ I ታሽ ፡ ተለወሰ I ድፍድፍ ፡
 ሽን ።
 ተደፍዳፊ I የሚደፊደፍ I ተለዋሽ ።
 ድፍድፍ I የተደፊደፊ ፡ በውሃ ፡ የራስ ፡
 ዝፍዝፍ ፡ የጣ ፡ ቡሐ ፡ ሊጥ ።
 ተንደፋደፊ I ተንፈራፈረ ፡ ተንፈራገጠ ፡
 ተንዘፈዘፈ ፡ ተንደፋራ ።
 ተንደፋዳፊ I የሚንደፋደፍ I ተንፈራፋራ ።

መንደፋደፍ I መንፈራፈር ፡ መንፈራገጥ ።
 መንደፋደፊያ I መንፈራፈሪያ ፡ መንፈ
 ራገጫ ።
 ደፊደፍ I ደፍዳፋ I የተንደፋደፊ ፡ የሚ
 ንደፋደፍ I ርብትብት ።
 አንደፋደፊ I አንፈራፈረ ፡ አንፈራገጠ ፡
 አንዘፈዘፈ ፡ አንደፋራ ።
 አንደፋዳፊ I ያንደፋደፊ ፡ የሚያንደፋድፍ I
 አንፈራጋጭ ።
 ማንደፋደፍ I ማንፈራፈር ፡ ማንፈራገጥ ።
 የተንደፋደፊ ፡ የአንደፋደፊ ፡ ዘራቸው ፡ ዘፈዘፈ ፡
 ነው I ደፍ ፡ ዘ ፡ ተወራራሾች ፡ ስለ ፡ ሽኑ ፡ በዚህ ፡
 ተጻፉ ።
 ደፍደፍ ፡ አለ I ተንደፋደፊ ፡ ከንፋን ፡
 አጣታ ፡ አርገበገበ ።
 ደፍደፍ ፡ አለ I ፑኩለ ፡ ተጣደፊ ።
 አደፋደፍ I አለጣጠፍ I መደፍደፍ ።
 ደፊደፊ I ገዘፈ ፡ ወፈረ ፡ ከበደ ፡ እንደ ፡
 ድፍድፍ ።
 ደፊደፍ I ደፍደፋ I የደፊደፊ I ወፍ
 ራም ።
 ደፊጠ I ጉነበስ I ተደበቀ ፡ ሸመቀ ።
 ደፊጠ I የተልባ ፡ ነደን ፡ በደንጊያ ፡ ዐሽ ፡
 ፈለፈለ ።
 ደፊጠ I ሰካ ፡ አዋደደ ፡ ገጠመ ።
 ደፋጭ I የደፊጠ ፡ የሚደፍጥ I ሸማቂ ፡
 ዐሽ ።
 ደፋጮች I ሸማቂዎች ።
 ደፊጣ I ተጉንብሶ ፡ የሚገቡበት ፡ የራሱን ፡
 በር ፡ መሸለከያ ።
 ደፎጭ I የዳጣ ፡ ስም ።
 መድፈጥ I መጉንበስ ፡ መሸመቅ ።
 መድፈጫ I መሸመቂያ ፡ ስፍራ ፡ ዱር ፡
 ፈረፈር ፡ ካብ ፡ ተገን ።
 መደፈጥ I መስካት ፡ ማዋደድ ፡ መግጠም ።
 መደፈጫ I የሸማኔ ፡ ጿ ፡ ወገን ፡ ወንዳወ
 ንዴ ፡ የዐርቡን ፡ ጥርስ ፡ ከጿ ፡ ሉሕ ፡ ጋራ ፡ የሚያጋ
 ጥም ። ተደፍን ፡ እይ ።
 አደፊጠ I (ደፊጠ) I እጉነበስ I ዐባ ፡
 ሸሽን ፡ አደባ ፡ አደባ ። ልማዱ ፡ ግን ፡ ታባ ፡ ተሸ
 ሸን ፡ ለመንጠቅ ፡ ለመያዝ ፡ ለማንቅ ፡ ለመግደል I
 ያውራ ፡ የሰው ፡ (ኢሳጫ፤ ፲፭) ።
 አደፋጭ I (ደፋጭ) I የደፊጠ ፡ የሚ
 ደፍጥ I ሸሻጊ ፡ ተሸሻጊ ፡ አድቢ ፡ ድመት ፡
 ነብር ፡ ቀበሮ I የመሰለው ፡ ሹሉ ።
 ማድፈጥ I (መድፈጥ) I መሸሸግ ፡ መ
 ደበቅ ፡ ማድባት ።

ጣድፈጫ ፤ መሸሸጊያ ፣ ጣድቢያ ፣ ጣዶ
ቢያ ።

አስደፈጠ ፤ አሸሸገ ፣ አሸመቀ ፣ አስደባ ።
ማስደፈጥ ፤ ጣሸመቅ ፣ ጣስደባት ።
ማስደፈጫ ፤ ጣሸሸጊያ ፣ ጣስደበቂያ ።
ተደፈጠ ፤ ተሸመቀ ፣ ሽን ፣ ተደረገ ፣ ደፈ

ጣው ።
ተደፈጠ ፤ ተሰካ ፣ ተዋደደ ፣ መደፈጣው ።
ደፋጣ ፤ ደባቃ ፣ ስፍራ ።
ተዳፈጠ ፤ ተሻመቀ ፣ ተዳበቀ ።
መዳፈጥ ፤ መሻመቅ ።
ተደፋፈጠ ፤ ተሸማመቀ ።
መደፋፈጥ ፤ መሸማመቅ ።
አዳፈጠ ፤ አሻመቀ ።
አዳፈጠ ፤ አስተሻሸ ፣ አፈላፈለ ።
አዳፈጠ ፤ አሳካ ፣ አጋጠመ ።
አደፋፈጠ ፤ አሸማመቀ ።
አድፈጠፈጠ ፤ አፍረጠፈጠ ፤ መግል ፣

አወጣ ።
አድፈጥፋጭ ፤ ያድፈጠፈጠ ፣ የግያድፈ
ጠፍጥ ፤ አፍረጥፋጭ ።
ማድፈጥፈጥ ፤ ማፍረጥረጥ ።
ማድፈጥፈጫ ፤ ማፍረጥረጫ ።
ተድፈጠፈጠ ፤ ተፍረጠፈጠ ።
ድፍጥፍጥ ፤ ፍርጥርጥ ።
መድፈጥፈጥ ፤ መፍረጥረጥ ።
መድፈጥፈጫ ፤ መፍረጥረጫ ።
ደፈጪ ፤ (ፈጪ) ፤ ደቀቀ ፤ የገለባ ።
ደፈጪ ፤ ራስ ፣ ጨቀዩ ፣ ተጨግለቀ ።
ደፈጫ ፤ እብቅ ፣ ገርገመጥ ።
አደፋፈጪ ፤ አራስ ፣ አጨቀዩ ፣ አጨማ

ለቀ ፤ ከረምቱ ፣ ሳያደፋጭ ፣ ቶሎ ፣ ና ።
ማደፋፈጪት ፤ ማራስ ፣ ማጨግለቅ ።

ደፈጠጠ ፤ ረገጠ ፣ ዳመጠ ፣ ረመጠጠ ፤
ዝንጅር ፣ እስመሰለ ፣ አፍንጫን ።

ደፈጠጠ ፤ ጨቂን ፣ አስተኝ ፣ ተጫን ፣ ጨ
ፈለቀ ፣ ዐይጥን ።

ደፍጣጭ ፤ የደፈጠጠ ፣ የሚደፈጥጥ ፣ የሚ
ዳምጥ ።

ደፍጥ ፤ ድፍጥ ፤ ያይጥ ፣ ወጥመድ ፣ የሚ
ጫን ፤ ተጫኝ ፣ ጨዳኝ ፣ ደንጋይ ።

መደፍጠጥ ፤ መርገጥ ፣ መዳመጥ ፣ መጨ
ቂን ።

መደፍጠጫ ፤ መዳመጫ ፣ ናዳ ፣ መርጫ ።

አስደፈጠጠ ፤ አስረገጠ ፣ አስዳጠ ፣ አስ
ጨቂን ፣ አስጨፈለቀ ።

ማስደፍጠጥ ፤ ማስረገጥ ፣ ማስዳመጥ ፣ ማ
ስጨቂን ።

ተደፈጠጠ ፤ ተረገጠ ፣ ተዳመጠ ፣ ተጨ
ቂን ፤ ዐሕዳ ፣ ሽን ።

ደፈጠጥ ፤ ደፍጣጣ ፤ ድፍጥ ፤ የተደ
ፈጠጠ ፣ ዳመጠ ፣ ዐይጥ ፣ ሰው ። አፍንጫ ፣ ደፍ
ጣጣ ፣ እንዲሉ ።

አደፈጣጠጥ ፤ አረጋገጥ ፤ መደፍጠጥ ።

ዳፈለ ፤ ጨጉረ ፣ ጠጉራም ፣ ሽን ።

ዳፍል ፤ ጠጉር ፣ ጭገር ፤ ጉፍላ ።

ዳፍሎ ፤ የውሻ ፣ ስም ፣ ጠጉራም ፣ ውሻ ።

ደፈን ፤ (ደፊን ፣ ደፊን) ፤ ቀበረ ፣ መረገ፣
መላ ፣ ጠቀጠቀ ፣ ሸፈን ፣ ወተፈ ፣ ዘጋ ፣ ጨፈን ፣
አለበሰ ፤ የውሃ ፣ የገንዘብ ፣ የነገር ፣ የፈላ ፣ የነገር ፣
የዐይን ፣ (ዘፍፍ፣ ፲፮ ፣ ፲፰) ።

ደፋኝ ፤ (ጥኝ) ፤ የደፈን ፣ የሚደፍን ፤ ቂ
ባሪ ፣ መራጊ ፣ ዘጊ ፤ ሸፋኝ ፣ ጉም ።

ደፈና ፤ መረጋ ፣ ጭፈና ።

ደፈና ፤ ጠቅላላ ፣ ሙሉ ፤ መከፈለፍ ፣ ማ
ጉደል ፣ መለየት ፣ ሳይኖር ፣ ሰውን ፣ በደፈናው ፣
ጥራ ፣ እንዲሉ ።

ድፍንት ፤ ቀበራ ፣ ደፈና ። (የድፍንት) ፤
የተቀበረ ፣ መድገኒት ፣ ፀብተ ፣ ሰንከል ።

ድፍንት ፤ መድፈን ፣ መደፈን ፣ (ግእዝ) ።

መድፈን ፤ መቅበር ፣ መምረግ ፣ መሸ
ፈን ፣ መዝጋት ፣ መጨፈን ።

መድፈኛ ፤ መቅበሪያ ፣ መምረጊያ ፣ ዐ
ፈር ፣ ጭቃ ፣ ደንጊያ ፣ ደማ ።

መድፈኛ ፤ ባለመድፍ ፤—ደፋ ።

መድፍን ፤ ደፋኝ ፣ (ግእዝ) ።

መድፍን ፤ ፀር ፤ ጠላትን ፣ እንዳይጉዳ ፣

የሚያደርግ ፣ የሚከለክል ፣ ዕል ፣ እስማት ፣ ተንኩ
ሉን ፣ የሚደፍንበት ፣ የሚዘጋበት ፤ የድፍንት ።

ደፋፈን ፤ ቀባበረ ፣ መራረገ ።

አደፈን ፤ አቀበረ ፣ ለገመ ።

አስደፈን ፤ አስቀበረ ፣ አስመረገ ፣ አስመላ ፣
አዘጋ ።

አስደፋኝ ፤ ያስደፈን ፣ የሚያስደፍን ፤ አ
ስቀባሪ ፣ አዘጋ ።

አስደፋኝ ፤ (አድፍዐኒ) ፤ አስፈሰሰኝ ።

ደፋን ፣ እይ ።

ማስደፈን ፤ ማስቀበር ፣ ማስመረግ ፣ ማዘ
ጋት ።

ማስደፈኛ ፤ ማስቀበሪያ ፣ ማዘጊያ ።

ተደፈን ፤ ተቀበረ ፣ ተመረገ ፣ ተጠቀጠቀ ፣

ተሸፈን፡ ተዘጋ፡ ተጨፈን፡ በውስጥ፡ ሾን፤ መላ፡ ተመላ ።

ተደፋኝ ፤ የሚደፈን ፤ ተመራጊ ።

ደፋና ፤ ደፈነት ፤ ማየት፡ የማይችል፡ የማትችል ፤ ጨፋና ።

ዱፍና ፤ መልክ፡ ቢስ፡ ሴት ።

ድፍን፡ (ኖች) ፤ የተደፈነ፤ ዝግ። ልቦ፡ ድፍን፡ አፍንጫ፡ ድፍን፡ እንዲሉ ።

ድፍን ፤ ሹሉ፡ መላው፡ ጠቅላላው፡ ጉድለት፡ የሌለበት ። ድፍን፡ ጉንደር፡ ድፍን፡ ሺዋ፡ እንዲሉ ። (እንደ፡ ፅንቀላል፡ ድፍን፡ እንደ፡ ባር፡ ማሸላ፡ ሽፍን) ፤ ያልተገለጠና፡ ያልታወቀ፡ ተንኩሉ ።

ድፍን፡ አለ ፤ ዝግት፡ አለ ።

ድፍን፡ እንጀራ ፤ ያልተሸረፈ፡ ያልተቋረሰ ።

ድፍን፡ አቋራሽ ፤ ወንድም፡ ተካፋይ ።

ድፍን፡ ጥቅር ፤ ድመት ፤ ሹለት፡ ዐይነት፡ ቀራ፡ የደጋና፡ የቂላ ።

ድፍን፡ ዓመት ፤ ምሉ፡ ዓመት፡ ፲፪፡ ወር ።

ድፍን፡ ቅል ፤ ያልተቋረጠ፡ ያልተከፈተ ።

ድፍንት ፤ የተደፈነች፡ ቤት፡ መተናፈሻ፡ መስኮት፡ የሌላት ።

ድፍንት ፤ አፍንጫ፡ ቢስ፡ ሴት ።

ተዳፈን ፤ (ተደራጊ) ፤ ተደፈን፡ ተቀበረ፡ ተሸሸገ ፤ (ተረት) ፤ እሳት፡ ቢዳፈን፡ የጠፋ፡ ይመስላል ።

ተዳፈን ፤ ቀረ፡ ታጉለ፡ ግብሩ፡ ቅዳሴው ።

ተዳፈን ፤ (ተደራራጊ) ፤ ተቃበረ፡ ሰው፡ ለሰው ።

ዳፈን ፤ እጉል ፤ ያልተቀደሰ፡ ያልተሠራ ፤ ሳይገበር፡ የቀረ ።

ዳፈን፡ ከፈለ ፤ ባለመሥራቱ፡ ዕዳ፡ መቀሮ፡ ከፈለ ።

ዳፍንት ፤ ያይን፡ በሽታ፡ ጀንበር፡ ስትጠልቅ፡ ማየት፡ የሚከለክል፡ ምድርን፡ ባሕር፡ አስመስሎ፡ የሚያሳይ፡ ከጉዳት፡ የሚመጣ ። በግእዝ፡ ግን፡ ርሚጦ፡ ማለት፡ ነው ።

ዳፍንታም፡ (ሞች) ፤ ዳፍንት፡ ያለበት፡ የሠለጠነበት፡ ባለዳፍንት፡ የቂሉ፡ ተማሪ ፤ ጉዳተኛ፡ ሰው ።

ዳፍንታም ፤ ደንቂር፡ ዕውቀት፡ የማይገባው ።

መዳፈን ፤ መቀበር፡ መታጉል፡ መቅረት ።

አዳፈን ፤ (አድራጊ) ፤ ደፈን፡ ቀበረ፡ ዐመድና፡ ዐፈር፡ ማን፡ ጨመረ ።

አዳፈን ፤ አስቀረ፡ አስታጉለ ።

አዳፈን ፤ በጥይት፡ መታ፡ ገደለ ።

አዳፈን ፤ (አደራራጊ) ፤ አቃበረ፡ አማረገ፡ አማላ ።

አዳፋኝ ፤ ያዳፈን፡ የሚያዳፍን ፤ ያስታጉለ፡ የሚያስታጉል ፤ አስታጓይ ።

አዳፋኝ ፤ የእጉል፡ ዕዳ፡ አሞሌ፡ ብር ።

አዳፍኔ ፤ የከባድ፡ መድፍ፡ ስም ፤ በተተከሰ፡ ጊዜ፡ ጥይቱ፡ ጠላትን፡ እመራት፡ የሚደፍን፡ ስለ፡ ሾነ፡ አዳፍኔ፡ ተባለ ፤ ትርጓሜው፡ ቅበር፡ አቃብር፡ ማለት፡ ነው ።

ማዳፈን ፤ መቅበር፡ ማስታጉል ፤ ማቃበር ።

ማዳፈኛ ፤ መሸሸጊያ፡ (ላቦ) ጠቦት፡ ዙበት፡ ግንድ ።

አድፈንፈን ፤ አጭረንፈን፤ ማየት፡ ከለከለ ።

ማድፈንፈን ፤ ማጭፈንፈን ።

ተድፈንፈን ፤ ተጭፈንፈን ፤ ዳፍንታም፡ ሾን ።

ድፍንፍን ፤ የተድፈነፈን ፤ ጭንፍን ።

መድፈንፈን ፤ መጭፈንፈን ።

መድፈንፈኛ ፤ መጭፈንፈኛ ።

አደፋፈን ፤ አቀባበር ፤ መድፈን ።

ደፈቀ ፤ ዘፈቀ፡ እውሃ፡ ውስጥ፡ ነከረ፡ አገባ ፤ ወደ፡ ታች፡ አለ፡ ሰውን፡ ሌላ፡ ነገርን ።

ደፈቀ ፤ የምስር፡ ንፍርን፡ ዳጠ፡ ፈጨ፡ በመጠት፡ አላመ ።

ደፈቀ ፤ ቁበርን፡ ዐረፋን፡ ካፍ፡ አወጣ ። ዐረፋ፡ ደፈቀ፡ እንዲሉ ።

ደፋቂ፡ (ቆች) ፤ የደፈቀ፡ የሚደፍቅ ፤ ዘፋቂ፡ ነከረ ፤ አላሚ ።

መድፈቅ ፤ መዝፈቅ፡ መንከር፡ ማግባት ፤ መፍጨት፡ ማላም ።

መድፈቂያ ፤ መዝፈቂያ፡ መንከሪያ፡ ማላሚያ፡ ባሕር፡ ወፍሮ ።

አስደፈቀ ፤ አስነከረ፡ አዘፈቀ ።

አስደፈቀ ፤ አስፈጨ፡ አስላመ ።

አስደፈቀ ፤ ቁበር፡ አስወጣ ።

አስደፋቂ ፤ ያስደፈቀ፡ የሚያስደፍቅ ።

ማስደፈቀ ፤ ማስነከር፡ ማስፈጨት ።

ተደፈቀ ፤ ተዘፈቀ፡ ተነከረ፡ ገባ ።

ተደፈቀ ፤ ተዳጠ፡ ተፈጨ፡ ላመ ።

ተደፋቂ ፤ የሚደፈቅ ።

ድፍቅ ፤ የተደፈቀ፡ ዝፍቅ ፤ የተፈጨ፡ የምስር፡ ወጥ ።

መደፈቅ ፤ መዘፈቅ፡ መንከር፡ መፈጨት ።

ተዳፈቀ ፤ ተዛፈቀ፡ ተናከረ፡ ተሳጠመ፡ ተሳመጠ ።

መዳፈቅ ፤ መዛፈቅ ፤ መናከር ።
 አዳፈቀ ፤ አዛፈቀ ፤ አናከረ ፤ አላጠመ ።
 አዳፈቀ ፤ አፋጩ ፤ አላላመ ።
 አዳፋቂ ፤ ያዳፈቀ ፤ የሚያዳፍቅ ።
 አደፋፈቅ ፤ አነካከር ፤ መድፈቅ ።
 ደፈረ ፤ (ደፈር ፡ ደፈረ) ፤ ጨካኝ ፤ ሰደበ ፤ ነጠበ ፤ ናቀ ፤ አቀለለ ፤ አዋረደ ፤ አላቅሙ ፤ ሠራ ፤ (የሐጽጽ ፤ ፲፪ ። ሮሜ ፤ ፳) ።
 ደፈረ ፤ አበዛ ፤ ቁለለ ፤ ደብር ፤ አስመሰለ ።
 ደፈረ ፤ ሴትን ፤ ነካ ፤ ደረሰ ፤ አለውድ ፤ በግድ ።
 ደፋሪ ፤ የሚደፍር ፤ አዋራጅ ።
 ደፋር ፤ (ሮች) ፤ ዝኒ ፤ ከማሁ ፤ የደፈረ ፤ ጨካኝ ፤ (መዝጊያ ፤ ፲፫ ። ምላጽጽ ፤ ፱ ። መከፋ ፤ ፳) ።
 ደፋር ፤ ወጥ ፤ ያውቃል ፤ ደፋርና ፤ ጨሰ ፤ መውጫ ፤ አያጣም ፤ እንዲሉ ።
 ደፋርነት ፤ ደፋር ፤ መኾን ።
 ደፈሪ ፤ መድፈር ፤ (፪ሳሙ ፤ ፯ ፤ ፳፮) ።
 ደፈር ፤ (ሮች) ፤ የተራራ ፤ የገመገም ፤ ራስ ፤ ማፍ ፤ ከፍታው ፤ ምንም ፤ ቢርቅ ፤ በማየት ፤ የሚደፈር ፤ ሰማይ ፤ ደጋፊ ፤ የሚመስል ። ጠፈር ፤ ደፈር ፤ እንዲሉ ። አንበጣን ፤ ተመልከት ።
 መድፈር ፤ መስደብ ፤ መንጠብ ፤ ማዋረድ ፤ ደፋሪ ፤ መኾን ፤ መንካት ።
 መድፈሪያ ፤ መስደቢያ ፤ ማዋረጃ ፤ እንደበት ፤ ከፋ ፤ ነገር ።
 መድፈሪያሽ ፤ ወርቅ ፤ የሴት ፤ ስም ።
 አስደፈረ ፤ አስጨካኝ ፤ አስናቀ ፤ አሰደበ ፤ አስነጠበ ።
 አስደፈረ ፤ አስበዛ ፤ አስቁለለ ።
 አስደፋሪ ፤ ያስደፈረ ፤ የሚያስደፍር ፤ አሰዳቢ ።
 ማስደፈር ፤ ማስደብ ፤ ማስበዛት ።
 ማስደፈሪያ ፤ ማስደቢያ ፤ ማስነጠቢያ ።
 ተደፈረ ፤ ተሰደበ ፤ ተነጠበ ፤ ተናቀ ፤ ተዋረደ ።
 ተደፈረ ፤ በዛ ፤ ተቁለለ ። ምርቱ ፤ ተደፍሯል ፤ እንዲሉ ።
 ተደፈረ ፤ ተነካ ፤ ተደረሰበት ።
 ተደፋሪ ፤ የሚደፈር ።
 (ላፍ) ድፍር ፤ የተደፈረ ፤ የተነካ ።
 (ጥፍ) ድፍር ፤ ብዙ ፤ ምርት ፤ ቁልል ።
 መደፈር ፤ መስደብ ፤ መብዛት ፤ መቁለል ።

ተዳፈረ ፤ ተሳደበ ፤ ተናጠበ ፤ ተጋፋ ።
 ተዳፋሪ ፤ የተዳፈረ ፤ የሚዳፈር ፤ ተሳዳቢ ፤ ተናጣቢ ።
 መዳፈር ፤ መሳደብ ፤ መናጠብ ፤ መጋፋት ።
 መዳፈሪያ ፤ መሳደቢያ ።
 ተደፋፈረ ፤ ተሰዳደበ ፤ ተነጣጠበ ።
 አዳፈረ ፤ አማካኝ ፤ አሳደበ ፤ አናጠበ ፤ አለእኩያ ፤ አናገረ ።
 አዳፋሪ ፤ ያዳፈረ ፤ የሚያዳፍር ።
 አዳፍሪ ፤ የሰው ፤ ስም ፤ አዳፍር ፤ ማለት ፤ ነው ።
 አዳፍሪ ፤ ብርቱ ፤ መጠጥ ።
 ማዳፈር ፤ ማሳደብ ፤ ማናጠብ ።
 አደፋፈረ ፤ አጨካካኝ ፤ አሰዳደበ ፤ አነጣጠበ ።
 ማደፋፈር ፤ ማስዳደብ ፤ ማነጣጠብ ።
 ማደፋፈሪያ ፤ ማጨካከኛ ፤ የልብ ፤ ልብ ፤ መስጫ ፤ ከፋ ፤ ከምር ።
 ድፍረት ፤ ጥካኔ ፤ አለማፈር ፤ (ግብ ፤ ሐዋ፬ ፤ ፲፫ ፤ ፳፱ ፤ ፴፩) ። ሲያውቁ ፤ በድፍረት ፤ ሳያውቁ ፤ በስሕተት ፤ እንዲሉ ።
 አደፋፈር ፤ አጨካካኝ ፤ አነጣጠብ ፤ መድፈር ፤ በገረን ፤ እይ ። ያቶ ፤ በዛብኸ ፤ ፈረሶች ፤ ለደጃች ፤ ገርማሜ ፤ በተሰጡ ፤ ጊዜ ፤ (አልቃሽ) ፤ እኛስ ፤ መስጠታቸው ፤ እሱስ ፤ መቀበሉ ፤ ከነልቡ ፤ ነወይ ፤ ከናደፋፈሩ ።
 (ደፈሪ) ፤ አንደፋሪ ፤ ባፈር ፤ ላይ ፤ አንደፋደፈ ፤ አንፈራፈረ ፤ አንከባለለ ፤ አንደባለለ ።
 ማንደፋራት ፤ ማንደፋደፍ ፤ ማንፈራፈር ።
 ተንደፋሪ ፤ ተንደፋደፈ ፤ ተንፈራፈረ ፤ ተንከባለለ ፤ ተንደባለለ ።
 መንደፋራት ፤ መንደፋደፍ ፤ መንፈራፈር ።
 መንደፋሪያ ፤ ምድር ፤ ዐፈር ፤ መሬት ።
 ደፈር ፤ የላቂጠ ፤ የቀስል ፤ መድኀኒት ፤ ሽታው ፤ የማይጣፍጥ ፤ ፈረንጅ ፤ አመጣሽ ።
 ደፈረሰ ፤ (ደፈረ ፤ ፈረሰ) ፤ ተበጠበጠ ፤ አተለ ፤ ጉሽ ፤ እደፈ ፤ ጉደፈ ፤ ቀላ ፤ ተበላሽ ።
 ካልደፈረሰ ፤ አይጠራም ፤ እንዲሉ ። ሰውየው ፤ መጠጥ ፤ ስላበዛ ፤ ዐይኑ ፤ ደፍርሷል ።
 ደፈረሰ ፤ ታወከ ፤ ተሸበረ ፤ አገሩ ፤ ከተማው ።
 ደፈረሱ ፤ የሰው ፤ ስም ፤ ጠላቶች ፤ ታወኩ ፤ ተሸበሩ ፤ ማለት ፤ ነው ።
 ደፍራሽ ፤ የሚደፈርስ ፤ ውሃ ፤ መጠጥ ።

ደፍራሳ ፤ የደፈረሰ ፤ የጉሸ ።
 ድፍርሰ ፤ ዝኒ ፤ ከግሁ ፤ ያተለ ፤ ጉሸ ፤ ብ
 ጥብጥ ።
 ድፍርሰነት ፤ ድፍርሰ ፤ መገን ።
 ደፍረሰ ፤ አተል ፤ ወፈር ።
 ደፍረሰ ፤ አለ ፤ ጥቂት ፤ ጉሸት ፤ አለ ፤
 ወፈረ ፤ አካሉ ።
 ድፍረሳ ፤ መደፍረሰ ።
 መደፍረሰ ፤ ግተል ፤ መጉሸት ፤ መታ
 ወክ ፤ መሸበር ።
 መደፍረሻ ፤ ጉርፍ ።
 አደፈረሰ ፤ በጠጠጠ ፤ አጉሸ ፤ አሳደፈ ፤
 አጉደፈ ፤ አቀላ ፤ አበላሸ ፤ (ሕዝቧ፤ ደ) ።
 አደፍርሰ ፤ አደፍርሰው ፤ የሰው ፤
 ስም ፤ በጥብጥ ፤ አውክ ፤ አሸብር ፤ አሸብረው ፤
 ግለት ፤ ነው ።
 አደፍራሽ ፤ (ሾች) ፤ ያደፈረሰ ፤ የሚያደ
 ፈርሰ ፤ በጥባዌ ።
 ማደፍረሰ ፤ መበጥበጥ ፤ ማጉሸት ፤ ማወክ ።
 ማደፍረሻ ፤ እጅ ፤ እግር ፤ ዐፈር ።
 አንደፋረሰ ፤ አጥናዒ ፤ አበጣጠጠ ፤ አግታ ፤
 ወገን ።
 ማንደፋረሰ ፤ ማበጣበጥ ፤ ማግታት ።
 አደፈራረሰ ፤ አስተታተል ፤ መደፍረሰ ።
 ድፋርሳ ፤ ድፋሳ ፤ የበረሐ ፤ እንበሳ ፤
 የበረ ፤ ዐይነት ፤ ቀንጽ ፤ ከሥር ፤ እስከ ፤ ማፍ ፤
 ከርከር ፤ ያለው ።

ድፋርሳ ፤

ደቃ ፤ (ደቅሐ) ፤ ምድርን ፤ በእግሩ ፤
 መታ ፤ ወጋ ፤ ደቅ ፤ አደረገ ፤ የፍየል ፤ የጋማ ፤ ከብት ፤
 አውሬ ፤ ባየ ፤ ጊዜ ፤ ለሰው ፤ ይነገራል ፤ (፩ዚና ፤
 ፲፮ ፤ ዘ) ።
 ደቂ ፤ (ደቃሒ) ፤ የደቃ ፤ የሚደቃ ።
 መድቃት ፤ መጥቃት ፤ መውጋት ።
 መድቂያ ፤ (መድቅሐ) ፤ መጥቃት ፤ መ
 ወጊያ ፤ እግር ፤ ኩቴ ፤ ድጅፍ ፤ መቆሚያ ።

ምዳቋ ፤ (ምዳቀ) ፤ የዱር ፤ ፍየል ፤ ሲ
 ሼድ ፤ መር ፤ መር ፤ እያለ ፤ ምድርን ፤ የሚደቃ ።
 ሲበዛ ፤ ምዳቆች ፤ ይላል ፤ (ሰቂ፤ ፮) ።

ምዳቆች ፤

አስደቃ ፤ አስመታ ፤ አስወጋ ፤ ደቅ ፤ አስ
 ደረገ ።
 አስደቂ ፤ ያስደቃ ፤ የሚያስደቃ ።
 ማስደቃት ፤ ማስመታት ፤ ማስወጋት ።
 ተደቃ ፤ ተመታ ፤ ተወጋ ።
 ተደቂ ፤ የሚደቃ ፤ መሬት ፤ ዝርባ ።
 ተዳቃ ፤ በኩቴ ፤ ተግታ ።
 ደቅ ፤ መድቃት ።
 ደቅ ፤ አደረገ ፤ ደቃ ።
 ደቅ ፤—በቁሙ ፤—ደቀቀ ።
 አደቃቅ ፤ የኩቴ ፤ አመታት ፤ መድቃት ።
 ድቋ ፤ (ትግ) ፤ ያልጠራ ፤ መጠጥ ፤ ጉሸ ፤
 ሲፈላ ፤ ጋን ፤ የሚደቃ ።
 ደቃ ፤ (ደቀቀ) ፤ የልጆች ፤ ዐንገት ፤
 ጌጥ ፤ ወስጠ ፤ ቀዳዳ ፤ ከሸክላ ፤ ተሠርቶ ፤ ሰማያዊ ፤
 ቀለም ፤ እየተቀባ ፤ ከ፲፯ና ፤ ከሀንድ ፤ አገር ፤ የሚ
 መጣ ፤ (የበቅሎ ፤ ደቃ) ፤ ከንሐስ ፤ ከብር ፤ የተበጀ ፤
 ዐልቦ ።
 ደቀደቀ ፤ (ደደቀ ፤ ትግ ፤ ደግደገ) ፤
 ወቀጠ ፤ ወቃቀጠ ፤ ወጋ ፤ ወጋጋ ፤ ጠቀጠቀ ፤ ቀል
 ቀል ፤ ቀልቀል ፤ አለ ፤ ለማድቀቅ ፤ ለመጥረግ ፤ ለ
 መወልወል ።
 ደቀደቀ ፤ መላልሶ ፤ ከረና ።
 ደቅዳቂ ፤ የደቀደቀ ፤ የሚደቀድት ፤ ወጊ ፤
 ጠቅጣቂ ።
 ድቅደቃ ፤ ወቀጣ ፤ ጥቅጠቃ ።
 መደቅደቅ ፤ መውቀጥ ፤ መጠቅጠቅ ፤ መ
 ከርናት ።
 መደቅደቂያ ፤ የጠመንገጥ ፤ ዘንግ ፤ መው
 ጊያ ፤ መጠቅጠቂያ ።
 ዱቅዱቂ ፤ ሲሼድ ፤ የሚንደቀደቅ ፤ ባ
 ለጀ ፤ እግር ፤ መኪና ፤ ሠረገላ ፤ በሌሌትሪክና ፤ በ
 ቤንዚን ፤ ጎይል ፤ የሚሸከርከር ።

ዱቅ(ን)ዱቅ ፤ በትረ ፡ ቃቃን ፡ ድጅና ፡
አለት ፡ የሚወጋ ፡ የሚደቀድት ፡ የሚበሳ ፡ የሚነ
ድል ።

ዱቅ(ን)ዱቂት ፤ ዐመድማ ፡ ትል ፡ ከም
ድር ፡ ወጥቶ ፡ እንደ ፡ ትሕን ፡ ሰው ፡ የሚበሳ ፡
እግር ፡ የሌለው ፡ እገሮና ፡ ዕንጨት ፡ ውስጥ ፡
ገብቶ ፡ የሚደቀድት ።

አስደቀደቀ ፤ አስወቀጠ ፡ አስወጋ ፡ አስጠ
ቀጠቀ ፤ አስከረና ።

አስደቅዳቂ ፤ ያስደቀደቀ ፡ የሚያስደቀድት ።
ማስደቅደቅ ፤ ማስወቀጥ ፡ ማስጠቀጠት ።

ተደቀደቀ ፤ ተወቀጠ ፡ ተወጋ ፡ ተጠቀ
ጠቀ ፤ ተጠረገ ፡ ተወለወለ ፤ ተከረና ።

ተደቅዳቂ ፤ የሚደቀድት ፡ ጠመንገ ።

ድቅድቅ ፤ የተደቀደቀ ፤ የተጠቀጠቀ ፡ ጥ
ቅጥቅ ፡ ውድቅት ። ድቅድቅ ፡ ጨለማ ፡ እንዲሉ ፡
(ኢሳ፩ ፡ ፳፪ ። ዮሐ፪ ፡ ፪) ።

ድቅድቅ ፤ (ደቃ) ፤ የሕፃን ፡ አካሄድ ፤
ሩማ ።

ድቅድቅ ፡ አለ ፤ ሩማ ፡ ገመረ ፡ ሕፃኑ ።

አንደቀደቀ ፤ የቅል ፡ ውሃና ፡ መጠማ ፡
ሲጠጣ ፡ አስጮኸ ።

አንደቀደቀ ፤ ሰውን ፡ አስቂጣ ፡ አስፎ
ከረ ።

ማንደቅደቅ ፤ ማስጮኸ ፡ ማስፎከር ።

ተንደቀደቀ ፤ ጮኸ ፤ ተቂጣ ፡ ፎከረ ።

ደቅደቅ ፡ አለ ፤ ተንደከደከ ፡ ይዮው ።

መንደቅደቅ ፤ መጮኸ ፡ መቂጣት ፡ መ
ፎከር ።

መንደቅደቂያ ፤ የቅል ፡ ዐንገት ፡ ብርል ፡
ውሃጥ ።

አደቃደቅ ፤ አወቃቀጥ ፤ መደቅደቅ ።

ደቀለ ፤ ዴቀለ ፤ ዲቃላ ፡ ወለደ ፡ አመጣ ።

መደቀል ፤ መዴቀል ፤ መውለድ ፡ ማ
ምጣት ።

ተደቀለ ፤ ተዴቀለ ፤ ተወለደ ፤ ዲቃላ ፡
ኾነ ።

ዲቃላ ፡ (ሎች) ፤ የምንዝር ፡ ወይም ፡
የበረት ፡ ልጅ ፤ ማንዘራሽ ፡ በሕግ ፡ በሥርዐት ፡
ከሚሰት ፡ ያልተወለደ ፡ በስርቆሽ ፡ የመጣ ፡ (ዘፃ፳፫ ፡
፪) ። (ተረት) ፤ ከልጅ ፡ ከፋ ፡ ዲቃላ ፤ ከልብስ ፡
መጥፎ ፡ ነጠላ ፡ ጠላት ፡ ይገፋል ፡ ዲቃላ ፤ ራብ ፡
ይከላል ፡ ባቂላ ፤ ቀን ፡ ያሳልፋል ፡ ነጠላ ፤ (የነብር ፡
ዲቃላ) ፤ እነር ፤ ትንሽ ፡ ነብር ፡ ዴሮ ።

ዲቃላ ፤ የዛፍ ፡ ተቀጽላ ፤ ወይም ፡ ተገ
ድራ ፡ (ትግራ) ።

ዲቃላ ፤ የማይበስል ፡ ትንንሽ ፡ ባቂላ ።
(ተረት) ፤ ከባቂላ ፡ እይጠፋም ፡ ዲቃላ ።

ዲቃላ ፡ ግስ ፤ ከጥራ ፡ መስም ፡ የወጣ ፡
አንቀጽ ። አከል ፡ መካከል ፡ አማከለ ። ዘገበ ፡ መዝ
ገብ ፡ መዘገበ ፡ ዐጠነ ፡ ማጠን ፡ አማጠነ ። ዐተበ ፡
ማተብ ፡ አማተብ ፤ የመሰለው ፡ ኹሉ ።

ተዳቀለ ፤ ተራከበ ፡ ተገናኘ ፤ የተከልኖ ፡
የተከል ።

ተዳቀለ ፤ ተዋለደ ፡ ተዛመደ ፤ የሰውና ፡ የ
ሰው ።

አዳቀለ ፤ አራከበ ፡ አገናኘ ።

አዳቀለ ፤ አጋባ ፡ አቀላቀለ ፡ አዋለደ ፡ አ
ዛመደ ።

ማዳቀል ፤ ማራከብ ፡ ማገናኘት ።

ማዳቀያ ፤ ልጥ ፡ ፍሬ ፡ ስለት ። ከተበን ፡
እይ ።

ደቀል ፤—የመርከብ ፡ ምስሶ ፤—ደን
ቀል ።

ደቅማ ፤ የዛፍ ፡ ስም ፤ ፍሬው ፡ የሚበላ ፡
ዕንጨት ። የእስላም ፡ ሴቶች ፡ ጨሉን ፡ ይምቁታል ፤
፪ኛ ፡ ስሙ ፡ አዝጋሮ ፡ ነው ።

ደቀኑ ፤ አቀረበ ፡ አስጠጋ ፡ አቋተ ፤ ደከረ ።

ደቃኝ ፡ (ኞች) ፤ የደቀነ ፡ የሚደቅን ፤ አ
ቅራቢ ፡ አቶች ፡ ደካሪ ።

ድቀና ፤ ድከራ ፤ የማቅረብ ፡ ሥራ ።

መደቀን ፤ ማቅረብ ፡ ማቋት ፡ መደከር ።

መደቀኛ ፤ ማቅረቢያ ፡ ማቋቋ ፡ ላይኛ ፡

ቋት ፡ ዕግሽ ፤ ያሸንዳ ፡ ሥር ።

አስደቀኑ ፤ አስቀረበ ፡ አስቋተ ፤ አስደከረ ።

ማስደቀን ፤ ማስቀረብ ፡ ማስቋት ።

ማስደቀኛ ፤ ጊዜና ፡ ስፍራ ።

ተደቀኑ ፤ ቀረበ ፡ ተጠጋ ፡ ተቋተ ፤ ተደ
ከረ ።

ተደቃኝ ፤ የሚደቀን ፤ ተደካሪ ።

ድቅን ፤ የተደቀነ ፡ የቋት ፡ እኸል ፤ ድከር ።

ድቅን ፡ አደረገ ፤ ደቀነ ።

ድቅን ፡ አለ ፤ ተደቀነ ።

አደቃቀን ፤ አቀራረብ ፤ መደቀን ። ደከ
ነን ፡ እይ ።

ዳቂኑ ፤ ዛቂኑ ፡ ተካነ ፤ ዲያቆን ፡ ኾነ ፤ ድ
ቀና ፡ ተቀበለ ።

ዳቂኝ ፡ (ኞች) ፤ የሚዳቀን ፤ ዛቂኝ ፡ ተ
ካኝ ፡ ከህነት ፡ ተቀባይ ።

ዳቂን ፤ (ዲያቆን) ፤ የዳቂኑ ፡ የተካነ ፡
ምስጢር ፡ ያየ ፡ ቀዳሽ ፡ ዳቂን ፡ የሕዝብ ፡ ዐማርኛ ፡
ነው ።

ድቀኝ ፤ ዲያቆንነት ፡ ዲያቆን ፡ መኾን ፤
ከህነት ፡ ድቀኝ ፡ ቅስና ፡ እንዲሉ ።

መዳቂን ፤ መካን ፡ ከሀነት ፡ መቀበል ።
 መዳቂኛ ፤ መካኛ ፡ ዲያቂን ፡ መኸኛ ፡ ያ
 ቡን ፡ የአጸሰ ፡ ቤት ።
 አዳቂን ፤ አስዳቂን ፤ አስካነ ፤ ዲያቂን ፡
 አደረገ ፡ አስደረገ ።
 አዳቂኝ ፤ ያዳቂን ፡ የሚያዳቀን ፤ አስካኝ ፡
 ከሀነት ፡ አስቀባይ ።
 ማዳቂን ፤ ማስዳቂን ፤ ማስካን ፡ ዛቂንን ፡
 ተመልከት ።

ማዳቂኛ ፤ ማስካኛ ።
 ዱቅንዱቅ ፤—በትረ ፡ ቃቃን ፤—ደቀ
 ደቀ ።

ዱቅንዱቂት ፤—ዐመድማ ፡ ትል ፤—ደ
 ቀደቀ ።

ደቀቀ ፤ (ደቂቅ ፡ ደቀ) ፤ ተሰበረ ፡ ነ
 ከተ ፤ ተፈጨ ፡ ተሰለቀ ፡ ላመ ፡ ለዘበ ፤ አነሰ ።

ደቃቂ ፤ የሚደቅ ፤ ለዛቢ ።

ደቃቃ ፤ ደቃቅ ፤ ድቃቂ ፤ የደቀቀ ፤
 ስልቅ ፡ ልዝብ ፤ ዶቂት ፡ ገላባ ፡ ዐሠር ፡ አሸዋ ፡
 ዐቧራ ፡ (፪ዜና ፡ ፴፪ ፡ ፬) ። ደካማ ፡ ዐቅመ ፡ ቢስ ፡
 ሰውነት ።

ደቂቃ ፡ (ዎች) ፤ ባ፩ ፡ ባ፩ ፡ የተወሰነ ፡
 የሰዓት ፡ ክፍል ። ሰላው ፡ ነጥብ ፡ አንድ ፡ ሰዓት ፡
 ነው ። በግእዝ ፡ ካልኢት ፡ ይባላል ። ከዋናው ፡
 ሰዓት ፡ ነጥብ ፡ ሰላነሰ ፡ ደቂቃ ፡ ተባለ ።

ደቂቅ ፤ ልጅ ፡ ተኩልኩሎ ፡ ውረ ፡ ውር
 ጋጥ ፡ ከታራ ። ከሊቅ ፡ እስከ ፡ ደቂቅ ፡ እንዲሉ ።

ደቂቅ ፡ አገባብ ፤ አንቀጽ ፡ የማያስቀር ።
 ገባ ፡ ብለኝ ፡ አገባብን ፡ እይ ።

ደቂቅ ፡ ነቢያት ፤ የነቢያት ፡ ልጆች ፤
 ወይም ፡ ተማርች ።

ደቂቅ ፡ ነቢያት ፤ ከሆሴዕ ፡ እስከ ፡ ሚል
 ክያስ ፡ ያሉ ፡ የነቢያት ፡ መጻሕፍት ።

ደቂቅ ፡ ሴት ፤ ፊት ፡ በደብር ፡ ቅዱስ ፡ የነ
 በሩ ፡ መላእክት ፡ የግዜር ፡ ልጆች ፡ የተባሉ ፤ ጳላም ፡
 በስሕተታቸው ፡ የሰይጣን ፡ አሻንጉሊት ፡ የኾኑ ፡
 (ሔኖ ፡ ፩ ። ዘፍ ፡ ፩ ፡ ፪) ።

ደቅ ፤ ዝጊ ፡ ከማሁ ፡ ለደቂቅ ፡ (ግእዝ) ።

ደቅ ፤ ከጣባ ፡ የሚበልጥ ፡ ከዋዲያት ፡ የሚያ
 ንስ ፡ ዐቃፋ ፡ የሸክላ ፡ ዕቃ ። ሲበዛ ፡ ደቆች ፡ ይላል ።

ደቅ ፤ የደሴት ፡ ስም ፤ በጣና ፡ ውስጥ ፡
 ያለ ፡ ታላቅ ፡ ደሴት ፡ ደቅ ፡ የሚሠራበት ። ጎሩት ፡
 ያጤ ፡ ቲዎድሮስ ፡ ጎረድ ፡ በደቅ ፡ መኖሯን ፡ ለማስ
 ረዳት ፡ (አዝማሪ) ፤ እጇን ፡ ተሰብራ ፡ አለውሉ ፤
 ጎሩት ፡ ደቃለች ፡ አሉ ፡ (ደቅ ፡ አለች) ።

ደቀ ፡ እስጢፋ ፤ ርሱ ፡ ራሱ ፡ ደቅ ፤
 በጣና ፡ ባሕር ፡ የሚገኝ ፡ የእስጢፋኖስ ፡ አጥቢያ ፡
 መቅደስ ፡ በውስጡ ፡ ብዙ ፡ ምትሀትና ፡ አስማት ፡

ጥንቂላ ፡ መድኃኒት ፡ የሚያውቁ ፡ ልጆች ፡ ስመ ፡
 ጥርች ፡ የነበሩበት ። እስጢፋን ፡ እይ ።

ደቀ ፡ እስጢፋ ፤ ባጤ ፡ እስከንድር ፡ ዘ
 መን ፡ የነበረ ፡ ፈላስፋ ፡ እስማተኛ ፡ ምትሀተኛ ።

ደቀ ፡ መዝሙር ፤ ዳዊት ፡ የሚማር ፡ ልጅ ፡
 የዳዊት ፡ ተማሪ ፡ (ማቲ፤ ፶፪ ። ዮሐ፱ ፡ ፳፰) ። ከመ
 ምሩ ፡ ደቀ ፡ መዝሙሩ ፡ እንዲሉ ።

ደቀ ፡ መዛሙርት ፤ የዳዊት ፡ ተማሮች ፤
 ሐዋርያት ፡ አርድእት ፡ (ዮሐ፱ ፡ ፳፮ ፡ ፳፭) ። ዘ
 መረ ፡ ብለኸ ፡ መዝሙርን ፡ እይ ።

ደቀ ፡ ሳፍ ፤ (አውፋሪ) ፤ ሊቀ ፡ አርድ
 እት ፤ ተማሮችን ፡ የሚያስገባና ፡ የሚያስወጣ ፡ የ
 ተማሮች ፡ አለቃ ። (ደቅ ፡ ሳፍ) ፤ ጥሩ ፡ ገጹሕ ፡
 ምርጥ ፡ ልጅ ፡ ማለት ፡ ነው ። ሳፊ ፡ (ጻፊ) ፡ እንዲል ፡
 ዐረብ ፡ ጥሩ ፡ ሲል ።

ደቅ ፤ (ድቂቅ) ፤ የደቀቀ ።

ደቅቅ ፡ አደረገ ፤ ፍጭት ፡ አደረገ ፤ አ
 ደቀቀ ።

ደቅቅ ፡ አለ ፤ ፈጽሞ ፡ ደቀቀ ፡ ዐመድ ፡
 ኾነ ፤ ደከመ ።

ዱቂት ፤ ዶቂት ፤ ተፈጭቶ ፡ ተሰልቆ ፡
 የደቀቀ ፡ የላመ ፡ የለዘበ ፡ ፍራን ፡ ዐመድን ፡ ጥንጣ
 ገን ፡ የመሰለ ፡ እኸል ። ክርትፋም ፡ ሽምሽሙም ፡
 እንደ ፡ ስልቁ ፡ ዶቂት ፡ ይባላል ። (ተረት) ፤ የቸገ
 ረው ፡ ዶቂት ፡ ከነፋስ ፡ ይጠጋል ። የትም ፡ ፍጹሙ ፤
 ዶቂቱን ፡ አምጧው ።

መድቀቅ ፤ መላም ፡ መለዘብ ።

መድቀቂያ ፤ መላሚያ ፡ መለዘቢያ ።

አደቀቀ ፤ ሰበረ ፡ አነከተ ፤ ፈጨ ፡ ሰለቀ ፡
 አለዘበ ፡ (፪ዜና ፡ ፴፪ ፡ ፬ ። ኢሳጻ፩ ፡ ፪) ። ያለው ፡
 ሊኾን ፡ ያለው ፡ ሊኾን ፤ ዐሳብ ፡ አደቀቀው ፡ ጐኔን ፡
 (ታቦት ፡ ዘፋኝ) ።

አድቃቂ ፡ (ቆች) ፤ ያደቀቀ ፡ የሚያደቅ ፤
 ፈጣይ ፡ ሰላቂ ።

ማድቀቅ ፤ መስበር ፡ መፍጨት ፡ መሰለቅ ።

ማድቀቂያ ፤ መሰለቂያ ፡ ማለዘቢያ ፡ ማላ
 ሚያ ፡ ወፍጪ ፡ ሙቀማ ፡ መኪና ።

አደቃቀቀ ፤ ሰበሰበ ፡ አነካከተ ።

ማደቃቀቅ ፤ መሰባበር ።

አስደቀቀ ፤ አስፈጨ ፡ አሰለቀ ፡ አሰላመ ፡
 አስለዘበ ።

ተደቀቀ ፤ (ደቀቀ) ፤ ኢሳይያስ ፡ ምፃ፤
 ቀጅ ፡ ደቀቀ ፡ በማለት ፡ ፈንታ ፡ ስለ ፡ ገጠአታችን ፡
 ተደቀቀ ፡ ይላልና ፤ ስሕተት ፡ ነው ። ደቀቀ ፡ ዐጉል ፡
 ግስ ፡ ስለ ፡ ኾነ ፡ ተደቀቀን ፡ አይሻም ።

ተዳቀቀ ፤ ተሳበረ ፡ ተሳለቀ ፤ ተዳከመ ፡ ዐ
 ቅም ፡ ዐጣ ።

መዳቀቅ ፤ መሰበር ፡ መዳከም ።

መዳቀቂያ ፤ መዳከሚያ ።

አዳቀቀ ፤ አሳበረ ፤ አሳለቀ ፤ አዳከመ ፤ ዐ
ቅመ ፤ ቢስ ፤ አደረገ ።
ድቂት ፤ ከባድ ፤ እንቅልፍ ፤ ሰውነት ፤ አድ
ቃቂ ፤ ደስቅን ፤ እይ ።
ድቂታም ፤ ባለድቂት ፤ እንቅልፋም ፤ ያዞ ፤
ወገን ።
አደቃቀቀ ፤ አለዛዘብ ፤ መድቀቅ ፤ ዶቃን ፤
ተመልከት ፤ የደቀቀ ፤ ዘር ፤ ነው ።
ዶቀረ ፤ ሰምቶ ፤ ዝም ፤ አለ ፤ ወይ ፤ ሳይል ፤
ቀረ ።
አዶቀረ ፤ ዝም ፤ አሠኘ ፤ ራሱን ።
ዶቀሰ ፤ (ደቅሶ ፤ ደቀሰ) ፤ ተኛ ፤ አንቀ
ላፋ ።
ድቂስ ፤ የተኛ ፤ እንቅልፋም ፤ (ግእዝ) ።
አድቀሰቀሰ ፤ አስተኛ ፤ አዛለ ፤ አደከመ ፤
ተማማኝ ፤ የበሽታ ፤ የንቅልፍ ።
ማድቀሰቀሰ ፤ ማስተኛት ፤ ማድከም ።
ተድቀሰቀሰ ፤ በንቅልፍ ፤ ዛለ ፤ ደከመ ፤
ሰለተ ፤ ሰውነቱ ፤ ደቀቀ ፤ ዐቅም ፤ ዐጣ ፤ መንግት ፤
አቃታው ።
ድቅስቅስ ፤ የተድቀሰቀሰ ፤ የዛለ ፤ ደካማ ፤
ደቃቃ ፤ ዐቅም ፤ የለሽ ።
ድቅስቃሽ ፤ ዝኒ ፤ ከማሁ ።
ድቅስቅስ ፤ አለ ፤ ተድቀሰቀሰ ።
መድቀሰቀሰ ፤ መዛል ፤ መድከም ።
አደቃቀሰ ፤ አተኛኖት ፤ መዛል ።
ዶቂስ ፤ ፈጠ ፤ ሰለቀ ፤ አደቀቀ ፤ አላመ ፤
አለዘበ ፤ የኮሶ ፤ የቅመም ፤ የበርበራ ፤ የመድኃኒት ።
ዶቂስ ፤ በጣም ፤ መታ ፤ በክርን ፤ ደበደበ ፤
በድጅኖ ፤ ዳመጠ ።
ዶቂስ ፤ አጅግ ፤ ዐመመ ።
ደቋሽ ፤ (ሾች) ፤ የደቂስ ፤ የሚደቀስ ፤ አ
ድቃቂ ፤ አላሟ ፤ አለዛቢ ።
(ጥቂ) መደቂስ ፤ መፍጨት ፤ ማድቀቅ ፤ ማላም ፤
ማለዘብ ።
መደቂሻ ፤ መፍጣ ፤ ማላሟያ ፤ የቅምጥ ፤
ወፍጫ ፤ አሉሉ ፤ መጅ ።
ደቋቂስ ፤ ዐማመመ ።
አስደቂስ ፤ አስፈጠ ፤ አስላመ ።
አስደቂስ ፤ አስመታ ፤ አስዳመጠ ።
አስደቋሽ ፤ ያስደቂስ ፤ የሚያስደቀስ ።
ማስደቂስ ፤ ማስፈጠት ፤ ማስላም ፤ ማስ
መታት ።
ማስደቂሻ ፤ ጊዜ ፤ መሰለቂያ ፤ በትር ።
ተደቂስ ፤ ተፈጠ ፤ ደቀቀ ፤ ላመ ፤ ለዘበ ።
ተደቂስ ፤ ተመታ ፤ ተዳመጠ ።

ተደቋሽ ፤ የሚደቂስ ፤ ላሟ ፤ ለዛቢ ።
ድቀሱ ፤ የተደቂስ ፤ የላመ ፤ የለዘበ ፤ ል
ዝብ ፤ ደቃቅ ፤ ብትን ፤ ድልሽ ። ትኩስ ፤ በድቀሱ ፤
እንዲሉ ።
ድቀሱ ፤ አደረገ ፤ ደቂስ ፤ ድቅቅ ፤ ላም ፤
ልዝብ ፤ አደረገ ።
(ጥደ) መደቂስ ፤ መፈጠት ፤ መድቀቅ ፤ መላም ።
ተዳቂስ ፤ ተደቋቂስ ፤ ተዳቀቀ ፤ ተማታ ፤
ተደባደበ ።
መዳቂስ ፤ መደቋቂስ ፤ መማታት ፤ መደ
ባደብ ።
አዳቂስ ፤ አደቋቂስ ፤ አፋጠ ፤ አዳቀቀ ፤
አላላመ ፤ አላዘበ ፤ አለዛዘበ ።
አደቋቂስ ፤ አፈጣጠት ፤ መደቂስ ።
ዱቂት ፤—በቁሙ ፤—ደቀቀ ።
ድቀት ፤—መውደቅ ፤—ወደቀ ።
ዶራ ፤ (ደርዖ ፤ ደርዐ) ፤ ዘባ ፤ ተለመጠ ፤
እንደ ፤ ሰፈድ ፤ ሾን ፤ ማስጣ ፤ መሰለ ። የዚህ ፤
ቤት ፤ ጣራው ፤ ደርቷል ።
ዶራ ፤ ሠማ ፤ ጋለ ። ምጣዱ ፤ ዶራ ፤ እን
ዲሉ ።
ዶራ ፤ ሰፋ ፤ በዛ ፤ ደመቀ ። ገበያው ፤ ዶራ ።
ጨዋታ ፤ ሲደራ ፤ እናቱ ፤ ባሪያ ፤ ነች ፤ ያሠኛል ።
ዶራ ፤ ሻፈደ ፤ ሠየ ፤ ጉመዝጉ ፤ እንደ ፤ የቦ ፤
ሰልቶ ፤ እንደ ፤ ቂንዣ ፤ ደርቶ ፤ እንዲሉ ።
ዶራ ፤ የሚደራ ፤ ዘቢ ፤ ተለማጭ ።
መድራት ፤ መለመጥ ፤ መሥማት ፤ መጋል ፤
መስፋት ፤ መብዛት ፤ መሻፈድ ።
መድሪያ ፤ መለመጣ ፤ መሥሚያ ።
አደራ ፤ አዘባ ፤ ለመጠ ።
አደራ ፤ ተረተረ ፤ ዘረጋ ፤ ድር ፤ አደረገ ፤ አ
ዘጋ ። (ባጠር ፤ አደራ) ፤ ፅድቄ ፤ አሳጠረ ።
አደራ ፤ ሰበቀ ፤ ነቀነቀ ፤ ወዘመዘ ፤ ጦርን ፤
ይኸውም ፤ በጉንደር ፤ ይነገራል ።
አድራ ፤ ያደራ ፤ የሚያደራ ፤ አዝጊ ።
ማድራት ፤ መለመጥ ፤ መዘርጋት ፤ ማዝ
ጋት ።
ማድሪያ ፤ ማዝጊያ ፤ ስፍራ ፤ ጊዜ ፤ እንዝ
ርት ፤ ባላ ፤ ደንቂር ።
አስደራ ፤ አስለመጠ ።
አስደራ ፤ አስተረተረ ፤ አዘረጋ ።
ማስደራት ፤ ማስለመጥ ፤ ማዘርጋት ።
ተደራ ፤ ተተረተረ ፤ ተዘረጋ ፤ ድር ፤ ሾን ፤
ከዚህ ፤ እስከ ፤ ዶራ ፤ እንዣትኸ ፤ ይደራ ፤ እንዲሉ ፤
ልጆች ።
ተደራ ፤ ተሰበቀ ፤ ተነቀነቀ ።

ዳር ፤ (ዐረ ፤ ዳርዕ) ፤ ጥሩ ፤ በገእዝ ፤ ድርዕ ፤ ይባላል ።

ዳር ፤ በሰንጠረዥ ፤ መጣወቅ ፤ ውስጥ ፤ ያለ ፤ ግንብ ፤ (ማጎረድ) ።

ዳር ፤ ፈረሰኛ ። ግንቡም ፤ ፈረሰኛውም ፤ የጦርነት ፤ ስልት ፤ ነው ።

ዳር ፤ ድር ፤ (ትግ ፤ ደር) ፤ የካብ ፤ ዐጥር ። ታይቶ ፤ የመጣውን ፤ በበር ፤ ተሰውሮ ፤ የመጣውን ፤ በድር ፤ (በዳር ፤ በጥሩ) ፤ ይመልሱታል ። ግንብና ፤ ካብ ፤ አንድ ፤ ወገን ፤ ነው ።

ድሪ ፤ የወርቅና ፤ የብር ፤ ፈትል ፤ በሐር ፤ ላይ ፤ የተጠመመው ፤ የልጃገረድ ፤ ዐንገት ፤ ጌጥ ፤ ግንብ ። ሲበዛ ፤ ድሪዎች ፤ ይላል ፤ (ዘፀጸ፩ ፤ ፲፫ ፤ ፲፬) ።

ድር ፤ (ደራ) ፤ የደራ ፤ የተለመጠ ፤ ለማጣ ፤ ለዎጥ ፤ ለግር ፤ ጣራ ፤ ለገረ ፤ ድር ፤ እንዲሉ ።

ድር ፤ (ድርዕ) ፤ የተደራ ፤ ቀኝ ፤ ዝሐ ፤ ጠንካራ ፤ ፈትል ፤ ዝርግ ፤ ዳግመኛም ፤ በገእዝ ፤ ስፍሐ ፤ ይባላል ። (ተረት) ፤ ድር ፤ ቢያብር ፤ አንበላ ፤ ያስር ። (የሸረሪት ፤ ድር) ፤ ቀጪን ፤ ረቂቅ ፤ የሸረሪት ፤ ፈትል ፤ ፀሐይ ፤ ሲመታው ፤ የሚበጠስ ፤ የሸረሪት ፤ ከጣራ ፤ ወደ ፤ ምድር ፤ ከምድር ፤ ወደ ፤ ጣራ ፤ መውረጃና ፤ መውጣት ።

ድር ፤ እስኪት ፤ ብልት ፤ የወንድነት ፤ ምልክት ።

ድሮች ፤ የደሩ ፤ የተለመው ፤ ለግሮች ፤ ጣራዎች ።

ድሮች ፤ የተደሩ ፤ ዝሐዎች ።

ድረ ፤ ገብ ፤ አንድ ፤ ወንድ ፤ ያወቃት ፤ የደረሰባት ፤ ሴት ፤ ፈት ።

ድርና ፤ ማግ ፤ ቀኝና ፤ ጣራ ፤ ሰውየውና ፤ ሴትየው ፤ ድርና ፤ ማግ ፤ ሹነው ፤ (ተጣምረው ፤ ተዋሰበው) ፤ ተገኙ ።

(ጥሪ) ድሪ ፤ ድሪያ ፤ ቅንጥ ፤ ቅንጦት ፤ የምንዝር ፤ ልፊያ ።

ድራት ፤ መድራት ፤ ለማጣነት ።

ድራት ፤ (ምርዕት) ፤ ሽፍጃ ።

ድራተኛ ፤ ባለድራት ፤ ሻፋዳ ።

መደራት ፤ መተርተር ፤ መዘርጋት ።

መደሪያ ፤ ካብ ፤ ግንብ ።

ተዳራ ፤ (ተማሐዘ) ፤ ተዛና ፤ ተቃባዝ ፤ ተዋዛ ፤ ተጣወተ ፤ ተላፋ ፤ ተዳለቀ ፤ ተዳሰቀ ፤ ጎፍረት ፤ ለጎፍረት ፤ ተገዳለጠ ፤ ተቋላመመ ፤ (ዘፍጃ ፤ ፩) ።

ተዳራ ፤ ድር ፤ ተቀባቢ ።

መዳራት ፤ መዛናት ፤ መቃብጥ ፤ መላፋት ፤ መቋላመም ፤ መቋናጠጥ ።

መዳሪያ ፤ መቃብጣ ፤ መላፊያ ።

መዳሪያ ፤—ገንዘብ ፤—ዳረ ።

መዳሮ ፤ የድር ፤ ስፍራ ፤ ማድሪያ ፤ ከባላ ፤ እስከ ፤ ደንቄ ። (ተረት) ፤ አፍጣኝና ፤ አቅጣኝ ፤ እመዳር ፤ እንገናኝ ።

አዳራ ፤ አዛባ ፤ አላመጠ ።

አዳራ ፤ አቃጠበ ፤ አላፋ ።

አዳራ ፤ አተራተረ ፤ አዘራጋ ፤ ዝሐን ።

አዳሪ ፤ ያዳራ ፤ የሚያዳራ ፤ ድርን ።

አደራር ፤ አለማመጥ ፤ አዘረጋግ ፤ መድራት ፤ ማድራት ።

ደራ ፤ በመርሐ ፤ ቤቴ ፤ ባሻገር ፤ በወንጭት ፤ ዳር ፤ ያለ ፤ አጥር ፤ ዐምባ ፤ (ተራራ) ፤ ያለው ። ደራ ፤ አቅኒው ፤ ነው ።

(ላራ) ደራ ፤ (ጉዣም) ፤ ለቤት ፤ ከዳን ፤ የሚሾን ፤ ዣር ።

ደራ ፤ (ደርዕ) ፤ ጠንካራ ፤ የቄላ ፤ ግራር ፤ ከሰላ ። በሐረርጌ ፤ ሀሎ ፤ ይባላል ፤ ነዋሪ ፤ የማይበላሽ ፤ የማይነቅዝ ፤ ማለት ፤ ነው ።

ዱሪ ፤ ጥቁር ፤ ፈረስ ፤ (ዘካጃ ፤ ፪ ፤ ፮) ። በጋልኛ ፤ ጉራች ፤ ይባላል ። ዱሪና ፤ ዱር ፤ በውስጡ ፤ ምስጢር ፤ አንድ ፤ ናቸው ።

ዱራ ፤ ያቡጀዲ ፤ የሻሽ ፤ የሌላም ፤ ልብስ ፤ መለኪያ ፤ ብረት ፤ የሚትር ፤ እኩሌታ ፤ የከንድ ፤ ልክ ፤ ባረብኛ ፤ ዚራዕ ፤ ይባላል ፤ በገእዝ ፤ መውረቱ ፤ ዘርዕ ፤ ነው ።

ዱራ ፤—ቀድሞ ፤—አካን ።

ዱር ፤ (ዐረ ፤ ዶር) ፤ ከመንደርና ፤ ካምባ ፤ የራቀ ፤ የተለየ ፤ ስፍራ ፤ ጠፍ ፤ መራት ፤ ሲበዛ ፤ ዱሮች ፤ ይላል ። ዐደረ ፤ ብለሽ ፤ ዐዳሪን ፤ ተመልከት ።

ዱር ፤ ደን ፤ ምግ ፤ ጨለማ ።

ዱራም ፤ ዱር ፤ የበዛበት ፤ ደናም ፤ ቀበሌ ፤ ገዳምን ፤ እይ ።

ዱር ፤ ቤቴ ፤ ለውላጅ ፤ ጃኛ ፤ ለፍናጅ ፤ ጃኛ ፤ የባሪያ ፤ ዘር ፤ የማን ፤ ቤቴ ፤ ልጅ ፤ ቤቴ ፤ ዱር ፤ የሾነ ፤ ዱር ፤ ዐዳሪ ።

ዱሮ ፤ ፈት ፤ ቀድሞ ፤ አስቀድሞ ፤ ጥንት ፤ ከንድርን ፤ አስተውል ።

ዱሮ ፤ ዘመን ፤ የዱር ፤ ዘመን ።

ዳር ፤—ግንብ ፤—ደራ ።

ዳረ ፤ (ደሐረ) ፤ ወንድ ፤ ልጁን ፤ ሰረገ ፤ ሞሸረ ፤ ሚስት ፤ አጋባ ፤ ገንብረት ፤ ትዳር ፤ አሲያዘ ። ሴት ፤ ልጁን ፤ ከቤት ፤ አወጣ ፤ ለባል ፤ ሰጠ ፤ (ተረት) ፤ በሰው ፤ ምድር ፤ ልጁን ፤ ትድር ።

ዳረ ፤ (ደጎረ) ፤ መሸራውንና ፤ መሸራዱን ፤ ባረከ ፤ መረቀ ፤ ውለድ ፤ ከበድ ፤ ውለጂ ፤ ከበጃ ፤ አለ ።

ዳሪ (ዶሐሪ፡ ደኃሪ) ፤ የዳሪ፡ የሚድር ፤ ሰራጊ፡ ሞሻሪ ፤ ባራኪ፡ መራቂቱ ፤ መዳር ፤ መሰረግ፡ ማጋባት፡ መሞሸር ፤ መዳሪያ ፤ መሰረጊያ፡ ማጋቢያ፡ ስፍራና፡ ጊዜ ፤ አስዳሪ ፤ አሰረገ፡ ለባል፡ አሰጠ ፤ ተዳሪ ፤ ተሰረገ፡ ሚስት፡ አገባ፡ ተሞሸረ ፤ ተዳሪች ፤ ካባት፡ ከናቷ፡ ቤት፡ ወጣች፡ ለባል፡ ተሰጠች፡ (፩ሳሙ፡ ፲፭፡ ፲፱) ፤ ተዳሪ ፤ የሚዳር፡ የምትዳር ፤ ተሰራጊ ፤ የተዳሪ ፤ የተሰረገ፡ ሚስት፡ ያገባ፡ ጉል ማሳ ፤ ኳለ፡ ብለኸ፡ የተኳለን፡ እይ ፤ ትዳር ፤—ዐዳር ፤—ዐደረ ፤ (ጥዳ) መዳር ፤ መሰረግ፡ ሚስት፡ ማምጣት ፤ ባል፡ ማግባት ፤ መዳሪያ ፤ ልጅ፡ በተዳረ፡ ጊዜ፡ አባት፡ የሚሰጠው፡ ከብት፡ ገንዘብ ፤ ተዳዳሪ ፤ ተሰራሪ ፤ አዳዳሪ ፤ አሰራሪ ፤ ዳር ፤ ዳርቻ ፤ ከውስጥ፡ ከመካከል፡ የራቀ፡ ወሰን፡ ደንበር፡ ወደብ፡ ገደብ፡ እፋፍ፡ ጠረፍ፡ ጠርዝ፡ ጫፍ፡ መጨረሻ፡ (ዘፀ፩፡ ፱፩ ፤ ኢሳ ፲፫፡ ፩) ፤ ዳረገን፡ እይ ፤ ዳር፡ መኻል፡ ይኸናል፡ እንዲሉ ፤ (የውብ፡ ዳር) ፤ የሴት፡ ስም ፤ ዳሮች ፤ ወሰኖች፡ ጠርዞች፡ (ዘፀ፩፡ ፲፱) ፤ ዳር፡ አገር ፤ (ዳራገር) ፤ በዳር፡ ያለ፡ አገር ፤ ዳርም፡ የለሽ ፤ የሴት፡ ስም ፤ ወሰን፡ መጨረሻ፡ የለሽም፡ ማለት፡ ነው ፤ ዳርና፡ ዳር ፤ ጠርዝና፡ ጠርዝ፡ ጫፍና፡ ጫፍ ፤ ከዳር፡ እዳር ፤ የሴት፡ ስም ፤ ከጠረፍ፡ እጠረፍ፡ ማለት፡ ነው ፤ ዳሩ ፤ ዳርቻው ፤ ጫፋ፡ መጨረሻው ፤ ዳሩ፡ አሳት፡ እንዲሉ ፤ ዳሩ ፤ ገሉስ፡ አገባብ ፤ ዳሩ፡ ግን ፤ መጨረሻው፡ ግን፡ አንድ፡ ማለት፡ ነው፡ (ዘፀ፩፡ ፱፩) ፤ ዳግመኛም፡ ነገር፡ ተብሎ፡ ይተረጉማል ፤ ዳሩ ፤ ግን፡ (ኢሳ፱፡ ፭) ፤ ዳሩ፡ እሳት ፤ መኻሉ፡ ገንት ፤ በዙሪያው፡ መስቀል፡ የዘረበት፡ ገዳም ፤ ታላቅ፡ ደብር፡ የከተማ፡ ቤተ፡ ከሲያን፡ (ዘፍ፫፡ ፳፱) ፤ አዳዳር ፤ አሰራሪ ፤ መዳር ፤ ዳራ ፤ (ደኃሪይ) ፤ በተዳማ፡ እንዳር፡ ያለ፡ የኮርቻ፡ ጳለኛ፡ ድጋፍ ፤ ዶሮ ፤ (ጋላ) ፤ ዝንጉርጉር፡ የዳር፡ ድመት፡ ዶሮና፡ ወፍ፡ ዐይጥ፡ የሚበላ ፤ ቁመቱ፡ ፩፡

ከንድ ፤ ከጭራው፡ እስከ፡ ራሱ፡ ፪፡ ከንድ፡ ይኸናል ፤ ባማርኛ፡ አነር፡ ይባላል ፤

ድሪ ፤—ጌጥ ፤—ዶራ ፤

ድሪ፡ ዳዋ ፤ ከሐረርጌ፡ በታች፡ በበረሃ፡ ውስጥ፡ ያለ፡ ከተማ፡ የባቡር፡ ጣቢያ ፤ ድሪ፡ ሚዳ ፤ ዳዋ ፤ መማቻ፡ ማለት፡ ነው ፤ በዙሪያው፡ ያለ፡ ዘላኖች፡ ለመንጋቸው፡ ውሃ፡ ሲያጠጡ፡ ይደቡደቡበት፡ ነበርና ፤ በዚህ፡ ስም፡ ተጠራ፡ ይባላል ፤

ድር ፤—ዝሐ—ዶራ ፤

(ጥር) ድር ፤ (ድራር) ፤ የበዓል፡ ፈተኛ፡ ቀን፡ ጥዜማ ፤ ዳርን፡ እይ ፤

ዶር ፤ ጥሩ፡ ወርቅ ፤

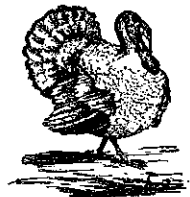
ዶሪ ፤ የሰው፡ ስም ፤ የትግራ፡ ተወላጅ፡ የቅኔ፡ መምር ፤ ወርቃዊ፡ ወርቅማ፡ ማለት፡ ነው ፤ ዶሪ፡ ዶሪ፡ ቅኔ፡ ፈጣሪ፡ እንዳለ፡ ዕብይ፡ ካሳ ፤

ዶሮ፡ (ዎች) ፤ ዶርሆ ፤ ለማ፡ የቤት፡

አሞራ፡ ነጭ፡ ቀይ፡ ጥቁር፡ ወሰራ፡ ገብስማ፡ ዛጉልማ ፤ ተባቱም፡ እንስሱም ፤ አውራጌ ፤ ዐቀረጌ ፤ እይ ፤ (የባል፡ ዶር) ፤ ባለምድር፡ ለመልከኛ፡ ባውዳመት፡ የሚሰጠው፡ ዶር ፤ (የውሃ፡ ዶር) ፤ በባሕር፡ ውስጥ፡ የምትቀመጥ፡ የሰይጣን፡ ዶር ፤ (የሀንድ፡ ዶር) ፤ በፍንጭና፡ በገንቱ፡ ላይ፡ እንጥልጥል፡ ያለው፡ አሞራ፡ ሥጋው፡ ጣፋጭ ፤ (የተመን፡ ተቤሳ፡ ዶር) ፤ ቅሌታም፡ ሰው ፤ (ተረት) ፤ ሰዶ፡ ማሳደድ፡ ቢሻኸ፡ ዶርኸን፡ ለቆች፡ ለውጥ ፤ ዶር፡ ሲሉ፡ ስምታ፡ ሞተች፡ ከጨለ፡ ገብታ ፤

ዶር፡

(የሀንድ፡ ዶር)፡

ዶሮው ፤ ያ፡ ዶር ፤ የርሱ፡ ዶር ፤

ዶሮዋ ፤ ዶሮዬቱ ፤ ያች፡ ዶር ፤

ዶሮዋ ፤ የርሷ፡ ዶር ፤

ዶር ፤ በጋን ፤ ትንሹን፡ ጥቂትን፡ በትልቅ፡ በሰራ፡ ውስጥ፡ መጨመር ፤

ዶር ፤ በሌ ፤ የበሬ፡ በሽታ፡ የሚያፈዝ፡ የሚያደንግዝ ፤ ዶሮውን፡ በራሱ፡ ላይ፡ አዙር፡ ሥጋውን፡ ቀትሎ፡ ከንጆራ፡ ጋራ፡ ቢያበሉት፡ በሬው፡ ስለሚድን፡ በሽታው፡ ዶር፡ በሌ፡ ተባለ ፤

ዶር ፤ ዳቦ ፤ (የዶር፡ ዳቦ) ፤ ከዶር፡ ወጥ፡ ጋራ፡ የተጋገረ፡ ዳቦ ፤

ዶር ፤ ዋጭ ፤ ዶር፡ ነጣቂ፡ አሞራ፡ ጭል፡ ፊትን፡ ገደን፡ ሲላን፡ የመሰለ ፤

ዶር ፤ ፎሻ ፤ ዙዙሉ፡ አለ ፤

ዶሮ ፡ ጨኸት ፤ አኩላ ፡ ሌሊት ።

ዶሮ ፡ ማነቂያ ፤ ባዲስ ፡ አበባ ፡ ዐራዳ ፡
ውስጥ ፡ ያለ ፡ ስፍራ ።

ዶሮ ፡ ማታ ፤ ጧት ፡ ለኮሶ ፡ ጠጪ ፡ የ
ሚነገር ፡ ፈሊጥ ፡ ዘዬ ። ትርጓሜው ፡ ማታ ፡ ዶሮ ፡
ትበላለኸ ፡ ማለት ፡ ነው ። ሆኖ ፡ ሲያውቅ ፡ ዶሮ ፡
ማታ ፡ እንዲሉ ።

ደረብ ፤ ካበ ፡ አነባበረ ፡ በላይ ፡ አደረገ ፤
በልብስ ፡ ላይ ፡ ልብስን ፡ ማን ፡ አለበሰ ፡ ጨመረ ፡
(ሕዝ፤፮ ፡ ፲፰) ።

ደረብ ፤ ደርብ ፡ ደረባ ፡ ድርብ ፡ ሠራ ፤
ዕጥፍ ፡ አደረገ ።

ደረብ ፤ ጓድ ፡ አበጀ ።

ደራቢ ፡ (ዎች) ፤ የደረብ ፡ የሚደርብ ፤
ድርብ ፡ ሠራ ፤ ወይም ፡ ለባሽ ፡ ዐጣፈ ።

ደረብ ፤ ደረባ ፤ (ቢጽ) ፤ ጓድ ፡ ጓደኛ ፡
ባልንጀራ ፡ ወዳጅ ። ባልደረብ ፡ ባልደረባ ፡ ጃን ፡
ደረባ ፡ እንዲሉ ። ባልን ፡ እይ ።

ደረብ ፤ (ትግ) ፤ ሆኖ ፡ ከርሥ ።

ደረቦች ፤ ጓዶች ፡ ባልንጀሮች ።

ደረቤ ፤ በጉዣም ፡ ክፍል ፡ ያለ ፡ አገር ።
ጓዶ ፡ ማለት ፡ ነው ።

ደረባ ፡ (ዎች) ፤ የጉታ ፡ የጉተራ ፡ የድ
ብኝት ፡ የኩቦት ፡ ጣራ ፡ ከነክዳኑ ፤ በጋልኛም ፡
ደባል ፡ ማለት ፡ ነው ።

ደረባ ፡

ደረባ ፡ ቤት ፤ በታችኛው ፡ ወግዳ ፡ ያለ ፡
አገር ። የደረባ ፡ ቤት ፡ ጉዣ ፡ የነበረበት ፡ ማለት ፡
ይመስላል ።

ደረባ ፡ ቤቴ ፤ ጃኛ ፡ ባሪያ ፡ የማን ፡ ቤቴ ፡
ልጅ ፡ ደረባ ፡ ደፍቶ ፡ በጓሮ ፡ የሚያድር ።

ደርብ ፡ (ቦች) ፤ ላይኛ ፡ ቤት ፡ ሰንነት ፡
ፎቅ ፡ በላንቃና ፡ በመረባርብ ፡ በስሚንቶ ፡ የተሠራ ፤
እሳተ ፡ ከል ፡ (ዘፍኝ ፡ ፲፮ ፡ ፩፡፩፡፩ ፡ ፩ ፡ ፩ ፡ ፩) ።

መደረብ ፤ መካብ ፡ ማነባበር ፡ ማጠፍ ።

መደረቢያ ፤ የላይ ፡ ልብስ ፡ ጋቢ ፡ ኩታ ፡
ቡልኮ ፡ በርኖስ ፡ ደበሎ ፡ ብርድ ፡ ልብስ ፡ ካባ ፡
ለምድ ።

መደረቢያ ፤ ድርብ ፡ መሥሪያ ፡ ዐርብ ።

መደረቢያ ፤ ላይኛ ፡ የድንኳን ፡ ጣራ ።

ደራረብ ፤ ካካበ ፡ ጨማመረ ።

መደራረብ ፤ መካካብ ፡ መጨማመር ።

አስደረብ ፤ አስካብ ፤ ድርብ ፡ አሠራ ፡ አስ
ለበሰ ፤ አሳጠፈ ፡ ዕጥፍ ፡ አስደረገ ።

አስደራቢ ፤ ያስደረብ ፡ የሚያስደርብ ።

ማስደረብ ፤ ማስካብ ፡ ማሳጠፍ ።

ተደረብ ፤ ተካብ ፡ ተጨመረ ፡ ተማን ፤ ዐበረ ፡
ገጠመ ፡ እንድ ፡ ኾነ ፡ (፩፡፩፡፩ ፡ ፩ ፡ ፩) ።

ተደረብ ፤ ተዳበለ ፤ የታቦት ።

ተደራቢ ፡ (ዎች) ፤ የሚደረብ ፤ ዐባሪ ፡
ተጨማሪ ።

ድርብ ፤ የተደረብ ፤ ዕጥፍ ፡ የኾነ ፡ ብርድ ፡
ልብስ ፡ (ሩት፤፩ ፡ ፩) ። ሰይጣን ፡ ለወዳጁ ፡ ድርብ ፡
ነው ፡ እንዲሉ ።

ድርብ ፡ (ቦች) ፤ ሰፊ ፡ ጥበብ ፡ ያለው ፡
ዋጋው ፡ ፫፻ ፡ ጥሪ ፡ ብር ፡ የኾነ ፡ ጌጠኛ ፡ የማዕርግ ፡
ልብስ ፡ ዝቅዝቅ ። ድርብ ፡ ተሸለመ ፡ ድርብ ፡
ለበሰ ፤ ድርብ ፡ ሠራ ፡ እንዲሉ ፡ ረገፈ ፡ ብለኸ ፡
መርገፍን ፡ እይ ። (ጥንግ ፡ ድርብ) ፤ ሥራው ፡ እንደ ፡
ጥንግ ፡ ውስብስብ ፡ የኾነ ፡ ማለት ፡ ነው ።

ድርብ ፤ ፪ ፡ ቊፍ ፡ የሚይዝ ፡ ጥርዝኝ ።

ድርብ ፡ ጃኖ ፤ ዳርና ፡ ዳሩ ፡ የድርብ ፡ ጥ
በብ ፡ ያለበት ፡ ጃኖ ።

ድርብ ፡ ዜማ ፤ ንባቡ ፡ አንድ ፡ ሲኾን ፡
ዜማው ፡ ዕጥፍ ፡ የኾነ ።

ድርብ ፡ ጥርስ ፤ በኋላ ፡ የበቀለ ፡ ላይኛ ፡
ጥርስ ።

ድርብ ፡ ታቦት ፤ የዋናው ፡ ታቦት ፡ ኹለ
ተኛ ።

ድርብ ፡ ትርጓሜ ፤ ብዙ ፡ አወራረድ ፡
ያለው ፡ ፍች ።

ተደራረብ ፤ ተነባበረ ፡ ተለባበሰ ፤ ተጣ
ጠፈ ።

ተደራራቢ ፤ የሚደራረብ ፤ ተነባባሪ ።

ድርብርብ ፤ የተደራረብ ፤ ንብብር ፡ ሥራ ።
መደራረብ ፤ መነባበር ፡ መለባበስ ።

አዳረብ ፤ አካካብ ፡ አማመረ ።

አደራረብ ፤ አነባበረ ፡ አለባበሰ ፤ አስተጣ
ጠፈ ።

አደራራቢ ፤ ያደራረብ ፡ የሚያደራርብ ፤ አ
ነባባሪ ።

ማደራረብ ፤ ማነባበር ።

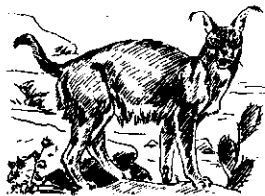
ደርቦ ፤ አነባበሮ ።

ደርቦ ፡ ገዳይ ፤ ባንድ ፡ ጊዜ ፡ ፪ ፡ ጠላት ፡
የገደለ ፡ ዳጃች ፡ ብጡልን ፡ የመሰለ ። ዋንታን ፡ እይ ።

ደርቦት ፤ (ጉዣም) ፤ ፪ ፡ እንስራ ፡ ውሃ ፡
የሚይዝ ፡ ማድጋ ።

አደራረብ ፤ አካባቢ ፤ መደረብ ።
 (ጥባ) ደረባ ፤ (ደርቦየ) ፤ ናደ ፤ አንሸራተተ ፤
 አወረደ ፤ አወደቀ ፤ ወረወረ ።
 አስደረባ ፤ አስናደ ፤ አስወደቀ ።
 ተደረባ ፤ ተናደ ፤ ተንሸራተተ ፤ ወረደ ፤
 ወደቀ ፤ ተወረወረ ፤ ድራፋ ፤ ዐፈፋ ፤ አውጭ ፤ ራሳ
 ውን ፤ ስለ ፤ በላው ፤ መቃብሩ ፤ ተደረባ ፤ እንዲሉ ።
 (ጥደ) መደርባት ፤ መናድ ፤ መውደቅ ፤ መወር
 ወር ። አንደርቢን ፤ እይ ፤ የዚህ ፤ ዘር ፤ ነው ።
 (ደርቦበ) ፤ አንደርቦበ ፤ አረጋ ፤ ድርቦብ ፤
 አደረገ ፤ አጨመተ ።
 እንድርብ ፤ ደርባባ ።
 ማንደርቦብ ፤ ማርጋት ፤ ማጨመት ።
 ማንደርቦቢያ ፤ ድርቦብ ፤ ማድረጊያ ፤ ማ
 ጨመቻ ፤ ቀና ፤ ቅጣት ።
 ተንደርቦበ ፤ ረጋ ፤ ጨመተ ፤ ጭምት ፤ ኾነ ።
 ደርባባ ፤ እንድርብ ፤ የተንደርቦበ ፤ የረጋ ፤
 ጭምት ፤ ዝምተኛ ።
 ደርባባች ፤ ጭምቶች ፤ ዝምተኞች ።
 ድርቦብ ፤ ከዳባ ፤ ሳም ፤ በላይ ፤ ከመንተር
 ፈፍ ፤ በታች ፤ ያለ ፤ ስፍር ፤ ይዘውት ፤ ቢኼዱ ፤
 የማይፈስ ።
 መንደርቦብ ፤ መርጋት ፤ መጨመት ፤ አለ
 መፍሰስ ፤ ቸኩሉ ፤ አለመናገር ።
 መንደርቦቢያ ፤ መርጊያ ፤ መጨመቻ ።
 (ጠረቦበ)ን ፤ እይ ።
 ደርቡሽ ፤ (ሾች) ፤ የነገድ ፤ ስም ፤ የሱ
 ዳን ፤ ሕዝብ ፤ የናባ ፤ ዘር ። ባረብኛም ፤ ደርዊሽ ፤
 ዘላን ፤ ማለት ፤ ነው ። አንዳንድ ፤ ሰዎች ፤ ግን ፤
 የመሕዲ ፤ ወታደር ፤ ስም ፤ ነው ፤ ይላሉ ።
 ደረገ ፤ (ደርጎ ፤ ደረገ) ፤ ገጠመ ፤ አንድ ፤
 ኾነ ፤ በበረ ።
 ደርግ ፤ አንድጋ ፤ አንድነት ፤ ገብረት ፤ ማ
 ገበር ።
 ደርገ ፤ ሙሴ ፤ ዐሥራ ፤ ኹለት ፤ ወይም ፤
 ኻያ ፤ አራት ፤ ማገበረተኞች ፤ ለሙሴ ፤ ለደርገ ፤
 ሙሴ ፤ እንዲሉ ።
 ደርጋንበሳ ፤ (ደርገ ፤ አንበሳ) ፤ እን
 በሳዊ ፤ አንበስማ ፤ አንበሳ ፤ መሳይ ፤ አውራ ፤ ገደለ ፤

አንበሳ ፤ ያለው ፤ የተሰጠው ፤ መጠት ፤ የነብር ።
 ጋላ ፤ በጉዳ ፤ ይለዋል ፤ በጋራ ፤ ጉርፎ ፤ ይገኛል ።
 ዳርጋ ፤ አንበሳ ፤ ቢል ፤ ግን ፤ አንበሳ ፤ ያኸል ፤
 ማለት ፤ ነው ፤ (ትግራኛ) ። ለና ፤ ረ ፤ ተወራራሽ ፤
 ስለ ፤ ኹን ፤ ባላገር ፤ ዳልጋንበሳ ፤ ይላል ።
 አደረገ ፤ (አድረገ ፤ ገብረ ፤ ረሰየ) ፤
 ሠራ ፤ አበጀ ፤ ከወነ ፤ ፈጸመ ፤ (ዘፀ፩ ፤ ፩ ፤ ዮሐ፲፬ ፤
 ፲፬) ። ይህን ፤ ማን ፤ አደረገ ፤ ሌሎች ፤ ሊያደርጉ
 ልኸ፤ የማትወደውን ፤ ለሰው ፤ አታደርግ ። (ግጥም) ፤
 እንዴት ፤ አደርጋለኸ ፤ ብዬ ፤ ሰጪነት ፤ እያደር
 ይቀላል ፤ ዐባይና ፤ ሥንቅ ፤ ባላገር ፤ ግን ፤ አረገ ፤
 ይላል ። (የፈለገውን ፤ አደረገ) ፤ የልቡን ፤ ሠራ ።
 አደረገ ፤ ተመገበ ፤ ተሰባየ ፤ በላ ፤ አኩቴት ፤
 አደረገ ።
 አደረገ ፤ ለወጠ ፤ ሌላ ፤ አስመሰለ ። ው
 ሃን ፤ ወይን ፤ አደረገ ።
 አደረገ ፤ ጉዳ ፤ ከግዜር ፤ ካልኾነ ፤ ሰው ፤
 ምን ፤ ያደርጋል ።
 አደረገ ፤ አስቀመጠ ፤ አኖረ ፤ (፪ዜና ፤ ፴፮ ፤
 ፯) ። ዕቃኸን ፤ እቤት ፤ አድርግ ።
 አደረገ ፤ ፈቱን ፤ አቀና ፤ አመራ ፤ ዐለፈ ።
 አደረገ ፤ መለሰ ፤ (መዝ፩፩ ፤ ፲፮) ። አደ
 ረገ ፤ በላድስ ፤ ቅጽልና ፤ በስም ፤ መጨረሻ ፤ እየገባ ፤
 ይነገራል ። ልብን ፤ ተመልከት ።
 አደረገ ፤ ተካ ፤ ሰጠ ። ወኪል ፤ አደረገ ።
 አድራጊ ፤ ያደረገ ፤ የሚያደርግ ፤ የሚያ
 በጅ ፤ ሠራተኛ ፤ (ዕብ፲፩ ፤ ፲ ፤ ፪ጠ.ጥ ፤ ፪ ፤ ፲፮) ።
 አድራጊ ፤ ፈጣሪ ፤ እንዲሉ ። ሲበሃ ፤ አድራጎች ፤
 ይላል ፤ (መዝ፩ ፤ ፩) ።
 አድራጊ ፤ የገበር ፤ ሳቢ ፤ አንቀጽ ፤ ገደለ ፤
 አረዘመ ። ሠራ ፤ አካል ፤ ገዳይ ። ገደለ ፤ ፩ኛ ፤ ዐ
 ምድ ፤ አረዘመ ፤ ፪ኛ ፤ ዐምድ ፤ ነው ።
 አድርጎ ፤ ሠርቶ ፤ አበጅቶ ፤ ለውጦ ። ባ
 ላገር ፤ ግን ፤ እርጎ ፤ ይላል ። ያረገውን ፤ እርጎ ፤ አበ
 ጀኹ ፤ በላችኹ ፤ ይኸን ፤ ባለጊዜ ፤ ምን ፤ ትሉታላ
 ችኹ ፤ (አዝማሪ) ።
 አድርጎ ፤ እቅንቶ ፤ አምርቶ ፤ ዐልፎ ። ከመ
 ገዝ ፤ በተጉለት ፤ አድርጎ ፤ ወደ ፤ ወግዳ ፤ መጣ ።
 አድራጎት ፤ ማድረግ ፤ (ዘፀ፱ ፤ ፴፩) ። በጎ ፤
 አድራጎት ፤ እንዲሉ ።
 ማድረግ ፤ መሥራት ፤ ማበጀት ፤ መብላት ፤
 መለወጥ ፤ (ዘፀ፱ ፤ ፮ ፤ ፩ኛው ፤ ፳፮ ፤ ፳፭ ፤ ሌር፱፪ ፤
 ፲፱ ፤ ዮሐ፲ ፤ ፳፩) ።
 ማድረጊያ ፤ መሥሪያ ፤ ማበጃ ።
 ማድረጊያ ፤ ደቂቅ ፤ አገባብ ፤ በ ።
 አስደረገ ፤ (አድረገ) ፤ አሠራ ፤ አስበጀ ፤
 አስከወነ ፤ አስፈጸመ ።
 አስደራጊ ፤ ያስደረገ ፤ የሚያስደርግ ፤ የሚ
 ያስበጅ ።

ደርጋንበሳ ፤

አስደራጊ ፤ ፪ኛ ፡ ዐምድ ፤ አስገደለ ፤ አ
 ሠራ ፡ አካል ፤ አስገዳይ ።
 አስደርጎ ፤ አሠርቶ ፡ አስበጅቶ ።
 ማስደረግ ፤ ማሠራት ፡ ማስበጀት ፡ ማስከ
 ወን ።
 ማስደረጊያ ፤ ማሠሪያ ፡ ጊዜ ፡ ስፍራ ፡ መ
 ሣሪያ ።
 ተደረገ ፤ (ተገብረ) ፤ ተሠራ ፡ ተበጀ ፡
 ኾነ ፡ ተከወነ ፡ ተፈጸመ ፡ (ሉቃ፩ ፡ ፲፪) ።
 ተደራጊ ፤ የሚደረግ ፡ የሚሠራ ።
 ተደራጊ ፤ ፫ኛ ፡ ዐምድ ፤ ተሳቢ ፡ አንቀጽ ፤
 ተገደለ ፤ ተሠራ ፡ አካል ፤ ተገዳይ ።
 ተደራጊነት ፤ ተሠራነት ፡ ብጁነት ።
 ተደርጎ ፤ ተሠርቶ ፡ ኹኖ ፤ እንዲህ ፡ ያለ ፡
 ነገር ፡ ተደርጎም ፡ አያውቅ ።
 ድርግ ፤ (ድሩግ) ፤ የተደረገ ፤ ብጁ ።
 መደረግ ፤ መሠራት ፡ መበጀት ፡ መኾን ፡
 መከወን ።
 መደረጊያ ፤ መሠሪያ ፡ መኾኛ ፡ መከወኛ ።
 ተዳረገ ፤ ተሣራ ፡ እከሌና ፡ እከሌ ፡ ክፉ ፡
 ተዳርገዋል ።
 ተዳራጊ ፤ የሚሣራ ።
 መዳረግ ፤ መሣራት ።
 መዳረጊያ ፤ መሣሪያ ።
 ተደራረገ ፤ ተሠራራ ፡ ተበጃጀ ፡ ተኳኳነ ።
 ተደራራጊ ፤ የሚደራረግ ፡ የሚሠራራ ።
 ተደራራጊ ፤ ፪ኛ ፡ ዐምድ ፤ ተሳሳቢ ፡ አን
 ቀጽ ፤ ተጋደለ ፡ ተገዳደለ ፤ የሚደራረግ ፡ ፪ ፡ አካል ፤
 ተጋዳይ ፡ ተገዳዳይ ።
 መደራረግ ፤ መሠራራት ፡ መበጃጀት ፡ መ
 ኳኳን ።
 መደራረጊያ ፤ መሠራሪያ ፡ መኳኳኛ ።
 አዳረገ ፤ ሥራ ፡ አሣራ ፡ አባጀ ።
 አደራረገ ፤ አሠራራ ፡ አበጃጀ ።
 አደራራጊ ፤ ያደራረገ ፡ የሚያደራረግ ፤ አሠ
 ራራ ።
 አደራራጊ ፤ ፪ኛ ፡ ዐምድ ፤ አሳሳቢ ፡ አን
 ቀጽ ፤ አጋደለ ፡ አገዳደለ ። ፪ ፡ አካልን ፡ የሚያጋ
 ድል ፡ ፪ ፡ አካል ፤ አጋዳይ ፡ አገዳዳይ ።
 አደራራጊነት ፤ አሠራራነት ፡ አኳኳኝነት ።
 ማደራረግ ፤ ማሠራራት ፡ ማበጃጀት ።
 ማደራረጊያ ፤ ማሠራሪያ ።
 ድርጊያ ፤ ድርጊት ፤ ሥራ ፡ ብጀታ ፡
 አድራጎት ።
 ድርገት ፤ አንድነት ፡ ማገበር ፡ ሸንጎ ፡ ጉ
 ባሌ ፡ ብዙ ፡ ሕዝብ ፡ ገበያተኛ ፡ ሰርገኛ ፡ ዳለተኛ ፡

ልቅሶኛ ፤ አንድ ፡ መኾን ፡ ግጥሚያ ፤ ቅዳሌው ፡
 ድርገት ፡ ወረደ ፡ እንዲሉ ። ድርገት ፡ የተባሉት ፡
 ፩ቱ ፡ ወይም ፡ ፮ቱ ፡ ልሁካን ፡ ናቸው ።
 አደራረግ ፤ አሠራር ፤ ማድረግ ፡ (፩ነገ ፡
 ፲፮ ፡ ፩ ። መዝገብ ፡ ፲፩) ።
 ዳረገ ፤ (ዳርጎ ፡ ዳረገ ፤ አሥበጠ) ፤
 ድርጎ ፡ ፈቀደ ፡ አዘዘ ፤ ከእከሌ ፡ ተቀበለ ፡ አለ ።
 ዳረገ ፤ ለካ ፡ ሰፈረ ፡ መጠነ ፡ ቄነነ ፤ ሰጠ ።
 ዳራጊ ፤ የዳረገ ፡ የሚዳርግ ፤ ሰጪ ፡ አሰጪ ።
 ዳርጌ ፤ የሰው ፡ ስም ፤ ዳርግ ፡ ወይም ፡ የዳ
 ራጊ ፡ ወገን ፡ ማለት ፡ ነው ።
 ዳርጌ ፤ (ጌ ፡ ዳር) ፤ የዳር ፡ ምድር ፡ ጠ
 ረፍ ። ዳረ ፡ ብለኸ ፤ ዳርን ፡ እይ ።
 (ላዳ) መዳረግ ፤ መፍቀድ ፡ መቄነን ፡ መስጠት ።
 መዳረጊያ ፤ መፍቀጃ ፡ መስጫ ፡ ጊዜና ፡
 ስፍራ ።
 አስዳረገ ፤ አሰጠ ፡ ድርጎን ።
 ተዳረገ ፤ ተፈቀደ ፡ ታዘዘ ።
 ተዳረገ ፤ ተለካ ፡ ተሰፈረ ፡ ተመጠነ ፡ ተቄ
 ነነ ፡ ተሰጠ ፡ ድርጎው ፤ ተቀበለ ፡ ሰውየው ።
 ተዳራጊ ፤ የተዳረገ ፡ የሚዳረግ ፤ ሰው ፡ ወ
 ይም ፡ ድርጎ ።
 ድርጎ ፡ (ዎች) ፤ በርቦ ፡ በመቀነን ፡ የ
 ሚለካ ፡ ንፍር ፤ ከርማን ፡ ጉርሻ ፡ ምግብ ፤ የን
 ጨት ፡ የውሃ ፡ የርድ ፡ የማንኛውም ፡ ጥቅም ፡
 የመጠን ፡ ስጦታ ፡ በዕለትና ፡ በወር ፡ ባመት ፡
 የሚደረግ ።
 ድርጎ ፤ ርቦ ፡ ታናሽ ፡ መሰፈሪያ ። ድርጎ ፡
 እንደድ ፡ እስጥ ፡ እንዳለ ፡ ጉንደራ ፡ ባጤ ፡ ቴዎድ
 ርስ ፡ ጊዜ ፡ ሲወረረድ ።
 ድርጎኛ ፡ (ኞች) ፤ ድርጎ ፡ ተቀባይ ፡ ባለ
 ድርጎ ።
 ዳረጎት ፤ (ሥበጥ) ፤ ከንጀራ ፡ ከዳቦ ፡ ተቄ
 ርሰ ፡ ለሰው ፡ የሚሰጥ ፡ ጉርሻ ፤ የረኛ ፡ መከሠሥ ፡
 ዕንጉቻ ፤ የውሻ ፡ እራት ።
 አደራጎተ ፤ ዳረጎት ፡ ሰጠ ።
 (ጥዳ) መዳረግ ፤ መታዘዝ ፡ መፈቀድ ።
 መዳረጊያ ፤ የማዘዝና ፡ የመቀበያ ፡ ስፍራ ።
 ተደራረገ ፤ ድርጎ ፡ ተሰጣጠ ፡ ተቀባበለ ፡
 ተለዋወጠ ፤ አንተ ፡ ይኸን ፡ ውሰድ ፡ እኔ ፡ ያንን ፡
 እወስዳለኹ ፡ ተባባለ ።
 አደራረገ ፤ ድርጎ ፡ አስተላለፈ ፤ ሰጪና ፡
 ተቀባይን ፡ አገናኘ ፤ አቀባበለ ፡ አሰጣጠ ።
 አደራረግ ፤ ድርጎ ፡ አሰጣጥ ፤ መዳረግ ።
 ደራጎን ፤ የዘንዶ ፡ ስም ፤ በዛፍ ፡ ላይ ፡
 ተጠምጥሞ ፡ የልጃገረድ ፡ ድርጎ ፡ ተቀባይ ፤ እግርና ፡
 ከንፍ ፡ ቀንድ ፡ ያለው ፡ አውሬ ።

ደረገመ ፤ (ረገመ) ፤ በጥፊ ፡ መታ ፡ መረገተ ።

ደረገመ ፤ ዐይንን ፡ መብራትን ፡ አጠፋ ፡ አወደመ ።

ደረገመ ፤ ከንባብ ፡ የሚጣላ ፡ ትርጓሜ ፡ ተናገረ ። (ተረት) ፤ አንቱ ፡ ትተረጉሙ ፤ አንቱ ፡ ትደረገሙ ። ለነውረኛ ፡ መምርም ፡ ይነገራል ።

ደረገመ ፤ አገባ ፡ ጠረቀመ ፡ ዘጋ ።

ደርጋሚ ፤ የደረገመ ፡ የሚደረግም ፤ አጥፊ ። መደርገም ፤ መምታት ፡ መመርገት ፡ ማጥፋት ፡ ማግባት ፡ መጠረቀም ።

መደርገሚያ ፤ መምቻ ፡ ማጥፊያ ፡ ውስጥ ፡ እጅ ፡ ትንፋሽ ።

አስደረገመ ፤ አስመረገተ ፤ አስጠፋ ።

ተደረገመ ፤ ጠፋ ፡ ወደመ ፡ ዐይኑ ፡ መብራቱ ።

ተደረገመ ፤ ገባ ፡ ተጠረቀመ ፡ እሾኹ ።

ድርግም ፤ የተደረገመ ፡ የጠፋ ።

ድርግም ፡ አደረገ ፤ አላወረ ፡ አልጠመ ።

ድርግም ፡ አለ ፤ ዕልም ፡ ጥፋት ፡ አለ ።

ተደራገመ ፤ ጉንጭን ፡ ተማታ ፡ ተጣፋ ።

ደረጀ ፤ (ደረገ) ፤ ደንጊያ ፡ ጠረበ ፡ ደረጃ ፡ ሠራ ፡ አበጀ ፤ ጸፈጸፈ ፡ አነጠፈ ፡ ገጠመ ፡ ደረበ ፡ (አድራጊ) ።

ደረጀ ፤ ተደላደለ ፡ ተመቻቸ ፡ በሀብት ፡ ላይ ፡ ሀብት ፡ ጨመረ ፤ ወገን ፡ አበዛ ፤ ሥር ፡ ሰደደ ፤ ጸና ፡ (ተደራጊ) ። ደረጀ ፡ ያማርኛና ፡ ያረብኛ ፤ ደረገ ፡ የግእዝ ፡ ነው ። ዘገጀን ፡ እይ ።

ደረጃ ፡ (ጀች) ፤ ጸፍጸፍ ፡ ባደባባይ ፡ በሰበሰብ ፡ በቤት ፡ ውስጥ ፡ የተነጠፈ ፡ ጥርብ ፡ ደንጊያ ።

ደረጃ ፤ ዕርክን ፡ መውጣና ፡ መውረጃ ።

ደረጃ ፤ ማዕርግ ፤ የማዕርግ ፡ ስም ።

(ላጁ) ድርጁ ፤ (ድሩግ) ፤ የደረጀ ፤ ጽኑ ። መደርጀት ፤ ደረጃ ፡ መሥራት ፡ ማንጠፍ ፤ መደላደል ፡ መመቻቸት ፡ መጽናት ።

መደርጃ ፤ መጽፍጸፊያ ፤ መመቻቻ ፡ መጽኒያ ።

አደረጀ ፤ አደላደለ ፡ አጸና ፡ አበረታ ፡ አንደ ፡ ደረጃ ።

አደርጁ ፤ ያደረጀ ፡ የሚያደረጅ ፤ አደላዳይ ፡ አጽኒ ።

ማደርጀት ፤ ማደላደል ፡ ማጽናት ፡ ማጠንከር ።

ማደርጃ ፤ ማጽኒያ ፡ ማበርቻ ።

አደራጀ ፤ አዘጋጀ ፡ አቀናበረ ፡ ደገሰ ፡ አሰናዳ ፡ (አድራጊ) ።

አደራጀ ፤ ያደራጀ ፡ የሚያደራጅ ፤ አዘጋጀ ፡ አቀናበረ ፡ ደገሰ ፡ አሰናዳ ።

ማደራጀት ፤ ማዘጋጀት ፡ ማቀናበር ፡ መደገስ ፡ ማሰናዳት ።

ማደራጃ ፤ ማዘጋጃ ፡ ማቀናበሪያ ።

ተደራጀ ፤ ተዘጋጀ ፡ ተቀናበረ ፡ ተደገሰ ፡ ተሰናዳ ፡ (ተደራጊ) ።

(ጥጁ) ድርጁ ፤ የተደራጀ ፤ ዝግጁ ፡ ሰንዱ ።

ድርጅት ፤ ዝግጅት ፡ መደራጀት ።

ድርጅቶች ፤ ዝግጅቶች ።

መደራጀት ፤ መዘጋጀት ፡ መቀናበር ፡ መሰናዳት ።

መደራጃ ፤ መዘጋጃ ፡ መቀናበሪያ ።

ተደራጃጀ ፤ ተዘገጃጀ ፡ ተቀነባበረ ፡ ተሰነዳ ።

መደራጃጀት ፤ መዘገጃጀት ፡ መቀነባበር ።

መደራጃጃ ፤ መዘገጃጃ ፤ መቀነባበሪያ ፡ መሰነዳጃ ።

አደራጃጀ ፤ አዘገጃጀ ፡ አዳገሰ ፡ አቀነባበረ ፡ አሰነዳዳ ።

ማደራጃጀት ፤ ማዘገጃጀት ፡ ማቀነባበር ።

ማደራጃጃ ፤ ማዘገጃጃ ፡ ማዳገሻ ።

አደራጃጀት ፤ አዘገጃጀት ፤ መደርጀት ፤ ማደራጀት ።

ደረደረ ፤ (ትግ ፡ ደርደረ ፤ አነባበረ) ፤ ሰደረ ፡ ኩለኩለ ፡ ደከነ ፡ በተራ ፡ በመደዳ ፡ አስቀመጠ ፤ አነባበረ ፡ ከመረ ።

ደረደረ ፤ አሰለፈ ፡ አቆመ ፡ ገረገረ ።

ደረደረ ፤ በገና ፡ መታ ፡ (፩ነገ ፡ ፩ ፡ ፵) ።

ደረደረ ፤ ዕርቅን ፡ አዘጋጀ ።

ደርዳሪ ፡ (ዎች) ፤ የደረደረ ፡ የሚደረድር ፤ ሰዳሪ ፡ ኩልኳይ ፤ በገና ፡ መቼ ።

ድርድራ ፤ ድርዳሮ ፤ ሰደራ ፡ ኩልኩለ ፡ ግርገራ ።

ድርድራ ፤ የበገና ፡ ምት ።

መደርደር ፤ መሰደር ፡ መኩልኩለ ፤ መምታት ፡ በገናን ።

መደርደሪያ ፤ መሰደሪያ ፡ መኩልኩለያ ፡ መደከኛ ፡ ዐውድማ ፡ አደባባይ ፡ ቂረን ፡ ድሕንጽ ፡ ረከቦት ።

ደራደረ ፤ ኩልኩለ ።

አስደረደረ ፤ አሰደረ ፡ አስኩልኩለ ፡ አሰደከነ ፤ አስገረገረ ።

አስደረደረ ፤ በገና ፡ አስመታ ።

አስደርዳሪ ፤ ያሰደረደረ ፡ የሚያሰደድር ።

ማስደርደር ፤ ማሰደር ፤ ማስኩለኩለ ፤ ማስደከን ።

ማስደርደሪያ ፤ ማሰደሪያ ፤ ማስደከኛ ።

ተደረደረ ፤ ተሰደረ ፤ ተኩለኩለ ፤ ተደከነ ፤ ደንገያው ፤ ነዶው ።

ተደረደረ ፤ ተራ ፤ መታ ፤ ተሰለፈ ፤ ሰጪ ።

ተደረደረ ፤ ተመታ ፤ በገናው ፤ (ሆሴዪ ፤ ፲፩) ።

ተደርዳሪ ፤ የሚደረደር ፤ ተሰዳሪ ፤ ተኩለኳይ ።

ተደርዳሪ ፤ የተንቤን ፤ ሽብሽቦ ፤ በዝናር ፤ ላይ ፤ የተሰፋ ፤ የተይት ፤ ቤት ።

ድርድር ፤ (ሮች) ፤ የተደረደረ ፤ የመደብር ፤ ዕቃ ፤ ስድር ፤ ዙልዙል ፤ (ዪን ፤ ፲፱ ፤ ፳፩ ፤ መዘጋጀት ፤ ፩ ፤ ምሳጽ፤ ፳) ።

ተደራደረ ፤ ተሳደረ ፤ ተኩለኩለ ።

ተደራደረ ፤ ተሰማማ ፤ ተዋዋለ ፤ ለመታረቅ ።

ድርድር ፤ የዕርቅ ፤ ውል ፤ ስምም ፤ ሽብተኛው ፤ ድ ፤ ይጠብቃል ።

መደራደር ፤ መሳደር ፤ መሰማማት ፤ መዋዋል ።

አደራደረ ፤ አሳደረ ፤ አኩለኩለ ።

አደራደረ ፤ አሰማማ ፤ አዋዋለ ።

አደራዳሪ ፤ ያደራደረ ፤ የሚያደራድር ፤ የድርዳሪ ፤ ረዳት ።

ማደራደር ፤ ማኩለኩለ ፤ ማሰማማት ፤ ማዋዋል ።

አንደረደረ ፤ ቀልቀል ፤ አርጠ ።

አንደርዳሪ ፤ ያንደረደረ ፤ የሚንደረድር ።

አንደርዶ ፤ አጉንብሰው ፤ በተደረዱ ፤ ልጃገረዶች ፤ ላይ ፤ ተንደርድርና ፤ ዘሎ ፤ መውጣት ፤ የዝላይ ፤ ጨዋታ ።

ማንደርደር ፤ ቀልቀል ፤ ማርጥ ።

ማንደርደሪያ ፤ ስፍራና ፤ ጊዜ ።

ተንደረደረ ፤ ከላይ ፤ ወደ ፤ ታች ፤ ርጠ ፤ ፈጠነ ፤ መጣ ፤ ሽደ ።

ተንደርዳሪ ፤ የተንደረደረ ፤ የሚንደረደር ፤ ቀልቀል ፤ ሯጭ ።

መንደርደር ፤ መርጥ ፤ መፍጠን ።

መንደርደሪያ ፤ ተረተር ፤ ተዳፋት ፤ ቀልቀለት ።

መንደርደሪያ ፤ የዘላለማዊ ፤ የዋዜማ ፤ የሥላሴ ፤ የዘይአዜ ፤ ቅኔ ፤ ፪ኛ ፤ ቤት ፤ የመወድስ ፤ ፫ኛ ፤ የገለዝ ፤ ዕጣን ፤ ሞገር ፤ ፪ኛ ፤ የዕዝል ፤ ዕጣን ፤ ሞገር ፤ ፪ኛ ፤ ቤት ፤ መንደርደሪያ ፤ ያሠኘው ፤ የዜማው ፤ ፍጥነትና ፤ ቅልጥፍና ፤ ነው ።

አደራደር ፤ አሰዳደር ፤ መደርደር ። በጋልኛ ፤ ጉልማሳን ፤ ደርደራ ፤ ማለት ፤ ከዚህ ፤ የወጣ ፤ ነው ።

ደረዘ ፤ (ጠረዘ ፤ ደረተ) ፤ ክርን ፤ ዐጥፎ ፤ መልሶ ፤ ልብሰን ፤ ጠቀመ ፤ ስፈትን ፤ ለጉመ ፤ በ፪ ፤ መርፌ ፤ መጣሚያ ፤ ሰፋ ። በትግሪኛ ፤ ግን ፤ ደረዘ ፤ ገላን ፤ ዐሽ ፤ ማለት ፤ ነው ፤ ምስጢሩ ፤ መመላለስን ፤ ያሳያል ።

ደራሽ ፤ (ገራሽ) ፤ የደረዘ ፤ የሚደርዘ ፤ በመኪና ፤ ሰፊ ።

ደርዘ ፤ (ዘች) ፤ የሱሪ ፤ የአጃ ፤ ጠባብ ፤ የጥብቆ ፤ የሽብሽቦ ፤ የመጣሚያ ፤ የበቅሎ ፤ ዕቃ ፤ ስፈት ፤ በእጅ ፤ ወይም ፤ በመኪና ፤ የተሰፋ ፤ የቀና ፤ የጉርዘን ፤ የንቅብ ፤ ያገልግል ፤ የመሰብ ፤ ልጉማት ።

ደርዘኛ ፤ (ኞች) ፤ ነገር ፤ ዐዋቂ ፤ ሰው ፤ ቋጣሪ ፤ ውለኛ ።

ደርዘ ፤ ውግ ፤ ዕጥፍ ፤ ስፈት ።

መደረዘ ፤ ደርዘ ፤ መስፋት ፤ መጥቀም ፤ መለጉም ።

መደረገህ ፤ መርፌ ፤ መኪና ፤ ክር ፤ ሢር ፤ የስንደዶ ፤ ገመድ ።

አስደረዘ ፤ ደርዘ ፤ አሰፋ ፤ አስደረገ ፤ አስለጉመ ።

ማስደረዘ ፤ ደርዘ ፤ ማሰፋት ፤ ማስደረግ ፤

ተደረዘ ፤ ደርዘ ፤ ሽፍ ፤ ተሰፋ ፤ ተለጉመ ።

ድርዘ ፤ የተደረዘ ፤ የተለጉመ ፤ ልጉም ።

አዳረዘ ፤ አሳፋ ፤ አጣቀመ ፤ አላጉመ ።

አደራረዘ ፤ አሰፋፋ ፤ አጠቃቀመ ።

አደራረዘ ፤ አለጓጉም ፤ መደረዘ ።

ደርዘን ፤ የዘርዘር ፤ ወይም ፤ የተቅል ፤ ዕቃ ፤ ስም ፤ ፲፪ ፤ ማለት ፤ ነው ፤ ደርዘን ፤ የፈረንጅ ፤ ቋንቋ ፤ ሲሽን ፤ ባማርኛም ፤ ስለ ፤ ተለመደ ፤ ተጻፈ ።

ደርዘ ፤ (ዎች) ፤ የነገድና ፤ ያገር ፤ ስም ፤ በጋላ ፤ ቤት ፤ በወላጥ ፤ አጠገብ ፤ ያለ ፤ አገር ፤ ወይም ፤ ሸማኔ ፤ አዝብ ።

ደረጠ ፤ (ትግ ፤ ደረጸ) ፤ ተልዓን ፤ ዐሽ ፤ መታ ፤ ሊጥ ፤ አደረገ ።

ደረጠ ፤ በጠበጠ ፤ አወከ ፤ ነቀነቀ ፤ አገርን ፤ ሰውነትን ፤ ናጠን ፤ እይ ።

ደራጭ ፤ የደረጠ ፤ የሚደርጥ ፤ ዐሺ ፤ በጥባጭ ፤ ነቅናቂ ።

ደረጣ ፤ ብጥበጣ ፤ ዑከት ።

መድረጥ ፤ ማሸት ፤ መምታት ፤ መበጥበጥ ፤ ማወከ ፤ መነቅነቅ ።

መድረጫ ፤ ማሻ ፤ መበጥበጫ ፤ ጣባ ፤ ገበቱ ።

አስደረጠ ፤ አሳሸ ፤ አስመታ ።

አስደረጠ ፤ አስበጠጠ ፡ አላወከ ፡ አስ
ነቀነቀ ።

ማስደረጥ ፤ ማሳሸት ፡ ማስመታት ።

ተደረጠ ፤ ታሸ ፡ ተመታ ።

ተደረጠ ፤ ተበጠጠ ፡ ታወከ ፡ ተነቀ
ነቀ ።

ድርጥ ፤ የተደረጠ ፡ የታሸ ፡ የተልባ ፡ ሊጥ ።
የማር ፡ ብጥብጥ ፡ የተልባ ፡ ድርጥ ፡ እንዲሉ ።

መደረጥ ፤ መታሸት ፡ መበጥበጥ ፡ መታ
ወከ ፡ መነቅነቅ ።

መደረጫ ፤ መታወኪያ ፡ መነቅነቂያ ።

አደራረጥ ፤ አስተሻሸት ፤ መድረጥ ።

ድርጭት ፡ (ቶች) ፤ ከርግብ ፡ የሚያንስ ፡
ወፍ ፡ ሥጋው ፡ ንብብር ፡ ድርብርብ ፡ የሽን ፡ ተባ
ቱም ፡ እንስቱም ፡ ድርጭት ፡ ይባላል ፡ (ዘፀ፲፮ ፡
፲፫ ። መዝ፻፳ ፡ ፱) ። የግእዝ ፡ ስሙ ፡ ድርንቅ ፡
ፍርፍርት ፡ ነው ።

ድርጭቶች ፡

ድርጭቱ ፤ ያ ፡ ድርጭት ፤ የርሱ ፡ ድር
ጭት ።

ድርጭቷ ፤ ያች ፡ ድርጭት ፤ የርሷ ፡ ድ
ርጭት ።

ድሪያ ፤ — መቃብጥ ፤ — ደራ ።

ደረከ ፤ ጠፍ ፡ ጥኑ ፡ ሽን ፡ (ግእዝ) ።

ምድራክ ፡ ሽ ፤ (መድረክ) ፤ በራፍ ፡
የደንፍ ፡ አጠገብ ፡ ግእዝ ፡ ግን ፡ መድረክ ፡ የሚ
ለው ፡ ታሕታይ ፡ ጉበን ፡ ወይም ፡ ደፍ ፡ ነው ፡
(ኢሳ፲፭ ፡ ፩ ። ዓጥ፱ ፡ ፩) ።

(ደረከክ) ፤ አንደረከክ ፤ አበለለ ፤ አላ
ጠረ ፡ ዐጪር ፡ አደረገ ፤ አወፈረ ።

አንደረከክ ፤ አመረተ ፡ አንገለጠጠ ። በተ
ደራጊነትም ፡ ይፈታል ።

እንድርክ ፤ የበለለ ፤ ዐጪር ።

ማንደርከክ ፤ ማብለል ፡ ማሳጠር ።

ተንደረከክ ፤ በለለ ፤ መረተ ፡ ተንገለጠጠ ፡
ፍሬው ፡ ፍሙ ።

ተንደረከክ ፤ ዐጠረ ፡ ዐጪር ፡ ሽን ፡ ሰጪ ።

ደረከክ ፤ ደርከካ ፤ የተንደረከክ ፡ ያጠረ ፡
ዐጪር ፡ የሽን ፤ ወፍራም ።

ደርከክ ፤ ደርከክ ፡ አለ ፤ የውፍረትና ፡
የድንክ ፡ አካሄድ ፡ ሄደ ።

መንደርከክ ፤ መብለል ፡ መምረት ፡ ማ
ጠር ፡ መወፈር ።

መንደርከኪያ ፤ አዝመራ ፡ ምድጃ ፡ ተፈ
ጥር ።

(ደረመ) ፤ አድረመረመ ፤ አጥረመረመ ፡
አቶመቶመ ።

ማድረምረም ፤ ማጥረምረም ፡ ማቶም
ቶም ።

ተድረመረመ ፤ ተጥረመረመ ።

ተድረምራሚ ፤ የሚድረመረም ፤ ተጥረ
ምራሚ ።

መድረምረም ፤ መጥረምረም ።

መድረምረሚያ ፤ መጥረምረሚያ ።

ድሪም ፤ (ድርህም) ፤ የፋርስ ፡ ገንዘብ ፡
ስም ፤ ፪ ፡ ቀመት ፡ ፩ ፡ ድሪም ፡ ነው ። ሚዛኑም ፡
ገንዘቡም ፡ ድሪም ፡ ይባላል ። ሲበዛ ፡ ድሪሞች ፡
ያሠኛል ።

(ጥማ) ድራማ ፡ (ሞች) ፤ ያገዳ ፡ ራስ ፡ የጭን
ዞር ፡ ከምር ፡ ታላቅ ፡ ከፍተኛ ፡ ልዑል ፤ ዘራማ ፡
ራማዊ ፡ ማለት ፡ ነው ።

ድርምቢት ፤ (ደረብ) ፤ ግድ ፡ ድርብርብ ፡
ሥጋ ፡ ም ፡ ሲቀር ፡ ድርቢት ፡ የተደረበች ፡ ማለት ፡
ይኾናል ።

ድርምቢታም ፤ ግዳም ፡ ወፍራም ።

ደረመን ፤ (ድራም) ፤ ዕክክ ፡ ፎክት ፡ ፈረ
ሳቢት ።

ደረመናም ፤ ዕክካም ፡ ፎክታም ።

ደረሞኝ ፤ እንቅልፋም ፡ ጋኔን ፡ የሚያሳክክ ።

ደረመስ ፤ (ደረሰመ) ፤ ደረባ ፡ ወደ ፡
ታች ፡ አፈረሰ ፡ ናደ ፡ አወደቀ ፡ አሠረገ ፤ የመሬት ፡
የመቃብር ።

መደርመስ ፤ መደርባት ፡ ማፍረስ ፡ መናድ ።

አስደረመስ ፤ አስደረባ ፡ አስፈረሰ ፡ አስናደ ።

ተደረመስ ፤ ተደረባ ፡ ፈረሰ ፡ ተናደ ፡
ወደቀ ፡ ሠረገ ።

ድርምስ ፤ የተደረመስ ፤ ውድቅ ።

ድርምስ ፡ አለ ፤ ተደረመስ ፤ ፍርስ ፡ አለ ።

ደረነቀ ፤ ዐመቀ ፡ ተማነ ፡ ረጠጠ ፤ የስ
ፍር ፤ ጠረነቀን ፡ እይ ።

ደርናቂ ፤ የደረነቀ ፡ የሚደረንቅ ፤ ዐማቂ ፡
ረጣጭ ።

አስደረነቀ ፤ አሳመቀ ፡ አስረጠጠ ።

ተደረነቀ ፤ ታመቀ ፡ ተረጠጠ ።

ድርንቅ ፤ የተደረነቀ ፡ የታመቀ ፡ የተረ
ጠጠ ፤ ዕምቅ ፡ ርጥጥ ።

ደርንቅ ፤ ድርጭት ፡ (ግእዝ) ።
ደረፎ ፤ (ዘረፍኦ) ፤ በጉላ ፡ ክፍል ፡ ያለ ፡
ተራራ ።
ደረፎጨ ፤ ተኩስተረ ፡ ተሰበሰበ ።
ድርፉጭ ፤ የተሰበሰበ ፡ የተቀመጠ ፤ ስብ
ስብ ፡ ቅምጥ ።
ድርፉጭ ፡ አለ ፤ ሰውነቱን ፡ ሰበሰቦ ፡
ተቀመጠ ፤ ቀጭ ፡ አለ ።
ደርፋጫ ፤ ዙሰትር ፡ ዐጪር ፡ ሽከና ፡
አንኮላ ።
ደረቀ ፤ (ደረከ) ፤ ከሌለ ፡ ከቸለ ፡ ከቸረ ፡
ከቸቸ ፡ ከሸለለ ፡ ከረረ ፤ ርጥበት ፡ ዐጣ ፡ ከልም
ላሚ ፡ ራቀ ፡ (ኢላፃ፩ ፡ ፲፮) ። ነጠፈን ፡ ደምን ፡
እይ ።
ደረቀ ፤ ጨከነ ፡ ጨካኝ ፡ ሹነ ።
ደረቀች ፤ ከሳች ፡ ኩስመነች ። ሚስትን ፡
ደረቀች ፡ ብሉ ፡ መፍታት ፡ አይገባም ።
ደራቂ ፤ የሚደርቅ ።
ደረቅ ፤ (ድሩክ) ፤ የደረቀ ፤ ከቸ ፡ ከቸሌ ፡
ከራራ ፡ ውሃ ፡ ያልነካው ፡ ነገር ። ልብንና ፡ ቀልብን ፡
ተመልከት ።
ደረቅ ፤ ምድር ፡ መሬት ፡ (ዘፍ፩ ፡ ፱ ፡ ፲) ።
ደረቅ ፡ እንጀራ ፤ መባያ ፡ የሌለው ፤
አለወጥ ።
ደረቅ ፡ ግንባር ፤ ጌታችን ፡ በምራቁ ፡
ጭቃ ፡ አላቀጠ ፡ ዐይን ፡ ያረካበት ፡ (ዮሐ፱ ፡ ፮ ፡ ፯) ።
ደረቅ ፡ ወዝ ፤ ሸቀን ፡ ፎረፎር ።
ደረቅ ፡ ጠጅ ፤ የተጣራ ፡ ሲጠጡት ፡ የ
ሚያስከር ፡ የቁየ ፡ የኖረ ፡ የከረረ ፡ የወጣለት ፡ አ
ንዱ ፡ በታኝ ።
ደረቅ ፡ ጥይት ፤ ተባ ፡ ከልሰ ፡ ያይደለ ።
ደረቅ ፡ ጦር ፤ መሣሪያ ፡ ያሊያዝ ፡ ሰው ፤
ወረጋ ፡ ባዶ ፡ እጅ ፤ ወግቶ ፡ ደም ፡ የማያወጣ ፡
ግለት ፡ ነው ። እከሌ ፡ ደረቅ ፡ ጦሩን ፡ መጣ ፡
እንዲሉ ።
ደረቅ ፡ ምድር ፤ የብስ፤ውሃ ፡ የሌለባት ፡
ዝናም ፡ ያልጣለባት ።
ደረቅ ፡ ምች ፤ ደም ፡ የሚያስተፋ ፡ ምታት ፡
በሽታ ።
ደረቅ ፡ ዕንጨት ፤ ቅጠል ፡ ልምላሚ ፡
የሌለው ፡ የቆመ ፡ ወይም ፡ የወደቀ ።
ደረቅ ፡ ሴት ፤ ንፋግ ፡ ሥሥታም ፡ ጨ
ካች ፡ እጁን ፡ ቢሏት ፡ የማይወድቃት ፡ ጠብ ፡ የ
ግይላት ፤ ቀጪን ፡ የከሳች ፡ ተብሎም ፡ ይተረጉ
ግል ።
ደረቅ ፡ ትንቢት ፤ ሰውር ፡ ያይደለ ፡ ን
ግር ፡ ግልጥ ፤ ዕርገተ ፡ ኢሳይያስ ፡ ራእየ ፡ ኤልያስ ፡
ተረፈ ፡ ኤርምያስ ።

ደረቅነት ፤ ደረቅ ፡ መሽን ፡ ጨካኝነት ።
ደረቅያ ፤ ኩቸር ፡ እንኩርኩሪት ፡ የመ
ነኩሌ ፡ መኖ ።
ደራቃ ፤ ደራቀቶች ፤ ከሲታ ፡ ጣጋ ፡
ጠሻጋ ፡ ቋንጣ ፡ ብረ ፡ ሸሽ ።
ድርቅ ፤ በጋ ፡ በና ፡ ዝናም ፡ የጠፋበት ፡
የታጣበት ፡ ዘመን ። (ተረት) ፤ ቅቤ ፡ መሳኝ ፡ ድርቅ ፡
ያወራል ።
ድርቅ ፤ በረሀ ፡ ምድረ ፡ በዳ ፡ (መዝ፳፫ ፡ ፩) ።
ድርቅ ፡ አለ ፤ ደረቀ ፤ ከሸለለ ፡ አለ ።
ድርቅ ፡ ሐዋርያት ፤ ሐምሌ ፡ ፪ኛና ፡
፫ኛ ፡ ፬ኛ ፡ ፭ኛ ፡ ቀን ፡ ዝናም ፡ ተግ ፡ የሚልበት ፡
ፀሐይ ፡ የሚታይበት ፡ የሐዋርያት ፡ በዓል ።
ድርቅና ፤ ደረቅነት ፤ ጭከና ።
ድርቁ ፤ (ዎች) ፤ ያልተሸመጠጠ ፡ ያል
ተሸለመ ፡ ዐረብ ፡ ያለበሰ ፡ የጉራጌ ፡ መከተቻ ፡
በንጫት ፡ ላይ ፡ ተሰፍቶ ፡ የደረቀ ፤ ከተጌጠ ፡ በኋላ ፡
ግን ፡ አፎት ፡ ሰገባ ፡ ይባላል ።
ድርቁ ፤ (ትግ) ፤ ድርቆች ፡ የከብት ፡ መኖ ፡
(ኢላ፩ ፡ ፳፪ ። ሆሴ፲፩ ፡ ፬) ።
ድርቆሽ ፤ ደረቅ ፡ ግር ፤ የተወቀጠ ፡ ኩ
ቸር ።
ደረቆት ፤ ተቀቅሉ ፡ የደረቀ ፡ የጠላ ፡ ን
ፍር ።
ድርቀት ፤ መድረቅ ፡ ደረቅነት ፡ የሆድ ፡
በሽታ ፡ ዐይን ፡ ምድርን ፡ እንደ ፡ በጠጥ ፡ የሚያደ
ርግ ።
መድረቅ ፤ መከለል ፡ መከሸለል ፡ መከረር ፡
ከው ፡ ግለት ፡ (ኤር፱ ፡ ፴፰) ።
መድረቂያ ፤ ሙቀት ፡ ፀሐይ ፡ ነፋስ ፡
ብርድ ፤ ደረቅ ፡ መሸኛ ።
አደረቀ ፤ ደረቅ ፡ አደረገ ፡ አከለለ ፡ አከ
ቸለ ፡ አከረረ ።
አደረቀ ፤ አጨከነ ፡ ልብን ፡ አጠና ።
አደረቀ ፤ ነዝነዝ ፡ ነተረከ ፡ ጨቀጨቀ ።
አደረቀ ፤ መታ ፡ ደብቀ ። (ተረት) ፤ የሌባ ፡
ዐይን ፡ ደረቅ ፡ መልሶ ፡ ልብ ፡ ያደርቅ ።
አድራቂ ፤ ያደረቀ ፡ የሚያደርቅ ። (ተረት) ፤
ከተሻጋች ፡ ታራቂ ፤ ካጣቢ ፡ አድራቂ ።
አድርቅ ፤ ዝጊ ፡ ከግሁ ፤ ነዝናዛ ፡ ጨቅ
ጫቃ ፡ ነገረኛ ። ልብ ፡ አድርቅ ፡ እንባ ፡ አድርቅ ፡
ቅቤ ፡ አድርቅ ፡ እንዲሉ ። ልብን ፡ ነባን ፡ ቀባን ፡
እይ ።
ማድረቅ ፤ ግክለል ፡ ግክሸለል ፡ ግክ
ረር ።
ማድረቂያ ፤ ጊዜ ፡ (ካውያ) ፡ መተኮሻ ፡
መድኀኒት ።
አደራረቀ ፤ መላልሶ ፡ አደረቀ ።

አስደረቀ ፤ ፀሐይና ፤ እሳት ፤ አስመታ ፤ ደረቅ ፤ አስደረገ ፤

ተዳረቀ ፤ ደረቅ ፤ ተኳኳን ፤

ተዳረቀ ፤ ተነዛነዝ ፤ ተጨቃጨቀ ፤

መዳረቅ ፤ መነዛነዝ ፤ መጨቃጨቅ ፤

መዳረቂያ ፤ ጭቅጭቅ ፤ ገዝገዝ ፤ መነዛነዝ ፤

አዳረቀ ፤ ደረቅ ፤ አዳረገ ፤

አዳረቀ ፤ እነዛነዝ ፤ አጨቃጨቀ ፤

አዳራቂ ፤ ያዳረቀ ፤ የሚያዳርቅ ፤ እነዛነዝ ፤

ማዳረቅ ፤ ግንዛነዝ ፤ ግጨቃጨቅ ፤

አይደርቁ ፤ የበጋ ፤ ጉመን ፤ አባጃኸኝ ፤

አድረቀረቀ ፤ እንደ ፤ መብረቅ ፤ አጮኸ ፤

አስጮኸ ፤

ማድረቅረቅ ፤ ግጮኸ ፤ ግስጮኸ ፤

ማድረቅረቂያ ፤ ግጮኸያ ፤ ግስጮኸያ ፤

ተድረቀረቀ ፤ መብረቅኛ ፤ ጮኸ ፤

መድረቅረቅ ፤ በገይል ፤ ጮኸ ፤

መድረቅረቂያ ፤ መጮኸያ ፤ አፍ ፤ ጉረሮ ፤

አደራረቅ ፤ አከቻቸል ፤ መድረቅ ፤

ድራር ፤ (ደሪር ፤ ደረ) ፤ መደንን ፤ የሬሳ ፤ ቤት ፤ የመሬት ፤ ቅርጽ ፤ በግእዝ ፤ ግን ፤ እራት ፤ ግለት ፤ ነው ፤ ይኸውም ፤ ጃች ፤ የመቃብር ፤ እራት ፤ መኾንን ፤ ያሳያል ፤

ድራር ፤ ዐቃፊ ፤ ሥሥ ፤ ደንጊያ ፤ በድራር ፤ ዙሪያ ፤ ተደርድሮ ፤ የሚቆም ፤ የሬሳ ፤ ሣጥን ፤ (ደረረ) ፤ ፀረረ) ፤ አስደረረ ፤ እኩራ ፤ አስመካ ፤ አስቂጣ ፤ አስኩረፊ ፤

ተደረረ ፤ ኩራ ፤ ተመካ ፤ ተቂጣ ፤ እኩረፊ ፤

ተደራሪ ፤ የሚደረር ፤ ትምክተኛ ፤ ሰራገን ፤ እይ ፤

ዱርር ፤ የተደረረ ፤ ዙፋ ፤ ቀጡ ፤

መደረር ፤ መቂጣት ፤ ግኩረፍ ፤

መደረሪያ ፤ መቂጣ ፤ ግኩረፊያ ፤

ደራሪ ፤ የሸቱ ፤ ዕንጨት ፤ ስም ፤

ደራር ፤ ግሽላ ፤ የግሽላ ፤ ስም ፤

ደረሰ ፤ (ደሪስ ፤ ደረሰ ፤ በጽሐ ፤ ለጸቀ ፤ ትግ ፤ ሐባ ፤ ደርሰ ፤ ተቀኘ) ፤

ዐጉልና ፤ ገቢር ፤ አደገ ፤ ጉለመሰ ፤ በቃ ፤ አከለ ፤ ልጅ ፤ ደረሰ ፤ ቤት ፤ ፈረሰ ፤ ለፈረሰ ፤ ደረሰ ፤ (የልቡ ፤ ደረሰ) ፤ እንዳሰበው ፤ ተደረገ ፤ ተከናወነ ፤

ደረሰ ፤ ሴት ፤ ዐወቀ ፤ ነዛ ፤

ደረሰ ፤ ሽደ ፤ መጣ ፤ ተመለሰ ፤ ቀረበ ፤ ከተፍ ፤ አለ ፤ ተጠጋ ፤ ገባ ፤ እቤተ ፤ ከሲያን ፤ ደርሼ ፤ መጣኹ ፤ ያበደርኩት ፤ ገንዘብ ፤ ደረሰኝ ፤ (መጣልኝ ፤ ገባልኝ) ፤ ግለት ፤ ነው ፤

ደረሰ ፤ መላ ፤ ተጨረሰ ፤ ተፈጸመ ፤ (መዝግቧ ፤ ፲፮) ፤ ግግሬ ፤ ደረሰ ፤ የፈሩት ፤ ይደርሳል ፤ (ይፈጸማል) ፤ የጠሉት ፤ ይወርሳል ፤

ደረሰ ፤ ድርሰት ፤ ተናገረ ፤ ቅኔ ፤ ተቀኘ ፤

ደረሰ ፤ (ዐረ) ፤ ተግረ ፤ ትምርት ፤ አጠና ፤ እነበበ ፤ ሌሎች ፤ የጽፉትን ፤ የደረሱትን ፤

ደራሽ ፤ (ደራሲ ፤ በጸሐፊ) ፤ የደረሰ ፤ የሚደርስ ፤ መጪ ፤ እንደ ፤ እንግዳ ፤ ደራሽ ፤ እንደ ፤ ውሃ ፤ ፈሳሽ ፤ ባለቅኔ ፤ መምር ፤ ሊቅ ፤

ደራሾች ፤ (ደራስያን) ፤ የቅኔ ፤ መምርች ፤ ሊቃውንት ፤

ደራሱ ፤ ጮሌ ፤ ፈረሰ ፤ ቶሎ ፤ የሚደርስ ፤ ባልን ፤ ተመልከት ፤

ድርሽ ፤ ዝር ፤ ትርው ፤ እዚህ ፤ ስፍራ ፤ ዳግመኛ ፤ ድርሽ ፤ አትበል ፤

ደረሳ ፤ መድረስ ፤ ድርሰት ፤

ድርስ ፤ (ሶች) ፤ ለግርዝ ፤ የደረሰች ፤ ጊደር ፤ ረባ ፤ እራት ፤ ሸረፍ ፤ ከብት ፤

ድርስ ፤ ርጉዝ ፤ ለትወልድ ፤ የቀረበች ፤ ከበድ ፤ ላም ፤ ርግዝናዋ ፤ ከጅ ፤ ወር ፤ በላይ ፤ የኮነ ፤ ወይም ፤ ወረ ፤ ግቡ ፤

ድርስ ፤ ርግጥ ፤ እውነት ፤ ጭራሽ ፤

ድርሱ ፤ ተገኘ ፤ ርግጡ ፤ ታወቀ ፤ እውነቱ ፤ ተረዳ ፤ ተገለጠ ፤

ድርስ ፤ የዜማ ፤ ምልክት ፤ (ርስ) ፤ በዚማ ፤ መጽሐፍ ፤ ተጽፎ ፤ የሚገኝ ፤

ድርስ ፤ የዛፍ ፤ ስም ፤ በሉጥ ፤

ድርሻ ፤ ከፍል ፤ ዕድል ፤ ፈንታ ፤ ዕጣ ፤ የቦታ ፤ የርስት ፤ የገንዘብ ፤ የከብት ፤ የግንኛውም ፤ ነገር ፤ (መከፈ ፤ ፪ ፤ ፫) ፤ ፈረንጆች ፤ አክሲዮን ፤ ይሉታል ፤

ድራሽ ፤ አሠር ፤ ፍለጋ ፤ ድምጥጥጥ ፤ ጭገሬታ ፤ ድራሹ ፤ ጠፋ ፤ እንዲሉ ፤

ድራሽ ፤ አምላክ ፤ የአምላክ ፤ ምልክት ፤ ወይም ፤ አምላክ ፤ የደረሰበት ፤ ተገለጠ ፤ የታየበት ፤ ቤተ ፤ አብርሃም ፤ ደብተራ ፤ እራት ፤

ድራሽ ፤ አምላኩ ፤ ጠፋ ፤ በሴዶ ቅያስ ፤ ጊዜ ፤ ቤተ ፤ መቅደስ ፤ ተቃጠለ ፤ (፪ዚና ፤ ፴፮ ፤ ፲፱) ፤ በቄስጠንጢኖስ ፤ ዘመን ፤ ያረመኔው ፤ ቤተ ፤ ጣዖት ፤ ፈረሰ ፤ ተደመሰሰ ፤

ድረሰ ፤ ትእዛዝ ፤ አንቀጽ ፤ ፡ ፡ ቅረብ ፤ ግባ ፤

ድረሰ ፤ ጎቃ ፤ ተነጣ ፤ ብድግ ፤ በል ፤ ድረሰ ፤ እንዲል ፤ ሌባሻይ ፤

ደረሰ ፤ (እስከ) ፤ ደቂቅ ፡ አገባብ ፤
 እን ፡ ወይም ፡ እስከን ፡ ከአንቀጽና ፡ ከሰም ፡ ጋራ ፡
 እያስቀደመ ፡ ይነገራል ። አልያስ ፡ እስኪጠግብ ፡
 ድረስ ፡ መብል ፡ በላ ። እቤቱ ፡ ድረስ ፡ መጥተኸ ፡
 እንገናኝ ። እስከ ፡ የግእዝ ፤ ድረስ ፡ ያማርኛ ፡ ነው ።

ድረስ ፤ ድረሴ ፤ የሰው ፡ ስም ።

ደረሰኔ ፤ (ደራሰኔ) ፤ የደራሰ ፡ ምድር ፡
 የደራሰ ፡ ስፍራ ፤ በስሜን ፡ ውስጥ ፡ ያለ ፡ አገር ።
 ሌላም ፡ አፈታት ፡ ይኖረዋል ።

ድርሳን ፡ (ኖች) ፤ በሥላሴ ፡ በማርያም ፡
 በጌታችን ፡ በመላእክት ፡ ስም ፡ ስለ ፡ ሃይማኖትና ፡
 ስለ ፡ ምግባር ፡ ከሊቃውንት ፡ የተደረሰ ፡ መጽሐፍ ።

ድርሳነ ፡ አራኤል ፤ የአራኤል ፡ ድር
 ሳን ፡ የኢትዮጵያን ፡ መጽሐፍት ፡ የሚናገር ።

ድርሳነ ፡ ገብርኤል ፤ የገብርኤል ፡ ድ
 ርሳን ።

ድርሳነ ፡ መድኅኔ ፡ ዓለም ፤ የመድኅኔ ፡
 ዓለም ፡ ድርሳን ፡ አባ ፡ መባአ ፡ ጽዮን ፡ የጻፈው ።

ድርሳነ ፡ ማሕየዊ ፤ የጌታችንን ፡ ነገረ ፡
 መስቀል ፡ የሚናገር ።

ድርሳነ ፡ ሚካኤል ፤ የሚካኤል ፡ ድር
 ሳን ።

ድርሳነ ፡ ማርያም ፤ ነገረ ፡ ማርያም ።

ድርሳነ ፡ ሥላሴ ፤ የሥላሴ ፡ ድርሳን ።

ድርሳነ ፡ ሩፋኤል ፤ የሩፋኤል ፡ ድር
 ሳን ።

ድርሳነ ፡ ራጉኤል ፤ የራጉኤል ፡ ድር
 ሳን ።

ድርሳነ ፡ ሰንበት ፤ የሰንበት ፡ ድርሳን ፡
 ያዕቆብ ፡ ዘስሩግ ፡ የደረሰው ።

መድረስ ፤ ማደግ ፡ መቅረብ ፡ መንካት ፡
 መጠጋት ፡ መምላት ፡ መፈጸም ።

መድረሻ ፤ መቅረቢያ ፡ መግቢያ ፡ መም
 ሊያ ፡ መፈጸሚያ ።

መድረሻ ፤ የግስ ፡ መጨረሻ ፤ ግእዝና ፡
 ራብዕ ፡ ፊደል ፡ ገደለ ፡ በላ ፡ ዘረጋ ፤ የመሰለው ፡
 ኹሉ ።

መድረሻ ፤ የመንገድ ፡ የነገር ፡ ፍጻሜ ።

መድረሻ ፤ ቢስ ፤ መግቢያው ፡ መጠጊ
 ያው ፡ መጥፎ ፡ ብላሽ ፡ የኾነ ፡ ሰው ።

መድረሳ ፤ (ዐረ) ፤ ተማሪ ፡ ቤት ፡ ት
 ምርት ፡ መማሪያና ፡ ማጥኒያ ፡ ማንበቢያ ።

አደረሰ ፤ አሳደገ ፡ አጉለመሰ ፡ አበቃ ፡
 አሞላ ፤ አካለ ፡ መጠን ፡ አደረሰ ፡ እንዲሉ ።

አደረሰ ፤ አመጣ ፡ አቀረበ ፡ አስጠጋ ፡
 አጋጠመ ። ፈረሰ ፡ ያደርሳል ፡ እንጂ ፤ አይዋጋም ።

አደረሰ ፤ አደረገ ፡ ፈጸመ ፡ አከናወነ ፡
 (ኢሳጳ ፡ ፩) ። መንኲሴው ፡ ጸሎት ፡ አደረሰ ።

አድርሰናል ፤ ሰጥተናል ፡ ተዘከረናል ፤
 ጨርሰናል ።

አድራሽ ፤ ያደረሰ ፡ የሚያደርስ ፡ የሚፈ
 ጽም ፤ አብቂ ፡ አቅራቢ ።

አድራሻ ፤ ሰው ፡ የሚገኝበት ፡ ቦታ ፡
 ወይም ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ስምና ፡ መልክት ፡ ጉዳይ ፡
 የያዘ ፡ ወረቀት ፡ የሚደርስበት ። በደብዳቤ ፡ ማገ
 ደር ፡ ገርጌ ፡ በስተቀኝ ፡ ተጉላት ፡ ደብረ ፡ ብርሃን ፡
 ተብሎ ፡ የሚጻፍ ፡ ቃል ። ፈረንጆች ፡ አድራሰ ፡
 ይሉታል ።

አድሩስ ፤ እስላሞች ፡ ቡና ፡ ሲጠጡ ፡
 ምኞታችንን ፡ አድርሰ ፡ እያሉ ፡ የሚያጨሱት ፡
 ዕጣን ። አድሩስ ፡ የባሕር ፡ ንጉሥ ፡ እንዲሉ ። የባ
 ሕር ፡ ንጉሥ ፡ የሚሉትም ፡ ባሕር ፡ ነጋሽ ፡ ነው ።

ማድረስ ፤ ማብቃት ፡ መምላት ፡ መጨ
 ረስ ፡ መፈጸም ።

ማድረሻ ፤ ማብቂያ ፡ መምሊያ ፡ መጨ
 ረሻ ።

ተደረሰ ፤ ተነገረ ፡ ተባለ ፡ ሰብከቱ ፡ ድ
 ርሱቱ ።

ተደረሰ ፤ ተቀረበ ፡ ተነካ ።

ተደረሰበት ፤ ተለጠቀ ።

ተዳረሰ ፤ ተቃረበ ፡ ዝር ፡ ተባባለ ።

ተዳረሰ ፤ ተካፈለ ፡ ተዳደለ ፤ ትክክል ፡
 ተሰጠ ፡ (ተሰጣጠ) ።

ተዳረሰ ፤ ተዋገደ ፡ ተገባደደ ፤ ሊያልቅ ፡
 ቀረበ ።

መዳረስ ፤ መቃረብ ፡ መካፈል ፡ መተዳደል ።

መዳረሻ ፡ (ዎች) ፤ ዋንጫ ፡ ጥዋ ፡ ርቦ ፡
 ታናሽ ፡ ልክ ።

መዳረሻ ፤ መቃረቢያ ፡ ስፍራ ።

መዳረሻ ፤ መቂያ ፡ መክሠሥ ።

ተደራረሰ ፤ ተቀራረበ ፡ ተነካካ ።

መደራረሰ ፤ መቀራረብ ፡ መነካካት ።

አዳረሰ ፤ (አደረሰ) ፤ አቃረበ ፤ ለኹሉ ፡
 ሰጠ ፤ አካፈለ ።

አዳረሰ ፤ አዋገደ ፡ አገባደደ ።

አዳራሽ ፡ (ሾች) ፤ ያዳረሰ ፡ የሚያዳርስ ፤
 ዐዳይ ፡ አሳላፊ ፤ አዋጋጅ ።

አዳራሽ ፤ ታላቅ ፡ ቤት ፡ ብዙ ፡ ሰው ፡
 የሚያገባ ፡ የሚከት ፤ ይኸውም ፡ ክብ ፡ ወይም ፡
 ሞላላ ፡ (ሰቀልኛ) ፡ ነው ፡ (ሉቃ፳፪ ፡ ፶፭) ። (የባ
 ለጌ ፡ ግጥም) ፤ አዳራሽ ፡ ገብቼ ፡ ዕልፍኝ ፡ ስጃገት ፤
 እንቺን ፡ እንቺን ፡ ሳይ ፡ ነው ፡ የተረታኸት ። ዕ
 ልፍኝን ፡ አይ ።

አዳራሽ ፡ ተገኘ ፤ ተቀመጠ ፤ ግብር ፡
 አበላ ፡ ጠጅ ፡ አጠጣ ፡ መጣ ፡ አስቂረጠ ፤ ለገሰ ፡
 ቸረ ።

ማዳረስ ፤ ማቃረብ ፣ ማደል ፣ በነፍስ ፣
ወከፍ ፣ መስጠት ።

ማዳረሻ ፤ ማቃረቢያ ፣ ማደያ ፣ መስማት ፣
ማጥገጃ ።

ድርሰት ፡ (ቶች) ፤ መልክ ፣ ሰላምታ ፣
ቅኔ ፣ ዐርኬ ፣ ግጥም ፣ ቃል ፣ ነገር ፣ ሰብከት ፣ ገድል ፣
ድርሳን ፣ ታምር ፣ የመሰለው ፣ ሹሉ ።

አደራረስ ፤ አቀራረብ ፣ አገኝኛኝ ።

ደርሶ ፤ ሼዶ ፣ መጥቶ ፣ ቀርቦ ፣ ገብቶ ።
ደርሶ ፣ መልስ ፣ እንዲሉ ።

ደርሶ ፤ ንኡስ ፣ አገባብ ፣ ድንገት ። (ግ
ጥም) ፤ አይበሉ ፣ በልቼ ፣ የድንብላል ፣ በሶ ፤ ሆ
ዴን ፣ ይቂርጠኛል ፣ እንዲያው ፣ ደርሶ ፣ ደርሶ ።

ደርሶ ፣ መልስ ፤ እቅርብ ፣ ስፍራ ፣ ሼዶ ፣
መመለስ ። ዋለ ፣ ብልሽ ፣ ውሉን ፣ እይ ።

ደርሰሽ ፤ ደርሰሽ ፤ የወንድና ፣ የሴት ፣
ስም ፤ አድገሽ ፣ አድገሽ ፣ ማለት ፣ ነው ።

ይድረስ ፤ (ይብጸሕ) ፤ የደብዳቤ ፣ የመ
ልክት ፣ አርእስት ፣ ይቅረብ ፣ ማለት ፣ ነው ።

ይድረስታ ፤ ይድረስ ፣ ማለት ፤ አድራሻ ።

አያድርስ ፤ አያምጣ ፣ አያጋጥም ፣ አያድ
ርግ ። እግዚር ፣ ይህን ፣ ነገር ፣ አያድርስ ። (ተረት) ፤
አያድርስ ፣ የባል ፣ ቢስ ።

ደረሰኝ ፤ ተቀበልኩ ፣ ተረከብኩ ።

ደረሰኝ ፤ (ኞች) ፤ የገንዘብ ፣ መቀበያ ፣
ወረቀት ፣ ጽፈትና ፣ ማገተም ፣ ፈርማ ፣ ያለበት ።

ደረሰው ፤ አገኘ ፣ ተቀበለ ።

አደራረስ ፤ አመላል ፣ አጠራረስ ፤ መድ
ረስ ፤ ማደረስ ።

አደራረስ ፤ የታላቅ ፣ በዓል ፣ ማሕሌት ፤
የክሥተት ፣ አርያም ፣ አባባል ፣ አፈጻጸም ፤ ለመ
ወድስም ፣ ይነገራል ።

ደራሳ ፤ ያገር ፣ ስም ፤ በሲዳም ፣ ከፍል ፣
ያለ ፣ አገርና ፣ ነገድ ።

ደረሰመ ፤ (ደሰመ) ፤ ደረመሰ ፣ ደነቀፈ ።

ተደራሰመ ፤ ተገራሰመ ፣ ተደናበረ ፣ ተ
ደናቀፈ ።

መደራሰም ፤ መገራሰም ፣ መደናበር ።

አደራሰመ ፤ አገራሰመ ፣ አደናበረ ፣ አደ
ናቀፈ ።

ደርሰኝ ፤ የሸቱ ፣ ስም ፤ የጥንት ፣ ሽቱ ፣
ቀረፋ ።

(ደረሰሰ) ፤ አንደረሰሰ ፤ አዘገመ ፣ አ
ንቀረሰሰ ፤ በተገባርነትም ፣ ይፈታል ።

እንድርስ ፤ የተንደረሰሰ ፣ የሚንደረሰሰ ፤
አዘጋሚ ።

ተንደረሰሰ ፤ ቀስ ፣ ብሉ ፣ ተራመደ ፣ እ
ንደ ፣ ዒሊ ፣ ሼዶ ፤ ተንቀረሰሰ ።

መንደርሰስ ፤ በቀስታ ፣ መሼድ ።

ዱርሽት ፤ (ዱር ፣ ሽተት) ፤ የሐረግ ፤
ስም ፤ ያረግ ፣ ሬሳ ፣ ዐይነት ፣ የተሰበ ፣ መድኅኒት ፤
ግማታም ፣ ከርፋታም ፣ ቅጠል ።

ደረተ ፤ (ደርዐ ፣ ጠቀበ ። ትግ ፣ ደ
ረተ ፤ ወሰነ) ፤ ደበደበ ፣ ጠቃቀመ ፣ መላልሶ ፣
ሰፋ ፤ ደረት ፣ አስመሰለ ፣ አደረገ ። ደረዘንና ፣ ጠረ
ዘን ፣ እይ ።

ደራች ፤ (ኞች) ፤ ጠቃቢ) ፤ የደረተ ፣
የሚደርት ፤ ደባደቦ ፣ ሰፊ ፣ ጠቃቃሚ ።

ደረት ፤ (ቶች) ፤ ትግ ፤ ወሰን ፣ ድን
በር) ፤ በቁመ ፤ ከማንቀርት ፣ በታች ፣ ከሆድ ፣ በ
ላይ ፣ ያለ ፣ ገላ ፣ ያጥንቱ ፣ መጠጋጋት ፣ እንደ ፣ ድ
ሪቶ ፣ የሽን ፤ ፍርምባ ፣ የእጅና ፣ የከንፍ ፣ የወ
ርች ፣ ወሰን ፣ (የሐዘ፣ ጽጽ) ። እከልና ፣ እከል ፣
ሲታገሉ ፣ ደረት ፣ ለደረት ፣ ተያያዙ ፣ ጣለን ፣ እይ ።

ደረት ፤ የመሬት ፣ ዕርከን ።

ደረት ፤ በድጓ ፣ ተጽፎ ፣ የሚገኝ ፣ ምል
ክት ፣ ካጪርነቱ ፣ በቀር ፣ የሀን ፣ ቅርጽ ፣ የሚመ
ስል ።

ደረታም ፤ ደረተ ፣ ሰፊ ።

ደረተ ፣ ጠባብ ፤ ደረቱ ፣ ደረቷ ፣ የጠበበ ።

ደረተ ፣ ሳንቃ ፤ ደረቱ ፣ ደረቷ ፣ ሳንቃ ፣
የሚመስል ።

ደረተ ፣ ሰፊ ፣ ዝጊ ፣ ከማሁ ።

ደረቷን ፣ ጣለች ፤ አራቂተች ።

ድረታ ፤ የመደረት ፣ ሥራ ።

መደረት ፤ መደብደብ ፣ መጠቃቀም ።

መደረቻ ፤ ድሪቶ ፣ መስፈያ ፣ ክርና ፣ መ
ርፌ ።

አስደረተ ፤ አስደበደበ ፤ ደባደቦ ፣ አሰፋ ።

አስደራች ፤ ያስደረተ ፣ የሚያስደርት ።

ማስደረት ፤ ማስደብደብ ።

ማስደረቻ ፤ ጊዜ ፣ ቦታ ።

ተደረተ ፤ ተደበደበ ፣ ተጠቃቀመ ፤ እንደ ፣
ደረት ፣ ሽን ።

ተደራች ፤ የሚደረት ፣ ዐዲስ ፣ ወይም ፣ አ
ርጌ ፣ ሸማ ።

ድርት ፤ የተደረተ ፣ የተደበደበ ፣ የተጠቃ
ቀመ ፤ ጥቅምቅም ።

ድሪቶ ፤ (ትግ ፣ ድርዕቶ) ፤ ያዲስና ፣
ያርጌ ፣ ልብስ ፣ ደባደቦ ፣ ፪ ፣ ጣት ፣ ዐለፍ ፣ የተሰፋ ።
(የጥጥ ፣ ድሪቶ) ፤ ሥሥ ፣ ፍራሽ ፣ ከታች ፣ ምንጣፍ ፣
ከላይ ፣ መረቢያ ፣ የሚሽን ፣ የሚሰፋውም ፣ በግም
ጃና ፣ ባዲስ ፣ ቡልቱ ፣ ነው ።

ድሪቷም ፤ ድሪቶ ፡ ለባሽ ፡ ባለድሪቶ ።
አዳረተ ፤ ድሪቶ ፡ አሳፋ ፡ አጣቀመ ፡ አደ

ባደበ ።

ማዳረት ፤ ማጣቀም ፡ ማደባደብ ።
አደራረት ፤ አደባደብ ፤ መደረት ።
ዳርቻ ፤—ጠረፍ ፤—ዳረ ፡ ዳር ።
ድራት ፤ ለማጣነት ፤—ድራ ።

ደሳ ፤ ከሣር ፡ የተበጀ ፡ ዳውጃ ፡ የሱማሌ ፡
ዘላን ፡ ጉዞ ፡ መደረቢያ ፡ የሚነቀልፍ ፡ የሚተከል ፡
አጉብር ፡ ያለው ። ዳስን ፡ ደሰሰን ፡ እይ ።

ደሴ ፤—የወሎ ፡ ከተማ ፤—ደሰተ ።
ደስ ፤—የደስታ ፡ ከፊል ፤—ደሰተ ።
ደሽ ፤ ገዙ ፡ ድርሻ ፡ ዕጣ ፡ የለሽ ።

ዱስ ፤ የፈሰ ፡ ድምፅ ። ፈሱ ፡ ዱስ ፡ አለ ፡
እንዲሉ ። ተሰተሰን ፡ ተመልከት ።

ዱስ ፡ ማንዱስ ፤ ያንበላ ፡ ንጉሥ ።
ዱስ ፡ የደሰ ፡ ዘር ፡ ነው ። መንዲስን ፡ እይ ።

ዱሽ ፡ (ሾች) ፤ የእጅፍ ፡ የእግር ፡ ጣት ፡
የሌለው ፡ ሰው ፡ ስለት ፡ ወይም ፡ ምች ፡ ቀምጥፍ ፡
የቋረጠው ፡ ቁማጣ ። ዙንትሽን ፡ ተመልከት ።

ዳሰ ፤ (ትግ ፡ ደሀሰ ፤ ናደ ፡ አፈረሰ ።

ዐረ ፡ ዳሰ) ፤ ረገጠ ፡ ዳጠ ፡ ዳመጠ ፡ ደፈጠጠ ፡
(ኢላጽጽ ፡ ፲፮) ።

ዳሰ ፤ ዐሻር ፡ ፈጪ ፡ አደቀቀ ፡ ወረዳውን ።

ዳሽ ፤ የዳሰ ፡ የሚድስ ፡ የሚፈጭ ፤ ፈጪ ።

መዳሰ ፤ መፍጨት ፡ ማድቀቅ ።

መዳሻ ፤ መፍጣ ፡ ማድቀቂያ ፡ ታላቅ ፡

መጅ ።

አስዳሰ ፤ አስፈጪ ፡ አስደቀቀ ።

ማስዳሰ ፤ ማስፈጪት ፡ ማስደቀቅ ።

ተዳሰ ፤ ተፈጪ ፡ ደቀቀ ።

አዳዳሰ ፤ አፋጪ ፡ አዳቀቀ ።

አዳዳሰ ፤ አፈጣጪ ፡ መዳሰ ።

ዳሰ ፤ የቅርብ ፡ ወንድ ፡ ትእዛዝ ፡ አንቀጽ ፤

ዐሻር ፡ ፍጭ ።

ዳሰ ፤ (ሶች) ፤ ሰቀላ ፡ የቅጠል ፡ ቤት ፡
የሰርግ ፡ የዝክር ፡ የተዝክር ፡ የማገበር ፡ ድግስ ፡
የሚበላበትና ፡ የሚጠጣበት ። (ዘዳ፲፮ ፡ ፲፫) ። በግ

እዝም ፡ ዳስ ፡ ይባላል ። ደሰሰን ፡ እይ ፤ ሥፍ ፡ ርሱ ፡
ነው ። ጣለን ፡ ተመልከት ።

ደሰ ፤ (ፀዊስ ፡ ያሰ ። ትግ ፡ ደወሰ ።

ዕብ ፡ ዳሽ ፤ እሽል ፡ አሽደ) ፤ አማሰለ ፡ ደ

ባለቀ ።

ደሰ ፤ ጣሰ ፡ ጠመሰሰ ።

ደሰ ፤ ብረትን ፡ ደንጊያን ፡ ቀጠቀጠ ፡ አ

ሣሣ ፡ አጠፈጠፈ ፡ አደቀቀ ።

ደሰ ፤ ዐየለ ፡ በረታ ።

ደሰ ፤ (አፅወሰ) ፤ ለመሸ ፡ ሽባ ፡ አደረገ ፡
አጥመለመለ ።

ደሰ ፤ ገይል ፡ ብርታት ፡ ዕጥፍ ፡ ድርብ ።

ደሴ ፤ የኔ ፡ ደስ ።

ደሰኛ ፡ (ኞች) ፤ ገይለኛ ፡ ጣሽ ፡ ጠም
ላሽ ፤ ባደባባይ ፡ ተናጋሪ ፡ አይፈር ፡ ለፈቱ ።
(ተረት) ፤ የበሬ ፡ ደሰኛ ፡ የሴት ፡ ምላሰኛ ፡ አታምጣ ፡
ወደኛ ።

በደሰ ፤ በገይል ።

በደሰ ፤ ዛር ፡ ከፋ ፡ መንፈስ ፡ ወንድ ፡
ገሪ ፤ ገላን ፡ ልምሾ ፡ የሚያደርግ ።

መደሰ ፤ መጣስ ፡ መጠምሰስ ፡ መቀጥቀጥ ፡
ማሣሣት ፡ ማድቀቅ ።

መደሻ ፡ (ዎች) ፤ መቀጥቀጥ ፡ ማሣሻ ፡
ማጠፍጠፊያ ፡ ማድቀቂያ ፤ መካከሉ ፡ ዕንጨት ፡
የተዋደደበት ፡ ብረት ፡ (መሳጅ ፡ ጽጌ ። ኤር፲ ፡ ፱) ።
መራጃን ፡ እይ ።

መደሻ ፤ የገይሌ ፡ አንዳርጋቸው ፡ የስም ፡
ቅጽል ። መደሻው ፡ ገይሌ ፡ እንዲሉ ።

መደሻ ፤ ቡጢ ፡ ጡጣ ፡ በሽኩቻ ፡ ጊዜ ፡
ወስፈን ፡ መቀስን ፡ ሰይፍን ፡ የሚረታ ።

(ደሽደሽ) ፤ አደሽደሽ ፤ አደዘደዘ ፡ አው

ደለደለ ፤ ሥራ ፡ ፈት ፡ ሾን ።

አደሽዳሽ ፤ አደዝዳሽ ፡ አውደልዳይ ።

ማደሽደሽ ፤ ማደዝደዝ ፡ ማውደልደል ።

ማደሽደሻ ፤ ማውደልደያ ፡ ጊዜና ፡ ስፍራ ።

(ደሽደሽ) ፤ አንደሽደሽ ፤ የራስ ፡ ባ

ቁላን ፡ ዐተርን ፡ ሽንብራን ፡ በቂሉን ፡ ቁላ ፡ አንጦ

ሽጦሽ ። በተገብርነትም ፡ ይፈታል ።

እንዱሽዱሽ ፤ የተንደሸደሽ ፡ የሚንደ

ሸደሽ ፡ ቁሉ ።

ማንደሽደሽ ፤ መቀላት ፡ ማንጦሽጦሽ ።

ተንደሽደሽ ፤ ተቂላ ፡ ተንጦሽጦሽ ።

መንደሽደሽ ፤ መቂላት ፡ መንጦሽጦሽ ።

ደስክ ፤—ጋኔን ፤—ደሰቀ ።

ደሰመ ፤ ገጪ ፡ ለተመ ፡ ተመተመ ።

ደሰመ ፤ በሾሽ ፡ ዐጠረ ፡ ዘጋ ፡ ደፈነ ።

ደሳሚ ፤ የደሰመ ፡ የሚደስም ፡ የሚገጭ ፤

ለታሚ ፡ ተምታሚ ።

ደስሜ ፤ የሰው ፡ ስም ፤ ደስም ፡ ግጭ ፡ ለ

ትም ፡ ማለት ፡ ነው ።

መደስም ፤ መግጨት ፡ መለተም ፡ ማጠር ፡
መዝጋት ።

መደስሚያ ፤ መግጣ ፡ መለተሚያ ፡ ማ

ጠሪያ ፡ መዝጊያ ፡ ቀንድ ፡ እሾሽ ።

አስደሰመ ፤ አስገጠ ፤ አስለተመ ።
 አስደሰመ ፤ ዐጥር ፤ አላጠረ ፤ እሾኸ ፤ አ
 ስወዘፈ ፤ አዘጋ ፤ አስደረገ ።
 ማስደሰም ፤ ማስገጠት ፤ ማስለተም ፤ ማ
 ዘጋት ፤ ማስደረግ ።
 ተደሰመ ፤ ተገጠ ፤ ተለተመ ፤ ተተመተመ ።
 ተደሰመ ፤ ታጠረ ፤ ተዘጋ ፤ ተደረገ ።
 ድስም ፤ የተደሰመ ፤ የተለተመ ፤ ልትም ።
 ድስም ፤ የተዘጋ ፤ ዝግ ፤ ድፍን ፤ የበረት ፤
 የሾኸ ፤ መዝጊያ ፤ ከላይ ፤ በንጩት ፤ ተንጠልጥሎ ፤
 ከታች ፤ በባላ ፤ የሚከፈት ።
 ድስም ፤ በሾኸ ፤ የታጠረ ፤ የዘላን ፤ ዐጥር ፤
 ወዘፍ ፤ ድስም ፤ ቅጽልና ፤ ስም ፤ መሾኑን ፤ አስተ
 ወል ።
 ተዳሰመ ፤ ተጋጠ ፤ ተለተመ ፤ ተተማተመ ።
 መዳሰም ፤ መጋጠት ፤ መለተም ።
 መዳሰሚያ ፤ መለተሚያ ፤ መተማተሚያ ።
 አዳሰመ ፤ አጋጠ ፤ አላተመ ።
 አደሳሰም ፤ አለታተም ፤ መደሰም ።
 ዳሸን ፤ የሰሜን ፤ ተራራ ፤ ቧሒት ። (ዘዐ
 ሸን) ፤ ዐሸናም ፤ የበረዶ ፤ ዐሸን ፤ መዝነሚያ ፤ መ
 ጠራቀሚያ ።
 ደስቀ ፤ በጉልበት ፤ በጨጫ ፤ በክርን ፤ መታ ፤
 ደቃ ።
 ደስቀ ፤ ተጫን ፤ ደበተ ፤ እሞቀ ።
 ደሳቂ ፤ የደሰቀ ፤ የሚደስቅ ፤ የሚመታ ፤
 ሌባሻይ ፤ ወይም ፤ ሌላ ።
 ደስቅ ፤ (ከ) ፤ የንቅልፍ ፤ ጋይን ፤ ደባች ፤
 ደባስ ፤ ወይም ፤ እንቅልፍና ፤ መቀት ።
 ደስቃም ፤ እንቅልፋም ፤ መቀታም ፤ ስፍራ ።
 ድስቃ ፤ የቡጢ ፤ ምት ።
 መደስቅ ፤ መምታት ፤ መጫን ፤ መደበት ።
 መደስቂያ ፤ መምቻ ፤ ደቅ ፤ ማድረጊያ ።
 አስደሰቀ ፤ አስመታ ፤ አስደቃ ።
 አስደሰቀ ፤ አስሞቀ ፤ አስደበተ ።
 ማስደሰቅ ፤ ማስመታት ፤ ማስደቃት ።
 ተደሰቀ ፤ ተመታ ፤ ተደቃ ።
 ድስቅ ፤ የተደሰቀ ፤ የተደቃ ፤ ዝርባ ፤ ደረት ።
 አደሳሰቅ ፤ አደቃቅ ፤ መደሰቅ ። ጉሰመ
 ንና ፤ ጉሸመን ፤ እይ ።
 ዳሸቀ ፤ ተረገጠ ፤ ዳከረ ።
 አዳሸቀ ፤ ረገጠ ፤ አዳከረ ።
 ማዳሸቅ ፤ መርገጥ ፤ ማዳከር ።
 ማዳሸቂያ ፤ መርገጫ ፤ ማዳከሪያ ፤ እግር ፤
 ጭቃ ።

ደሰሰ (ደሲስ ፡ ደስ ፡ ደሰሰ) ፤ ዘመመ ፤
 ዘንበለ ፤ ተኛ ፤ ዐጨር ፤ ሾን ፤ ደሳንና ፤ ዳስን ፤ እይ ፤
 የዚህ ፤ ዘርች ፤ ናቸው ።
 ደሳሳ ፤ የዘመመ ፤ የዘንበለ ፤ ቤት ፤ ዐጨር ፤
 የድኻ ፤ ጉጉር ፤ ጉንባሲት ።
 ደሰስ ፤ አለ ፤ ዘንበለ ፤ አለ ።
 አንዳሰሰ ፤ እደራ ፤ ለመጠ ፤ ዳስ ፤ አስ
 መሰለ ።
 አንዳሰሰ ፤ በቀስታ ፤ አስኬዶ ።
 ተንዳሰሰ ፤ ደሳሳ ፤ ሾን ፤ ተለመጠ ።
 ተንዳሰሰ ፤ አዘገመ ፤ ትጁንኛ ፤ ጌዶ ።
 መንዳሰሰ ፤ መለመጥ ፤ ማዘገም ።
 አደሳሰስ ፤ አዘማመም ፤ መድራት ።
 ዳሰሰ ፤ (ትግ ፤ ዳሕሰሰ) ፤ ነካ ፤ ዳበለ ፤
 (ዘዳጃፍ ፤ ጃዞ ፤ ዳንጃ ፤ ፲፭ ፤ ዞ ፤ ጃፍ ፤ ኢሳዳዞ ፤
 ፲ ፤ ማቴፍ ፤ ዩ ፤ ፲፭) ።
 ዳሳሽ ፤ የዳሰሰ ፤ የሚዳሰስ ፤ ዳባሽ ።
 ዳሰሳ ፤ ዳበላ ።
 መዳሰስ ፤ መንካት ፤ መዳበስ ።
 መዳሰሻ ፤ መንኪያ ፤ መዳበሻ ፤ እጅ ፤ መስ
 ቀል ።
 አስዳሰሰ ፤ አስነካ ፤ አስዳበስ ።
 ማስዳሰስ ፤ ማስነካት ፤ ማስዳበስ ።
 ተዳሰሰ ፤ ተነካ ፤ ተዳበስ ።
 ተዳሳሽ ፤ የሚዳሰስ ፤ ተዳባሽ ።
 መዳሰስ ፤ መንካት ፤ መዳበስ ።
 አደሳሰስ ፤ አደባበስ ፤ መዳሰስ ።
 ደስተ (ደስየ) ፤ ደላ ፤ ተመቻ ፤ ተስማማ ፤
 ጊዜው ፤ አገሩ ፤ ኑሮው ።
 ደስታ ፤ ተድላ ፤ ድሎት ፤ ፍሥሐ ፤ ምቹት ፤
 ሐዘን ፤ ትካዜ ፤ የሌለበት ፤ (ኢሳጃ፬ ፤ ፭) ።
 ደስታ ፤ የወንድና ፤ የሴት ፤ መጠሪያ ፤
 ስም ፤ እቶ ፤ ደስታ ፤ እመት ፤ ደስታ ።
 ደስታ ፤ የንጉሥ ፤ ግምጃ ፤ ድንኳን ፤ በ
 ጉዞ ፤ ጊዜ ፤ በጧት ፤ የምትነቀል ፤ በቀትር ፤ የምት
 ተከል ፤ በርሷ ፤ መተከል ፤ መንገድ ፤ ያደከው ፤
 ሰራዊት ፤ ስለሚደሰት ፤ ደስታ ፤ ተባለች ፤ በቀድሞ ፤
 ዘመን ፤ ደበና ፤ ትባል ፤ ነበር ፤ መሬትን ፤ እይ ።
 ደስቶች ፤ ደስታ ፤ ድንኳን ፤ ጫኞች ።
 ደስታ ፤ በቶሎ ፤ የምትለት ፤ ኩፍች ።
 ደስታ ፤ የሚያስለቅስ ፤ የከብት ፤ በሽታ ፤
 ከማመም ፤ በቀር ፤ (ሞች) ፤ ደስታ ፤ ያለው ፤ ባለ
 ደስታ ፤ (ዘዳጃ፬ ፤ ፲፭ ፤ ፭ ፤ ኢሳጃ፱ ፤ ፭) ።
 ደስተኛዋ ፤ ደስተኛዬቱ ፤ ደስ ፤ ያላት ፤
 የተደሰተች ፤ (ሶፎ፪ ፤ ፲፭) ።

አስደሰተ ፤ (አስተፍሥሐ) ፤ ደስታ ፡
 ሰጠ ፡ በሥራ ፡ በነገር ።
 አስደሳች ፤ ያስደሰተ ፡ የሚያስደስት ።
 ማስደሰት ፤ ብሩህ ፡ ገጽ ፡ ማድረግ ፡ ማ
 ሳቅ ፡ አለማሳዘን ።
 ተደሰተ ፤ ተድላ ፡ ደስታ ፡ አደረገ ፤ ፈነ
 ደቀ ።
 ተደሳች ፤ የሚደሰት ።
 መደሰት ፤ ደስተኛ ፡ መኾን ።
 መደሰኛ ፤ መልካም ፡ ነገር ፤ መብል ፡ መ
 ጠጥ ፡ ማለፊያ ፡ ልብስ ፡ ደስታ ፡ ማድረጊያ ።
 ደስ ፤ መደሰት ።
 ደስ ፡ አለ ፤ ኾነ ፡ ተደረገ ፡ ደስታው ።
 ደስ ፡ አለው ፤ (ተፈሥሐ ፡ ተሐሥዖ) ፤
 ደስ ፡ ተሠኘ ፤ ደላው ፡ ተመቸው ።
 ደስ ፡ አሠኘ ፤ (አሥመረ) ፤ አስደሰተ ።
 ደስ ፡ ይበልሽ ፤ ፈንድቅ ፡ (ዘላ፪ ፡ ፲፬) ።
 ደስ ፡ ተሠኘ ፤ ተደሰተ ። (ሠኘ)ን ፡ እይ ።
 ደሳለኝ ፤ (ደስ ፡ አለኝ) ፤ ተፈሳሽነት ።
 የሰው ፡ ስም ፤ ተደሰትኩ ። ልጅ ፡ ብወልድ ፡ ደሳለኝ ።
 (ግጥም) ፤ ደሳለኝ ፡ ደስ ፤ ያሞሉው ፡ ደንደስ ።
 የደስ ፡ ደስ ፤ ገባር ፡ ለተሾመ ፡ የሚሰጠው ፡
 ገንዘብ ፡ መተያያ ።
 የደስ ፡ ደስ ፤ የጨስ ፡ ዕንጨት ። ይህ ፡
 ቤት ፡ የደስ ፡ ደስ ፡ ይሸታል ።
 ደስ ፡ ፈቅ ፡ አለው ፤ (ተደለው ፡ ፍ
 ዱመ) ፤ ፈጽሞ ፡ ደስ ፡ አለው ፤ ሐዘን ፡ ትካዜ ፡ ራ
 ቀው ፤ የልብ ፡ ተድላ ፡ አገኘ ።

(ጥሴ) ደሴ ፤ ደስታዬ ፡ የኔ ፡ ደስታ ።
 (ላሴ) ደሴ ፤ የወሎ ፡ ዋና ፡ ከተማ ፡ መዲና ።
 አደሳሰት ፤ አደላል ፤ መደሰት ።
 ደሴት ፡ (ቶች) ፤ በባሕር ፡ ውስጥ ፡ ያለ ፡
 ደረቅ ፡ ስፍራ ፤ በውሃ ፡ የተከበበና ፡ የታጠረ ፡ አ
 ገር ፡ ሰፊ ፡ ወይም ፡ ጠባብ ፤ ይይን ፡ ሐይቅን ፡ ደ
 ቅን ፡ የመሰለ ። ደሴት ፡ ግእዝኛ ፡ ነው ።
 ድስት ፡ (ቶች) ፤ ከሸክላ ፡ ከብረት ፡ ከ
 ንሐስ ፡ ከመዳብ ፡ የተሠራ ፡ ወጭት ፡ የወጥ ፡ መ
 ሥሪያ ፡ ትንሹም ፡ ትልቁም ። አፍን ፡ ተመልከት ።
 ዳታ ፤ ዳት ፤ (ሀድአ ፡ ሀድአት) ፤
 ጸጥታ ፡ ዝምታ ፡ ርጋታ ፤ ቸልታ ፡ ልግም ።
 ዳተኛ ፡ (ኞች) ፤ ቸልተኛ ፡ ልግመኛ ፡
 ደበዘዝ ፡ ገበሬ ፡ መጣኝ ። (ተረት) ፡ የበሬ ፡ ዳተኛ ፡
 በመኻል ፡ ይተኛ ።
 ዳተኛነት ፤ ቸልተኛነት ፡ ልግመኛነት ።
 ደች ፤ (ጋላ) ፤ ምድር ፤ የምድር ፡ ስም ።
 ደጭን ፡ እይ ፤ ከዚህ ፡ ጋራ ፡ አንድ ፡ ነው ።
 ደቸኛ ፡ (ኞች) ፤ ባለምድር ፤ ዋና ፡ ሰው ።
 ዶቲ ፤ ወደ ፡ ቅላት ፡ የሚያደላ ፡ ከላድማ ፡
 ፍየል ።
 ዳታን ፤ የሰው ፡ ስም ፤ በሙሴ ፡ ጊዜ ፡
 እንደ ፡ አቤርን ፡ ምድር ፡ ተከፍታ ፡ የዋጠችው ።
 ዳታን ፤ ሰን ፡ ኩስኩስት ፡ ባለማንቁርቁ
 ሪያ ፡ ከብር ፡ ከንሐስ ፡ የተሠራ ፡ ወርቅ ፡ ቅብ ፡ የ
 ነገሥታት ፡ እጅ ፡ መታጠቢያ ፤ ትርጓሜው ፡ ምን
 ግም ፡ ማለት ፡ ነው ። ዳታን ፡ መካከለኛ ፡ ስም ፡
 ስለ ፡ ኾነ ፡ ለብርትም ፡ ይነገራል ።
 ዶቶን ፤ የነፍጥ ፡ ስም ፤ ከናስ ፡ ማሰር ፡ አ
 ነስ ፡ የሚል ፡ ጣመንዣ ።

ጀ ፤ የደ ፡ ዲቃላ ። መጨረሻው ፡ ደ ፡ በ
 ኾነ ፡ ገስ ፡ ሳድሱ ፡ በሣልስ ፡ ቅጽል ፡ ማፍ ፤ ራ
 ብው ፡ በመስም ፡ መድረሻ ፡ ይገኛል ። (ማስረጃ)
 ሰንደ ፡ ሰጋጅ ፤ መስገጃ ። ወረደ ፡ ወራጅ ፤ መው
 ረጃ ። ወለደ ፡ ወላጅ ፤ መውለጃ ። ባረብኛና ፡ ባማር
 ኛም ፡ የገ ፡ ወራሽ ፡ ወይም ፡ ተለዋጭ ፡ ሲኾን ፡
 (ማስረጃ) ፡ ገገረ ፡ ጀጀረ ፤ ደረገ ፡ ደረጀ ፤ ሰረገ ፡
 ሰረጀ ፤ ገነነ ፡ ጀነነ ፤ ገረፈ ፡ ግራፍ ፡ (ጅራፍ) ፤ ወን
 ጌል ፡ ወንጀል ፡ ማለቱን ፡ ያሳያል ። ዐረብም ፡
 ገነት ፡ ሲል ፡ ጀነት ፤ ጋኔን ፡ ሲል ፡ ጅን ፡ ይላል ።
 ጃንን ፡ እይ ።
 ጀባ ፡ (ዎች) ፤ ዘብድው ፤ ባለጠጉር ፡
 ዳባ ፡ ጀንዲ ፤ የቂዳ ፡ ለምድ ።
 ጀብ ፤ በይፋት ፡ ወረዳ ፡ ያለ ፡ አገር ።

ጀብ ፡ ውሃ ፤ የጀብ ፡ ውሃ ፤ የጀብ ፡ ወ
 ንዝ ።
 ጀብ ፤ ጀይብ ፤ (ዐረ) ፤ በቀሚስ ፡ በእጅ ፡
 ጠባብ ፡ ውስጥ ፡ የተሰፋ ፡ ኪስ ።
 ጁባ ፤ የጋላ ፡ ቤት ፡ ገጣም ፡ ዳዋና ፡ ገናሌ ፡
 ዶሎ ፡ በሚባል ፡ ከተማ ፡ ከተጋጠሙ ፡ በኋላ ፡
 ጁባ ፡ ይባላሉ ።
 ጀብ ፤ — በቁሙ ፤ — ሽብ ።
 ጀብ ፡ አለ ፤ (ተጋብአ ፡ ገብአ) ፤ ተስ
 በሰበ ፡ ተጠራቀመ ፡ ታጀበ ፡ ተከማቸ ፡ ታከበ ፡ እን
 ድነት ፡ ኾነ ። ተመለሰ ፤ ጸጥ ፡ አለ ። በንቹ ፡ ጅብ ፡
 ብለው ፡ ቆመዋል ። ነፋሱ ፡ ጅብ ፡ ብሏል ።
 ጀብ ፡ አደረገ ፤ ጸጥ ፡ አደረገ ፤ ቸፈገ ።

ጅብታ ፤ ጅብ ፡ ማለት ፤ ርጋታ ፡ ጸጥታ ።
 ጅብጀባ ፤—ዛፍ ፤—ጀጀባ ።
 ጀበል ፤ (ዐረ) ፤ የተራራ ፡ ስም ፤ በየመን ፡
 ያለ ፡ ተራራ ። ጀበል ፡ ሐበሽ ፡ እንዲል ፡ የመናዊ ።
 (ጥላ) ጅበላ ፤ ዝኒ ፡ ከማሁ ፡ ለጀበል ፤ በጉዣም ፡
 አውራጃ ፡ ያለ ፡ ተራራ ። መተራና ፡ ጀበላ ፡ እን
 ዲሉ ።
 ጀበና ፤ (ገመን) ፤ የቡና ፡ ማፍለያ ፡ ከብ
 ረት ፡ የተሠራ ፡ ዐንገታም ፡ ማሰር ፤ ከሸክላ ፡ የተ
 በጀ ፡ ጡታም ፡ ከሰዙሰት ። ሲበዛ ፡ ጀበናች ፡ ይላል ።
 ጀቦን ፤ (ገበን) ፤ አለበሰ ፡ ደረበ ፤ ዐጀለ ፡
 ሸፈን ።
 መጀቦን ፤ ማልበስ ፡ ማጀል ፡ መሸፈን ።
 መጀቦኛ ፤ ቡልኮ ፡ ጋቢ ፡ ቅጠል ፡ ዛር ፡
 መሸፈኛ ፡ ማጀያ ።
 ተጀቦን ፤ ለበሰ ፡ ታጀለ ፡ ተሸፈን ።
 ጅቡን ፤ የተጀቦን ፤ ዕጅል ፡ ሽፍን ።
 ጅብና ፤ (ግብነት) ፤ ያይብ ፡ ልጥልጥ ፤
 ወይም ፡ ደቂት ። ፈረንጆች ፡ ፍርማዣ ፡ ይሉታል ።
 ጀበራ ፤ ጅብራ ፡ (ሮች) ፤ የዛፍ ፡ ስም ፤
 ታናሽ ፡ ዛፍ ፡ ቅጠል ፡ ሰፋሪ ፡ ቀጥ ፡ ብሉ ፡ የሚ
 ቆም ። እንደ ፡ ጅብራ ፡ ተገተረ ፡ እንዲሉ ። ጀበራ ፡
 የካህናት ፤ ጅብራ ፡ የሕዝብ ፡ አነጋገር ፡ ነው ።
 ጅባር ፤ ደብር ፡ ተራራ ። ጀበል ፡ ከማ
 ለት ፡ ጋራ ፡ አንድ ፡ ነው ።
 አጅባር ፤ የከተማ ፡ ስም ፤ በዛይንት ፡ ያለ ፡
 ከተማ ፡ ባላፅ ፡ ተራራ ፤ እሱም ፡ አስታምባ ፡ ይባላል ።
 አጅባር ፤ ትልቅ ፡ ድንኳን ፡ በሩት ፡ ሲያ
 ዩት ፡ ደብር ፡ የሚመስል ።
 ጅብሪ ፤—አሞራ ፤—ኸብሪ ።
 ጀበርቲ ፤ የነገድ ፡ ስም ፤ ሸማ ፡ እየሠራ ፡
 በትግሬ ፡ ውስጥ ፡ የሚኖር ፡ ሕዝብ ።
 ጃቡሳ ፤ (ሶች) ፤ ጎይለኛ ፡ ወንበዴ ፡ ቀ
 ማኛ ። ጋላ ፡ ዘንዶ ፡ ሲል ፡ ጀዌ ፤ ቀማኛ ፡ ሲል ፡
 ጀዌሳ ፡ የሚለው ፡ ከዚህ ፡ ጋራ ፡ አንድ ፡ ነው ።
 ጅቡቲ ፤ ቴ ፤ (እጀ ፡ ቡቲ) ፤ በህንድ ፡
 ውቅያኖስ ፡ ዳር ፡ በምሥራቅ ፡ በኩል ፡ ያለ ፡ የኢትዮ
 ጵያ ፡ ጠረፍ ፡ የባሕር ፡ ወደብ ፡ የመርከብ ፡ መቆሚያ ፡
 ባዜ ፡ ምንጃብ ፡ ጊዜ ፡ ፈረንሳዮች ፡ እስከ ፡ ደወል ፡
 ቅኝ ፡ አድርገው ፡ ይዘውታል ። እጀ ፡ ቡቲ ፡ ማ
 ለት ፡ የአፍኝት ፡ ዐይን ፡ (ጋላ) ። (ግጥም) ፤ ፈረ
 ንጅ ፡ ወርዶ ፡ ወርዶ ፡ ማረፊያው ፡ ጅቡቲ ፤ ተሠ
 ሬሹ ፡ ተቀጣሹ ፡ ማረኝ ፡ አካላቱ ።
 ጅቡቲዎች ፤ የጅቡቲ ፡ ተወላጆች ፤ ወ
 ይም ፡ ነዋሪዎች ፡ ሰዎች ።
 ጅብታ ፤—ጸጥታ ፤—ጅብ ፡ አለ ።
 ጅጊ ፤ ራስ ፡ ስምሽ ፤ ብዙ ፡ ሰው ፡ የሚ
 ሠራው ፡ ግብርና ፡ ዕርሻ ፡ ቍፋር ፡ ዐጨዳ ፡ ያዘ

መራ ፡ ሥራ ፡ ሹሉ ። ዘፋ ፡ ዝገዝገ ፡ ነው ። ደቦና ፡
 ጅጊ ፡ ወንፈልና ፡ ዕኝ ፡ አንዳንድ ፡ ወገን ፡ ናቸው ።
 ጀገጀገ ፤ ድምጥ ፡ ሰጠ ፡ አሰማ ።
 ጀግጅግታ ፤ የከንፍ ፡ የላንፋ ፡ የቅጠል ፡
 የፋፋቴ ፡ ድምጥ ፡ (ሕዝፅ ፡ ጃፂ) ። ድምፅ ፡ ከነፈ
 ሆሙ ፡ ባለው ፡ የከንፋቸው ፡ ጀግጅግታ ፡ እንዲል ።
 ጀገጀገ ፤—ረዘመ ፤—ዝገዝገ ።
 ጀገጀግ ፤—ኸማት ፤—ዝገዝግ ።
 ጀግጅጋ ፤—ያገር ፡ ስም ፤—ጀጅጋ ።
 ጀጉለ ፤ (ጨጉለ) ፤ ካብ ፡ ገረገረ ፡ ዐጠረ ፡
 ማገረ ፡ ሸመጠጠ ። ጀኛውን ፡ ዐቀብ ፡ እይ ፤ ከዚህ ፡
 ጋራ ፡ አንድ ፡ ነው ።
 ጀንይ ፤ የጀጉለ ፡ የሚጀጉል ፤ ማጋሪ ፡
 ሸምጣጭ ።
 ጀጉል ፤ ካብ ፡ ግርግር ፡ ዐጥር ፡ ቅጥር ፡
 ጨቂን ፤ ሸምጥ ፡ የቤት ፡ ያትከልት ፡ ተገን ፡ ከለላ ።
 ጀጉል ፤ የውሻ ፡ ስም ።
 ጀጉላም ፤ ጀጉል ፡ ያለው ፤ ባለጀጉል ፤
 ዐጥራም ።
 (ጥጉ) መጀጉል ፤ መካብ ፡ መገርገር ፡ ዐጥር ፡
 ማጠር ፡ መቅጠር ።
 መጀጉም ፤ ማጠሪያ ፡ መቅጠሪያ ፡ ጨ
 ፈታ ፡ ሸምጥ ።
 አስጀጉለ ፤ አስካብ ፡ አስገረገረ ፡ አሳጠረ ፡
 አስቀጠረ ፡ አስማገረ ፡ አሸመጠጠ ።
 ማስጀጉል ፤ ማስካብ ፡ ማሳጠር ፡ ማሸም
 ጠጥ ።
 ማስጀጉም ፤ ማሸምጠጥ ፡ ማሸፈኛ ፡ ቅ
 ጠል ፡ ዛር ።
 ተጀጉለ ፤ (ተጨጉለ) ፤ ተካብ ፡ ታጠረ ፡
 ተቀጠረ ፡ ተማገረ ፡ ተሸመጠጠ ።
 ጀጉል ፤ የተጀጉለ ፡ የተሸመጠጠ ።
 (ጥጀ) መጀጉል ፤ መታጠር ፡ መቀጠር ፡ መሸ
 ምጠጥ ።
 አጀንጉል ፤ አስተጣጠር ፤ መጀጉል ።
 ጀግል ፤ (ደገለለ) ፤ ጨብጥ ፡ ቍላን ፡ የሚ
 ደገልል ፡ የሚያሳብጥ ።
 ጀግና ፤—ሐርበኛ ፤—ዝግና ።
 ጃግሬ ፤—ጋሻና ፡ ሰይፍ ፡ ያኸ፤—ዝ
 ግሬ ።
 ጀግራ ፤—በቁሙ ፤—ኸግራ ።
 (ጃጃ) ፤ አንጃጃ ፤ አብዝቶ ፡ ነጻ ፡ አን
 ጋጋ ። ጋጋን ፡ እይ ።
 ማንጃጃት ፤ ማንጋጋት ፡ መንዳት ።
 ተንጃጃ ፤ ተንጋጋ ፡ ተነጻ ። እንጃ ፤ ባፍሽ ፡
 ሙሉ ፡ ኸብ ፡ ይንጃጃ ፡ እንዲል ፡ እረኛ ። (ጃጃ)ና ፡
 ጋጋ ፡ አንድ ፡ ናቸው ።

መጀለት ፤ ማደግ ፤ መርዘም ፤ መናቸት ።
 መጀለቻ ፤ ማደጊያ ፤ መርዘሚያ ፤ መንሰ
 ራፊያ ፤ ጊዜ ፤ ውሃ ፤ መሬት ።
 ጀማ ፤—ዠረት ፤—ዠማ ።
 ጀማ ፤ በጋላ ፤ ቤት ፤ ያለ ፤ አገር ። ጀማ ፤
 አባ ፤ ጅፋር ፤ እንዲሉ ። ጀማ ፤ አቅኒው ፤ ነው ።
 ጀም ፤ (ዐረ ፤ ጀመመ ፤ በዛ) ፤ ብዙ ፤
 ጠጠር ፤ በገበጣ ፤ ጉድጓድ ፤ እንዳንድ ፤ ላይ ፤ የታ
 ከበ ፤ የተሰበሰበ ፤ ሰብስብ ፤ እክብ ፤ ጀመ ፤ የታ
 ፈሠ ፤ ገበጣ ፤ እንዲሉ ።
 ጀም ፤ ታለኸ ፤ በጅምኸ ፤ ተጣወት ።
 ጀም ፤ ታለኝ ፤ በጅሚ ፤ እጣወታለኹ ።
 ጀምጀም ፤ በጋላ ፤ ቤት ፤ በሲዳሞ ፤ ከፍል
 ያለ ፤ አገር ።
 ጀመለ ፤ (ዐረ) ፤ ደመረ ፤ ብዙውን ፤ አን
 ድነት ፤ አደረገ ፤ የቀጥር ፤ የዕቃ ።
 ጀምላ ፤ ደምር ፤ መላው ፤ ጠቅላላው ።
 በጅምላ ፤ ገዛ ፤ እንዲሉ ።
 ተጀመለመለ ፤ እንደ ፤ ግመል ፤ ተቀጣ
 ጥሉ ፤ ሹደ ።
 ጀመረ ፤—ወጠነ ፤—ዠመረ ።
 ጀመራ ፤ (ደመረ) ፤ የቋድ ፤ ስም ፤ ዛብ ፤
 ሥራ ።
 ጀኒ ፤ ቅማንት ፤ ያለበት ፤ አገር ።
 ጀኖ ፤ የቂዳ ፤ ጉመድ ፤ ቀለበት ፤ መሳይ ።
 ጃን ፤ (ትግ ፤ ሐባ ፤ ጋን) ፤ ትልቅ ። ከዝ
 ጥን ፤ ዠምር ፤ የመጠን ፤ ለሰውም ፤ የግዕርግ ፤ ብ
 ላጣ ፤ ላለው ፤ ሹሉ ፤ ይነገራል ።
 ጃን ፤ (ገነነ) ፤ ጋን ፤ ታላቅ ፤ ገናና ፤ ንጉሥ ።
 ጋን ፤ ከሸክላ ፤ ዕቃ ፤ ሹሉ ፤ እንዲበልጥ ፤ ንጉሥም ፤
 ከሕዝብ ፤ በላይ ፤ መሆኑን ፤ ያሳያል ። ገን ፤ ጌ፤
 ግለት ፤ ከጃን ፤ ጋራ ፤ በምስጢር ፤ አንድ ፤ ነው ።
 ጃን ፤ ትልቅ ፤ ሹም ፤ ባለሥልጣን ፤ ዳኛ ፤
 አገረ ፤ ገዢ ።
 ጃን ፤ አሞራ ፤ ያገር ፤ ስም ፤ በጉንደር ፤
 በኩል ፤ ያለ ፤ አገር ። ትልቅ ፤ አሞራ ፤ ግለት ፤ ነው ።
 ጃን ፤ አሞራ ፤ የግዕርግ ፤ ስም ።
 ጃን ፤ አስግድ ፤ ባደደደ ፤ ግመተ ፤ ምሕ
 ረት ፤ የነበረ ፤ የሐበሻ ፤ ንጉሥ ። ትርጓሜው ፤ ንጉ
 ሥን ፤ አስግድ ፤ ግለት ፤ ነው ።
 ጃን ፤ ገበር ፤ (ገበሬ ፤ ጃን) ፤ የንጉሥ ፤
 ገበሬ ፤ ሐዳድ ፤ ዐራሽ ።
 ጃን ፤ ገበር ፤ ከሠራተኛ ፤ ሹሉ ፤ የሚበ
 ላጥ ፤ ትልቅ ፤ ገበሬ ።
 ጃን ፤ ደረባ ፤ (ደረባ ፤ ጃን) ፤ የንጉሥ ፤
 ባለሻል ፤ ታማኝ ፤ በልብ ፤ ሴት ፤ ጠባቂ ፤ (ኤርፄኛ ፤
 ጌ ፤ ኢላ ፤ ያፍ ፤ ዩ) ፤ ሲበዛ ፤ ጃን ፤ ደረቦች ፤ ይላል ፤
 (ቀፄ) ።

ጃን ፤ ደረባ ፤ በሽርጉንድ ፤ የገንዘብ ፤ ሹም ፤
 (ግብ ፤ ሐዋጽ ፤ ጃን) ፤ ደረባን ፤ እይ ።
 ጃን ፤ ደረባ ፤ በተፈጥሮ ፤ ትእምርተ ፤ ተባ
 ዕት ፤ ያነሰው ፤ የጉደለው ፤ ብልቱ ፤ የሽንብራ ፤
 አፍንጣ ፤ የሚያሽል ፤ ሰው ።
 ጃን ፤ ደረባ ፤ ስለ ፤ ጽድቅ ፤ በፈቃዱ ፤
 ከሴት ፤ የራቀ ፤ (ማቱ፲፱ ፤ ፲፪) ።
 ጃን ፤ ደረባ ፤ አደረገ ፤ (ጎጾው) ፤ ስለበ ፤
 አባለ ፤ ዘርን ፤ ቁረጠ ፤ ጉመደ ።
 ጃን ፤ ሆይ ፤ (ጋን ፤ ሆይ ፤ ዝጥን ፤ ሆይ) ፤
 ትልቅ ፤ ገናና ፤ ንጉሥ ፤ ሆይ ፤ ጃን ፤ ሆይ ፤ እግዚር ፤
 ያሳይዎ ፤ እንዲል ፤ አቤት ፤ ባይ ፤ ጃን ፤ ሆይ ፤
 የቅርብ ፤ ተጠራ ፤ (ሰሚ) ፤ ሲሾን ፤ በዘመን ፤ ብዛት ፤
 የሩቅ ፤ የስም ፤ ምትክ ፤ ሹኖ ፤ ይነገራል ። ጃን ፤
 ሆይ ፤ ጠሩኝ ፤ ጃን ፤ ሆይ ፤ አነጋገሩኝ ፤ እንዲሉ ።
 ጃን ፤ ሆይ ፤ ግለት ፤ የተዠመረው ፤ ባጤ ፤ ሠርጸ ፤
 ድንግል ፤ ነው ፤ ይላሉ ፤ ከዚያ ፤ በፊት ፤ ግን ፤
 ንጉሥ ፤ ደንዘ ፤ ይባል ፤ ነበር ፤ (ታሪክ ፤ ሠርጸ ፤ ድን
 ግል) ፤ ደንሶን ፤ ተመልከት ።
 ጃን ፤ ሐፀኖ ፤ የቀድሞ ፤ ዘመን ፤ ዳኛ ፤ የፍ
 ርድ ፤ ባለሥልጣን ፤ ግዕርግ ፤ ንጉሥ ፤ አላደጋት ፤
 ግለት ፤ ነው ።
 ጃን ፤ ጥላ ፤ (ጥላ ፤ ጃን) ፤ የንጉሥ ፤ ጥላ ፤
 ከግምጃ ፤ ከሐር ፤ የተበጀ ፤ በክብር ፤ ከድባብና ፤
 ከቀጠማ ፤ ጥላ ፤ ስለሚበልጥ ፤ ጃን ፤ ጥላ ፤ (ታላቅ ፤
 ጥላ) ፤ ተባለ ፤ (ወርቅ ፤ ጃን ፤ ጥላ) ፤ በወርቅ ፤ የተጠ
 ለፈ ፤ የወርቅ ፤ መርገፍ ፤ ያለው ።

ጃን ፤ ጥላ ፤

ጃን ፤ ጥላ ፤ በያይነቱ ፤ ቀለም ፤ የገባ ፤
 ተራ ፤ ጥላ ፤ በገናምና ፤ በዕላይ ፤ ጊዜ ፤ የሚያዝ ።
 ጃን ፤ ጥራር ፤ (ጃን ፤ ጽላል) ፤ ጽላል ፤
 ጃን ፤ የንጉሥ ፤ ጥላ ።
 ጃን ፤ ጥራር ፤ ትልቅ ፤ ጥራር ፤ ጥላነት ፤
 ያለው ።
 ጃን ፤ ጥራር ፤ (ዕራረ ፤ ጃን) ፤ የግዕ
 ርግ ፤ ስም ፤ የንጉሥ ፤ ጥሩር ፤ ሹም ፤ የምባሰል ፤
 ባላባት ፤ በዚህ ፤ ስም ፤ ይጠራል ። ጃን ፤ ጥራር ፤
 አስፋው ፤ እንዲሉ ፤ ጃን ፤ ጠራ ፤ ብለው ፤ የሚተረ
 ጉሙም ፤ አሉ ፤ ጠረረኝና ፤ ዐረረን ፤ አስተውል ።
 ጃን ፤ ሚዳ ፤ ትልቅና ፤ ሰፊ ፤ ግዳ ።
 ጃን ፤ ሚዳ ፤ (ሚዳ ፤ ጃን) ፤ የንጉሥ ፤
 ሚዳ ፤ ንጉሡ ፤ የጦር ፤ ሰራዊት ፤ ሰልፍ ፤ የሚያይ

በት፡ ከባለሕሎቹ፡ ጋራ፡ ጉግስ፡ የሚጣወትበት፡ ሚዳ፤ በጉንደርና፡ ባዲስ፡ አበባ፡ ይገኛል ። ካ፲፱፻ ፴፫፡ ዓ፡ ም፡ ወዲህ፡ ግን፡ ዐዲሳበበች፡ ጃን፡ ሆይ፡ ሚዳ፡ ይሉታል ፤ ስሕተት፡ ነው ። ጃን፡ ሆይ፡ የቅርብ፡ ሰሚ፡ ነውና ፤ ዘርፍ፡ አይኸንም ።

ጃን፡ መራቂ፤ መንግሥትምን፡ ያስፋ፡ ጠላትምን፡ ያጥፋ፡ ብሎ፡ ንጉሥን፡ የሚመርቅ ።

ጃን፡ ማሰራ፤ (ማሰራ፡ ጃን) ፤ የቀድሞ፡ ዘመን፡ ፈራጅ፡ የማዕርግ፡ ስም ፤ ጣለው፡ ገረፈው፡ የሚል፡ ጻኛ ። (ማሰራ፡ ጃን) ፤ የንጉሥ፡ ጅራፍ ።

ጃን፡ ማሰራ ፤ በጉንደር፡ ያደባባይ፡ ኢየሱስ፡ ሹም ፤ ንጉሥ፡ እንዳበነ፡ ፈልጾስ፡ ዐለንጋ፡ ሰጥቶ፡ የሾመው፡ ማለት፡ ነው ። ረቀ፡ ብልኸ፡ ራቅ፡ ማሰራን፡ እይ ፤ ከዚህ፡ ጋራ፡ አንድ፡ ነው ።

ጃን፡ ማሰራዎች ፤ ጻኞች፡ ፈራጆች ።

ጃን፡ ሥዩም ፤ (ሥዩመ፡ ጃን) ፤ የንጉሥ፡ ስም ፤ ባ፲፩፻፡ ዓ፡ ም፡ በላስታ፡ የነገሠ፡ የኢትዮጵያ፡ ንጉሥ ። ትልቅ፡ ሹም ፤ ወይም፡ አባቱ፡ ንጉሥ፡ ዐልጋውን፡ ያወረሰውና፡ የሾመው፡ ተብሎ፡ ይተረጎማል ።

ጃን፡ ጽራግ ፤ (ጽራግ፡ ጃን) ፤ የንጉሥ፡ ዐንገት፡ ጌጥ ፤ ወይም፡ የጽራግ፡ ሹም ። ጽራግን፡ እይ ።

ጃን፡ ሸላሚ ፤ የንጉሥ፡ አንጥረኛ፡ የዕንቁና፡ ያልማዝ፡ የወርቅና፡ የብር፡ ሽልማት፡ ሠራተኛ ፤ ንጉሥን፡ በብዙ፡ ዐይነት፡ ጌጥ፡ የሚሸልምና፡ የሚያንቁጠቀጥ፡ ዘውድ፡ የሚያቀጻጅ ።

ጃን፡ ተከል ፤ የጉንደር፡ ንጉሥ፡ ባደባባይ፡ ዐልፍ፡ ዐልፍ፡ የተከለው፡ (የሠራው)፡ ረዥም፡ የግንብ፡ ዐምድ፡ የበለው፡ ንጉሥ፡ የሚንበረከከበት ፤ የሩቁን፡ ማያ፡ መመልከቻ ። በግእዝ፡ ማገፈድ፡ ይባላል ።

ጃን፡ ተከል ፤ የቤተ፡ መንግሥት፡ ዝቅተኛ፡ መኩንን፡ በጉንደር ። ጀና፡ ዝ፡ ተወራራሾች፡ ስለ፡ ሹት፡ ያጤ፡ ዘርዐ፡ ያዕቆብ፡ ታሪክ፡ ዝን፡ ይላል ።

ጃን ፤ (ትግ) ፤ ትልቅ፡ ዝንብ ።

ጃኖ ፤ የቀይ፡ ጥለት፡ ስም ። ጃኖ፡ ጥለት፡ እንዲሉ ። ትርጓሜው፡ ትልቅ፡ እንደ፡ ማለት፡ ነው ። የቅላቱን፡ ደማቅነት፡ ያሳያል ።

ጃኖ፡ (ዎች) ፤ በሰፊ፡ ቀይ፡ ጥለት፡ የተሠራ፡ ዝቅዝቅ፡ ልብስ ። ድርብን፡ ባሕርን፡ ተመልከት ።

ጅን ፤—ጋኔን ፤—ጀነን ።

ጀንብ ፤ (ዐረ፡ አጠገብ) ፤ ከቀርቃባ፡ ጭነት፡ አንደኛው ፤ ባንድ፡ ወገን፡ ያለው ። ብዙ፡ ጊዜም፡ ጀንብ፡ ለጩው፡ ይነገራል ።

ጀንበር ፤ (ጃን፡ በርህ) ፤ የፀሐይ፡ ስም ፤ ፀሐይ ። ትርጓሜው፡ ትልቅ፡ ብርሃን፡ (ዘፍ፩፡ ፲፮) ። ዳግመኛው፡ (በረ፡ ጃን) ፤ ሰማያዊ፡ ንጉሥ፡ ባ፩ኛ፡ ቀን፡ ለዓለም፡ የከፈተው፡ በር፡ ያሠኛል ። የኛም፡

(ጃን፡ በርህ) ፤ የብርሃን፡ ጋን ። (የገዳር፡ ጀንበር) ፤ ወረተኛ፡ ሰው ። (የገና፡ ጀንበር) ፤ ቶሎ፡ የሚጠልቅ ።

ጀንገደር ፤ የጣር፡ ስም ፤ በጉዝም፡ የሚበቅል፡ አበባ፡ ያለው፡ ግራምግ ፤ ለቤት፡ ከዳን፡ ይኸናል ። ጳደራን፡ እይ ።

ጀንግላ ፤ (ገንዶራ) ፤ የአግር፡ ማሰራያ፡ ግንድ ፤ ያባዳ፡ ቀንበር፡ ግንዲል ።

ጀንዲ፡ (ዎች) ፤ ተንቤን፡ ነት፡ ከጀዲ፡ ሌጠ፡ የተለፋ ።

ጀንጁላቴ ፤ ቀንጫም፡ ወፍ፡ እንድርማሚት፡ (ትር፡ መቅ፡ ወን) ።

ጃንጁላቴ ፡

ጀነጀነ ፤ (ትግ፡ ጀንጀነ ፤ ለገሰ፡ ሰጠ) ፤ አብዝቶ፡ አገባ፡ ጨመረ፡ መላ፡ ጠቀጠቀ፡ ረገረገ፡ ጉዘጉዘ ። ዘሩ፡ ጀነን፡ ነው ።

መጀንጀን ፤ ማግባት፡ መጨመር፡ መምላት ።

ተጀነጀነ ፤ ገባ፡ ተጨመረ፡ መላ፡ ተረገረገ፡ ተጉዘጉዘ ። (የቧልት፡ ዘፈን) ፤ ያውና፡ ጌዚያ፡ ማዶ፡ ያገዳ፡ ጉዞ ፤ ፍቅር፡ ገባና፡ ተጀነጀነ ።

ጀንጀን ፤ የተጀነጀነ ፤ ምሉ፡ ጥቅጥቅ፡ እንግዳ ፤ የገበግ፡ ጠጠር ።

ጀንጀን፡ አለ ፤ ግጥም፡ አለ ፤ ተጀነጀነ ።

አጀናጀን ፤ አመለል ፤ መጀንጀን ።

ጀንያ፡ (ዮች) ፤ የጭረት፡ የቃጣ፡ ከረጢት፡ እንደ፡ ጭልጊ፡ የተሰፋ፡ ትልቁም፡ ትንሹም ።

ጀነነ ፤ (ዐረ፡ አሳበደ) ፤ አኩራ፡ አስታቦየ ፤ ዝም፡ አሠኘ ።

ጀናኝ ፤ የጀነነ፡ የሚጀንን፡ የሚያከራ ፤ አከራ ።

(ጥነ) መጀነን ፤ ማከራት፡ ማስታቦይ ።

ጀናነነ ፤ አኩራራ ።

መጀናነን ፤ ማከራራት ።

ተጀነነ ፤ (ዐረ፡ አበደ) ፤ ኩራ፡ ታቦየ ። በዕለተ፡ ፍጥረት፡ የዲያብሎስን፡ አለማመስገን፡ ያሳያል ።

ተጀናኝ ፤ የሚጀነን፡ የሚከራ ።

ጀንን፡ (ኖች) ፤ የተጀነነ ፤ ዙሩ፡ ዙራተኛ ።

ጀን፤ (ዐረ)፤ ጋኔን፤ ሰይጣን፤ ዛር።
 ጀኖች፤ አጋንንት፤ ዛርች፤ (ኢሳ፲፫፤
 ፳፩)።
 ጀኒያም፤ ጋኔኖም፤ ጋኔን፤ ያደረበት፤
 አብድ። በዐረብ፤ መጽኑን፤ ይባላል።
 ጀን፤ የባሕር፤ በሬ፤ የጀን፤ ከብት፤ ዲኖ፤
 ከባሕር፤ እየወጣ፤ ሌሊት፤ ሣር፤ የሚበላ፤ ላም፤
 የሚሰር፤ የዶባና፤ ያጋዘን፤ ዐይነት። ጀን፤ መባሉ፤
 ቀን፤ ባለመታየቱ፤ ነው።
 ጀን፤ ዋሻ፤ (የጀን፤ ዋሻ)፤ ከማጣ፤
 ወንዝ፤ በስተቀኝ፤ ያለ፤ ቀበሌ፤ የታች፤ ወገዳ፤
 ክፍል፤ የማኔል፤ አጥቢያ። ጀን፤ ዋሻ፤ ዐማኔል፤
 እንዲሉ።
 (ጥጽ) መጀነን፤ መከራት፤ መታዘይ፤ አለመና፤
 ገር።
 አጀናነን፤ አኩራር፤ መጀነን። ቄነንን፤
 እይ።
 ጀንሬ፤—የበትር፤ ቀለበት፤—ዝ፤
 ንሬ።
 ጀነት፤ (ዐረ)፤ የነንት፤ ስም፤ ነንት።
 ጀነቶ፤ ነጥና፤ ቀይ፤ ጠቃጠቆ፤ ድብል
 ብል፤ ዶቃ።
 ጀሥ፤ (ጊሢ)፤ ላምን፤ ለመከልከል፤
 የሚነገር፤ ቃል፤ ገሥማሽ፤ ሺጂ፤ ማለት፤ ነው።
 ውስን፤ ተመልከት።
 ጀዐል፤ (ዐረ፤ ጀዐለ፤ ሠራ)፤ በረ
 ከት፤ ጥጋብ፤ የሥራ፤ ፍሬ። እንዳንራብ፤ ጀዐል፤
 እንዳንሠራ፤ በዓል፤ እንዲሉ።
 ጀፌ፤—በዙ፤ ላባ፤—ጀፌ፤
 ጀፌጀፌ፤ (ገፌገፌ)፤ በዝቶ፤ በቀለ፤
 ጉነቂለ፤ ለመለመ፤ አቂጠቂጠ፤ (ነሐ፩፤ ፲፩)።
 ደፈደፈን፤ እይ።
 ጀፍጃፋ፤ የጀፌጀፌ፤ በዛፍ፤ ላይ፤ የሚ
 ታይ፤ ብዙ፤ ቅጠል፤ ተገድራ።
 ጀፍጀፎ፤ ቡቃያ፤ ሣር፤ ችግኝ።
 ጀፍጀፌ፤ ብዛትና፤ ርዝማኔ፤ ያለው፤
 ቄንዳላ፤ ጠጉር።
 ጀፌ፤ ላባውና፤ ጠጉሩ፤ የበዛ፤ አጥራ፤
 ጥንብ፤ በላ። ጀፌ፤ አጥራ፤ እንዲሉ።
 አጀፌጀፌ፤ አቀጠለ፤ አለመለመ፤ አፈ
 ጠፈጠ።
 ጀፌል፤ (ዐረ)፤ የቡና፤ እንቡጥ። ገፈ
 ልን፤ እይ።
 ጀፋር፤ (ጋላ)፤ ጌጥ፤ ማለት፤ ነው።
 አባ፤ ጀፋር፤ እንዲሉ።
 ጀር፤ በተገለት፤ ማፍ፤ ያለ፤ አገር።
 ትርጓሜው፤ (ገር)፤ ጣል፤ ማለት፤ ነው።

ጀር፤ በደብረ፤ ሊባኖስ፤ ሰሜን፤ ያለ፤
 አገር፤ የቅድስት፤ ሥላሴ፤ መቅደስ፤ የታገጸበት።
 ጀር፤ ገዳም፤ እንዲሉ።
 ጀርች፤ የጀር፤ መነኮሳት፤ በጀር፤ የሜ
 ኖሩ፤ ሰዎች።
 ጀር፤ (ትግ፤ ወገረ፤ ሰረረ)፤ አውራ፤
 በሬ፤ እንዲጠቃና፤ እንዲሰር፤ ከእረኛ፤ የሚነገር፤
 ቃል።
 ጀራ፤ በሺዋ፤ ክፍል፤ በይፋት፤ ውስጥ፤
 ያለ፤ አገር።
 (ጥሩ) ጀሩ፤ ከማጣ፤ ወንዝ፤ በስተግራ፤ ያለ፤
 አገር።
 ጀር፤ (ገረገረ)፤ የዝንጀር፤ መንጋ፤
 ባንድ፤ ገመር፤ የሚመራ፤ ሙጫሊውም፤ ደቡ
 ሉም።
 ጀሪ፤ የጀር፤ ወገን።
 ጀርጀር፤ አለ፤ ገርገር፤ አለ፤ ተነ
 ሣሣ።
 ጀረጀፌ፤ (ገረገፌ)፤ ፈጽሞ፤ አረጀ፤
 አፈጀ፤ ሽመገለ፤ ሰውነቱ፤ ከበደ፤ ገረጀፌን፤ ተመ
 ልከት፤ ከዚህ፤ ጋራ፤ አንድ፤ ነው።
 ጀርጃፋ፤ የጀረጀፌ፤ ገርጃፋ፤ ሽማግሌ።
 መጀርጀፍ፤ ማርጀት፤ ማፍጀት፤ መሽ
 ምገል።
 ጀርመን፤ የነገድ፤ ስም፤ ባውሮጳ፤ ያለ፤
 ሕዝብ፤ ከመስከብ፤ አገር፤ ከወጣ፤ ጎት፤ ከሚ
 ባል፤ ዘር፤ የወረደ፤ ጥበባዊ፤ ጥበበኛ፤ ነገድ፤ እን
 ዲልማንና፤ አንስታይስ፤ የተፈጠሩበት። ሲበዛ፤ ጀር
 መኖች፤ ይላል።
 ጀርመኑ፤ ያ፤ ጀርመን።
 ጀርመና፤ ጀርመኒቱ፤ ያች፤ ጀርመን።
 ጀርመኖቹ፤ እነዚያ፤ ጀርመኖች።
 ጀራፍ፤ (ፎች)፤ ገረፌ፤ ግራፍ፤ ከጠ
 ፍር፤ ከልጥ፤ ከቃጣ፤ ከጭረት፤ ከሣር፤ የተበጀና፤
 የተገመደ፤ ገበሬ፤ በሬን፤ የሚገርፍበት፤ ንጉሥ፤
 ጥፋተኛን፤ የሚቀጣበት፤ እረኛ፤ ለቡሔ፤ የሚያ
 ጫኸው፤ ግንደሽ፤ ሶለግ፤ ቀጣ፤ እጆታ፤ ዕንጨት፤
 ያለው።
 ጀርት፤—ያውሬ፤ ስም፤—ዝርት።
 ጀስ፤ ለውሻ፤ የሚነገር፤ ትዛዝ፤ ያዝ፤
 ንክስ፤ ማለት፤ ነው። ጀስ፤ ዙቴ፤ እንዲል፤ ባለ
 ገር፤ ያዘን፤ እይ።
 ጀስ፤—ሺጂ፤—ጀሥ።
 ጀቴ፤ የወለጋ፤ ባላባት።
 ጀተሬ፤—አገዳ፤—ዝተሬ።